

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง :
กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ปริญญาานิพนธ์
ของ
วีรพล จินตามณี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
พฤษภาคม 2550

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง :
กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ปริญญาานิพนธ์

ของ

วีรพล จินตามณี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง : กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง
จังหวัดเชียงใหม่

ของ

วีรพล จินตามณี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.พรณี บุญประกอบ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินดา เกาพิจิตร)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พรณี บุญประกอบ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินดา เกาพิจิตร)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง ประธานผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พรณี บุญประกอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์จินดา เกาพิจิตร ท่านทั้งสามได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยบนดอยอ่างขาง จ.เชียงใหม่ และรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยให้การทำงานในด้านการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงแบบบูรณาการเป็นไปอย่างมีคุณค่ามากขึ้น และท่านทั้งสามยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ และหน่วยงานในศาลากลางจังหวัด ได้แก่ สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานพาณิชย์ จ.เชียงใหม่ สำนักงานวัฒนธรรม จ.เชียงใหม่ สำนักงานพัฒนาชุมชน จ.เชียงใหม่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ.เชียงใหม่ หน่วยวางแผนยุทธศาสตร์ จ.เชียงใหม่ ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัด สำนักงานหอการค้าภายใน จ.เชียงใหม่ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 นายกองดีการบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล อ.ฝาง นายอำเภอฝาง และข้าราชการในสังกัดต่าง ๆ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สถานีเกษตรอ่างขาง นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ผู้เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการตอบแบบสอบถามและให้คำปรึกษาแนะนำในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร.ปัญญา วีระวิทย์เลิศ รศ.ดร.สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต รองศาสตราจารย์ ดร.พยอม ธรรมบุตร ที่ช่วยกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญญา ส่งเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินดา เกาพิจิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุษาวดี เอกแสงศรี อาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ตลอดจนภรรยาและบุตรอีกทั้งเพื่อน ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดการศึกษาตามหลักสูตรการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้ว่าการศึกษาระดับปริญญาโทของผู้วิจัยนั้นมีได้สิ้นสุดลงเพียงการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ แต่หมายถึงความรักและความเมตตาของท่าน โดยเปรียบเสมือนเป็นครอบครัวใหญ่ทางการศึกษา

ท้ายสุดคุณงามความดีและประโยชน์อันเกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยบูชาแต่ คุณตา และคุณยาย บิดา มารดาทั้งของผู้วิจัยเองและของภรรยา ที่ได้อบรมสั่งสอน ปลูกฝังความดีงาม ความมานะอดทน ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

วีรพล จินตามณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	6
กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ทฤษฎีด้านการท่องเที่ยว	13
การพัฒนาที่ยั่งยืนการมีส่วนร่วม	36
การวางแผนยุทธศาสตร์	40
การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว	58
โครงการหลวง	66
การท่องเที่ยวในโครงการหลวง	71
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	74
3 วิธีดำเนินการวิจัย	83
การศึกษาพื้นที่วิจัย	83
การศึกษาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว	83
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	84
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล	97
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	98

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	100
การศึกษาพื้นที่วิจัย	101
ผลการศึกษาความคิดเห็นของภาคประชาชน ด้านแนวทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จ.เชียงใหม่ อย่างยั่งยืน	119
ผลการศึกษาความคิดเห็นของภาครัฐ ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จ.เชียงใหม่ อย่างยั่งยืน	147
ผลการศึกษาความคิดเห็นของภาคเอกชน ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จ.เชียงใหม่ อย่างยั่งยืน	174
ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จ.เชียงใหม่ อย่างยั่งยืน	201
ผลการศึกษาความคิดเห็นในภาพรวมของภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และนักท่องเที่ยว ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวง ดอยอ่างขาง จ.เชียงใหม่ อย่างยั่งยืน	234
การสรุปข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง	303
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	320
ความมุ่งหมายของการวิจัย	320
ความสำคัญของการวิจัย	320
ขอบเขตของการวิจัย	320
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	321
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	322
การเก็บรวบรวมข้อมูล	322
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	322
สรุปผลการวิจัย	324
อภิปรายผล	330

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	333
ข้อเสนอแนะทั่วไป	338
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	339
บรรณานุกรม	341
ภาคผนวก	353
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม	348
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม	352
ภาคผนวก ค เครื่องมือในการวิจัย	354
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	364
ประวัติย่อผู้ทำปริญญาานิพนธ์	393

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่	58
2 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงโครงการหลวงดอยอ่างขางและศึกษาสายชนบทรวมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมและกิจกรรม	111
3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน	120
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่าง ภาคประชาชน	122
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน	123
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงาน ประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาค ประชาชน	124
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยว ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน	125
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการที่เหมาะสม ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน	126
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน	127
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน	128
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการ พัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน.....	129
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการ พัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน.....	130

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การ พัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน	131
14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามี ความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของ กลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน	132
15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่าง ภาคประชาชน	133
16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมจัดการ ท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่างภาค ประชาชน	142
17 ความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมายังดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่ม ตัวอย่างภาคประชาชน	145
18 ความต้องการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน	146
19 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ	147
20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่าง ภาครัฐ	149
21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ.....	150
22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงาน ประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่าง ภาครัฐ.....	151
23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่า ท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ.....	152

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
24 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการที่เหมาะสม ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ.....	153
25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ	154
26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ	155
27 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการ พัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ	156
28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการ พัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ	157
29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การ พัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ	158
30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามี ความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของ กลุ่มตัวอย่างภาครัฐ	159
31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่าง ภาครัฐ	160
32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมจัดการ ท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่าง ภาครัฐ	169
33 ความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมายังดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่ม ตัวอย่างภาครัฐ	172
34 ความต้องการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ.....	173
35 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน.....	174

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
36 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน.....	175
37 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน	177
38 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน.....	178
39 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน.....	179
40 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน.....	180
41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน.....	181
42 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน.....	182
43 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน.....	183
44 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน	184
45 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน.....	185
46 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน.....	186

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
47 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน	187
48 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน	196
49 ความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมายังดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน	199
50 ความต้องการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน.....	200
51 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	201
52 จำนวนร้อยละ การเดินทางไปบนดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	205
53 จำนวนร้อยละของจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาบนดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	205
54 จำนวนร้อยละของลักษณะการเดินทางไปเที่ยวบนดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	206
55 จำนวนร้อยละ ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	206
56 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่พักค้างคืนบนดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	207
57 จำนวนร้อยละ ประเภทของสถานที่พักแรมของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	207
58 จำนวนร้อยละ ระยะเวลาในการพักค้างคืนของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	208
59 จำนวนร้อยละ วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางในครั้งนี้นี้ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	208
60 จำนวนร้อยละ ที่มาของแหล่งข่าวสถานที่ท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	209
61 จำนวนร้อยละ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขางในครั้งนี้นี้ ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	209

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
62 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงจูงใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	210
63 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติที่นำท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยว	212
64 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่นำท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	213
65 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณี ที่นำท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	214
66 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่นำ ท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	215
67 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการที่เหมาะสม ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	216
68 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	217
69 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน.....	218
70 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการ พัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	219
71 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการ พัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	220
72 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การ พัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	221
73 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามี ความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	222

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
74 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	223
75 ความต้องการกลับมานักท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	232
76 เหตุจูงใจที่ทำให้เกิดความต้องการกลับมานักท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่อีกครั้ง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	232
77 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่นำท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	234
78 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	237
79 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่นำท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง.....	240
80 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่นำท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว.....	243
81 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	246
82 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	249
83 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง.....	252
85 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง.....	255
85 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง.....	258
86 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนาคโครงการหลวงดอยอ่างขาง	261

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
87 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง.....	264
88 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง.....	267
89 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	270
90 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	273
91 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง.....	276
92 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค	279
93 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ในด้านการจัดการด้านที่พักแรม และร้านอาหาร.....	282
94 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ในด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว.....	285
95 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ในด้านการจัดการกิจกรรม.....	288
96 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ในด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	291
97 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางในภาครัฐ	294

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
98 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วม จัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาในภาคเอกชน.....	297
99 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วม จัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาในภาคประชาชน.....	300
100 สรุปการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT) ของการท่องเที่ยว เที่ยวโครงการหลวงอ่างขา	307

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลก	1
2 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวแบ่งตามทวีป	2
3 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5 A	14
4 กระแสความต้องการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยว	23
5 องค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	30
6 วงจรการวางแผนยุทธศาสตร์	44
7 เส้นทางการศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง	101
8 แสดงพื้นที่อาศัยของชุมชนชาวเขา 4 เผ่า.....	105
9 เส้นทางการท่องเที่ยวภายในโครงการหลวง	109
10 เส้นทางการท่องเที่ยวสายวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตชนเผ่าต่าง ๆ และ เส้นทางการศึกษาธรรมชาติและกิจกรรม	110
11 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติของโครงการหลวงดอยอ่างขางในด้านความน่าสนใจ.....	235
12 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ทั้ง 4 กลุ่ม	236
13 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ในด้านความน่าสนใจ.....	238
14 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม	239
15 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อเทศกาลงาน ประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ในด้านความ น่าสนใจ.....	241
16 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ทั้ง 4 กลุ่ม	242
17 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อกิจกรรมการ ท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางในด้านความน่าสนใจ	244

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
18 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของโครงการหลวง ดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม	245
19 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการให้บริการ ที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขางในด้านความน่าสนใจ.....	247
20 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการที่เหมาะสมของโครงการ หลวงดอยอ่างขาง ทั้ง 4 กลุ่ม	248
21 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อจุดแข็งของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง	250
22 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ทั้ง 4 กลุ่ม	251
23 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อจุดอ่อนของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง	253
24 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ทั้ง 4 กลุ่ม	254
25 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อโอกาสใน การพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	256
26 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวง ดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม	257
27 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่ออุปสรรคต่อ การพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง.....	259
28 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวง ดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม.....	260
29 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อวิสัยทัศน์ของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง	262
30 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ทั้ง 4 กลุ่ม	263

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
31 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	265
32 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ของโครงการหลวงดอย อ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม	266
33 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมี ส่วนร่วมจัดการด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค	280
34 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการด้านการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค ทั้ง 4 กลุ่ม	281
35 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วน ร่วมจัดการด้านการจัดการด้านที่พักแรมร้านอาหาร.....	283
36 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการด้าน ที่พักแรมร้านอาหาร ทั้ง 4 กลุ่ม	284
37 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วน ร่วมจัดการด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	286
38 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการ แหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 4 กลุ่ม	287
39 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วน ร่วมจัดการด้านการจัดการกิจกรรม	289
40 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการ กิจกรรมทั้ง 4 กลุ่ม.....	290
41 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วน ร่วมจัดการด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ.....	292
42 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการด้านบริการและ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้ง 4 กลุ่ม	293

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
43 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วนร่วม ร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ภาครัฐ	295
44 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมร่วมจัดการท่องเที่ยวของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ภาครัฐทั้ง 4 กลุ่ม	296
45 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วนร่วม ร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ภาคเอกชน	298
46 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมร่วมจัดการท่องเที่ยวของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ภาคเอกชนทั้ง 4 กลุ่ม	299
47 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วนร่วม ร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ภาคประชาชน	301
48 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมร่วมจัดการท่องเที่ยวของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ภาคประชาชนทั้ง 4 กลุ่ม	302
49 แสดงแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม	305
50 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยว (Resource Map)	306

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง :
กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

บทคัดย่อ
ของ
วีรพล จินดามณี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

พฤษภาคม 2550

วีรพล จินตามณี. (2550). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง :

กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่. ปริญญาานิพนธ์ วทม. (วิทยา
ศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ : อาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ และผศ.จินดา
เกาพิจิตร

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง : กรณีศึกษาโครงการหลวง
ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว
วิเคราะห์ SWOTอันจะนำไปสู่การเสนอแนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณา
การอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ผลการวิจัย พบว่า ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่น
ได้แก่ โรงเรือนแสดงพันธุ์ไม้ แปลงผักและผลไม้ ทรัพยากรวัฒนธรรมสำคัญได้แก่ พระธาตุดอย
อ่างขางและวิถีชีวิตชนเผ่า เทศกาลงานประเพณีที่สำคัญได้แก่ เทศกาลไม้เมืองหนาวและกุหลาบ
กิจกรรมโดดเด่นได้แก่ การเดินป่า การดูนก บริการสำคัญคือ ที่พักแรมรูปแบบกางเต็นท์และ
ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ SWOT ของการท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขางพบว่า จุดแข็งที่
สำคัญได้แก่ ความมีชื่อเสียงด้านความงามของไม้ดอกไม้และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยม จุดอ่อน
คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ไกลตัวจังหวัดและมีการท่องเที่ยวกระจุกตัวบางบริเวณ โอกาสที่
สำคัญคือ การพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูง อุปลรรค
สำคัญคือ การขาดองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวของชนเผ่า 4 กลุ่ม

แนวทางการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงแบบ
บูรณาการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ได้แก่
การพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาว การเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มี
มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การพัฒนา
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน และเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงเพื่อการพัฒนาชุมชน
เผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ และการสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศระดับนานาชาติ

ECOTOURISM DEVELOPMENT GUIDELINES IN ROYAL
PROJECT : A CASE STUDY AT DOI ANKGHANG
ROYAL PROJECT CHIANG MAI PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

MR. VEERAPHOL JINDAMANEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Ecotourism Planning and Management
At Srinakharinwirot University

May 2007

Veeraphol Jindamanee. (2007). Ecotourism Development Guidelines in Royal Projects: A Case Study of Doi Angkhang Royal Project Chiangmai Province. Master thesis, M.Sc. (Master of Science Degree in Ecotourism Planning and Management). Bangkok: Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor Committee: Dr. Phannee Bunprakop, Assist. Prof. Chinda Phaophijit.

Ecotourism Development Guidelines in Royal Projects is a case study of Doi Angkhang Royal Project in Chiang Mai Province focuses its objects on auditing tourism resources and SWOT analysis which will result in proposals guidelines for the development of the Doi Angkhang Royal Project.

The research revealed that the outstanding natural resources, Nursery Plant Buildings and vegetable and fruit orchards. Important cultural resources are: Angkhang pagoda and the way of life of the ethnic groups. The significant festival and tradition is Rose and frigid zone plants festival. Important activities are trekking and bird watching. Important services are camping and tourist information center.

From the analysis of the SWOT data it was found that Strengths: the reputation of the beauty of flowering plants; and, being a favored tourism site; Weaknesses being remote from provincial centers and the tourism activities are overcrowded in some areas; Opportunities: being developed as a model of high-altitude agriculture for ecotourism development. Threats: Lack of knowledge about tourism management of the four ethnic groups in the area.

Guidelines for planning strategies to develop sustainable ecotourism of Doi Angkhang Royal Project must create a vision to become a research center for growing plant life in frigid zones; and to be a model of international level of ecotourism. The Doi Angkhang Royal Project intends to instill awareness of resource conservation and preservation and to provide a model of high-altitude agriculture in ecotourism development in order to develop various ethnic groups in those areas. In addition, the project will also become a high-quality brand name as an international ecotourism site.

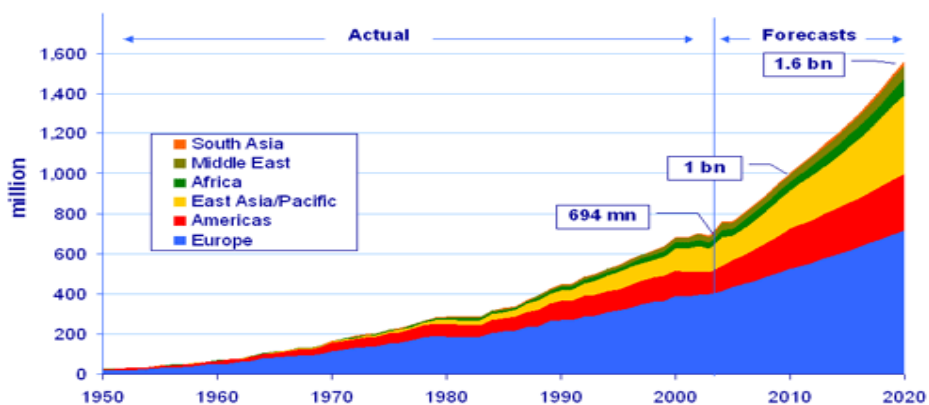
บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญของหลาย ๆ ประเทศ และมีการเติบโตขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยในระยะหลังได้มีการจัดการที่เป็นระบบ พัฒนาเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อันเป็นผลจากความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีด้านคมนาคมและโทรคมนาคม ซึ่งรวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ความสะดวกและรวดเร็วในการเดินทาง นอกจากนี้ข้อจำกัดซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการท่องเที่ยว อันได้แก่ ความไม่สงบด้านการเมืองได้ผ่อนคลายลง มีผลทำให้การท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้น จึงทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดและเติบโตเร็วที่สุดในโลก ปัจจุบันมีความสำคัญต่อการพัฒนาเพราะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อุตสาหกรรมที่พักแรม อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมขนส่ง อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมนันทนาการและบันเทิง ตลอดจนอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าต่าง ๆ

จากการศึกษาตัวเลขสถิติขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization 2549:ออนไลน์) พบว่าในปี พ.ศ. 2538 มีนักท่องเที่ยวนานาชาติเพียง 565 ล้านคน ซึ่งจะเพิ่มขึ้นเป็น 1006 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2553 และได้มีการพยากรณ์ว่านักท่องเที่ยวนานาชาติจะเพิ่มขึ้นถึง 1561 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2563 โดยทวีปยุโรปจะมีนักท่องเที่ยวมากที่สุด คือ 717 ล้านคน และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก จะมีนักท่องเที่ยวเป็นอันดับสอง คือ 397 ล้านคน อเมริกาจะมีนักท่องเที่ยวเป็นอันดับสาม ได้แก่ 282 ล้านคน

ภาพประกอบ 1 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลก

ที่มา : <http://www.world-tourism.org/facts/eng/vision.htm>.

สืบค้นเมื่อวันที่ 1พฤศจิกายน พ.ศ.2549

	Base Year	Forecasts		Market share (%)		Average annual growth rate (%)
	1995	2010	2020	1995	2020	1995-2020
	(Million)					
World	565	1006	1561	100	100	4.1
Africa	20	47	77	3.6	5.0	5.5
Americas	110	190	282	19.3	18.1	3.8
East Asia and the Pacific	81	195	397	14.4	25.4	6.5
Europe	336	527	717	59.8	45.9	3.1
Middle East	14	36	69	2.2	4.4	6.7
South Asia	4	11	19	0.7	1.2	6.2

ภาพประกอบ 2 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวแบ่งตามทวีป
ที่มา : <http://www.world-tourism.org/facts/eng/vision.htm>
สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2549

ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกซึ่งนับว่าเป็นประเทศที่นักท่องเที่ยวมีความสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในแต่ละปี จากสถิติขององค์การการท่องเที่ยวโลก ในปี พ.ศ. 2533 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวนานาชาติเพียง 5,299,000 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็น 9,579,000 คน ในปี พ.ศ. 2543 และเพิ่มขึ้นเป็น 11.5 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2548 และเพิ่มขึ้นเป็น 13.8 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2549

อนึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไว้ (แผนการตลาดท่องเที่ยว) 56 ล้านคน ซึ่งจะสามารถสร้างรายได้จำนวนหลายพันล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแผนการตลาด 2006) จึงนับได้ว่าการท่องเที่ยวในรูปแบบไทยเที่ยวไทยมีความสำคัญต่อการสร้างรายได้ให้กับประเทศชาติและต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมทางการค้าและบริการที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไหลเข้าของเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้ลำดับที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่น ๆ อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2540 เมื่อประเทศไทยมีการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวและเงินบาทมีค่าลดลงแล้วรายได้จากการท่องเที่ยวเริ่มลดความสำคัญลงมาเป็นลำดับที่สองรองจากการส่งออกเครื่องคอมพิวเตอร์และชิ้นส่วน แต่อัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก่อให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค กระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในรูปของสินค้าพื้นเมืองและสินค้าที่ระลึก ตลอดจนจนการบริการในท้องถิ่น

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากกิจกรรม อุตสาหกรรมอื่น กล่าวคือ ในขณะที่อุตสาหกรรมอื่นเน้นการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ใน กระบวนการผลิต เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แต่กิจการการท่องเที่ยวมุ่งเน้นการ อนุรักษ์ทรัพยากรเอาไว้เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมที่อาศัยการลงทุนค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่นแต่ให้ผลตอบแทนสูง การกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวที่ดีและการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลถึงการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวหน้าได้ อย่างไรก็ตามการมุ่งหวังเพียงผล ตอบแทนทางเศรษฐกิจ อันอาจเกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบอันอาจ เกิดขึ้นจากการทำลายสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม สามารถทำให้ประเทศสูญเสียศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนหนึ่ง และการสูญเสียเอกลักษณ์ของ ชาติอีกส่วนหนึ่งไปได้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในฐานะหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรง ได้กำหนด วิสัยทัศน์ ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2546 โดยมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มี คุณภาพและได้มาตรฐานสากล (World class destination) กล่าวคือมุ่งเน้นให้แหล่งท่องเที่ยวของ ประเทศอยู่ในสภาพที่งดงาม คงประเพณีและเอกลักษณ์ที่ดั้งเดิมไว้ มีสภาพแวดล้อมที่ปราศจาก มลพิษ ปลอดภัย ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.2546 : รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการหลวง. สาขานโยบายและการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกริก. 1-1)

เนื่องในปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติเป็นปีที่ 60 ใน พ.ศ. 2549 และพระองค์ทรงเจริญพระชนมายุ 80 พรรษา ในปี พ.ศ. 2550 เพื่อเป็นการร่วมฉลอง วโรกาสนี้ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการ หลวงขึ้น เพื่อเป็นฐานข้อมูลซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์และช่วยในการตัดสินใจในการวางแผนและปรับปรุง แก้ไขเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่อาจจะยังไม่สมบูรณ์

โครงการหลวงเป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้น เป็นโครงการส่วนพระองค์ เมื่อปี พ.ศ. 2512 โดยมีพระราชประสงค์ให้ชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่ ภาคเหนือของประเทศเลิกการปลูกฝิ่นและทำไร่เลื่อนลอย อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ป่าไม้และต้น น้ำลำธารถูกทำลาย และต่อมาปี พ.ศ. 2535 ได้โปรดเกล้าฯ ให้โครงการหลวงเปลี่ยนสถานภาพเป็น มูลนิธิโครงการหลวง มีขอบเขตการดำเนินงานอย่างกว้างขวาง ทั้งในส่วนของกาวิจัยพืชเมืองหนาว ไม้ป่าโตเร็ว พืชผัก สมุนไพร ไม้ดอกไม้ประดับ ชาจีน ฯลฯ รวมทั้งบทบาทในการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ เกษตรกรชาวเขาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รอบโครงการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.2546 :

รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการหลวง.
 สาขานโยบายและการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกริก.1-2)

ปัจจุบันพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีทั้งหมด 36 แห่ง กระจายอยู่ในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำเล็ก ๆ ขนาดตั้งแต่ 8 ตารางกิโลเมตร จนถึง 244 ตารางกิโลเมตร พื้นที่เหล่านี้มีสภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติที่สวยงามหลากหลายมีอากาศบริสุทธิ์และหนาวเย็นตลอดปี ประชากรเป้าหมายเป็นชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ จำนวน 13 เผ่า และคนไทยพื้นราบจำนวน 100,840 คน มีวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างหลากหลายกันออกไป รวมทั้งความก้าวหน้าด้านการวิจัยและการส่งเสริมพืชผักไม้ดอกและไม้ผลเมืองหนาวที่แปลกแตกต่างจากที่อื่น พื้นที่ดังกล่าวจึงมีเสน่ห์ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้จากจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนที่เดินทางมาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงในปี พ.ศ. 2544 มีจำนวนทั้งสิ้น 693,014 คน และในปี พ.ศ. 2545 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 825,660 คน (เอกสารข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยว ปี 2544 – 2546, กองพัฒนาเกษตรที่สูง)

ในช่วงที่ผ่านมา มูลนิธิโครงการหลวงได้พัฒนาสถานีหลัก ได้แก่ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง และสถานีวิจัยโครงการหลวงอินทนนท์ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ในปี พ.ศ. 2543 มูลนิธิโครงการหลวงได้รับรางวัลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในฐานะเป็นหน่วยงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวดีเด่น อย่างไรก็ตามยังมีศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอีกหลายแห่งที่มีศักยภาพ และบางแห่งสามารถพัฒนาให้มีความสามารถในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ ดังนั้นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้จัดให้มีการทำโครงการศึกษาจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการหลวงนี้เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างครอบคลุมทั้งระบบไม่ว่าจะเป็นด้านตัวแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการรวมทั้งด้านการตลาด อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริในการที่จะพัฒนาชุมชนชาวเขาบนยอดดอยเหล่านี้ให้เลิกปลูกฝิ่น และหันมาทำการเกษตรโดยปลูกพืชและผลไม้เมืองหนาว อันเป็นที่มาของโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ในที่ราบสูง จังหวัดเชียงใหม่ เช่น โครงการพระราชดำริดอยอ่างขาง ดอยสุเทพ ดอยปุย และดอยคำ เป็นต้น โครงการพระราชดำริด้านการเกษตรที่ราบสูงดังกล่าวประสบความสำเร็จในการปลูกพืชผักผลไม้เมืองหนาวได้ผลดี ทำให้ชุมชนชาวเขาซึ่งมีส่วนร่วมในโครงการได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน โครงการดังกล่าวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางขึ้นไปท่องเที่ยวในแต่ละปีเพื่อชมธรรมชาติและภูมิประเทศที่งดงามอากาศที่เย็นสบาย การเยี่ยมชมและซื้อผลิตภัณฑ์ของโครงการพระราชดำริ จึงทำให้เกิดการท่องเที่ยวบนพื้นที่โครงการพระราชดำริ

ดอยอ่างขางเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่ประชาชนทั่วไป เป็นที่ตั้งของโครงการหลวงและเป็นสถานที่ที่มีอากาศหนาวเย็นตลอดทั้งปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูหนาว ดอยอ่างขางตั้งอยู่ในเขตอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้มีความสะดวกมากแม้เส้นทางช่วงขึ้นดอยจะมีความสูงชันและคดเคี้ยวมากก็ตาม มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากนิยมเดินทางมาท่องเที่ยว ณ โครงการหลวงแห่งนี้เพิ่มขึ้นทุกปี หลังจากมีการปรับปรุงเส้นทางขึ้นสู่ดอยอ่างขางให้ดีขึ้นมีส่วนทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวขึ้นไปเที่ยวชมมากขึ้น ธุรกิจการบริการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และการนำเที่ยวได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่สิ่งที่น่าสังเกตคือการขยายตัวในส่วนของชาวบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวเขาและจีนฮ่อ เป็นไปอย่างไม่มีระเบียบและขาดการวางแผนที่ดี จุดแรกที่นักท่องเที่ยวต้องแวะพักคือ หมู่บ้านด้านหน้าทางเข้าโครงการหลวง ณ บริเวณนี้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการห้องน้ำ ชื้อของที่ระลึก ติดต่อที่พักในกรณีที่ต้องการพักแรมรวมทั้งรับประทานอาหาร ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวดอยอ่างขางเกิดขึ้น ณ ที่นี้ คือปัญหาขยะมูลฝอยที่ไม่มีภาชนะรองรับและขาดการจัดการที่มีประสิทธิภาพและการจัดระเบียบการใช้พื้นที่ยังไม่สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่

เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงของดอยอ่างขาง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ เป็นไปอย่างยั่งยืนและบูรณาการการพัฒนาชุมชนชาวเขาที่อาศัยอยู่ในบริเวณดอยอ่างขาง ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความจำเป็นที่จะทำการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและวางแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบและประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง
2. เพื่อศึกษาประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนดอยอ่างขาง
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาและวางแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของโครงการหลวง ดอยอ่างขาง

ความสำคัญของการวิจัย

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยแล้ว จะนำฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของโครงการหลวง ดอยอ่างขาง เสนอต่อหน่วยงานและองค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนของการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวซึ่งสามารถนำข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้

ประกอบบริหารจัดการการวางแผนพัฒนาในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งประชากรของการศึกษาคือการวิจัยเป็น 4 กลุ่มดังนี้

1. ภาครัฐ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ นายอำเภอฝาง กำนันตำบลแม่งอน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลแม่งอนทุกหมู่บ้าน ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ผู้อำนวยการสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ผู้บริหารและกรรมการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่พนักงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง และข้าราชการในสำนักงานจังหวัด
2. ภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการด้านธุรกิจบริการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงแรมและผู้ให้บริการ ผู้จัดการรถเช่าและคนขับรถ พ่อค้าแม่ค้าที่ขายของบริเวณดอยอ่างขาง เจ้าของธุรกิจทัวร์และไกด์
3. ภาคประชาชน ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านดอยอ่างขาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝางจังหวัดเชียงใหม่ และผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ในพื้นที่
4. นักท่องเที่ยวชาวไทย เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอฝางมีหลายประเภท ผู้วิจัยจึงเลือกสถานที่เก็บข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและโดดเด่นบนดอยอ่างขาง ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนทั้ง 4 กลุ่ม ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐ ผู้วิจัยได้ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) (ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ, 2545 น.24) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่เกี่ยวข้องและมีข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในโครงการหลวงและมีหน้าที่ด้านการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ หัวหน้างานวางแผนยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่ นายอำเภอฝาง กำนันตำบลแม่งอน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลแม่งอนทุกหมู่บ้าน ผู้อำนวยการโครงการหลวงดอยอ่างขาง พนักงานเกษตรที่สูง ข้าราชการในสำนักงานจังหวัด จำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยให้ครอบคลุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
2. หน่วยงานภาคเอกชน ผู้วิจัยเลือกวิธีการแบบการเลือกตัวอย่างตามสะดวก (Convenience sampling) (ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ, 2545 น.24) โดยเลือกเก็บข้อมูลจากภาคเอกชน ผู้ประกอบอาชีพด้านธุรกิจ บริการ ท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ภัตตาคาร มัคคุเทศก์ ผู้แทนสมาคมวิชาชีพท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 100 คน โดยให้ครอบคลุมทุกประเภทของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและให้ครอบคลุมทุกกลุ่มตัวอย่าง

3. ประชาชนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนท้องถิ่นที่อยู่ในอำเภอฝาง ซึ่งมีจำนวน 121,033 คน (ที่มา ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่ 2549:ออนไลน์) โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ, 2545 ตารางที่ 3) ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 100 คน

4. นักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศโครงการหลวงดอยอ่างขาง ซึ่งมีจำนวน 150,000 คน ในปี พ.ศ. 2548 (ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวสถานีดอยอ่างขาง, 2548.) ในแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ โดยคำนวณจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ, 2545 ตารางที่ 3) ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 100 คน

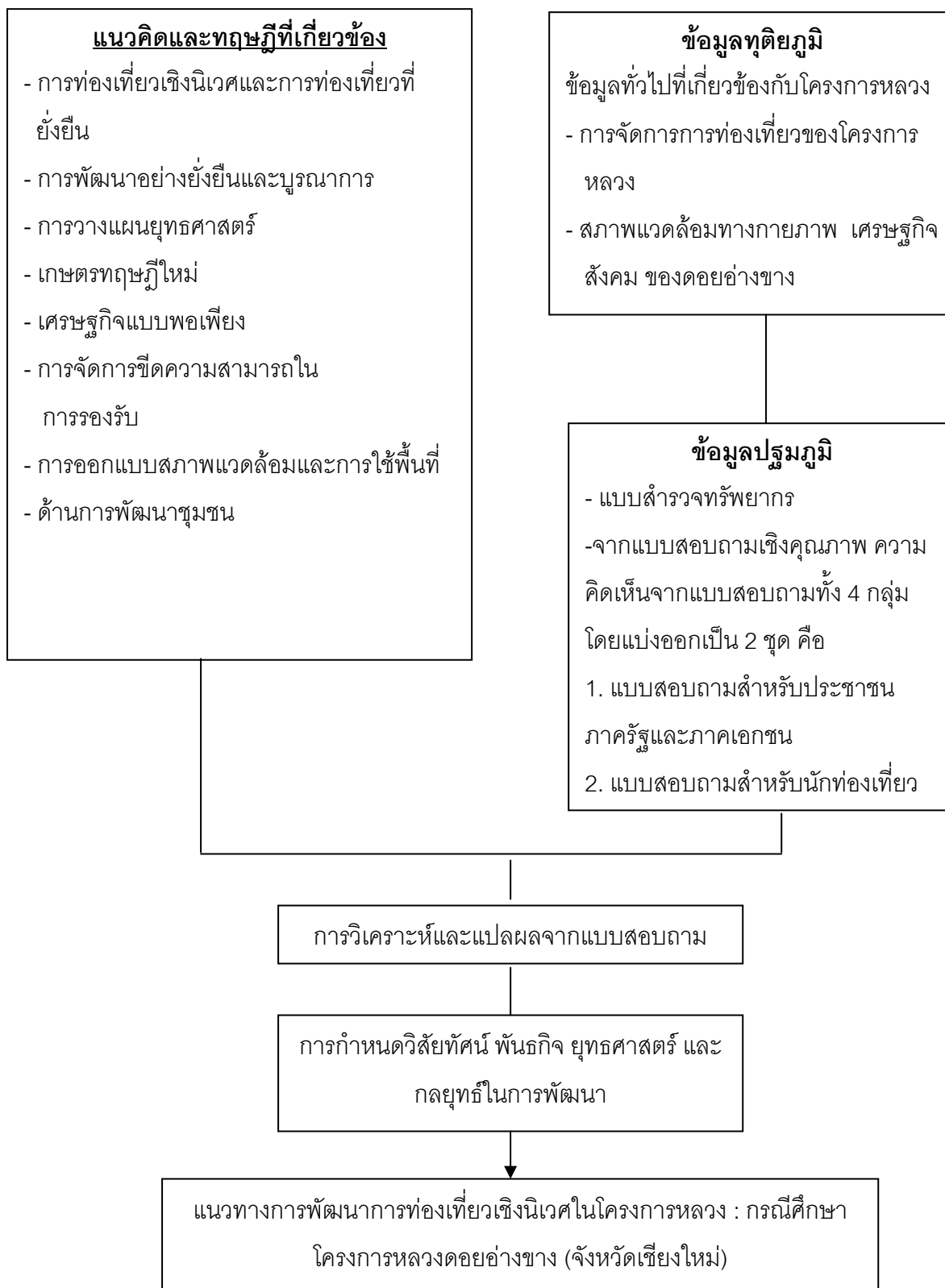
ขอบเขตด้านสถานที่

ผู้วิจัยได้แบ่งสถานที่เก็บแบบสอบถามออกเป็น 1 อำเภอ 6 หมู่บ้าน

1. อำเภอฝาง ตัวโครงการหลวง (ดอยอ่างขาง)
2. หมู่บ้านขอบด้ง
3. หมู่บ้านนอแล
4. หมู่บ้านคุ่ม
5. หมู่บ้านหลวง
6. บ้านป่าคา
7. ปางม้า

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากทฤษฎีแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาค้นคว้า รวมทั้งเก็บข้อมูลภาคสนามจากประชากรเป้าหมาย และการสำรวจภาคสนาม ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยของเรื่องนี้ดังต่อไปนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของคำสำคัญบางคำเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันไว้ดังต่อไปนี้

1. **การท่องเที่ยว (Tourism)** หมายถึง การเดินทางที่สนองความต้องการของมนุษย์ เพื่อความสนุกสนาน พักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาหาองค์ความรู้ใหม่ การศาสนา การติดต่อประชุมสัมมนาต่าง ๆ การติดต่อสื่อสารเพื่อธุรกิจและเทคโนโลยี ตลอดจนการเยี่ยมญาติและการรักษาสุขภาพในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงการท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

2. **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)** หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และนักท่องเที่ยวจะต้องได้รับความรู้จากการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม เพื่อเกิดการกระจายรายได้ รวมทั้งท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนในโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอใช้คำว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความหมายนัยสำคัญเหมือนกับคำว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เคยใช้กันในอดีตเพื่อประกอบการวิจัยในครั้งนี้

3. **นักท่องเที่ยว (Tourist , excursionist, visitors)** หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวค้างคืนและไม่ค้างคืนบนดอยอ่างขาง

4. **การอนุรักษ์ (Conservation)** หมายถึง การนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยต้องกระจายการใช้ทรัพยากรให้ทั่วถึงกันโดยถูกและป้องกันและเฝ้าระวังให้มีการสูญเสียทรัพยากรเหล่านั้นน้อยที่สุด เพื่อรักษาไว้ให้อนุชนรุ่นหลังสืบทอดต่อไป ในโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

5. **การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable development)** หมายถึง เป็นการดำเนินการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงความสมดุลอย่างยั่งยืนระหว่างการผลิต การบริโภค ประชากร และขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่นั้น ๆ ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสมและข้อจำกัดทางนิเวศวิทยา ในโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

6. **บูรณาการ (Integration)** หมายถึง การประสานกลมกลืนของแผน กระบวนการสารสนเทศ การตัดสินใจเกี่ยวกับทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ การวิเคราะห์และการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์หลักขององค์กร การบูรณาการที่มีประสิทธิผลจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อองค์ประกอบแต่ละส่วนของระบบการจัดการดำเนินงานมีการดำเนินการที่เชื่อมต่อกัน ในงานวิจัยครั้งนี้หมายถึงการบูรณาการมิติมุมมองของการพัฒนาควบคู่กันไปทั้งมิติด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ มิติด้านการ

พัฒนาสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนมิติด้านจิตใจ และยังหมายถึงการบูรณาการแนวความคิดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชนและนักท่องเที่ยว

7. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบที่ดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น โดยให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนา ตลอดจนก่อให้เกิดการกระจายรายได้แก่ชุมชนเจ้าบ้าน ในงานวิจัยครั้งนี้หมายถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเฉพาะในบริเวณพื้นที่ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

8. การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น หน่วยงานท้องถิ่น ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลท้องถิ่น และเตรียมการจัดการวางแผน การควบคุมดูแล การใช้ทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการบริการ และการได้รับประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงบนพื้นที่ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

9. โครงการพระราชดำริ (Royal Project) หมายถึง โครงการแผนงานหรือกิจกรรมใดๆ ที่ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติ การบริหารทรัพยากรและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีแล้ว และยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวมด้วย

10. โครงการหลวง หมายถึง เป็นโครงการที่ทรงมุ่งพัฒนาชาวไทยภูเขาให้รอดพ้นจากความทุกข์ยากสำคัญได้ด้วยวิธีการปลูกพืชทดแทนฝิ่นและ เลิกการตัดไม้ ทำลายป่ามาสู่วิถีเกษตรรูปแบบใหม่ให้มีรายได้ดียิ่งขึ้น

11. การท่องเที่ยวในโครงการหลวง (Tourism in Royal Project) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีอยู่ในบริเวณดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

12. การท่องเที่ยวดอยอ่างขาง หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีอยู่ ณ สถานที่เกษตรหลวงอ่างขาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่สำหรับการวิจัยทดสอบพันธุ์พืชเขตหนาว จำนวน 1,212 ไร่ และหมู่บ้านชาวเขาบริเวณรอบสถานีฯ เป็นเขตส่งเสริมและพัฒนาอาชีพรวม 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านหลวง หมู่บ้านคุ้ม หมู่บ้านขอบด้ง หมู่บ้านนอแล บ้านปางม้า บ้านป่าคา

13. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การเดินทางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเรียนรู้ หรือพักผ่อนในแหล่งที่มีกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับวิถีการเกษตร โดยเกษตรกรและชุมชนเป็นพลังขับเคลื่อนของกระบวนการผลิตและการจำหน่ายสินค้าและบริการทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ อันเป็นความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปสัมผัสวัฒนธรรมการเกษตรได้จากการใช้ชีวิตจริงของเจ้าของพื้นที่เป็นการสัมผัสประสบการณ์ตรง (first – hand experience)

ในที่นี้ถือว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบหนึ่งด้วย ภายใต้ความร่วมมือในการรักษาสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ณ ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

14. **กลุ่มชนเผ่า** ในงานวิจัยครั้งนี้หมายถึง กลุ่มชน 4 เผ่า ได้แก่ ไทยใหญ่ มูเซอ ปะหล่อง และจีนยูนาน ซึ่งอาศัยอยู่ ณ 6 หมู่บ้านดังกล่าว

15. **ทรัพยากรท่องเที่ยว** ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง สิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชม ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรมประเพณี ทรัพยากรกิจกรรม ทรัพยากรงานมหกรรม และทรัพยากรบริการ ประเภทต่าง ๆ ในโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง : กรณีศึกษา โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำเสนอให้กับจังหวัดในการพิจารณาเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ในโอกาสต่อไป

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง : กรณีศึกษา โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลหรือเป็นแนวทางให้เกิดกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้จริงและขยายผลไปยังโครงการหลวงบนที่ราบสูงอื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง:กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง (จังหวัดเชียงใหม่) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีจากเอกสารรวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีด้านการท่องเที่ยว
 - 1.1 การท่องเที่ยว
 - 1.1.1 ความหมาย
 - 1.1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว
 - 1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.3 การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
 - 1.4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 - 1.5 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 - 1.6 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
2. การพัฒนาอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ และการมีส่วนร่วม
3. การวางแผนยุทธศาสตร์
4. การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว
5. โครงการหลวง
 - 5.1 แผนแม่บท
 - 5.2 สรุป
 - 5.3 เกษตรทฤษฎีใหม่
 - 5.4 ทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียง
6. การท่องเที่ยวในโครงการหลวง 36 ดอย
 - 6.1 การท่องเที่ยวในโครงการหลวง
 - 6.2 เส้นทางท่องเที่ยวโครงการหลวง
7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีด้านการท่องเที่ยว

1.1 การท่องเที่ยว (Tourism)

1.1.1 ความหมาย

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจกรงานประจำ โดยปกติการท่องเที่ยวจะหมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกล และการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่ จุดมุ่งหมายของการเดินทางท่องเที่ยวไว้ว่า การเดินทางท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่าง ได้แก่

- 1) การพักผ่อนในวันหยุด
- 2) การศึกษา
- 3) การกีฬาและบันเทิง
- 4) การชมประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ
- 5) งานอดิเรก
- 6) การเยี่ยมเยียนญาติมิตร

ประเสริฐ วิทยารัฐ (2530 : 3) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่มีความแตกต่างจากสินค้าอื่น คือผู้ซื้อหรือนักท่องเที่ยวต้องมาหาสินค้าด้วยตนเองแทนที่สินค้าจะไปหาผู้ซื้อ สำหรับตัวสินค้าก็มีความแตกต่างจากสินค้าทั่วไปคือ ผู้ซื้อไม่สามารถเก็บสินค้าไว้เป็นสมบัติได้ แต่ผู้ซื้อจะได้รับความรื่นรมย์ ความพึงพอใจ ความแปลกใหม่ ประเทืองปัญญา พักผ่อน สบายสนาน ความคุ้มค่าของผู้ซื้อจึงอยู่ที่ความรู้สึกพึงพอใจ ประทับใจ และมีการบอกเล่าถึงความประทับใจแก่ผู้อื่นเพื่อชักชวนให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว

นิคม จารุมณี (2535 : 1) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมายที่อยู่อาศัย ไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้น (Motivator) จากความต้องการในด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านสถานะหรือเกียรติคุณ

ปรีชา แดงโรจน์ (2544 : 29 – 30) ได้อ้างถึงคำนิยามการท่องเที่ยวขององค์การสหประชาชาติที่ได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. 2506 ไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขเกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ คือ (1) ต้องมีการเดินทาง (2) ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน และ (3) ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง

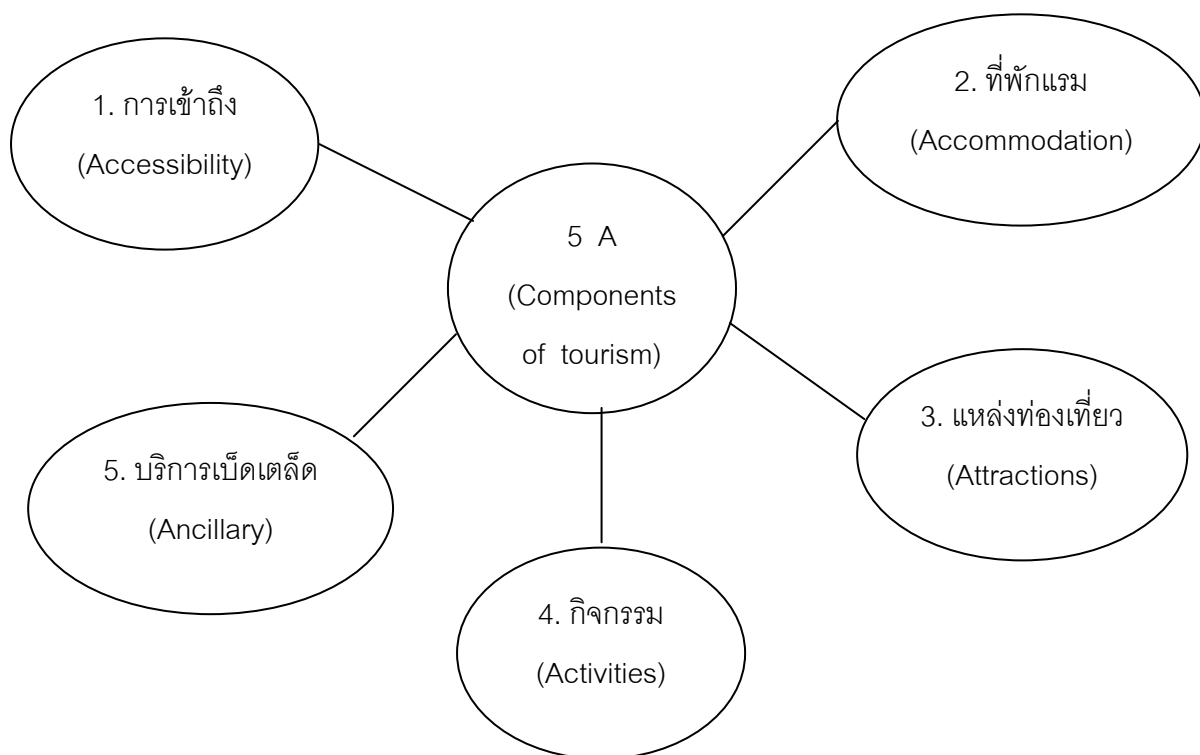
เมื่อได้ศึกษาความหมายของการท่องเที่ยวในทัศนคติต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญหลายคน ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า การท่องเที่ยวควรมีหลักการของการวางแผนและการจัดการที่เป็นไปในเชิง

อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรวัฒนธรรมเพื่อที่จะสามารถใช้ทรัพยากรดังกล่าวในระยะยาวอย่างยั่งยืนจึงจะเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable tourism)

1.1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมใหญ่ที่มีองค์ประกอบเป็นอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมจำนวนมาก ได้แก่ อุตสาหกรรมการขนส่ง อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมที่พักแรม อุตสาหกรรมนันทนาการ อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าและบริการ ข้างเคียงต่าง ๆ ซึ่งได้มีผู้กำหนดแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไว้ดังนี้

พยอม ธรรมบุตร (เอกสารประกอบการสอน สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2549 : 1 – 3) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภทดังนี้

ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5 A

การท่องเที่ยวมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประเภท ได้แก่

1. ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ได้แก่ การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เช่น สนามบิน ระบบคมนาคม ตลอดจนบริการด้านอุตสาหกรรมขนส่ง เช่น การขนส่งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทาง (Destination) หรือแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)

2. สิ่งอำนวยความสะดวกในการต้อนรับได้แก่อาหารการมีที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการค้างคืน (Accommodation) ได้แก่ ที่พักแรมประเภทต่าง ๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท Bed & Breakfast เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ ที่พักแรม ประเภทต่าง ๆ จะมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) ในระดับต่าง ๆ กันซึ่งจะทำให้มีราคาและบริการในระดับต่างกัน ได้แก่ ภัตตาคาร สระว่ายน้ำ บาร์ ฟิตเนสเซ็นเตอร์ Sauna บิวซิเนสเซ็นเตอร์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

3. เสน่ห์และความดึงดูดใจแหล่งท่องเที่ยว (Attractions) นับเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญสูงสุดของ Destination เพราะเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวอาจเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น ดอยอินทนนท์ ซึ่งมีความหลากหลายทางชีวภาพของเทือกเขาหิมาลัย หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทพนมรุ้งซึ่งแสดงถึงความรุ่งเรืองของอาณาจักรขอม ตลอดจนการท่องเที่ยวชนบทเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้าน เรียนรู้ถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถานยุคเก่าแก่ก่อนประวัติศาสตร์ เช่น วัฒนธรรมบ้านเชียง เป็นต้น

4. กิจกรรม (Activities) การท่องเที่ยวและกิจกรรมนันทนาการ (Tourist activities และ Recreational activities) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเช่นกัน ในยุคปัจจุบันซึ่งการท่องเที่ยวได้หมายเพียงแค่การเดินทางไปชมโบราณสถาน อนุสาวรีย์ ความงดงามของธรรมชาติเท่านั้น หากความสำคัญสำหรับผู้มาเยือนคือการได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเดินป่าศึกษาระบบนิเวศ เขตเส้นศูนย์สูตรในป่าดิบชื้น (Rainforest) การล่องแก่งในแม่น้ำท้องถิ่น การปีนหน้าผา การดำน้ำในรูปแบบ Scuba Diving หรือ Snorkeling การพายเรือแคนูในบริเวณป่าชายเลน การตกปลาหมึก ในทะเลลึก ตลอดจนการร่วมกิจกรรมกับชุมชนเจ้าบ้าน เช่น การดำนา การเกี่ยวข้าว การร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดจะเป็นประสบการณ์ (Experience) ที่อยู่ในความทรงจำของนักท่องเที่ยวและกิจกรรมดังกล่าวมักก่อให้เกิดการกระจายรายได้

5. ส่วนประกอบอื่น ๆ บริการเบ็ดเตล็ด (Ancillary) ได้แก่ ทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว อาทิ เช่น บริการด้านร้านอาหาร โรงพยาบาล ไปรษณีย์ สถานีบริการน้ำมัน ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องสุขา ฯลฯ

ราณี อธิชัยกุล (2546 : 47 – 53) ธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หมายถึง ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า การบริการ และการอำนวยความสะดวก เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว องค์ประกอบของธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ธุรกิจทางตรง หมายถึง ธุรกิจหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจหลักจะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง เช่น ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจคมนาคมขนส่ง ธุรกิจจำหน่ายสินค้าและสินค้าที่ระลึก ธุรกิจนันทนาการและบันเทิง และธุรกิจตัวแทนจำหน่ายเพื่อการท่องเที่ยว

2. ธุรกิจทางอ้อม หมายถึง ธุรกิจที่สนับสนุนการท่องเที่ยว ธุรกิจทางอ้อมผลิตสินค้าและบริการให้แก่ประชาชนโดยทั่วไปและให้แก่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้วย เช่น ธุรกิจการพิมพ์ ธุรกิจการเงิน ก่อสร้าง การบริการสาธารณสุข โทรคมนาคม ผู้ผลิตสินค้าเกษตร ผู้ผลิตยานยนต์ เครื่องบิน เฟอร์นิเจอร์ อุปกรณ์สำนักงาน คอมพิวเตอร์ เหล็กกล้า ซีเมนต์ กระเบื้อง พลาสติก เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่าธุรกิจทางตรงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ดังนั้นในที่นี้จะขอล่าวในรายละเอียดเฉพาะธุรกิจทางตรงเท่านั้น

1) ธุรกิจที่พักแรม

ที่พักแรม (Accommodation) หมายถึง การประกอบธุรกิจการขายบริการที่พักเพื่อคนเดินทางหรือนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักค้าง ซึ่งอาจมีบริการอาหารและเครื่องดื่มไว้บริการด้วย ที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวแบ่งออกได้หลายประเภท เช่น

1.1) โรงแรม (Hotel)

โรงแรมเป็นสถานที่พักแรมที่รู้จักกันดีในกลุ่มนักท่องเที่ยวและมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรมของประเทศไทย พ.ศ. 2478 ให้คำจำกัดความว่า โรงแรมหมายถึงสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้าง สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว และ จะต้องมีการจัดบริการอาหารและเครื่องดื่มแก่ผู้เข้าพัก หรือผู้ใช้บริการด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุป โรงแรมหมายถึงสถานที่สำหรับคนเดินทางหรือนักท่องเที่ยวที่มาพักและมีบริการหลายรูปแบบแก่ผู้มาพักขึ้นอยู่กับระดับของการให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อาหารและเครื่องดื่ม จัดประชุม จัดเลี้ยง สระว่ายน้ำ ออกกำลังกาย เล่นกีฬา นำเที่ยว และจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น

ประเภทของโรงแรม การจำแนกประเภทของโรงแรมอาจกระทำได้หลายวิธี แต่ที่พบมากคือการจำแนกตามมาตรฐานการบริการ ระดับมาตรฐานการให้บริการวัดได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกที่ถูกค่าจะได้รับ โดยเฉพาะการบริการด้านต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงขนาดของโรงแรมหรือจำนวนที่ห้องพัก การจัดกลุ่มมาตรฐานโรงแรมจะให้ดาวโดยนับจากจำนวนดาว (star) ที่ได้รับจาก 1 ถึง 5 ดาว

1.2) โมเต็ล (Motel) หมายถึง โรงแรมขนาดเล็กประมาณ 50 ห้องขึ้นไปที่มีทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้ถนนหลวงระหว่างเมือง และมีบริการที่จอดรถฟรีแก่แขกผู้มาพัก แต่มักไม่มีบริการอาหารและเครื่องดื่ม เป็นบริการที่พักระยะสั้นสำหรับคนเดินทางระยะไกลหรือนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักค้างเพื่อเดินทางต่อไป

1.3) บ้านแบ่งให้เช่า/โฮมสเตย์ (Bed and breakfast / Home stay) หมายถึง ที่พักขนาดเล็กที่กำเนิดมาจากประเทศในยุโรป โดยเฉพาะในประเทศอังกฤษและไอร์แลนด์ และประเทศสหรัฐอเมริกาโดยเจ้าของบ้านเปิดรับนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในห้องนอนที่จัดไว้รวมทั้งมีห้องน้ำและบริการอาหารเช้าในบรรยากาศแบบครอบครัว นับเป็นที่พักแรกๆที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ดีและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาพัก

1.4) รีสอร์ท (Resort) หมายถึง ที่พักแรมที่ตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวมักมีขนาดใหญ่และเน้นบริการด้านการออกกำลังกาย กีฬา และกิจกรรมการท่องเที่ยว

1.5) เกสต์เฮ้าส์ (Guesthouse) หมายถึง ที่พักขนาดเล็กราคาถูก ที่ตั้งอยู่ในย่านชุมชนหรือเมืองท่องเที่ยว บริการจะมีเพียงห้องพักเล็ก ๆ และห้องน้ำที่อาจเป็นห้องน้ำรวม เหมาะกับนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวในเวลากลางวัน และเพียงต้องการที่พักหลับนอนในเวลากลางคืนเท่านั้น ปัจจุบันเกสต์เฮ้าส์ได้รับการพัฒนามากขึ้น โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพักเพิ่มขึ้น อาทิ โทรทัศน์ รวมทั้งมีบริการอาหารเครื่องดื่ม

1.6) ที่พักสำหรับเยาวชน (Youth hostel) หมายถึง ที่พักราคาถูกสำหรับนักเรียน โดยพักในห้องนอนขนาดใหญ่ที่มีเตียง 2 ชั้น จำนวนมากรวมกันอยู่ในห้องเดียว มีห้องน้ำที่ใช้งานกันโดยแยกเพศชาย - หญิง มีการใช้พื้นที่กลางร่วมกัน เช่น ห้องพักผ่อน ห้องอาหาร ห้องครัว เป็นต้น

1.7) สถานที่พักกลางแจ้งและสถานที่จอดรถตู้เพื่อนันทนาการ (Camp grounds and recreational vehicle parks) เป็นที่พักแรมที่จัดให้สำหรับนักท่องเที่ยวที่ประหยัดและชอบธรรมชาติ เพื่อตอบสนองความต้องการที่พักแรมจำนวนมากในฤดูกาลท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมักเดินทางเป็นครอบครัวโดยรถยนต์และพักแรมในสถานที่พักกลางแจ้งที่มักเป็นลานกว้างกลางแจ้งโดยการกางเต็นท์

2) ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม

ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (Food and beverage) หมายถึง การประกอบธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่มสำหรับคนเดินทาง นักท่องเที่ยว หรือประชาชนทั่วไป โดยที่ผู้ประกอบการสามารถรับประทานอาหารภายในสถานที่ให้บริการ หรืออาจนำไปรับประทานที่อื่นได้ หลักสำคัญในการให้บริการนักท่องเที่ยวคือ สะอาด ถูกหลักอนามัย ราคาเหมาะสม และบริการมีคุณภาพ

ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมีหลายประเภท เช่น ภัตตาคาร ศูนย์อาหาร ร้านอาหารจานด่วน ร้านอาหารพื้นเมือง ร้านอาหารนานาชาติ ร้านอาหารทะเล ตลาดโต้รุ่ง หรือแม้กระทั่งหาบเร่ รถเข็น เป็นต้น รวมทั้งห้องอาหารในโรงแรม อย่างไรก็ตามในประเทศไทยยังไม่มีการจัดรูปแบบร้านอาหารและเครื่องดื่มเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวออกเป็นหมวดหมู่ที่ชัดเจน ร้านอาหารและเครื่องดื่มส่วนใหญ่ให้บริการทั้งคนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวปะปนกันไป ในปัจจุบันอาหารไทยเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นในต่างประเทศ โดยเฉพาะต้มยำกุ้งและก๋วยเตี๋ยวผัดไทย ทำให้ร้านอาหารไทยมีการพัฒนาและเป็นสินค้าและบริการที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศได้มาก

3) ธุรกิจคมนาคมขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว

ธุรกิจคมนาคมขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง การประกอบธุรกิจการเคลื่อนย้ายผู้โดยสารและสิ่งของจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งด้วยพาหนะขนส่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการท่องเที่ยวทั้งภายในและระหว่างประเทศ การคมนาคมเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยย่อมส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

3.1) การขนส่งทางบก (Land transportation)

การคมนาคมขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวทางบกอาจจำแนกตามลักษณะของพาหนะหรือวิธีการเดินทางได้ 2 ประเภทคือ

3.1.1) การเดินทางท่องเที่ยวทางรถยนต์ ความก้าวหน้าของระบบการสร้างถนนที่เชื่อมติดต่อกันในระหว่างเมืองและท้องถิ่นทำให้นักเดินทางหันมาสนใจการเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล รถเช่า และรถโดยสารมากขึ้น การเดินทางท่องเที่ยวทางรถยนต์นับว่ามีบทบาทสำคัญมากต่อการท่องเที่ยวในปัจจุบันเพราะรถยนต์เป็นพาหนะที่มีอิสระในการเดินทางสามารถแวะเที่ยวตามจุดที่ต้องการได้และประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าโดยเฉพาะเมื่อเดินทางมากกว่า 1 คน การเดินทางโดยรถโดยสารไม่ประจำทางมีการเจริญเติบโตมากขึ้น บริษัทนำเที่ยวหรือบริษัททัวร์ที่จัดทัวร์นิยมเช่าเหมารถโดยสารเพื่อพานักท่องเที่ยวเดินทางเพราะความสะดวกสบายและมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ประหยัด และบริษัทผู้ผลิตรถโดยสารได้มีการปรับปรุงระบบความสะดวกสบายแก่ผู้โดยสารเพิ่มมากขึ้น เช่น เพิ่มความกว้างและความสะดวกของเก้าอี้ที่นั่ง ปรับปรุงหน้าต่างให้มองเห็นวิวที่ชัดเจนขึ้น เป็นต้น

3.1.2) การเดินทางท่องเที่ยวทางรถไฟ การเดินทางท่องเที่ยวทางรถไฟได้รับการพัฒนาอย่างกว้างขวางในทวีปยุโรปและอเมริกา เนื่องจากมีความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย ขณะเดินทางสามารถเห็นภูมิประเทศสองข้างทางอย่างชัดเจน และสามารถเปลี่ยนอิริยาบถได้สะดวก รวมทั้งเดินทางถึงจุดหมายโดยได้รับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ กิจกรรมรถไฟในยุโรปได้ขยายการบริการผู้โดยสารเพื่อการท่องเที่ยวโดยการจำหน่ายบัตรโดยสารยูเรลแพส (Eurailpass) ที่นับได้ว่าเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่สำคัญของประชาคมยุโรปที่ใช้ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่ผู้โดยสารสามารถเดินทางท่องเที่ยวในประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปได้ โดยไม่จำกัดระยะทางแต่ต้องอยู่ภายในช่วงเวลาที่กำหนด

การเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถไฟในประเทศไทยเป็นอีกทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความปลอดภัย แต่ไม่รวดเร็วนัก นอกเหนือจากรถไฟที่บริการตามตารางประจำแล้ว ผู้ประกอบการรถไฟอาจจัดรายการนำเที่ยวทางรถไฟ เช่น รายการนำเที่ยวหัวหิน รายการนำเที่ยวสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น

3.2) การขนส่งทางอากาศ (Air Transportation)

การเดินทางท่องเที่ยวทางอากาศเป็นการเดินทางด้วยสายการบิน ที่มีการบริการแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

3.2.1) การบินลักษณะเที่ยวบินประจำ (Scheduled flight) เป็นการบินระหว่างเมืองต่อเมือง โดยมีตารางบินที่แน่นอน การบินประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อยคือ

- (1) เที่ยวบินประจำภายในประเทศ
- (2) เที่ยวบินประจำระหว่างประเทศ

3.2.2) การบินลักษณะเที่ยวบินไม่ประจำหรือเช่าเหมาลำ (Non – scheduled / Charter flight) เป็นการบินแบบไม่ประจำโดยเป็นการเช่าเหมาลำแก่กลุ่มนักธุรกิจหรือนักท่องเที่ยวที่สามารถแวะรับผู้โดยสารที่เป็นกลุ่มเดิมได้เท่านั้น มีราคาสูงกว่าเที่ยวบินของสายการบินปกติทำให้เป็นที่นิยมมากในหมู่นักท่องเที่ยวและบริษัทนำเที่ยวที่จัดรายการนำเที่ยวเป็นกลุ่มแต่คุณภาพการให้บริการในเครื่องบินมักจะต่ำกว่าเที่ยวบินปกติ ที่นั่งและพื้นที่ใช้สอยในเครื่องบินมักจะแคบหรือน้อยกว่าเครื่องบินที่เป็นประจำ

4) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าและธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

4.1) ธุรกิจจำหน่ายสินค้า (Shopping)

ธุรกิจจำหน่ายสินค้า หมายถึง การประกอบธุรกิจขายปลีกเพื่อจำหน่ายสินค้าเฉพาะอย่างหรือหลายอย่างแก่ผู้บริโภคซึ่งหมายถึงบุคคลทั่วไปรวมทั้งนักท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวมักมีความต้องการใช้สินค้าอุปโภคและบริโภคระหว่างการเดินทางไม่ว่าจะเป็นของใช้ส่วนตัวหรือ

อุปกรณ์ที่จำเป็นในการเดินทาง นอกจากนี้ร้านขายสินค้ายังจำหน่ายสินค้าบางประเภท เช่น นาฬิกา อาหาร สุรา ทัศนกรรม ที่กลายเป็นตัวแทนของแหล่งท่องเที่ยวแม้ประชาชนที่ไม่เคยไปเยือนยังรู้จัก เช่น ผ้าไหมไทย นาฬิกาสวิส น้ำหอมฝรั่งเศส ไม้กวาดเยอรมัน เครื่องหนังอิตาลี เป็นต้น ประเทศต่าง ๆ จึงได้ตื่นตัวที่จะพัฒนาภาพลักษณ์ของประเทศให้เป็นดินแดนหรือสวรรค์ของการซื้อสินค้า (Shopping paradise) เช่น ฮองกง สิงคโปร์ และประเทศไทย จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีภาพลักษณ์เด่นด้านการจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ จะเห็นได้จากรายได้ที่ประเทศได้รับจากนักท่องเที่ยวประมาณ 35% มาจากการขายสินค้า

ธุรกิจจำหน่ายสินค้าและบริการแก่นักท่องเที่ยวที่จะกล่าวถึงได้แก่

(1) ศูนย์การค้า

ศูนย์การค้า หมายถึง สถานที่ขายปลีกขนาดใหญ่ที่รวมกลุ่มร้านค้าขายปลีกเข้ามาอยู่ด้วยกันในอาคารเดียวกันรวมทั้งห้างสรรพสินค้า จึงสามารถจำหน่ายสินค้าประเภทต่าง ๆ ได้มากมาย ศูนย์การค้าได้พัฒนามาจนมีบริการที่จอดรถและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น โรงภาพยนตร์ ธนาคาร ภัตตาคาร สวนสนุก เป็นต้น

(2) ร้านค้าปลอดอากรและร้านค้าปลอดภาษี

ร้านค้าปลอดอากร (Duty - free shop) และร้านค้าปลอดภาษี (Tax - free shop) จะเป็นสถานที่สุดท้ายที่นักท่องเที่ยวจะจับจ่ายซื้อสินค้าได้ในการเดินทางระหว่างประเทศ เพราะมักตั้งอยู่ในบริเวณสนามบิน บนเรือหรือเครื่องบิน หรือบริเวณด่านชายแดน

ร้านค้าปลอดอากร หมายถึง ร้านค้าปลีกที่ขายสินค้าปลอดอากรให้แก่นักท่องเที่ยวเท่านั้น โดยนักท่องเที่ยวจะซื้อสินค้าขณะเดินทางกลับ สินค้าปลอดอากรของประเทศมักเป็นสินค้านำเข้าจากต่างประเทศที่มักมีราคาสูงแต่ขายราคาถูกกว่าสินค้าที่ขายตามห้างสรรพสินค้าในเมืองเนื่องจากปลอดอากรจึงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มาก เช่น สุรา บุหรี่/ยาสูบ น้ำหอม เครื่องสำอาง เครื่องไฟฟ้า นาฬิกา กล้องถ่ายรูป เป็นต้น

ร้านค้าปลอดภาษี หมายถึง ร้านค้าปลีกที่ขายสินค้าปลอดภาษีให้แก่ นักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย เช่น สินค้าทัศนกรรม ของที่ระลึกของไทย เป็นต้น

4.2) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก (Souvenir shop)

ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก หมายถึง การประกอบธุรกิจผลิตและจำหน่ายสินค้าที่นักท่องเที่ยวซื้อและนำกลับไปยังภูมิลำเนาของตนเพื่อเป็นที่ระลึก ของฝาก หรือแม้แต่เพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน เช่น ร้านขายของที่ระลึกท้องถิ่น ร้านขายของฝาก ไนต์บาร์ชาร์ ตลาดกลางคืน เป็นต้น สินค้าที่ระลึกมักถูกพัฒนาขึ้นมาจากศิลปทัศนกรรมของแต่ละท้องถิ่น ที่แสดงเอกลักษณ์

ความเป็นอยู่ของท้องถิ่น โดยใช้วัสดุที่หาได้ภายในท้องถิ่นเป็นวัตถุดิบในการผลิตและใช้แรงงานฝีมือคนท้องถิ่น เช่น อัญมณีและเครื่องประดับ วัสดุทำจากไม้หรือหิน ผ้าไหม หัตถกรรม เครื่องเงิน เครื่องถม เครื่องจักสาน เป็นต้น สินค้าที่ระลึกช่วยก่อให้เกิดรายได้แก่ประเทศชาติและประชาชนในท้องถิ่น และยังก่อให้เกิดการสร้างงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานในชนบทที่ว่างจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

5) ธุรกิจนำเที่ยว

ธุรกิจนำเที่ยว (Tour operator) หมายถึง การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัดหรือการให้บริการหรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง ที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม ทักษนาจร และการให้บริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยว หรืออาจเรียกว่า การจ้ดนำเที่ยวโดยการนำเอาบริการอำนวยความสะดวกด้านยาพาหนะ ที่พัก อาหาร และทัศนอาจรมารวมกันและขายในลักษณะเหมารวม (Package tour) จึงทำให้ราคาโดยรวมถูกลง เป็นการท่องเที่ยวแบบประหยัดที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวเดินทางได้ระยะทางไกลมากขึ้น และขยายเวลาท่องเที่ยวได้มากขึ้นตลอดจนเกิดความมั่นใจและปลอดภัยระหว่างการเดินทางเพราะมีผู้คอยช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ร่วมเดินทาง ธุรกิจนำเที่ยวอาจขายบริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรงได้ หรือขายผ่านตัวแทนธุรกิจท่องเที่ยว (Travel agent) ก็ได้

ลักษณะการดำเนินงานของธุรกิจนำเที่ยวนับว่ามีความสลับซับซ้อน เนื่องจากผู้ประกอบการต้องมีความรอบรู้ในปริมาณและคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ รวมทั้งประเภทของกิจกรรมพักผ่อนหรือธุรกิจที่สามารถจัดได้ นอกจากนี้การวางแผนจัดนำเที่ยวเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินงานล่วงหน้าก่อนที่ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวจะตกลงซื้อ ไม่ว่าจะเป็นการสำรองที่พัก พาหนะเดินทางที่จำเป็นต้องมัดจำล่วงหน้าอย่างน้อย 12 – 18 เดือน การจัดทำแผนพับโฆษณาต้องกระทำอย่างน้อย 6 เดือนก่อนกำหนดการ

1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.2.1 สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวประเทศไทยเป็น 1 ใน 3 ของภูมิภาคเอเชียที่มีอัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีแนวโน้มการเติบโตแบบก้าวกระโดด ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญหลายด้าน เช่น ข้อมูลข่าวสาร ด้านการคมนาคม การเพิ่มจำนวนเที่ยวบิน และกิจกรรมพิเศษ ในโครงการเที่ยวทั่วไทยไปได้ทุกเดือน หรือไทยแลนด์ แกรนด์ เฟสติวัล และในปี 2545 ประเทศไทยได้รางวัลด้านการท่องเที่ยวระดับโลก คือ The world best awards time reader' travel choice awards รวมทั้งได้รับเลือกให้เป็นจุดหมายทางการท่องเที่ยวแห่งปี Destination of Asia (ที่มา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2546: ออนไลน์) ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาได้รับความนิยมก้าวหน้ามาตามลำดับ เป็นผลให้เกิดรายได้หมุน-

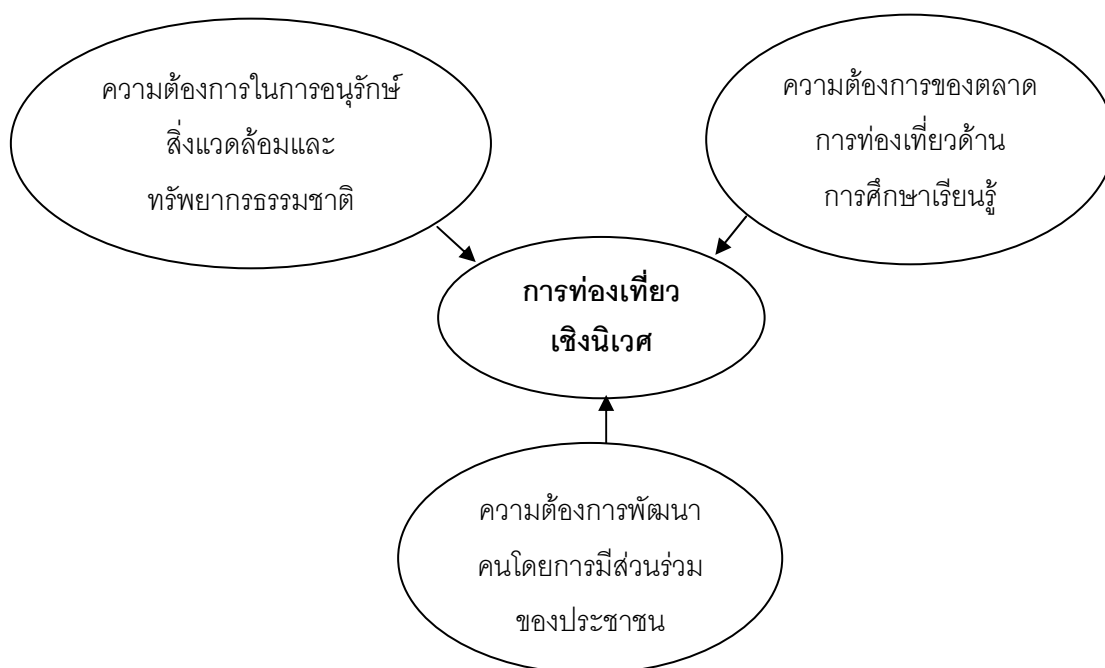
เวียนมูลค่านับแสนล้านบาท ซึ่งทำให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอีกทั้งสร้างภาพลักษณ์ และชื่อเสียงให้ประเทศเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีการพัฒนาและได้รับความสำเร็จอย่างมาก ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงมุ่งดำเนินแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนากิจกรรม และส่งเสริมการท่องเที่ยวและมีแนวโน้มการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งในเชิงบวกและเชิงลบหลายประการ ผลกระทบในเชิงบวก ได้แก่ มาตรฐานการครองชีพดีขึ้น เนื่องจากเกิดการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การจ้างงานบุคลากรของธุรกิจต่าง ๆ เกษตรกรผู้ผลิตอาหารส่งให้แก่ผู้ประกอบการ มีความสะดวกสบายจากการพัฒนา ถนน ไฟฟ้า น้ำ ประปา โทรศัพท์ ฯลฯ ช่วยลดปัญหาการอพยพของประชากรสู่เมืองหลวงและส่งเสริมฟื้นฟูภูมิปัญญาชาวบ้านในเรื่องของการนำเอาผลิตภัณฑ์พื้นเมืองในท้องถิ่นมาพัฒนาเพื่อเป็นสินค้าของที่ระลึก

นอกจากผลกระทบในเชิงบวกแล้ว การมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวมาก ยังส่งผลกระทบต่อความเปราะบางของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหลักทั่วประเทศ เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต พัทยา กาญจนบุรี หนองคาย และกรุงเทพมหานคร เนื่องจากปริมาณการท่องเที่ยวเกินกว่าระดับความสามารถที่จะรองรับได้ของสภาพแวดล้อม จึงทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายมากเกินไปจนจะทำให้คืนสู่สภาพเดิมได้ ปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยว ปัญหาอาชญากรรม สถานประกอบการบางแห่งต้องการพื้นที่ในการทำธุรกิจเกิดการบุกรุกพื้นที่เขตสงวนและเขตอนุรักษ์ รวมไปถึงพื้นที่สาธารณะต่าง ๆ อีกทั้งการปล่อยน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำโดยขาดการบำบัด เป็นต้น การกระทำโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมา ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวลดลง สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในหลายประเทศที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงเฉพาะประเทศไทยเท่านั้น

จากผลกระทบในเชิงลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวดังกล่าวจึงต้องมีการจัดการที่เหมาะสม เพื่อลดความสูญเสียต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและต้องไม่กระทบต่อผลกระทบเชิงบวกอันเนื่องมาจากมีการท่องเที่ยวมากเกินไป ทำให้หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวประสานงานร่วมกันเพื่อค้นหาแนวทางที่จะสามารถพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างมีคุณค่าและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ในช่วงเวลาที่ผ่านมาในทางปฏิบัติยังไม่สามารถบรรลุผล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขาดการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมภายใต้ความต้องการของประเทศในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์ การส่งเสริมระบบประชาธิปไตยที่มาจากรากหญ้าให้มากที่สุด และการมุ่งเน้นดำเนินแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน จึงมีการผนึกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน กอปรกับ

กระแสของโลกในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะจากการประชุม “Earth Summit” ที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ปี พ.ศ. 2535 รวมทั้งใน Agenda 21 ส่วนที่เกี่ยวกับ Travel and tourism industry ได้ก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้านด้วยกัน คือ (ภาพประกอบ 4) (<http://www2.tat.or.th/tatnew.php> : 30 พ.ศ. 2546)

ภาพประกอบ 4 : กระแสความต้องการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยว

ที่มา : <http://www2.tat.or.th/tatnew.php>

1. กระแสความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยให้ความสำคัญถึงการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความพอใจในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและในขณะเดียวกันนั้นมีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในชาติให้เป็นนักท่องเที่ยวที่ดี มีความรู้ความเข้าใจ มีความรัก ความห่วงใย ที่จะช่วยทำนุบำรุงมรดกการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม รวมถึงมีจิตสำนึกที่ดีในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพนอกจากนั้นยังส่งเสริมสนับสนุนสินค้าและบริการที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นวัสดุที่สามารถย่อยสลายได้ง่ายในธรรมชาติ หรือเป็นวัสดุที่ทำจากเศษวัสดุธรรมชาติที่เหลือใช้ นำมาใช้ประโยชน์ด้วย

2. กระแสความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษารียนรู้ การเรียนรู้อด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีเพิ่มมากขึ้นในทุกประเทศ ทุกสังคม ซึ่งก่อให้เกิดความตระหนักและจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงมีการปรับรูปแบบของการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยรูปแบบของการท่องเที่ยวเริ่มจากการท่องเที่ยวที่อยู่ในรูปแบบของการเที่ยวแบบเป็นหมู่คณะ จากนั้น

มีการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้มีกิจกรรมนันทนาการมากขึ้น มีการท่องเที่ยวผจญภัยในป่า จัดเส้นทางเดินธรรมชาติเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาและสัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด เช่น การเดินป่าโดยมีเจ้าหน้าที่ป่าไม้เป็นผู้นำทาง การเดินป่าเพื่อดูนก การล่องแก่งโดยใช้แพไม้ไผ่ หรือเรือยาว การขี่จักรยาน เสือภูเขา เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีส่วนช่วยให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัสกับธรรมชาติและจะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ในด้านสิ่งแวดล้อมตามมา

3. กระแสความต้องการพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มาจากรากหญ้า (ประชาชนพื้นฐาน) เพื่อให้มีการพัฒนาที่ถูกต้องและมีการกระจายรายได้ที่เหมาะสมสู่ท้องถิ่น (มนัส สุวรรณ และคณะ 2541 : 123 – 125) กล่าวถึงเรื่องของการจัดการการท่องเที่ยวต้องประกอบด้วย ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดศึกษานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น สภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสนับสนุนแผนงานโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ภาคธุรกิจการท่องเที่ยว องค์กรท้องถิ่น องค์กรด้านสิ่งแวดล้อม และผู้มีหน้าที่ต้องร่วมกันอย่างเสมอภาค ประชาชนในท้องถิ่น จะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่

นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ได้ส่งเสริมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่เอื้อประโยชน์และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรมากขึ้น อย่างเช่นมาตรา 46 ที่บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน” และการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีการผสมผสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในรัฐเองกับภาคเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งหน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรได้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ

จากพลังกระแสนี้ทำให้เกิดแนวความคิดการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแนวทางที่ป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพื่อรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ แนวคิดที่เกิดขึ้นคือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและในปัจจุบันแนวโน้มของการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติมีบทบาทมากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเตรียมความพร้อมในการรับรองการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ โดยการพัฒนารูปแบบของกิจกรรมในพื้นที่ที่มีความหลากหลายมากขึ้น ค้นหาและพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ การควบคุมและจัดการมิให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่จนเกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying

capacity) และที่สำคัญการสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ เช่น การมีส่วนร่วมในการเป็นภาคีที่ท้องถิ่นนำเที่ยว การให้บริการที่พักแรมแก่นักท่องเที่ยว (Home stay) และการจำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว

เมื่อแนวโน้มของการท่องเที่ยวในรูปแบบท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพิ่มมากขึ้น รูปแบบการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแทนที่จะเป็นการช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติอาจเป็นตัวเร่งให้เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ดังนั้นจึงเกิดแนวคิดใหม่ขึ้นซึ่งเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกที่จะสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยใช้รูปแบบความสงบ สันติ และพักผ่อน เป็นจุดขายและนำเสนอรายการนำเที่ยวในหมวดสินค้าใหม่ อาทิ การท่องเที่ยวในเมือง การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ฯลฯ เพื่อเป็นการกระจายนักท่องเที่ยวจากพื้นที่ธรรมชาติสู่การท่องเที่ยวในเมือง แต่อย่างไรก็ตามควรมีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ด้วย

1.2.2 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ในปัจจุบันแนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสร้างจิตสำนึกของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวและตระหนักถึงการพัฒนากการท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรงและเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจยังเป็นการเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวก อีกทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันก็เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติหรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวโดยไม่เน้นที่การเสริมแต่งหรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาจากคำว่า Ecotourism ซึ่งผสมกันระหว่างคำว่า Ecology (นิเวศวิทยา) กับคำว่า Tourism (การท่องเที่ยว) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้คนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการ

ทรัพยากรป่าไม้ และรักษาระบบนิเวศท้องถิ่น พัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงความสามารถและสร้างกำลังใจให้กับชุมชนชนบทได้พึ่งตนเอง

นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับการกำหนดขึ้นจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ไขว่มากมาย ที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางมีดังนี้

เซบาลอส – ลาสคูเริน (Ceballos – Lascurain. 1988) แห่งสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (International union for the Conservation of Nature and Natural Resources : IUCN) อาจกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลแรกที่กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

อลิซาเบท บู (Elizabeth Boo. 1991) ให้นิยามของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์อันเนื่องมาจากการมีรายได้สำหรับการดูแลพื้นที่ การสร้างงานให้ชุมชนท้องถิ่นและการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

The Ecotourism Society (TES) (1991) กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า หมายถึง การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และธรรมชาติ ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น

เวสเทิร์น (Western. 1993 : 8) ได้ปรับปรุงนิยามของ (TES) ให้สั้นและกะทัดรัดแต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้น โดยให้ความหมายว่า การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น

ริชาร์ดสัน (Richardson. 1993 : 15) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเชิงนิเวศในพื้นที่ทางธรรมชาติ ซึ่งมีการสื่อความหมายเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวผู้เดินทางมาเยือนจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนการท่องเที่ยวของประเทศออสเตรเลีย (The Australian Department of Tourism. 1994 : 17) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและมีการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน

กันน์ (Gunn. 1994 : 78) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสามารถทำให้มีการอนุรักษ์

ทรัพยากร ธรรมชาติควบคู่ไปกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้โดยให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมชุมชนของท้องถิ่น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจด้วย

สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (The Ecotourism Society. 1991 : 1) ได้ให้นิยามว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประวัติศาสตร์และธรรมชาติด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าระบบนิเวศและในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเกิดประโยชน์ต่อประชากรท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวแหล่งต่าง ๆ ด้วยความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นด้วย และ ยังเกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่อกัน รวมถึงทัศนคติที่มีต่อกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนโดยชุมชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือบริหารงานในท้องถิ่นของตนเอง

ส่วน “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทย มีการให้ความหมายกันอย่างกว้างขวางเช่นเดียวกับวงการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ ส่วนหนึ่งของนิยามที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวประเภทนี้ค่อนข้างชัดเจน โดยศุภนิเวศ (2541) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า หมายถึงการเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในพื้นที่ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ ในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.2546 : ออนไลน์)

แม้ว่าปัจจุบันจะยังไม่สามารถสรุปคำนิยามของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นมาตรฐานในประชาคมโลกได้ แต่นักวิชาการส่วนใหญ่ก็มีมุมมองและความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นแท้จริงแล้วคือการท่องเที่ยวทางธรรมชาติหรือที่เรียกกันในภาษาอังกฤษว่า Nature tourism หรือ Nature – based tourism หรือ Nature – oriented tourism ลักษณะหนึ่ง that แยกแขนงออกมาเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทางธรรมชาติเฉพาะกลุ่ม โดยคนกลุ่มนี้เรียกตัวเองว่า “นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” หรือ “Ecotourist” การแตกแขนง ดังกล่าวก่อให้เกิดตลาดเฉพาะที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ขึ้นในช่วงเวลาที่กระแสความตระหนักในปัญหาการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั่วโลกมีความเข้มข้น และขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงปลายทศวรรษ ที่19 (1980)

นักวิชาการส่วนใหญ่เชื่อว่า “นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” มีความมุ่งหวังที่จะใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องรวมถึงต้องการที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่อนุรักษ์ให้ผู้ที่เข้าไปประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศและวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น การปรับเปลี่ยดังกล่าวเน้นให้นักท่องเที่ยวเป็นผู้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความเคยชินต่อความสะดวกสบายในสภาพแวดล้อมที่ไปเยือน แทนการปรับเปลี่ยนหรือเสริมแต่งโครงสร้างทางกายภาพเข้าไปในพื้นที่ธรรมชาติเพื่อความสะดวกของนักท่องเที่ยว

สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจโดยการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเสนอขายสินค้าหรือบริการทางการท่องเที่ยวอย่างเดียว หากแต่มุ่งประสานผลประโยชน์ทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอีกด้วย เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass tourism) กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) จะเห็นความหมายที่ชัดเจนของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (นำชัย ทุนผล, 2540 อ้างอิงใน กานต์พิชชา สุริคุณาพงษ์, 2545 : 14)

1.3 การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่าหมายถึง การท่องเที่ยวรวมทั้งการจัดการบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดย (เนตรชนก นันท์, 2544 : 11 – 13)

1. ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว
2. ต้องตระหนักดีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว
3. ต้องให้ประชาชนทุกส่วนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ต้องชี้้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยว

นั้น

รูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีด้วยกันหลายรูปแบบ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยจะเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นรวมถึงแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการพัฒนาอื่น ๆ ซึ่งสรุปเป็นองค์ประกอบของแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้ 6 องค์ประกอบ คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542 ; อ้างอิงจาก พรพิมล วิกฤษพัฒน์. 2542 : 32).

1. องค์ประกอบด้านการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการพัฒนาสถานที่อันเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวให้สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมโดยมีการประเมินศักยภาพขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่และกำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวที่อนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวด้วย

2. องค์ประกอบด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการพัฒนาเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพเดิมหรือดีกว่าเดิมและป้องกันผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวโดยต้องมีการติดตามและประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

3. องค์ประกอบด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการพัฒนาธุรกิจด้านบริการอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้รับความพึงพอใจ โดยมีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมด้วย

4. องค์ประกอบด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการพัฒนาการแสวงหานักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ซึ่งมีลักษณะเป็นคุณประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้เข้ามาท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวตามที่เขาพึงพอใจ

5. องค์ประกอบด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นการพัฒนาการสร้างโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นให้สามารถจัดการท่องเที่ยวของตนเองและให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอันจะทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความหวงแหนและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ตลอดไป

6. องค์ประกอบพัฒนาด้านจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการพัฒนาการ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุก ฝ่าย โดยการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อ ปลุกฝังจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้ทุกฝ่ายเกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม

ภาพประกอบ 5 องค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ที่มา : บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542; อ้างอิงจาก พรพิมล วิกฤษพัฒน์. 2542 : 32.

1.4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประเทศไทยเป็นประเทศซึ่งมีประชากรประกอบอาชีพทางเกษตรที่มีความหลากหลาย ทั้งด้านการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ วัฒนธรรมการเกษตรที่เป็นวิถีชีวิตและเกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัจจุบันเทคโนโลยีเริ่มเข้ามาและมีบทบาทต่อวิถีชีวิตประจำวันมากขึ้น ผลที่ตามมาคือ มลพิษใน สิ่งแวดล้อมซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยรวม อีกทั้งการเกษตรถูกคุกคามด้วย อุตสาหกรรมส่งผลให้ปริมาณของผลผลิตการเกษตรลดลงตามลำดับ อย่างไรก็ตามรัฐบาลมิได้ละเลย

เอกลักษณ์ของวิถีชีวิตไทยที่อาศัยข้าวและพืชผักเป็นอาหารหลักอยู่จึงมีการผลิตเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนาการเกษตรในหลายรูปแบบ ทั้งนี้รวมถึงการนำพันธุ์พืชจากต่างประเทศเข้ามาด้วย เมื่อการท่องเที่ยวมีการขยายตัวมากขึ้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงได้รับการสนับสนุนเพื่อเป็นทางเลือกใหม่ของนักท่องเที่ยวและเป็นการกระจายรายได้ให้กับเกษตรกรโดยเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศให้คุ้มค่าและเป็นการสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ดังนั้นในการจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงรวมกิจกรรม 3 ด้านคือ ด้านการเกษตร ด้านนิเวศวิทยา และด้านการท่องเที่ยว โดยให้มีความสัมพันธ์กับแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ซึ่งเรียกโปรแกรมนี้อีกว่า AGRO-ECO-Tourism กิจกรรมเหล่านี้จะนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจชุมชนและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือของประชาชน (Bukit Buluh Tour & Travel. 1999 ; อ้างอิงจาก เดชา ไต้งสูงเนิน. 2543 : 13).

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นกระแสความนิยมใหม่ จึงมีการให้คำนิยามศัพท์ค่อนข้างหลากหลายซึ่งได้ประมวลมาดังต่อไปนี้

ราไพพรรณ แก้วสุริยะ (2544 : 2) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่าเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยง เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ และเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้รับความรู้ ได้ประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่ นอกจากนี้ยังมีเวปไซต์ อ้างอิงใน (<http://www.bemyguest.com:2546>) ซึ่งได้ให้คำนิยามไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบให้ทั้งความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และสามารถนำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้หรือประกอบอาชีพได้ทำให้ได้หวนกลับไปค้นหาเรียนรู้ เข้าใจ และมีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นคุณค่าภายใต้แนวคิดปรัชญา องค์ความรู้ ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษเกษตรกรไทย ได้สัมผัสกับวิถีความเป็นอยู่ของชาชนบท ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม รูปแบบกิจกรรมและการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่หลากหลายทั้งวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมจนถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ท่ามกลางทัศนียภาพธรรมชาติที่สวยงามในทุกพื้นที่ของประเทศ

จากนิยามความหมายข้างต้นพอจะสรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ว่า หมายถึงการเดินทางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเรียนรู้หรือพักผ่อนในแหล่งที่มีกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับวิถีการเกษตร โดยเกษตรกรและชุมชนเป็นพลังขับเคลื่อนของกระบวนการผลิตและการจำหน่ายสินค้าและการบริการทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ อันเป็นความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปสัมผัสวัฒนธรรมการเกษตรได้จากการใช้ชีวิตจริงของเจ้าของพื้นที่เป็นการสัมผัสประสบการณ์ตรง (First – hand experience) ภายใต้ความร่วมมือในการรักษาสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เมื่อพิจารณาจากระบบท่องเที่ยวพบว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญมี 3 ส่วนคือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวการเกษตร ตลาดการท่องเที่ยว และบริการการท่องเที่ยว (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2542 ; อ้างอิงจาก ราเมศร์ พรหมชาติ. 2545 : 19 – 20). กล่าวคือ

1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวการเกษตร ทรัพยากรการเกษตร หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตผลผลิตทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นแสงแดด ดิน น้ำ ตลอดจนพันธุ์พืช – พันธุ์สัตว์และเกิดจากการจัดการโดยมนุษย์ ให้ก่อเกิดผลผลิตทางการเกษตร เพื่ออุปโภคบริโภค ซึ่งในที่นี้อาจเรียกทรัพยากรการท่องเที่ยวการเกษตรนี้โดยให้ความหมาย คือ แหล่งเกษตรกรรม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อแหล่งเกษตรกรรม โดยครอบคลุมบทบาทของพื้นที่กระบวนการและกิจกรรมการเกษตร ซึ่งสามารถคัดเลือกนำมาใช้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้

2) ตลาดการท่องเที่ยวเป็นตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเฉพาะเรื่องมากขึ้น นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้กิจกรรมเฉพาะด้าน เช่น การศึกษาวิถีชีวิต วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุเฉพาะด้าน จึงทำให้มีความชัดเจนในด้านการจัดการตลาดมากขึ้น

3) บริการท่องเที่ยว บริการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ที่พัก ร้านอาหาร การบริการนำเที่ยว จะต้องเกี่ยวเนื่องกับการเกษตร – ชนบท ตัวอย่างบริการที่ชัดเจน คือ ที่พักตามบ้าน (Home stay) และที่พักตามสวนเกษตรต่าง ๆ (Farm stay)

1.5 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

วัฒนธรรมชุมชนเป็นวิถีชีวิต ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่ได้ร่วมกันคิดและสร้างอุดมการณ์ร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรมและเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นกลุ่มเดียวกันจนทำให้เกิดการถ่ายทอดและสืบทอดในแต่ละระบบ ได้แก่ ระบบการผลิต ระบบคุณค่า อุดมการณ์ และระบบความสัมพันธ์ ซึ่งวัฒนธรรมชุมชนที่เกิดขึ้นมานั้นจะสัมพันธ์และสอดคล้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และประวัติศาสตร์ โดยมีอิทธิพลและพื้นฐานของความคิดจึงทำให้ชุมชนในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันในแต่ละระบบ มีวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ นำศึกษาค้นคว้าโดยเฉพาะวัฒนธรรมไทยที่มีความแตกต่างหลากหลายของมุมมองแต่ละกลุ่ม เช่น วัฒนธรรมของคนเมือง วัฒนธรรมของคนเฝ้าต่าง ๆ เป็นต้น

บทบาทวัฒนธรรมไทยกับการท่องเที่ยวจากการแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ น้ำตก ภูเขา ฯลฯ ประเภทสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ศาสนสถาน โบราณสถาน และประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม

ซึ่งพบว่านอกจากประเภทแรกแล้ว ทรัพยากรการท่องเที่ยวล้วนจัดอยู่ในกลุ่มของวัฒนธรรมทั้งสิ้น โดยพิจารณาจากความหมายและลักษณะของวัฒนธรรมประเภทที่ 2 เป็นผลผลิตของวัฒนธรรมที่มีตัวตนเป็นรูปธรรมที่เห็นได้ชัดเจน ส่วนประเภทที่ 3 เป็นต้นตอมาจากแนวความคิด ความเชื่อ วิถีประชา ซึ่งเป็นนามธรรมแต่ได้มีการพัฒนาจนมีองค์ประกอบมาเสริมขึ้นจนมีลักษณะทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปแบบประกอบขึ้นมา ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้ได้โดยตรง สำหรับประเทศไทยวัฒนธรรมที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน งานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ วัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน เทศกาลงานประเพณี งานหัตถกรรม และสินค้าในท้องถิ่นต่าง ๆ ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ อุดมคติไมตรีของคนไทย และทรัพยากรประเภทศิลปวัฒนธรรมมากมายหลายประเภท แต่เมื่อรวมกันแล้วกลับมีความสอดคล้อง ผสมผสาน และกลมกลืนเป็นวัฒนธรรมไทยได้อย่างสมบูรณ์

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ซึ่งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย สรุปไว้ว่า “การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม” คือ การท่องเที่ยวที่มุ่งเสนอลักษณะทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสถานที่ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นและเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอยู่ของสังคม เป็นการท่องเที่ยวในเชิงการให้ความรู้และความภูมิใจหรือเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมและศึกษา วัฒนธรรมประเพณีที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของการมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น การเที่ยวชมประเพณีในราชสำนัก (ประเพณีหลวง) หรือประเพณีพื้นบ้านและการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในหมู่บ้าน ช้าง หมู่บ้านทำเครื่องปั้นดินเผา (อ้างอิงใน <http://doarea.city4free.com/tourism/22html:2546>)

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมวิถีชีวิต ประเพณีที่แตกต่างกันไปในแต่ละที่ ซึ่งจะมีเอกลักษณ์เฉพาะและอาจศึกษาค้นคว้าถึงความเป็นมา ประวัติศาสตร์ของแต่ละชุมชนได้ อย่างไรก็ตามการเข้าไปเยี่ยมชมหรือศึกษาดูสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของมนุษย์ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนได้ ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงต้องเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนได้ทั้งทางบวกและทางลบดังนี้ (ศรีพร สมบุญธรรม, 2537 : 17)

ผลกระทบด้านบวก

- ทางสังคม จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ซึ่งกันและกันรวมทั้งเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จัก
- ทางศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น จะก่อให้เกิดการพัฒนาและการฟื้นฟูทางด้านศิลปะและงานหัตถกรรมท้องถิ่น ตลอดจนเทศกาลงานประเพณีที่มีเอกลักษณ์ นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของชุมชน อีกทั้งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น

ผลกระทบด้านลบ

- ทางสังคม ก่อให้เกิดการสูญเสียเอกลักษณ์ดั้งเดิมทางวัฒนธรรม จากกระบวนการปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติ ความเชื่อ การแต่งกาย พฤติกรรมและรูปแบบการบริโภคของคนในท้องถิ่นเนื่องมาจากการเอาอย่างนักท่องเที่ยว
- ทางศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น อาจเกิดความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนท้องถิ่น เพราะความแตกต่างกันในทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และทัศนคติ อีกทั้งการท่องเที่ยวยังมีส่วนกระตุ้นให้เกิดธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เช่น การพนัน การค้าประเวณี ยาเสพติด ฯลฯ ขึ้นในท้องถิ่น

1.6 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบผสมผสานในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หรือแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ โดยมีกิจกรรมเพื่อการรักษาสุขภาพเป็นกิจกรรมสำคัญในการท่องเที่ยวนั้น เช่น การพักผ่อนในรีสอร์ทที่มีบริการรักษาสุขภาพ การท่องเที่ยวที่มีโปรแกรมการรับประทานอาหารชีวจิต อาหารมังสวิรัต การฝึกสมาธิ การฝึกออกกำลังกาย การนวดแผนโบราณ ทิวทัศน์ที่สวยงามบ่อน้ำร้อนและอบตัวด้วยสมุนไพร บางสถานที่เป็นรีสอร์ทที่ครบวงจรมีทั้งห้องอบซาวน่า ห้องอบสมุนไพร เป็นต้น นอกจากการไปท่องเที่ยวตามวัดที่มีการนวดแผนโบราณขนานแท้ดั้งเดิม ซึ่งในปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยจะเห็นได้จากผู้ที่มาติดต่อใช้บริการนวด ไม่ว่าจะเป็นการนวดทั้งตัวหรือนวดฝ่าเท้าหรือบางสถานที่ที่ให้บริการนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศซึ่งเป็นบริการครบวงจร ที่เปิดให้บริการพร้อมด้วยห้องอบซาวน่า ห้องอบสมุนไพร ที่มีประโยชน์ในการรักษาโรคต่าง ๆ รวมทั้งเครื่องดื่มน้ำมันสมุนไพรที่ให้คุณประโยชน์ต่อร่างกาย ห้องแช่น้ำแร่ที่ใช้ระบบน้ำวนที่มีประโยชน์ในการแก้ปวดเมื่อยต่าง ๆ และการนวดกดจุดที่ช่วยให้ผู้ใช้บริการลดความตึงเครียดและผ่อนคลายให้แก่ร่างกาย เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวในสวนป่าที่เป็นการท่องเที่ยวครบวงจร ไม่ว่าจะเป็นการล่องแพยางกลางลำน้ำหรือการขี่จักรยานเสือภูเขาเพื่อที่จะสัมผัสอย่างใกล้ชิด การไปเที่ยวในสถานที่ดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพราะได้ท่องเที่ยวและออกกำลังกายไปด้วยรวมทั้งยังได้อากาศที่บริสุทธิ์ทำ

ให้จิตใจของผู้ที่ได้ไปสัมผัสกับธรรมชาติที่แท้จริงและเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวจะได้นำไปเล่าต่อให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงบรรยากาศของธรรมชาติที่แท้จริง

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบผสมผสานในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหรือแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ โดยมีกิจกรรมเพื่อการรักษาสุขภาพเป็นกิจกรรมสำคัญในการท่องเที่ยว นั้น เช่น การพักผ่อนในรีสอร์ทที่มีบริการรักษาสุขภาพ การท่องเที่ยวที่มีโปรแกรมการรับประทานอาหารชีวจิต อาหารมังสวิรัต การฝึกสมาธิ การฝึกออกกำลังกาย เป็นต้น มักมีกำหนดเวลาช่วงหนึ่งเพื่อให้เกิดผล เช่น 3 วัน , 5 วัน หรือ 7 วัน (<http://doarea.city4free.com:2546>)

ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจึงเป็นการท่องเที่ยวที่นอกจากจะได้ชื่นชมธรรมชาติแล้วยังได้ส่งเสริมการบริการด้านสุขภาพให้แก่นักท่องเที่ยวด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรยากาศที่ปลอดโปร่ง ร่มรื่น แตกต่างจากสภาพในเมือง อีกทั้งอาจมีบริการด้านสมุนไพรเพื่อสุขภาพซึ่งอาจสัมผัสโดยการบริโภคเพื่อสุขภาพหรือการนำเข้าสู่กระบวนการนวดแผนโบราณ ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรและกระบวนการใช้สมุนไพรที่มีประโยชน์หลากหลายแตกต่างกันไป

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ สมุนไพรที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถให้ความร่มรื่นและยังมีประโยชน์ในด้านอาหารและยาเพื่อสุขภาพได้ด้วย เช่น พืชสมุนไพรต่าง ๆ ทั้งนี้รวมถึงน้ำแร่ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติด้วย เช่น บ่อน้ำร้อน เป็นต้น

2) ตลาดการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่เดินทางในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนอกจากมีวัตถุประสงค์ในการชมความงามของธรรมชาติแล้ว อาจต้องการใช้บริการเกี่ยวกับความสวย ความงาม การนวดเพื่อสุขภาพ ตลอดจนสมุนไพร อาหารเสริมเพื่อสุขภาพด้วย ดังนั้นนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจะแตกต่างกันจากนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่ชอบท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติหรือการท่องเที่ยวแบบผจญภัย สำหรับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุหรือสตรีที่สนใจดูแลสุขภาพเพื่อความสวยงาม เป็นต้น

3) การบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ บริการห้องอบซาวน่า ห้องอบสมุนไพร ห้องแช่น้ำแร่ ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ ร้านขายสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ตลอดจนสวนสมุนไพรเพื่อการศึกษา รวมทั้งการบริการนวดแผนโบราณ เป็นต้น

จากการทบทวนปรัชญาแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะเห็นว่ากระแสการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น คือ การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่สวยงาม

และมีความเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น ซึ่งนอกจากจะได้ชื่นชมกับธรรมชาติ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ยังได้เรียนรู้ในด้านสิ่งแวดล้อมได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติและวัฒนธรรมชุมชนอย่างแท้จริง ศักยภาพของ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 36 ศูนย์ มีสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกันในแต่ละศูนย์ ดังนั้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ จะสามารถกระทำได้โดยพิจารณาถึงความพร้อมทางด้านกายภาพ ความพร้อมของชุมชน และความต้องการของตลาด ซึ่งอาจออกมาในรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้งนี้ให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนพัฒนาการท่องเที่ยว แผนแม่บทของศูนย์ และแนวนโยบาย แผนงานของจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

2. การพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีส่วนร่วม

2.1 การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable development)

อนุช อภาภิรม (2545 : 43) ได้นิยามให้ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในแง่มุมมองเศรษฐกิจว่า เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของประชากรและการค้า โดยไม่ลดทอนความสามารถในการรองรับชีวิตของสิ่งแวดล้อมสำหรับคนรุ่นอนาคต หรือการพัฒนาที่ตอบสนอง คุณภาพชีวิตของมนุษย์สูงสุดในคนรุ่นปัจจุบันโดยที่ไม่เสื่อมถอยลงในคนรุ่นต่อไป กล่าวอย่างซ้ำความกัน การพัฒนาอย่างยั่งยืนก็คือ การพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืนอาจจะต้องการทฤษฎีและแบบจำลองจำนวนมากไม่ใช่อาศัยเพียงทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง คำตอบของการพัฒนาอย่างยั่งยืนอาจอยู่ที่ความหลากหลายหรือพหุลักษณะ (Pluralism) ซึ่งต้องการวิธีการศึกษาและการเข้าใจปัญหาอย่างหลากหลาย การยอมรับความจริงว่าโลกมีหลากหลายและมีความแตกต่าง การยอมรับความสัมพันธ์ทางสังคมหลายรูปแบบ การมีวัฒนธรรมย่อยจำนวนมาก มีอัตลักษณ์และตัวตนหลากหลาย การยอมรับความแตกต่างทางสังคม วัฒนธรรม และการตัดสินใจทางการเมือง เป็นต้น ในแต่ละประเทศที่ต่างกันไปทำนองเดียวกับระบบนิเวศที่ยิ่งอุดมสมบูรณ์ก็ยิ่งมีความหลากหลายมาก

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ถึงคำจำกัดความของ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ไว้หลายประการ

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2543 : 92) ได้ให้คำจำกัดความของการพัฒนาอย่างยั่งยืนไว้สั้น ๆ คือ การพัฒนาที่อยู่ภายใต้ขีดจำกัดทางนิเวศ

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต. 2542 : 68) ได้อธิบายการพัฒนาอย่างยั่งยืนว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีลักษณะที่เป็นบูรณาการ (Integrated) คือ ทำให้เกิดเป็นองค์รวม (Holistic) หมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีก

อย่างหนึ่งคือ มีดุลยภาพ (Balance) หรือพูดอีกนัยหนึ่งคือ การทำให้เกิดกิจกรรมของมนุษย์ สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ

และจากรายงานสรุปผลการประชุมประจำปี พ.ศ. 2546 ของสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย เป็นการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุก ๆ ด้านอย่างสมดุล บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกัน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง และคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียม

นอกจากนี้ประเทศไทยได้จัดทำข้อเสนอในการประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน ณ นครโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ เมื่อเดือนกันยายน 2545 คณะอนุกรรมการ กำกับการอนุวัติตามแผนปฏิบัติการ 21 และการพัฒนาอย่างยั่งยืนว่า “การพัฒนาอย่างยั่งยืน ในบริบทไทยต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุก ๆ ด้าน อย่างสมดุล บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่มด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกันเพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง และคุณภาพชีวิตที่ดี อย่างเท่าเทียมกัน”

สรุปแล้ว การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ครบทุกด้าน แต่เน้นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากเป็นพิเศษ มีการตั้งเป้าว่าจะพัฒนาถึงจุดไหนแล้วก็พยายามพัฒนาปรับปรุงจุดนั้นให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยพยายามผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนนั่นเอง

2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญขององค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประกอบกับในการประชุมเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนที่นครริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อปี พ.ศ. 2535 ตามระเบียบวาระที่ 21 (Agenda 21) มีการเรียกร้องให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการพัฒนาต่าง ๆ ให้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและให้ความสำคัญกับประชาชน และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้วางรากฐานทางกฎหมายเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากร สิทธิของประชาชนในการมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี สิทธิในการรับรู้ข่าวสาร สิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่อโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อตนเอง นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ยังได้มุ่งเน้นให้เกิดความสำคัญกับการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและแนวคิดการมีส่วนร่วม (Participation) ไว้ในมุมมองที่กว้างว่า เป็นการเข้าร่วมอย่างแข็งขันของประชาชนในการดำเนินการตัดสินใจในทุกระดับ และทุกรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะในบริบทของกระบวนการวางแผนที่มีการกำหนดรูปแบบแนวคิดการมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับการเข้าร่วมของมวลชนอย่างกว้างขวางในการเลือก การบริการ และการประเมินผลของแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่จะนำมาซึ่งการยกระดับความเป็นอยู่ให้สูงขึ้น ซึ่งการมีส่วนร่วมจะประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิพลของประชาชนต่อการตัดสินใจนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดสรรและการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรเพื่อการผลิต

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนต่อการวางแผนและดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ จะสร้างโอกาสด้านสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับรายได้ การจ้างแรงงาน และเพิ่มการกินดีอยู่ดี

3. การมีส่วนร่วมเป็นการตัดสินใจของประชาชนที่สนองต่อความต้องการในการที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคน ฉะนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจและสังคม เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองนำมาซึ่งการกระจายอำนาจทางการบริหารและทรัพยากรไปสู่ท้องถิ่น

2.3 ลักษณะการมีส่วนร่วม

ไพรัช เดชะรินทร์. (2516 : 91 – 95). ได้สรุปหลักการและแนวทางการพัฒนาให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมไว้ว่า

1. ต้องยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชน เป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม
2. กิจกรรมต้องดำเนินการในรูปกลุ่ม เพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบร่วมกัน
3. ให้คำนึงถึงขีดความสามารถของประชาชน ปลูกฝังให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ
4. กิจกรรมที่ต้องสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร วัฒนธรรมของชุมชน
5. การเริ่มต้นควรอาศัยผู้นำชุมชนที่ชาวบ้านเคารพนับถือ
6. ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ควรให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น

ปกรณัม ปรียากร. (2547 : 49) ได้ให้แนวคิดว่าลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา คือ การที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมมีผลประโยชน์ซึ่งกระทำได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดว่าอะไรคือความจำเป็นพื้นฐานของชุมชน
2. เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน
3. เป็นผู้ที่มีบทบาทในการปรับปรุงวิธีการกระจายสินค้า และบริการให้สมบูรณ์ขึ้น

4. เป็นผู้ได้รับความพึงพอใจและเกิดแรงจูงใจที่จะสร้างกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นแนวทางและจุดหมายปลายทางโดยตัวของมันเอง ในแง่ที่ว่าประชาชนทุกคนต่างมีจิตปรารถนาและเกิดความรู้สึกพึงพอใจอย่างล้นเกินในการที่ได้เข้าไปมีบทบาทในการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติงานที่เกื้อหนุนต่อการตอบสนองของความจำเป็นขั้นพื้นฐานของตน จากคำนิยามการมีส่วนร่วมที่ได้กล่าวมานั้น แสดงถึงความสอดคล้องของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่กล่าวถึง “คน” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เป็นการสร้างความมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมกันที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในการสรรหาผู้ปฏิบัติหน้าที่อย่างที่เราเรียกกันว่า อบต. (องค์การบริหารส่วนตำบล) ซึ่งได้ให้องค์การปกครองท้องถิ่นมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและหาทุนได้เองและจัดสรรหน้าที่ให้ “อนุรักษ์ศิลป ประเพณี ความรู้ ท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมที่ดี” รวมทั้งกำหนดให้ อบต. (องค์การบริหารส่วนตำบล) พึงทะนุถนอมและรักษาธรรมชาติ และให้สมาชิก อบต. ทุกคนต้องมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการเลือกตั้งและในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและรักษาธรรมชาติได้นั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนร่วมกัน ภาครัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนและการมีส่วนร่วมในการดูแล รักษาทรัพยากรในท้องถิ่นของตน รวมถึงลดการบุกรุกพื้นที่ป่าหรือลักลอบทำลายทรัพยากรธรรมชาติโดยทั่วไป อย่างไรก็ตามการวางแผนโดยการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การวางแผนจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง (Top – down planning) หรือการวางแผนจากส่วนกลางกำหนดให้ส่วนท้องถิ่นหรือระดับล่างปฏิบัติ กับการวางแผนจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน (Bottom - up planning) ซึ่งเป็นกระบวนการที่สะท้อนความต้องการและปัญหาของท้องถิ่นโดยสอดคล้องกับแผนของส่วนกลาง แต่การวางแผนที่จะสมบูรณ์และเหมาะสม มีประสิทธิภาพ ควรเป็นแผนพัฒนาแบบ (Comprehensive development planning) หรือเป็นการวางแผนแบบผสมผสาน (Integrative planning) ซึ่งคำนึงถึงการประสานแนวทางการพัฒนาจากเบื้องบนกับเบื้องล่าง การประสานการพัฒนา ระหว่างสาขาพัฒนา และประสานการพัฒนา ระหว่างพื้นที่

แผนพัฒนาที่ดี นอกจากมีการประสานด้านต่าง ๆ ในการวางแผนแล้ว จะต้องมีความเหมาะสม (Appropriated plan) กับสภาพ ศักยภาพ ข้อจำกัด ปัญหา การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ปัญหาและความต้องการของประชาชน และสอดคล้องกับระบบและระเบียบการบริหารงานพัฒนาในปัจจุบันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. การวางแผนยุทธศาสตร์

3.1 การวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic planning)

3.1.1 ยุทธศาสตร์ (Strategy)

คำว่ากลยุทธ์ในภาษาไทยนั้นหากเป็นคำศัพท์ที่ใช้ในทางทหาร หมายถึง แนวทางการต่อสู้แข่งขัน ในบางแห่งก็มีผู้ใช้ว่า ยุทธศาสตร์ อย่างไรก็ตามในทางธุรกิจมีความนิยมใช้คำว่า กลยุทธ์ มากกว่า ยุทธศาสตร์ ความหมายของกลยุทธ์มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ธงชัย สันติวงศ์. (2539 : 73) กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง เป้าหมายต่าง ๆ และวัตถุประสงค์พื้นฐานทั้งหลายขององค์การรวมทั้งแผนงานหลักต่าง ๆ ที่ซึ่งได้มีการจัดทำขึ้นมาเพื่อจะนำมาปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังกล่าว ตลอดจนแบบวิธีการที่สำคัญเกี่ยวกับการแบ่งสรรทรัพยากรทั้งหลายที่นำมาใช้ เพื่อให้องค์กรปรับตัวสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

สมยศ นาวิการ. (2543 : 3) กล่าวว่า กลยุทธ์ จะอธิบายถึงวิธีการที่องค์กรจะดำเนินตามวัตถุประสงค์ขององค์กรภายใต้อุปสรรคและโอกาส ภายในสภาพแวดล้อมภายนอกและทรัพยากร และความสามารถภายในองค์กร กลยุทธ์จะให้ความเข้าใจพื้นฐานว่าองค์กรจะแข่งขันอย่างไร ตัวกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรมีอยู่ 3 อย่าง คือ สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายใน และวัตถุประสงค์ขององค์กร

กิ่งพร ทองใบ. (2546 : 4) ได้ให้ความหมายกลยุทธ์ไว้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการที่องค์กรเลือกเพื่อจะดำเนินการจากจุดที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไปยังจุดหมายปลายทางในอนาคตที่องค์กรกำหนดไว้ กระบวนการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจเป็นกระบวนการวางแผนระยะยาวขององค์การธุรกิจที่ ต้องมีการประเมินสถานการณ์แวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างเหมาะสม เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน จากนั้นจึงพิจารณาพัฒนาทางเลือกที่ดีที่สุดในการเปลี่ยนแปลงองค์กรจากจุดปัจจุบันไปสู่ตำแหน่งที่องค์กรต้องการในอนาคต

ถึงแม้ในทางธุรกิจมีความนิยมใช้คำว่า กลยุทธ์ มากกว่า ยุทธศาสตร์ แต่ในขณะเดียวกันภาคราชการได้ใช้คำว่า ยุทธศาสตร์ แทนคำว่ากลยุทธ์ โดยมีบทบาทที่ครอบคลุมมากกว่าและรวมถึงความหมายที่เชื่อมโยงถึงกระบวนการวางแผนที่ให้ความสำคัญกับการมองไปในอนาคต ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้ความหมายของคำว่าแผนยุทธศาสตร์แทนคำว่าแผนกลยุทธ์

3.1.2 ความหมายของการวางแผนยุทธศาสตร์

ธงชัย สันติวงศ์ (2539 : 74 – 75) ได้ให้ความหมายของการวางแผนกลยุทธ์ในความหมายกว้าง ๆ ว่าเป็นการวางแผนที่มุ่งการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อม โดยการวางแผนพัฒนาให้องค์กรปรับการทำงานเพื่อให้สามารถมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลาทุกขณะที่ก้าวไปในอนาคตการวางแผนกลยุทธ์มีกลไกหลายประการ คือ

1. เป็นการวางแผนปรับทิศทางขององค์กรไปสู่วัตถุประสงค์ใหม่ที่จะสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป
2. เป็นการวางแผนการใช้ทรัพยากรขององค์กรเพื่อพัฒนาระบบการทำงานต่าง ๆ ทั้งระบบการผลิตและการขาย การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ตลอดจนการบริหารงานต่าง ๆ ให้เปลี่ยนแปลงไปเป็นรูปแบบและระบบการทำงานใหม่ ๆ ที่มีผลให้สภาพและระบบการทำงานเดิมต้องถูกปรับหรือยกเลิกไป แล้วทดแทนด้วยเครื่องจักร ระบบ และวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่นำเข้ามาทดแทน
3. เป็นการวางแผนที่มีการวิเคราะห์พิจารณาในเชิงกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่มุ่งจะให้องค์กรประสบความสำเร็จมากที่สุด ดีที่สุด โดยประหยัดการใช้ทรัพยากรมากที่สุดด้วย

กึ่งพร ทองใบ (2546 : 8) ได้กล่าวถึงการวางแผนกลยุทธ์ว่าเป็นกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อการวางแผนกลยุทธ์และจะต้องมีขั้นตอนของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ รวมถึงการควบคุมประเมินกลยุทธ์ด้วย ซึ่งกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อให้ได้วิธีการที่ดีที่สุดสำหรับองค์กรว่า

ดำรงศ์ วัฒนา (ออนไลน์ : 2548) ได้ให้ความหมายของแผนยุทธศาสตร์ว่า

1. เอกสารที่ระบุ วิสัยทัศน์ (Vision) ภารกิจ (Mission) และกลยุทธ์ (Strategies) ต่าง ๆ ในการดำเนินงานขององค์กรหนึ่ง ๆ
2. เป็นแผนระยะยาว ที่บอกถึงทิศทางดำเนินงานขององค์กร สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการประสานงาน และกำกับติดตามดำเนินงานในส่วนงานต่าง ๆ ขององค์กรให้เป็นไปในทิศทางและจังหวะเวลาที่สอดคล้องกัน
3. เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์สภาพการณ์ภายนอกและภายในองค์กร เพื่อคาดคะเนแนวโน้มของสถานการณ์ และกำหนดแนวทางการดำเนินการขององค์กรให้สอดคล้องเหมาะสมกับแนวโน้มของสถานการณ์ดังกล่าว

จากการศึกษาการวางแผนยุทธศาสตร์ในประเทศไทยเริ่มขยายกรอบการนำไปปฏิบัติใช้กว้างขวางและแพร่หลายมากยิ่งขึ้น จากหน่วยงานของเอกชนเป็นหลักจนกระทั่งสู่ทุกหน่วยงานของภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์และกระบวนการทำงานของตนใหม่ เห็นได้จากรัฐบาลได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2546 เห็นชอบให้ทุกจังหวัดใช้รูปแบบการบริหารแบบบูรณาการในคำของบประมาณปี พ.ศ. 2547 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546) เป็นต้นมา แต่ละจังหวัดต้องเรียนรู้ที่จะวางแผนในรูปแบบของการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic planning) และต้องพยายามพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนและแบบบูรณาการ สำหรับการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์เป็นตัวแปรที่จะทำให้การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวและอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้นด้วย อีกทั้งยังต้องปรับกลยุทธ์เพื่อให้เกิดความพัฒนาที่ยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนในท้องถิ่นนั้นโดยในการวางแผนกลยุทธ์นั้นประกอบไปด้วยกระบวนการต่าง ๆ คือ

3.1.3 กระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์

การวางแผนยุทธศาสตร์มีกรอบแนวทางการดำเนินงานโดยละเอียดที่แตกต่างกัน ออกไปตามกรอบแนวทางของนักวิชาการ หรือของหน่วยงานแต่ละแห่งซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้
 ชินินทร์ ชุณหพันธ์รักษ์ (2544 : 15 – 17) ได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นการพิจารณาตรวจสอบและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์การทั้งภายนอกและภายในอย่างรอบคอบ เพื่อค้นหาโอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) จุดเด่น (Strengths) และจุดด้อย (Weaknesses) ขององค์การเพื่อที่ผู้บริหารจะสามารถกำหนดภารกิจและเป้าหมายของกิจการได้อย่างเหมาะสม หลังจากนั้นจะได้พิจารณากำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาโอกาสและอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ซึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมที่ต่าง ๆ ไป เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการแข่งขัน อันได้แก่ คู่แข่ง ลูกค้า และชุมชน เป็นต้น ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาจุดเด่นและจุดด้อยจากการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ขององค์การเอง เช่น การดำเนินงานด้านการตลาด การผลิต การเงินและการบัญชี เป็นต้น ในการวางแผนกลยุทธ์ผู้บริหารจะต้องพยายามหาโอกาสในการดำเนินธุรกิจ หลีกเลี่ยงอุปสรรคต่อการดำเนินงานโดยใช้จุดเด่นของกิจการมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ลดจุดด้อยหรือเปลี่ยนจุดด้อยให้เป็นจุดเด่นให้ได้เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการกำหนดเป้าหมายกว้าง ๆ ขององค์การถึงสิ่งที่ต้องการในอนาคต โดยยังไม่ได้กำหนดวิธีการในการดำเนินการไว้ วิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงทิศทางขององค์การในอนาคต นอกจากนั้นจะเป็นแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการชี้แนะว่าองค์การพยายามจะทำอะไรและจะเป็นอะไร

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดภารกิจ (Mission) เพื่อระบุขอบเขตการดำเนินงานขององค์การโดยมีการกำหนดไว้เป็นข้อความภารกิจ (Mission statement) เพื่อกำหนดทิศทางขององค์การในอนาคต โดยทั่วไปข้อความภารกิจจะมุ่งเน้นประเด็นที่แสดงออกอย่างชัดเจนและมีความเฉพาะเจาะจง ในคุณลักษณะของแต่ละหน่วยขององค์การว่ามีอะไรบ้าง

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดเป้าหมาย (Goals) เป็นการกำหนดผลลัพธ์ที่องค์การคาดหวังไว้หรือเป็นจุดมุ่งหมายที่องค์การต้องการจะบรรลุ เป้าหมายจะเป็นสิ่งที่ทำให้ภารกิจขององค์การเป็นจริงยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) วัตถุประสงค์ คือ สิ่งที่ต้องการต้องการที่จะบรรลุ แต่จะมีรายละเอียดที่มากกว่าเป้าหมาย วัตถุประสงค์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กรที่จะใช้เป็นแนวทางขั้นพื้นฐานสำหรับการวางแผน การจัดองค์กร การจูงใจ และการควบคุม รวมทั้งเป็นตัวกำหนดแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดนโยบาย (Policies) เป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรอย่างชัดเจน เพื่อให้กลยุทธ์ที่กำหนดไว้บรรลุผลตามที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) การกำหนดกลยุทธ์จะเกี่ยวข้องกับ การกำหนดแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปกลยุทธ์จะมี 3 ระดับ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate strategy) มักถูกกำหนดโดยผู้บริหารระดับสูง กลยุทธ์ระดับนี้ถูกกำหนดเพื่อบรรลุเป้าหมายโดยรวมขององค์กร มีการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางขององค์กรนั้น ๆ 2) กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business level strategy) เป็นกลยุทธ์ที่จะทำให้กลยุทธ์ระดับองค์กรบรรลุผล สิ่งสำคัญของกลยุทธ์ระดับนี้ คือ เป็นการค้นหาวิธีการแข่งขันให้กับแต่ละธุรกิจที่องค์กรดำเนินงานอยู่ 3) กลยุทธ์ระดับหน้าที่ทางธุรกิจ (Functional level strategy) เป็นกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นตามหน้าที่ต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลตามกลยุทธ์ระดับธุรกิจ

พินูล ทีปะปาล (2546 : 12 – 19) ได้อธิบายถึงขั้นตอนของการวางแผนกลยุทธ์ไว้ดังนี้

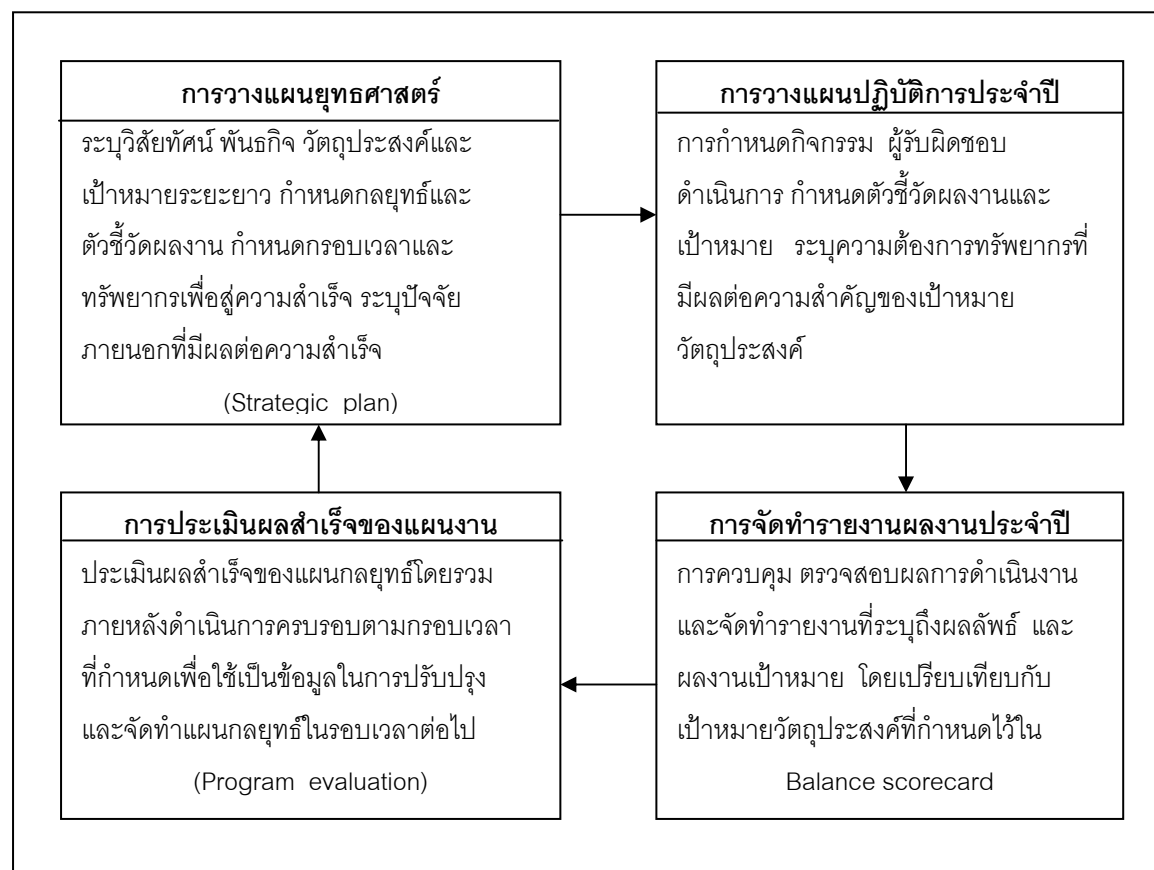
ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบสภาพแวดล้อม (Environmental scanning) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกขององค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุปัจจัยเชิงกลยุทธ์ (Strategic factors) ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่กำหนดอนาคตขององค์กร การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นการวิเคราะห์ตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่ โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ซึ่งอยู่ภายนอกองค์กร ไม่สามารถควบคุมได้ในระยะสั้นและเป็นปัจจัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีผลกระทบต่อองค์กรโดยตรง ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยอีก 2 ตัว ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ขององค์กร ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้าง วัฒนธรรม และทรัพยากร

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นการกำหนดความมุ่งหมายหรือเหตุผลที่องค์กรได้จัดตั้งขึ้นมา พันธกิจจะบอกถึงความมุ่งหมายพื้นฐานที่เป็นเอกลักษณ์ชัดเจนที่ทำให้องค์กรมีความแตกต่างจากองค์กรอื่น

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) เป็นการกำหนดเป้าหมายที่องค์กรต้องการที่จะบรรลุ ซึ่งควรกำหนดในรูปของปริมาณหรือตัวเลขที่ชัดเจนที่สามารถวัดได้

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) เป็นการกำหนดแผนแม่บทเพื่อให้เห็นว่าองค์กรจะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้บรรลุพันธกิจและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กลยุทธ์จะเป็นการนำข้อได้เปรียบทางการแข่งขันมาใช้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันจะลดข้อเสียเปรียบทางการแข่งขันให้เหลือน้อยที่สุด กลยุทธ์โดยทั่วไปแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ คือ 1) กลยุทธ์ระดับบริษัท (Corporate strategy) เป็นกลยุทธ์ที่แสดงให้เห็นทิศทางการดำเนินงานขององค์กรโดยรวม 2) กลยุทธ์ระดับหน่วยธุรกิจ (Business strategy) เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กร 3) กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional strategy) เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติการ ทั้งในแง่กิจกรรมและกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่จัดสรรมาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ทั้งในระดับบริษัทและระดับธุรกิจ

ดำรงค์ วัฒนา (2548, ที่มา : <http://www.ops.moc.go.th/poni/strategie%20manual.htm>) ได้กล่าวถึงขั้นตอนวงจรการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 6 วงจรการวางแผนยุทธศาสตร์

ที่มา : ดำรงค์ วัฒนา. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สำหรับหน่วยงานภาครัฐ* (ออนไลน์)

3.1.4 การจัดการประเมินผลด้านบริหารธุรกิจ Balanced scorecard

การประเมินองค์กรถือเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นเพราะถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาองค์กร Balanced Scorecard ถือเป็นเครื่องมือการประเมินรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพโดยอาศัยการวัดหรือการประเมินเป็นหลัก

สิทธิศักดิ์ พุทธรูปติกุล (2546 : 15) กล่าวว่า เป็นระบบจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานแบบสมดุลรูปแบบหนึ่ง ประกอบด้วยมุมมองด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้ Balanced scorecard มีรูปแบบวิธีที่ช่วยให้การถ่ายทอดทิศทางขององค์กร กลยุทธ์ และเป้าหมาย ลงสู่การปฏิบัติเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ดีในการสื่อสารกลยุทธ์และผลงานสู่พนักงานทุกระดับในองค์กร อันจะนำไปสู่การพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่องต่อไป

วีรวิทย์ มาษะศิริวานนท์ และณัฐฐพันธ์ เขจรนันท์ (2547 : 80) ได้กล่าวถึง Balanced scorecard ว่าคือการเลือกใช้อัตราส่วนหลาย ๆ อย่างในจำนวนที่เหมาะสม ซึ่งสามารถจะติดตามผลการดำเนินงานและสร้างความเข้าใจในกลยุทธ์และเป้าหมายของธุรกิจไปยังทุก ๆ ส่วนขององค์กร นอกจากนี้ Balanced scorecard ยังเป็นเครื่องมือที่สร้างสมดุลของปัจจัยต่าง ๆ ที่ธุรกิจควรให้ความสำคัญซึ่งมักเป็นทางเลือกเชิงกลยุทธ์ขององค์กรและจะมีความหมายเชิงเศรษฐศาสตร์ที่ลึกซึ้งกว่าความสำเร็จทางการเงินเพียงอย่างเดียวโดยจะครอบคลุมถึงความสามารถในการจัดการทรัพยากรหลาย ๆ ด้านขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย Balanced scorecard ประกอบด้วยมุมมองด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1.4.1 มุมมองด้านการเงิน (Financial perspective) มุมมองนี้จะเป็นตัวแสดงผลของกลยุทธ์ต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในมุมมองด้านการเงินและมุมมองด้านอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ พร้อม ๆ กับที่จะเป็นเป้าหมายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวขององค์กร รวมถึงพื้นฐานและทรัพยากรที่สำคัญของมุมมองด้านอื่น ๆ ด้วย

3.1.4.2 มุมมองด้านลูกค้า (Customer perspective) มุมมองนี้จะเป็นตัวอธิบายถึงวิธีสร้างคุณค่าแก่ลูกค้า และจะช่วยสะท้อนให้เราเข้าใจได้ว่าคุณค่าในลักษณะใดที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจรวมถึงว่าทำไมลูกค้าจึงยินดีจะจ่ายเงินเพื่อสิ่งนั้น ซึ่งเท่ากับว่ากระบวนการภายในและความพยายามในการพัฒนาต่าง ๆ นั้นจะต้องถูกชี้นำด้วยมุมมองนี้เอง จนกระทั่งมีบางคนระบุว่ามุมมองด้านนี้เป็นหัวใจของ Balanced scorecard เพราะถ้าหากบริษัทใดไม่สามารถขายสินค้าและบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า ให้ลูกค้าพึงพอใจภายใต้ประสิทธิภาพด้านต้นทุนในระยะสั้นและระยะยาว รายได้ก็จะลดน้อยลง ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ธุรกิจนั้นก็จะมีอับเฉาและตายไปในที่สุด

3.1.4.3 มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal / Business – process perspective) ถ้าจะถามว่า “กระบวนการอะไรที่จะทำให้เกิดคุณค่าแก่ลูกค้าอย่างแท้จริง และนำไปสู่ผลสำเร็จตามความคาดหวังของผู้ถือหุ้น” คำตอบก็คงจะต้องเริ่มต้นที่มุมมองด้านกระบวนการภายในหรือกระบวนการธุรกิจนั่นเอง โดยกระบวนการเริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าไปจนถึงกระบวนการในการจัดส่งสินค้าและบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะบริหารจัดการกระบวนการที่ไม่สร้างคุณค่าแก่ลูกค้า (ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม) ออกไป มุมมองด้านกระบวนการภายในนี้เน้นที่การวิเคราะห์กระบวนการภายในองค์กรเป็นส่วนใหญ่ โดยเริ่มต้นตั้งแต่การวิเคราะห์และกำหนดทรัพยากรที่ต้องการและขีดความสามารถ ทักษะ ที่จำเป็นต่อการที่จะทำให้องค์กรมีศักยภาพที่สูงขึ้น ทั้งนี้ก็ต้องมีการเชื่อมต่อกันในแต่ละกระบวนการทั้งหลายที่เกี่ยวเนื่อง

3.1.4.4 มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and growth perspective) มุมมองนี้จะช่วยให้องค์กรสามารถมั่นใจได้ว่า ศักยภาพและความสามารถในระยะยาวจะยังคงอยู่ และได้รับการต่อยอดเพิ่มพูนอยู่ตลอดเวลา กระบวนการนั้นนอกจากจะต้องพยายามพัฒนาและคงไว้ซึ่งวิธีการที่จะทำให้ความเข้าใจในความต้องการของลูกค้ารวมถึงทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจแล้วยังต้องพยายามหาวิธีที่จะคงความเป็นเลิศทางด้านประสิทธิภาพและผลผลิตภาพ

พสุ เดชะรินทร์ (เส้นทางกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วย Balanced scorecard : 2546) กล่าวว่า Balanced scorecard ประกอบด้วย 4 มุมมอง ได้แก่

1. มุมมองด้านการเงิน (Financial perspective) เป็นมุมมองที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสำหรับองค์กรธุรกิจที่มุ่งแสวงหาผลกำไรมักจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการเพิ่มขึ้นของรายได้ (Revenue growth) และด้านการลดลงของต้นทุน (Cost reduction) หรือการเพิ่มขึ้นของผลผลิตภาพ (Productivities improvement) ซึ่งสามารถประกอบไปด้วยการใช้สินทรัพย์ให้เป็นประโยชน์มากขึ้น (Asset utilization)

2. มุมมองด้านลูกค้า (Customer perspective) ภายใต้มุมมองด้านลูกค้าจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญอยู่ 5 ประการ ได้แก่

2.1 ส่วนแบ่งการตลาด (Market share) โดยตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ส่วนแบ่งตลาดเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่สำคัญ

2.2 การรักษาลูกค้าเก่า (Customer retention) เป็นการวัดความสามารถในการรักษาลูกค้าเดิมขององค์กร

2.3 การเพิ่มลูกค้าใหม่ (Customer acquisition) เป็นการวัดความสามารถขององค์กรในการแสวงหาลูกค้าใหม่ โดยตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น จำนวนลูกค้าใหม่ต่อจำนวนลูกค้าทั้งหมด หรือจำนวนลูกค้าที่เพิ่มขึ้น หรือรายได้จากลูกค้าใหม่ต่อรายได้ทั้งหมด

2.4 ความพึงพอใจของลูกค้า (Customer satisfaction) เป็นการวัดความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและบริการขององค์กร หรือตัวองค์กรเอง

3. มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal / Business – process perspective) ภายใต้มุมมองนี้จะต้องพิจารณาว่าอะไรคือกระบวนการที่สำคัญภายในองค์กรที่จะต้องช่วยทำให้องค์กรสามารถนำเสนอคุณค่าที่ลูกค้าต้องการและช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้มุมมองด้านการเงิน มุมมองนี้จะให้ความสำคัญกับกระบวนการภายในองค์กรที่มีความสำคัญที่จะช่วยนำเสนอคุณค่าที่ลูกค้าต้องการ

4. มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and growth perspective) เป็นมุมมองที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นมุมมองที่ให้ความสำคัญต่ออนาคตขององค์กร ถ้าขาดมุมมองนี้ไปจะทำให้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้มุมมองด้านการเงิน ด้านลูกค้า และด้านกระบวนการภายใน องค์กรจะต้องมีการเรียนรู้ การพัฒนา และเตรียมตัวอย่างไรบ้าง โดยส่วนใหญ่วัตถุประสงค์ภายใต้มุมมองนี้แบ่งเป็น 3 ด้านหลัก ๆ ได้แก่ ด้านเกี่ยวกับทรัพยากรบุคคลภายในองค์กร ด้านเกี่ยวกับระบบข้อมูลข่าวสารสารสนเทศและด้านเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร ระบบการจูงใจ และโครงสร้างองค์กร โดยภายใต้มุมมองดังต่อไปนี้

4.1 วัตถุประสงค์ (Objective) ที่สำคัญของแต่ละมุมมอง ซึ่งความหมายของคำว่าวัตถุประสงค์ตามแนวคิดของ BSC นั้นคือสิ่งที่องค์กรมุ่งหวังหรือต้องการที่จะบรรลุในด้านต่าง ๆ

4.2 ตัวชี้วัด (Measures หรือ Key performance indicators) ได้แก่ ตัวชี้วัดของวัตถุประสงค์ในแต่ละด้าน ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดว่าองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านหรือไม่

4.3 เป้าหมาย (Target) ได้แก่ เป้าหมายหรือตัวเลขที่องค์กรต้องการจะบรรลุของตัวชี้วัดแต่ละประการ

4.4 แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม (Initiatives) ที่องค์กรจะจัดทำเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดขึ้น โดยในขั้นนี้ยังไม่ใช่แผนปฏิบัติการที่จะทำเป็นเพียงแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมเบื้องต้นที่ต้องทำเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

อัจฉรา จันทร์ฉาย (2546 : 85 – 105) กล่าวถึง Balanced scorecard (BSC) คือ ระบบการควบคุมทางการบริหารจัดการแบบองค์รวม (Comprehensive management control system) ซึ่งประกอบไปด้วย การทำให้เกิดความสมดุลของการประเมินผลหรือการวัดผลทางการเงินด้วยการประเมินผลและการวัดผล หรือเป็นเครื่องมือในการวัดผลการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาขอบเขตทั้ง 4 ด้าน คือ 1. ด้านการเงิน (Financial) 2. ด้านลูกค้า (Customer) 3. ด้านกระบวนการบริหารภายใน (Internal processes) 4. ด้านบุคลากร (People) / นวัตกรรม (Innovation)

การเติบโต (Growth) หรือเป็นเครื่องมือทางการบริหารจัดการที่ช่วยในการนำกลุ่มกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยอาศัยการวัดผลหรือประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้องค์กรเกิดความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมุ่งเน้นในสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร

1. วัตถุประสงค์ที่สำคัญของแต่ละมุมมอง โดยที่วัตถุประสงค์ตามแนวคิดของ Balanced Scorecard คือ สิ่งที่ต้องการมุ่งหวังหรือต้องการที่จะบรรลุในด้านต่าง ๆ เช่น

1.1 วัตถุประสงค์ที่สำคัญของแต่ละมุมมองด้านการเงิน ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของรายได้ การลดลงของต้นทุน

1.2 วัตถุประสงค์ที่สำคัญภายใต้มุมมองของลูกค้า ได้แก่ ส่วนแบ่งการตลาดที่เพิ่มขึ้น การรักษาลูกค้า การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า

1.3 วัตถุประสงค์ที่สำคัญภายใต้มุมมองด้านกระบวนการธุรกิจภายใน ได้แก่ การดำเนินงานที่รวดเร็วขึ้น กระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

1.4 วัตถุประสงค์ที่สำคัญภายใต้มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต ได้แก่ การรักษาพนักงานที่มีคุณภาพ การเพิ่มทักษะของพนักงาน การมีโครงการพื้นฐานทางเทคโนโลยี

2. การวัดผล (Measures หรือ Key performance indicators KPIs) ได้แก่ ตัวชี้วัดของวัตถุประสงค์ในแต่ละด้าน ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่จะบอกได้ว่าองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านหรือไม่ เช่น

2.1 วัตถุประสงค์ในการเพิ่มขึ้นของรายได้ของมุมมองด้านการเงิน ตัวชี้วัดที่นิยมใช้ ได้แก่ รายได้ที่เพิ่มขึ้นเทียบกับปีที่ผ่านมา

2.2 วัตถุประสงค์ในการรักษาลูกค้าของมุมมองด้านลูกค้า ตัวชี้วัดที่นิยมใช้ ได้แก่ จำนวนลูกค้าทั้งหมด จำนวนลูกค้าที่หายไป (Defection rate) ดัชนีวัดความจงรักภักดีของลูกค้า (Customer loyalty index)

2.3 วัตถุประสงค์ในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพของมุมมองด้านกระบวนการภายใน ตัวชี้วัดที่นิยมใช้ได้แก่ จำนวนของเสียที่เกิดขึ้นจากการผลิตหรือร้อยละของสินค้าที่ผ่านการตรวจคุณภาพ

2.4 วัตถุประสงค์ในการพัฒนาทักษะพนักงานของมุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต ตัวชี้วัดที่นิยมใช้ได้แก่ ระดับความสามารถของพนักงานที่เพิ่มขึ้น (Competencies level) จำนวนวันในการฝึกอบรมต่อปี

3. เป้าหมาย (Target) ได้แก่ เป้าหมายหรือตัวเลขที่องค์กรต้องการจะบรรลุของตัวชี้วัดแต่ละประการ เช่น

3.1 เป้าหมายของการเพิ่มขึ้นของรายได้เท่ากับร้อยละ 30 ต่อปี

3.2 เป้าหมายของจำนวนลูกค้าเก่าที่ลดลงต้องไม่เกินร้อยละ 7 ต่อปี

3.3 เป้าหมายของจำนวนของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต ต้องไม่เกิน ร้อยละ 4 ต่อปี

3.4 เป้าหมายของจำนวนวันในการฝึกอบรมเท่ากับ 15 วัน ต่อคนต่อปี

4. การริเริ่ม (Initiatives) ได้แก่ แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่องค์กรจะจัดทำ เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายโดยในขั้นนี้ยังไม่ใช่แผนปฏิบัติการที่จะทำเป็นเพียงแผนงานโครงการหรือ กิจกรรมเบื้องต้นที่ต้องทำเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ เช่น สิ่งที่จะทำเพื่อให้ลูกค้าอย่างน้อยร้อยละ 70 มีความพึงพอใจ ตัวอย่างเช่น การเพิ่มช่องในการให้บริการให้มากขึ้น

นอกจากมุมมองทั้ง 4 ด้านแล้ว ลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของ Balanced score-card คือ ความสัมพันธ์ระหว่างมุมมองทั้ง 4 ด้าน โดยมุมมองทั้ง 4 ด้าน ได้ถูกกำหนดขึ้นมา โดยอาศัยปรัชญาในการดำเนินธุรกิจทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อกันในเชิงเหตุผล (Cause and effect) ในลักษณะที่องค์กรจะมีกำไรได้ต้องมาจากลูกค้า ซึ่งการจะหาลูกค้าได้นั้นองค์กรต้องมี กระบวนการในการดำเนินงานภายในที่ดี พนักงานจะต้องมีทักษะและความสามารถ มีขวัญและ กำลังใจในการทำงานที่ดีตลอดจนมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าความสัมพันธ์ ในเชิงเหตุและผล (Cause and effect relationship) และลักษณะที่สำคัญทำให้ Balanced scorecard มีความแตกต่างจากเครื่องมือในการประเมินผลทั่ว ๆ ไป

Balanced scorecard ในฐานะเครื่องมือในการประเมินผลองค์กรปัจจุบันนี้การ ประเมินผลองค์กรกำลังได้รับความนิยมอย่างมากในองค์กรต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน เนื่องจากสภาวะการแข่งขันที่รุนแรงและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้องค์กรธุรกิจจะต้องมีเครื่องมือที่ช่วยในการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของตนเองอยู่ ตลอดเวลา

ปัจจุบันการประเมินผลเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงตลอดเวลา และสามารถนำมา ใช้ได้ทุกขณะสำหรับความสำคัญของการประเมินผล มีดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลทำให้องค์กรสามารถรู้ถึงสถานะของตนเองว่าอยู่ ณ จุดไหน หรือสถานการณ์ในขณะนั้นเป็นอย่างไร ดังนั้นถ้าองค์กรไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานของ ตนเองได้จะทำให้ไม่สามารถบริหารตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่จะบริหารตนเองได้นั้นจะต้อง รู้สถานการณ์ของตนเอง คู่แข่งขัน และสภาพแวดล้อม

2. การพัฒนาองค์กร (Organization development) หรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใน องค์กรจะต้องเริ่มจากการประเมินผลก่อน เนื่องจากการที่องค์กรจะมีการพัฒนาและ

เปลี่ยนแปลงจะต้องรู้จุดเริ่มต้นหรือสถานะปัจจุบัน รวมทั้งรู้ว่าองค์กรมีการพัฒนาหรือมีการเปลี่ยนแปลงเพียงใดการที่จะรู้คำตอบได้ องค์กรต้องมีการประเมินผล

3. ตามธรรมชาติมนุษย์ ถ้าสิ่งใดที่สนใจหรือมีการประเมินผล ผู้ที่รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินกิจกรรมนั้นจะมีความรับผิดชอบและมีความมุ่งมั่นที่จะทำกิจกรรมนั้นมากขึ้น นอกจากนี้ความรู้สึกว่าได้รับความสนใจแล้ว ยังมีเป้าหมาย และตัวชี้วัดที่ชัดเจน

ข้อจำกัดของตัวชี้วัดด้านการเงิน (Financial indicators) ในอดีตการประเมินผลองค์กรมักจะใช้เครื่องมือทางด้านบัญชีและการเงินเป็นหลัก เช่น อัตราส่วนทางการเงิน (Financial ratios) ต้นทุน รายได้ เป็นต้น แต่ปัจจุบันผู้บริหารพบว่าการใช้ตัวชี้วัดด้านการเงินเป็นหลักไม่เพียงพอต่อการแข่งขันในยุคปัจจุบัน เพราะว่าตัวชี้วัดด้านการเงินมีข้อจำกัดหลายประการ ดังนี้

1. ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันสำหรับองค์กรต่าง ๆ ในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นทรัพยากรหรือความสามารถที่ไม่สามารถจับต้องได้ (Intangible resources and capabilities) เช่น ภาพพจน์ (Image) ขององค์กร ความรู้ (Knowledge) ความพึงพอใจของลูกค้า เป็นต้น ปัจจัยที่ไม่สามารถจับต้องได้เหล่านี้ไม่สามารถใช้ตัวชี้วัดด้านการเงินหรือบัญชีมาประเมินได้

2. ตัวชี้วัดด้านการเงินที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันให้ความสำคัญกับมุมมองภายในขององค์กร เช่น ความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการบริหารสินค้าคงคลัง แต่ตัวชี้วัดเหล่านี้ไม่สามารถที่จะวัดหรือประเมินปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงาน และกลยุทธ์ในระยะยาวขององค์กร เช่น ความพึงพอใจของลูกค้า ความสัมพันธ์กับผู้ขายปัจจัยการผลิต เป็นต้น

3. การมุ่งเน้นตัวชี้วัดด้านการเงินเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้บริหารและองค์กรมุ่งเน้นที่ผลการดำเนินงานในระยะสั้นมากกว่าการเสริมสร้างความสามารถทางการแข่งขันในระยะยาว

4. ตัวชี้วัดด้านการเงิน เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นให้ผู้บริหารทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต (Lagging indicators) แต่ตัวชี้วัดด้านการบริหารอื่น ๆ เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงโอกาสหรือปัญหาในอนาคต (Leading indicators)

สรุปความสำเร็จในการจัดทำ BSC มีดังนี้

1. เมื่อองค์กรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์แล้วจำเป็นต้องแปลงกลยุทธ์ไปสู่ภาคปฏิบัติโดยการจัดทำ Strategy map และ BSC โดยใช้ตัวชี้วัดครอบคลุม 4 มิติ ได้แก่ มุมมองด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการบริหารภายใน และด้านการเรียนรู้และเติบโต (และมิติด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคม)

2. เชื่อมโยงการวัดผลระดับองค์กรกับหน่วยงาน ซึ่งในองค์กรอาจแบ่งตามหน่วยธุรกิจที่มีหน่วยกิจกรรมหลักและหน่วยสนับสนุน บัญชี จัดซื้อ ต้องมีการทำความเข้าใจในการให้บริการ และเชื่อมโยงต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อให้เกิดพลังร่วม (Synergy)

3. ต้องให้กลยุทธ์และ BSC เป็นหน้าที่ของทุก ๆ คน และทุก ๆ หน้าที่งาน ต้องมีการสื่อสารให้ความรู้และมีระบบการให้รางวัลตามผลงาน

4. ทำให้กลยุทธ์และการวัดเป็นงานที่ต่อเนื่อง โดยองค์กรมีการกำหนดกลยุทธ์ ตัวชี้วัด และ งบประมาณ เมื่อดำเนินการก็มีการรายงานผล เพื่อวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบความเป็นเหตุและผลจากกลยุทธ์ที่วางไว้

5. การเปลี่ยนแปลงพัฒนาองค์กรผ่านความเป็นผู้นำ โดยสร้างทัศนคติ และบรรยากาศในการเปลี่ยนแปลง โดยเข้าสู่ระบบบริหารเชิงกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการติดตามประเมินกลยุทธ์โดยมีระบบธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กร

จากเนื้อหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าในปัจจุบันการประเมินผลองค์กรไม่สามารถใช้แต่ตัวชี้วัดด้านการเงินเพียงอย่างเดียว ผู้บริหารจะต้องใช้มุมมองด้านอื่น ๆ ด้วย ซึ่งมุมมองทั้ง 4 ด้านภายใต้ Balanced scorecard

สำหรับตัวอย่างขององค์กรที่มีการนำหลักการและแนวคิดของ Balanced scorecard ไปปฏิบัติจนได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก ทำให้ Balanced scorecard กลายเป็นระบบการบริหารหลักที่สำคัญ (Core management system) สำหรับองค์กรในยุคปัจจุบันและอนาคต เช่น Tenneco, Allstate, KPMG, Peat Marwick, Nationwide Financial service เป็นต้น ส่วนในประเทศไทยก็เริ่มมีการจัดทำ Balanced Scorecard ขึ้นหลายแห่งทั้งในองค์กรเอกชนและองค์กรภาครัฐ เช่น บริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ บริษัทในเครือชินวัตร ธนาคารกสิกรไทย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เป็นต้น

จากหลักการและแนวคิดของ Balanced scorecard ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ สามารถสรุปว่า Balanced scorecard มีความสมดุล (Balanced) ในด้านต่อไปนี้

1. มีความสมดุลในด้านตัวชี้วัดด้านการเงิน (Financial indicators) และตัวชี้วัดไม่ใช่ด้านการเงิน (Nonfinancial indicators) ทำให้องค์กรไม่มุ่งเน้นในด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป

2. มีความสมดุลในด้านวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดที่แสดงถึงปัจจัยทั้งภายในองค์กร (มุมมองด้านการเงินกระบวนการภายใน และการเรียนรู้และการเติบโต) และภายนอกองค์กร (มุมมองด้านลูกค้า)

3. มีความสมดุลในด้านตัวชี้วัดที่มุ่งเน้นทั้งในระยะสั้น (ภายใต้มุมมองด้านการเงิน) และในระยะยาว (ภายใต้มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต)

4. มีความสมดุลในด้านตัวชี้วัดที่เป็นเหตุ (Leading indicators) และตัวชี้วัดที่เป็นผล (Lagging indicators)

นอกจากนี้ Balanced scorecard ยังเป็นแนวคิดที่ยืดหยุ่น ไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามแนวคิดที่ Kaplan and Norton นำเสนอไว้ในตอนแรกก็ได้ เช่น การมีมุมมองต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องมี 4 มุมมองตามแนวคิดดั้งเดิม การจะมีกี่มุมมองหรือการจัดการเรียงลำดับของมุมมองต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องเริ่มจากการเงิน ลูกค้า กระบวนการภายใน และการเรียนรู้ก็ได้ขึ้นอยู่กับปรัชญาและพื้นฐานขององค์กรธุรกิจ

สรุปได้ว่าเมื่อเราทำได้ทำโครงการใด ๆ แล้วการนำ Balanced scorecard มาวัดผลเราจะได้ทราบถึงงบประมาณที่ใช้และเป็นตัววัดผลตัวชี้วัดของผลงานทั้งหมด

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม “Environmental impact assessment (EIA)”

(ที่มา <http://san.anamai.moph.go.th>) “การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม” คือ วิธีการหนึ่งในการจำแนกคาดคะเนผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากโครงการและกิจกรรม ตลอดจนการเสนอการคาดการณ์ในการแก้ไขผลกระทบ และ แผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งในระหว่างการก่อสร้างและการดำเนินโครงการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนก ทำนาย และ ประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อมจากโครงการ โดยเปรียบเทียบกับสภาวะที่ไม่มีโครงการ และป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ขั้นวางแผนโครงการ โดยให้มีการนำปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมาช่วยในการวางแผนโครงการและตัดสินใจดำเนินโครงการ

ขอบเขตและแนวทางการศึกษา ของEIA มีการศึกษาครอบคลุม 4 ด้านคือ 1.ทรัพยากรทางกายภาพเป็นการศึกษาผลกระทบกายภาพว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร 2.ทรัพยากรชีวภาพและนิเวศเป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆที่มีต่อระบบนิเวศ 3.คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์เป็นการศึกษาการใช้ประโยชน์ทั้งกายภาพและชีวภาพของมนุษย์เช่นการใช้ประโยชน์ที่ดินระบบสาธารณสุขปโภค เป็นต้น 4.คุณค่าต่อคุณภาพชีวิตเป็นการศึกษาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อมนุษย์/ชุมชน เช่น ระบบเศรษฐกิจความเชื่อค่านิยม สาธารณสุข เป็นต้นขั้นตอนการศึกษา EIA การกั้นกรองเบื้องต้นตรวจสอบหรือการประเมินผลกระทบเบื้องต้น กำหนดขอบข่ายของการประเมินผลกระทบ การศึกษาการประเมินผลกระทบทบทวน และการติดตามเฝ้าระวัง โดยมีการตรวจสอบภายหลังดำเนินโครงการ

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic environmental assessment : SEA)

SEA คือการใช้กรอบแนวคิดและกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและบูรณาการมิติเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งค้นหาโอกาสและเปรียบเทียบทางเลือกในการตัดสินใจในระดับนโยบาย หรือแผนงานที่จะดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การตัดสินใจนั้นมีความรอบคอบโปร่งใสและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นเครื่องมือป้องกันปัญหาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นภายหลังหลังจากตัดสินใจอนุมัติโครงการต่างๆ แล้ว (ปริญญา นุตาลัย. 2549 : ออนไลน์)

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์หรือ SEA นั้น เป็นการประเมินระดับนโยบาย แผนงานและโปรแกรม Canter (2000) ได้ยกตัวอย่างการนำ SEA ทั้ง 3 ระดับไปใช้ซึ่งทำให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น ดังนี้ (ที่มา กลุ่มงานสิ่งแวดล้อม 2 กลุ่มสิ่งแวดล้อมโครงการสำนักบริหารโครงการ: ออนไลน์)

1. SEA ในระดับนโยบาย อาจเรียกว่า การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับนโยบาย (Policy impact assessment, PIA) มีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบายซึ่งมีการพิจารณาทางเลือกในนโยบายร่วมด้วย ทั้งนี้ต้องอยู่บนหลักการที่จะดูแลสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืนร่วมไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2. SEA รายสาขา เป็นการพิจารณาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับของแผน แผนงานหรือโปรแกรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนารายสาขา เช่น แผนพัฒนาด้านพลังงาน แผนพัฒนาการขนส่งทางบก โปรแกรมเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร เป็นต้น

3. SEA เชิงพื้นที่ เรียกว่า ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ (Regional environmental assessment, REA) ซึ่งจะใช้ในโปรแกรมหรือโครงการที่อยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะจำเพาะ เช่น เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่สูง เขตชายฝั่งทะเล เกาะ หรือพื้นที่เมือง

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (SEA)

การประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ (SEA) แบ่งได้เป็น 4 ระดับ ได้แก่

1. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ที่ระดับฐาน คือ ระดับโครงการ ได้แก่ การทำ EIA ของโครงการ (Project)

2. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ระดับที่สอง คือ ระดับกลุ่มโครงการ หรือระดับโปรแกรม ได้แก่ การกำหนดยุทธศาสตร์ในการประเมินผลกระทบสะสมในภาพรวมของกลุ่มโครงการ คือ การทำ SEA ของ Programme

3. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ระดับที่สาม คือ ระดับแผนงาน ได้แก่ แผนงานสำคัญที่จำเป็นต้องดำเนินงานอย่างสอดคล้องกัน และภายในช่วงเวลาที่กำหนด เพื่อนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติการ คือ ระดับแผนงาน จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ในการประเมินผลกระทบของทุกโปรแกรมที่อยู่ภายใต้แผนงานหลักเดียวกัน คือ การทำ SEA ของ Plan นั้นเอง

4. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ระดับที่สี่ คือ ระดับนโยบาย ได้แก่ การประเมินผลกระทบในระดับความคิด แรงบันดาลใจ และการชี้แนะแนวทางลงสู่การปฏิบัติของโครงการพัฒนา คือ การทำ SEA ของ Policy

3.1.5 แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy map)

แผนที่ยุทธศาสตร์ (Kaplan & Norton. 2548 : 20 – 27) เป็นผลงานของ Robert S. Kaplan & David Norton จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดซึ่งถือเป็นคู่หูทางด้านศาสตร์การบริหารที่ทั้งสองได้สร้างนวัตกรรมใหม่ชื่อ Balance scorecard ซึ่งเป็นเครื่องมือแบบใหม่ในการวัดการทำงานหรือภาคใดก็ตาม ซึ่งวัตถุประสงค์คือการสร้างความพึงพอใจในด้านกระบวนการภายในและด้านการเรียนรู้และการเติบโตซึ่งได้กลายเป็นเครื่องมือในการวัดผลที่มีการยอมรับกันมากทั่วโลก

แผนที่ยุทธศาสตร์นั้นคือ การแสดงหรือสาธิตกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรซึ่งเชื่อมโยงกับมุมมองทั้งสี่ประการจาก Balance scorecard เพื่อให้เห็นว่าสินทรัพย์ใด ๆ ในองค์กรไม่ว่าจะวัดได้หรือไม่ก็ตาม อย่างเช่น สินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้ ย่อมสามารถถูกแปลงออกมาให้กลายเป็นความมั่งคั่งที่จับต้องได้ หรือแปลงสิ่งที่เรามองไม่เห็น สัมผัสไม่ได้ อย่างเช่น ความรู้ และทักษะของพนักงาน ตลอดจนภาพลักษณ์ คุณภาพในการจัดการขององค์กร ชื่อเสียงที่สะสมมานาน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะสามารถถูกสร้างให้สอดคล้องอยู่บนระนาบเดียวกันได้ถ้าเรามีทิศทาง

ด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ในการเรียนรู้และการเติบโตเช่นจากมุมมองด้านทรัพยากรมนุษย์ ทางด้านทุนขององค์กรเอง ที่จะต้องถูกทำให้อยู่ในเส้นเดียวกันบนแผนที่ยุทธศาสตร์ ซึ่งจะนำมาถึงความพร้อมขององค์กร เพราะว่าองค์กรนั้น ๆ มีความสามารถในการที่จะเคลื่อนตัวและคงตัวต่อกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงต่อแผนยุทธศาสตร์ องค์กรที่มีความพร้อมสูงจะเกิดขึ้นเมื่อ

ทุนทางทรัพยากรมีความสามารถในการนำทักษะต่าง ๆ ที่แต่ละหน่วยงานเชี่ยวชาญให้อยู่ในแนวเดียวกับหัวข้อยุทธศาสตร์

ทุนทางข้อมูลให้โครงสร้างที่สำคัญต่อแผนยุทธศาสตร์ของไอทีที่นำไปประยุกต์ให้สอดคล้องกับทุนทางทรัพยากรมนุษย์ในการส่งเสริมการปฏิบัติที่เด่นล้ำต่อหัวข้อทางยุทธศาสตร์

วัฒนธรรมในองค์กร ภาวะผู้นำ และทีมงานนั้น จะเสริมความแข็งแกร่งต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์กรที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงตามแผนยุทธศาสตร์

บทสรุป แม่บทของแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy map template) คือ การสร้างความจำเพาะเจาะจงต่อยุทธศาสตร์ขององค์กร โดยการนำเอาสินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้ นำมาใช้จนสัมฤทธิ์ผลต่อกระบวนการภายในองค์กรที่สร้างคุณค่าให้แก่ลูกค้า ผู้ถือหุ้นและต่อชุมชน

การตรวจสอบทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง

สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (2545) ได้ให้แบบการตรวจสอบทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำความเข้าใจทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1 ประเภทของทรัพยากร โดยแบ่งออกเป็นทรัพยากรหลัก คือ เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวและทรัพยากรรองหรือทรัพยากรสนับสนุน เพื่อสนับสนุนทรัพยากรหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.2 ชนิดของทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ทรัพยากรกิจกรรม และทรัพยากรบริการ

2. การตรวจสอบทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 1 : เขียนรายงานทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1.1 รายการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) สิ่งที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวชมบนพื้นที่ 2) สิ่งดึงดูดใจในรูปแบบต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว 3) สิ่งบริการสำหรับนักท่องเที่ยว 4) กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวบนพื้นที่ และ 5) สถานที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว

1.2 รายการทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ 1) สาเหตุที่ทำให้ทรัพยากรนี้โดดเด่นบนพื้นที่ 2) ความเป็นเอกลักษณ์ของสถานที่ และ 3) สิ่งนั้นมีความสำคัญเพียงพอเพื่อดึงดูดในปัจจุบันหรือในอนาคตหรือไม่ ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ ได้ดังต่อไปนี้

- ชื่อ ที่ตั้ง ห่างจากศูนย์กลางหรือศูนย์ข้อมูลเท่าไร
- ฤดูกาลและเวลาที่ใช้
- การเข้าถึง ใครเป็นเจ้าของ/ใครจัดการ / ติดต่อใคร
- มีระดับการใช้มาก น้อย
- ในปัจจุบันใครมาเที่ยว มาจากไหน มาทำอะไร มีลักษณะประชากรอย่างไร
- มีค่าผ่านประตูหรือไม่ เท่าไร ต้องเป็นสมาชิกหรือไม่

1.3 รายการทรัพยากรวัฒนธรรม ได้แก่ 1) มีอะไรทำให้สิ่งนี้โดดเด่น 2) มีความรู้สึกดึงดูดเกี่ยวกับวัฒนธรรมสังคมหรือไม่ 3) มีน้ำหนักมากพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวหรือไม่

- ชื่อ ที่ตั้งจากศูนย์ / ศูนย์ข้อมูล
- การเข้าถึง / ทางเข้า / ทางคนพิการ
- เจ้าของบ้านเป็นใคร ใครจัดการ และติดต่อใคร
- มีระดับการใช้มากน้อยเพียงใด
- ช่วงเวลาที่ใช้
- ค่าผ่านประตู
- นักท่องเที่ยวเป็นใคร มาจากไหน มีกิจกรรมและลักษณะประชากรอย่างไร

1.4 รายการทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ 1) อะไรทำให้เหตุการณ์นั้นโดดเด่น 2) สามารถดึงดูดผู้ที่ไม่ใช่คนท้องถิ่นที่มีร่วมหรือไม่ 3) เหตุการณ์นั้นเสริมหรือเป็นคู่แข่งกับเหตุการณ์คล้าย ๆ กันในท้องถิ่นอื่น ๆ หรือไม่ และ 4) ความถี่ของการเกิดขึ้น ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลเทศกาลเหตุการณ์สำคัญ ได้ในหัวข้อต่อไป

- ชื่อและที่ตั้งของ เทศกาล (Events) จากศูนย์ / ศูนย์ข้อมูล
- ช่วงเวลา ฤดูกาล และระยะเวลายาวนานของเทศกาล
- การจัดระบบ และการจัดการ ต้องติดต่อใคร
- จำนวนคนที่เข้าร่วม / ผู้เข้าชมท้องถิ่น / ผู้ดูผู้ชมต่างถิ่น
- นักท่องเที่ยวมีลักษณะอย่างไร เป็นใคร
- กิจกรรมสำหรับให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมปฏิบัติ กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวเข้าชม
- ราคา ค่าผ่านประตู

1.5 รายการทรัพยากรกิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมท่องเที่ยวที่โดดเด่นในแหล่งท่องเที่ยว นั้น และ 2) สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตั้งใจและมุ่งหวังให้กลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลทรัพยากรกิจกรรมได้ในหัวข้อต่อไป

- ชื่อ ที่ตั้งจากศูนย์ / ศูนย์ข้อมูล
- เวลา / ฤดูกาล
- การเข้าถึง
- เจ้าของ / ผู้จัดการ / ติดต่อใคร
- ระดับกิจกรรม มีมากมายเพียงใด
- มีนักท่องเที่ยว เป็นใคร มาจากไหน
- ค่าผ่านประตู ค่าสมาชิก

1.6 การเก็บข้อมูลด้านบริการการต้อนรับ ได้แก่ 1) ชื่อ / ที่ตั้งของบริการข้อมูล 2) เวลาที่เปิดทำการ 3) บริการที่เสนอให้ (ภาษา นำเที่ยว ของที่ระลึก) 4) ข้อมูลที่มีให้ (แผ่นพับแผนที่) 5) ติดต่อใคร 6) ระดับการใช้ปัจจุบัน และ 7) นักท่องเที่ยวเป็นใคร มาจากจังหวัดไหนและทำอาชีพ

1.7 การเก็บข้อมูลโดยทำแผนที่ทรัพยากรท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว ที่แสดงที่ตั้งทางกายภาพของทรัพยากร ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรวัฒนธรรม โดยกำหนดจุดที่จะพบทรัพยากรกิจกรรม เมื่อกิจกรรมนั้นต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม และกำหนดจุดที่ตั้งกายภาพของบริการต่าง ๆ เช่น ที่พักแรม โรงอาหาร และบริการที่สำคัญ ตลอดจนบริการให้แก่ นักท่องเที่ยว ซึ่งจะประกอบไปด้วยคำถามดังต่อไปนี้ 1) ใครใช้ทรัพยากร 2) ใช้เวลาใด 3) จำนวนผู้ให้บริการ และ 4) ผู้ให้บริการใช้เพื่อจุดประสงค์อะไร

1.8 รายการทรัพยากรบริการ ประกอบไปด้วย 1) ชื่อและที่อยู่ของผู้ให้บริการ 2) สามารถติดต่อกับใคร และ 3) บริการทั่ว ๆ ไปมีลักษณะอย่างไร

1.9 รายการบริการด้านที่พักแรม ประกอบไปด้วย 1) ชื่อและที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวกจากศูนย์ 2) ประเภทและอันดับของสิ่งนั้น 3) บริการที่ให้คืออะไร 4) ช่วงเวลาที่ให้คืออะไร 5) การเข้าถึง ใครคือคนใช้ 6) ใครเป็นเจ้าของ 7) มีกี่เตียง ปริมาณขั้นพื้นฐาน และ 8) ระดับการใช้และอัตราค่าบริการเท่าไร

1.10 รายการทรัพยากรด้านอาหาร ประกอบไปด้วย 1) ชื่อและที่ตั้งจากศูนย์ 2) ประเภทและอันดับของสิ่งนั้น 3) ใครเป็นเจ้าของ และติดต่อใคร 4) มีกี่ที่นั่ง และเปิดกี่โมงถึงกี่โมง 5) ระดับการใช้ประเภทผู้ใช้ และ 6) ถ้วยเฉลี่ยมื้อละเท่าไร ราคาอาหารแต่ละเมนู

ขั้นตอนที่ 2 : ประเมินทรัพยากรในรายการดังต่อไปนี้

2.1 คุณภาพทรัพยากร ได้แก่ 1) สาเหตุที่ทำให้ทรัพยากรนี้ดีกว่า / ไม่ดีกว่าทรัพยากรอื่นในที่อื่น ๆ 2) อะไรคือจุดเด่น 3) ได้รับการดูแลรักษาดีหรือไม่ 4) บริการมีคุณภาพสม่ำเสมอตลอดหรือไม่ 5) จะสามารถปรับปรุงและพัฒนาทรัพยากรได้อย่างไร 6) อะไรคือข้อเสียของการพัฒนาต่อไป

2.2 ความโดดเด่นของทรัพยากร ได้แก่ 1) อะไรทำให้ทรัพยากรมีความพิเศษโดดเด่น 2) อะไรทำให้ทรัพยากรนี้แตกต่างกับที่อื่น ๆ 3) ทรัพยากรดังกล่าวสะท้อนให้คิดถึงความภาคภูมิใจในสถานที่นั้น ๆ

2.3 อำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ 1) สิ่งนี้มีบทบาทอะไรในกิจกรรมปัจจุบันของนักท่องเที่ยว 2) มีการวัดระดับการใช้ ประเมินการใช้อย่างไร 3) จะพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวนี้มีเสน่ห์ดึงดูดมากขึ้นอย่างไร

2.4 **ฐานข้อมูลของทรัพยากรท่องเที่ยว** ได้แก่ 1) สาเหตุที่ทำให้ทรัพยากรนั้นเป็นคุณค่าต่อแหล่งท่องเที่ยว 2) ในปัจจุบันการท่องเที่ยวประเภทใดเหมาะสมและน่าพึงพอใจ และถ้าจะให้มีความสำคัญยิ่งขึ้นในอนาคตจะต้องเพิ่มความดึงดูดอย่างไร 3) ทรัพยากรนี้มีลักษณะอะไรซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาท่องเที่ยวในอนาคต

4. การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

การวางแผนสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ตาราง 1 ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

กลยุทธ์และแนวทาง/มาตรการ	ส่วนราชการ/หน่วยงานรับผิดชอบระดับจังหวัด	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
<p>1) การกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของเชียงใหม่ในตลาดการท่องเที่ยว <u>แนวทาง/มาตรการการพัฒนา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำโครงการศึกษาเพื่อหา Positioning ของเชียงใหม่ในตลาดการท่องเที่ยวในประเทศ - จัดทำโครงการศึกษาเพื่อหา Positioning ของเชียงใหม่ในตลาดการท่องเที่ยวต่างประเทศ - ศึกษาหา Brand ของเชียงใหม่และเผยแพร่ในทิศทางเดียวกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - สนง.ทพท.ภาคเหนือ เขต 1/สมาคม/ธุรกิจภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยว/อบจ./เทศบาลนครฯ/อบต./อำเภอ/กิ่งอำเภอ 	<ul style="list-style-type: none"> - มี Positioning ของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเผยแพร่ในตลาดการท่องเที่ยว
<p>2) การแก้ไขปัญหาในแหล่งท่องเที่ยว <u>แนวทาง/มาตรการพัฒนา</u></p> <p>จัดลำดับความสำคัญ 10 ลำดับแรกที่ต้องเร่งพัฒนาและกำหนดทิศทางในการพัฒนาโดยให้ Stakeholder รับรู้และมีส่วนร่วมเพื่อมิให้การพัฒนาเป็นไปคนละทิศทาง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สนง.ทพท.ภาคเหนือ เขต 1/อบจ./เทศบาลนครฯ/อบต./สมาคม/ธุรกิจภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถจัดลำดับความสำคัญ 10 ปัญหาแรกที่ต้องเร่งพัฒนา

ตาราง 1 (ต่อ)

กลยุทธ์และแนวทาง/มาตรการ	ส่วนราชการ/หน่วยงาน รับผิดชอบระดับจังหวัด	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
<p>3) การพัฒนาสินค้าใหม่ทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยว</p> <p><u>แนวทาง/มาตรการการพัฒนา</u></p> <p>จัด Zoning ท่องเที่ยวโดยแยกความต้องการของนักท่องเที่ยว และพัฒนาสินค้าให้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว</p>	<p>- สนง.ทพท.ภาคเหนือ เขต 1/อบจ./เทศบาลนครฯ/อบต./สมาคม/ธุรกิจภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยว</p>	<p>- มี Zoning แหล่งท่องเที่ยว</p>
<p>4) การพัฒนาให้เชียงใหม่เชียงใหม่เป็นแหล่งท่องเที่ยว</p> <p><u>แนวทาง/มาตรการการพัฒนา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานสากล ทั้งในด้านทักษะภาษาและการให้บริการ - การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อุบัติภัย สุขอนามัยของนักท่องเที่ยว - กำหนดมาตรฐานการให้บริการและมาตรฐานความปลอดภัยในกิจกรรมประเภทเชิงนิเวศและผจญภัย - การจัดทำระบบการประเมินผลตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมาตรฐานกลางเป็นที่ยอมรับทั้งประเทศ - ผลักดันให้มีระบบขนส่งมวลชน - การป้องกันการตัดราคาของธุรกิจการท่องเที่ยว 	<p>- สนง.ทพท.ภาคเหนือ เขต 1/อบจ./เทศบาลนครฯ/อบต./ตำรวจภูธรฯ/สนง.ป่าไม้ฯ/สนง.สาธารณสุขฯ/โรงพยาบาลทุกแห่ง/มช./ม.แม่ใจ/ม.พายัพ/สถาบันราชภัฏฯ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีบุคลากรในด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานสากล 2. จำนวนคดีประทุษร้ายต่อนักท่องเที่ยวลดลง 3. มีระบบการประเมินผลมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมาตรฐานกลาง
<p>5) การสนับสนุนให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการบินในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง</p> <p><u>แนวทาง/มาตรการพัฒนา</u></p> <p>- ส่งเสริมและสนับสนุนให้สายการบินในประเทศขยายเส้นทางไปยังเมืองต่าง ๆ ในประเทศ</p>	<p>- ท่าอากาศยานเชียงใหม่/สายการบินไทย/ต่างประเทศ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีสายการบินตรงระหว่างเชียงใหม่กับเมืองต่าง ๆ 2. จำนวนผู้โดยสารทั้งในประเทศและ

ตาราง 1 (ต่อ)

กลยุทธ์และแนวทาง/มาตรการ	ส่วนราชการ/หน่วยงาน รับผิดชอบระดับจังหวัด	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
<p>ใกล้เคียงให้มากขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลักดันให้มีสายการบินต่างชาติมาเชียงใหม่มากขึ้น - เพิ่มขีดความสามารถสนามบินเชียงใหม่เพื่อรองรับการเจริญเติบโตในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ - ศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างสนามบินเชียงใหม่ที่สองของจังหวัด 		ต่างประเทศเพิ่มขึ้น
<p>6) การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายและพันธมิตรในการพัฒนาการท่องเที่ยว <u>แนวทาง/มาตรการการพัฒนา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เสริมสร้างให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง - สนับสนุนให้ภาคธุรกิจรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันในการบริการทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในการรองรับการเปิดเสรีทางการท่องเที่ยวในอนาคต - สนับสนุนให้ภาคธุรกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการให้เป็นแนวทางเดียวกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ที่ทำการปกครองจังหวัด/กลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น/อำเภอ/กิ่งอำเภอ/อบจ./เทศบาลฯ/อบต./สมาคม/ธุรกิจภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเครือข่ายและพันธมิตรด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
<p>7) การปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว <u>แนวทาง/มาตรการพัฒนา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การขยายพื้นที่ท่องเที่ยว (ในจังหวัดเชียงใหม่) โดยส่งเสริมให้ขยายพื้นที่ท่องเที่ยวจากตัวเมืองไปอำเภอใกล้เคียง รวมทั้งจัดเส้นทางท่องเที่ยว (Routing) 	<ul style="list-style-type: none"> - จังหวัดเชียงใหม่/ลำพูน/ลำปาง/แม่ฮ่องสอน/เชียงราย/สнг.ททท.ภาคเหนือ เขต 1 และ 2/อำเภอ/กิ่งอำเภอ/อบจ./อบต./เทศบาลฯ/การทำ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

ตาราง 1 (ต่อ)

กลยุทธ์และแนวทาง/มาตรการ	ส่วนราชการ/หน่วยงาน รับผิดชอบระดับจังหวัด	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
<ul style="list-style-type: none"> - การขยายเครือข่ายการท่องเที่ยวไปยังจังหวัดใกล้เคียง โดยร่วมมือกับจังหวัดใกล้เคียงสร้างความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งจัดเส้นทางท่องเที่ยว (Routing) - การขยายเครือข่ายการท่องเที่ยวไปประเทศใกล้เคียงโดยร่วมมือกับสายการบินในประเทศและต่างประเทศในการร่วมกันพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ทำ Promotion ร่วมกัน - การกำหนดกลยุทธ์และการบริหารจัดการใหม่ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว มีกอง/งาน/เจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการบริหาร 	อากาศยาน/สายการบิน ไทย/ต่างประเทศ	

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2546 : หน้า 3 – 36)

การพัฒนาท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานระดับสากล และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน ในการบริหารจัดการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว และวิถีชีวิตของชาวเชียงใหม่อย่างยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์การทำเมืองเชียงใหม่ให้น่าอยู่ การเปิดประตูสู่สากลและการพัฒนาพลังชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว มีกลยุทธ์ในการพัฒนาดังนี้

1) เร่งรัดการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งระหว่างประเทศ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านบุคลากร ด้วยการผลักดันให้สนามบินจังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพในการให้บริการอย่างทั่วถึง และการสื่อสารเพื่อให้เป็นสนามบินนานาชาติเต็มรูปแบบพร้อมที่จะให้การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดได้เต็มความสามารถ

- 2) พัฒนาแหล่งบริการท่องเที่ยวและการให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นไปตามมาตรฐานที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนด และตามที่กลุ่มผู้ประกอบการพัฒนามาตรฐานขึ้น
- 3) พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือที่เอกชนดูแลให้เข้าสู่มาตรฐานรองรับการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืนภายในระยะเวลา 4 ปี
- 4) ฝึกอบรมอาสาสมัครมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้เข้าสู่มาตรฐานมัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่ให้ความรู้ประสบการณ์และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับนักท่องเที่ยวจากภายนอกภายใต้จารีตประเพณีของท้องถิ่น
- 5) เร่งจัดทำศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวท้องถิ่นให้เกิดขึ้นทุกแห่งภายในเวลา 3 ปี และจัดทำเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเน้นความร่วมมือระหว่างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ท้องถิ่น เอกชน และนักวิชาการ
- 6) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชนและนักวิชาการ จัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวในท้องถิ่น การประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและการพัฒนาโครงการสำคัญที่จะสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 7) เพิ่มความหลากหลายของรูปแบบการให้บริการ และการท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับจังหวัดและท้องถิ่น เช่น การศึกษาอบรม การประชุมสัมมนา การแสดงสินค้านานาชาติ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การกีฬาและนันทนาการ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นต้น
- 8) จัดทำโครงข่ายการท่องเที่ยวเป็นวงจร (Route tour) โดยกำหนดเป็นวงจรเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด และเชื่อมโยงกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคเหนือตอนบน
- 9) กำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของเชียงใหม่ในตลาดการท่องเที่ยว โดยการหา Position ของเชียงใหม่ในตลาดการท่องเที่ยวภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งกำหนด Brand ของเชียงใหม่เพื่อเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักทางเดียวกัน

4.1 การดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐ

จังหวัดเชียงใหม่มีความมุ่งหวังในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจาก 35,000 ล้านบาทเป็น 50,00 ล้านบาท จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่เกือบทั้งหมด และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือแนวทางการพัฒนา ในระยะ 2 – 3 ปี ข้างหน้าโดยมีแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1. **การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** โดยเปิดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศท่องเที่ยวในลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน ใช้ชีวิตร่วมกับชุมชน เรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน และใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า

2. **การท่องเที่ยวแบบ Longstay** ซึ่งจะเน้นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวพักอาศัยในระยะยาวขึ้น เช่น การทัวร์สุขภาพ การพักร้อนในระยะยาว หรือการพักผ่อนของผู้สูงอายุชาวต่างประเทศที่ปลอดภัยแล้วโดยอาศัยความได้เปรียบทางอากาศที่เย็นสบาย สังคมที่สงบร่มเย็น และ ผู้คนที่เปี่ยมมิตร รวมทั้งการพัฒนาหลังชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว โดยดำเนินการดังนี้

- ส่งเสริมประชาชนให้มีจิตสำนึก และตระหนักในการช่วยกันรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือนและชุมชน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และแนวทางในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาเมืองเชียงใหม่อย่างจริงจังต่อเนื่อง

- ส่งเสริมชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เช่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแบบวิถีชีวิตธรรมชาติในลักษณะ Home stay การสาธิตการทำนา และการพัฒนามัคคุเทศก์ท้องถิ่น ฯลฯ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

- จัดทำระบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรม การบริการ เพื่อยกระดับไปสู่ตลาดระดับประเทศ และส่งออกต่างประเทศ โดยให้อำเภอและชุมชนร่วมกันคัดเลือกผลิตภัณฑ์และส่วนราชการสนับสนุนในการพัฒนาทุกขั้นตอนตั้งแต่กระบวนการผลิต การแปรรูป การบรรจุภัณฑ์ การควบคุมมาตรฐาน จนถึงการตลาด โดยกระบวนการนี้จะทำให้เกิดสินค้าที่สนับสนุนการขยายตัวของการท่องเที่ยวอีกหลายชนิด

3. **การดำเนินการตามโครงการ “เที่ยวทั่วไทย ไปได้ทุกเดือน** จังหวัดเชียงใหม่ได้ดำเนินการตามโครงการ “เที่ยวทั่วไทย ไปได้ทุกเดือน” ตามแนวนโยบายของรัฐบาล โดยมีกิจกรรมที่สำคัญๆ อันจะเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาร่วมกิจกรรมและมาเที่ยวชมในห้วงระยะเวลาที่ต่อเนื่องไปตลอดปี เช่น โครงการปิดถนนเพื่อประหยัดพลังงาน ลดมลพิษและส่งเสริมการท่องเที่ยว โครงการประชาสัมพันธ์เมืองประวัติศาสตร์ เป็นต้น

4. **การประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** ในปัจจุบันภาครัฐและภาคเอกชนได้มีความร่วมมือในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับที่น่าพอใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดเชียงใหม่

4.2 แผนพัฒนาการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นภาคอุตสาหกรรมทางการค้าและการบริการที่เป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนมีมูลค่าจำนวนมาก ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ แต่ในด้านตรงข้ามการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกำลังประสบปัญหาแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน ตลอดจนการต่อสู้แข่งขันในตลาดระหว่างประเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนา ผู้วิจัยจะทำการศึกษานโยบาย แนวทาง และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องดังนี้

4.2.1 การทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวได้รับความสนใจจากภาครัฐมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 โดยได้บรรจุการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 – 2524) และต่อมาการท่องเที่ยวได้รับการบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนปัจจุบัน

นโยบายในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 มุ่งเน้นให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยให้ “คน” เป็นจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาประเทศและให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกระดับ ทั้งด้านการวางแผนและการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและเกิดความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมโดยตรง สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ยังคงยึดหลักการร่วมกันของประชาชนทุกภาคส่วน ในสังคมไทยที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยยึดหลักร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผิดชอบในลักษณะเป็นเครือข่ายการพัฒนา เพื่อร่วมกันฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโดยให้ความสำคัญต่อสมรรถนะในการรองรับของระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยว และการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดและควบคุมการบริการและให้สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยเน้นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อเพิ่มการจ้างงานและการกระจายรายได้สู่ชุมชน โดย

4.2.1.1 พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงกลุ่มพื้นที่ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับศักยภาพเชิงวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงขีดความสามารถของพื้นที่ในการรองรับ

นักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกวิธี การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี การท่องเที่ยวเชิงเกษตร กิจกรรมกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา สุนัขสุขภาพ และสวนสนุก

4.2.1.2 ปรับปรุงคุณภาพด้านการบริการและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ได้มาตรฐานและเพียงพอ โดยให้ความสำคัญต่อการเพิ่มและกวดขันมาตรฐานด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาการหลอกหลวงเอาเปรียบนักท่องเที่ยว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านการเข้าออกประเทศ การเดินทางในประเทศ การให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย รวมทั้งพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ และปริมาณสอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละประเภท

4.2.1.3 ส่งเสริมบทบาทชุมชนและองค์กรชุมชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบำรุงรักษา และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว โดยรณรงค์สร้างจิตสำนึกและเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ชุมชนและท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านและบริการในท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับธุรกิจการท่องเที่ยว

4.2.1.4 ให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวที่มีระยะพักนานและนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจากต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวกลุ่มการประชุม การจัดนิทรรศการนานาชาติ การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล ทั้งนี้เพื่อเพิ่มสัดส่วนของรายได้ต่อนักท่องเที่ยวและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยให้มีระบบบริหารจัดการเฉพาะชั้นมารับผิดชอบ รวมทั้งให้มีศูนย์ประชุมและศูนย์แสดงสินค้านานาชาติในเมืองหลักที่มีศักยภาพชั้นมารองรับ

4.2.1.5 ประชาสัมพันธ์และสร้างจิตสำนึกการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมให้คนไทยเที่ยวเมืองไทยมากขึ้นและเร่งรัดกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ได้รับการพัฒนาให้เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวหลักในพื้นที่ เพื่อการสร้างงานและกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนและท้องถิ่น

4.2.2 วิสัยทัศน์และนโยบายการท่องเที่ยว

วิสัยทัศน์และนโยบายการท่องเที่ยว ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้การท่องเที่ยวไทยมีเอกลักษณ์ไทยเป็นมาตรฐานสากล (World class) ทั้งในด้านแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการและการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งก่อให้เกิดผลในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยตรงต่อประเทศชาติ โดยมุ่งส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับผู้นำในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อนำรายได้เข้าประเทศควบคู่กับการฟื้นฟู พัฒนา อนุรักษ์ ทรัพยากรมรดกทางการท่องเที่ยวให้สืบทอดต่อเนื่องไปอย่างยั่งยืนเป็นประโยชน์ต่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ เป็นสื่อสันทนา

การช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีคุณภาพดี โดยมีรากฐานการพัฒนาเป็นสังคมและชุมชนที่เข้มแข็งมีระบบการบริหารจัดการที่ดีในทุกระดับและใช้ศักยภาพด้านเอกลักษณ์และวัฒนธรรม ตลอดจนศักยภาพทางด้านการผลิตและบริการให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

5. โครงการหลวง

5.1 แผนแม่บทศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ในการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการหลวง นอกจากศึกษาแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องแล้ว การทบทวนแผนแม่บทของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเป็นสิ่งที่จำเป็นโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำแผนแม่บทศูนย์พัฒนาโครงการหลวงระยะที่ 2 พ.ศ. 2545 - 2549 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนาให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวงอยู่เป็นหลักแหล่งที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพและสามารถพึ่งตนเอง มีการอนุรักษ์ดิน น้ำ และป่าไม้ที่เหมาะสม รวมทั้งฟื้นฟูสภาพพื้นที่ต้นน้ำลำธารโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยกระดับรายได้ของประชากรและชุมชนบนพื้นที่สูงให้สามารถดำรงชีวิตและช่วยเหลือตนเอง โดยมีการกระจายรายได้ที่เหมาะสม
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนบนพื้นที่สูง โดยได้รับการพัฒนาปัจจัยขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมและเป็นธรรม
3. เพื่อรักษาความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟูที่ต้นน้ำลำธาร
4. เพื่อให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่จำเป็นและเหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น โดยไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อม
5. เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ส่วนรวมในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทไว้ 7 ด้านดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ
2. ยุทธศาสตร์ด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน
4. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคมและชุมชน

5. ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
6. ยุทธศาสตร์ด้านการตลาดและการขนส่ง
7. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ

ซึ่งในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์แผนแม่บทแต่ละด้านให้ชัดเจนเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและปัญหาในแต่ละกลุ่มพื้นที่ จึงได้มีการกำหนดมาตรการแนวทางเฉพาะสำหรับพื้นที่เป้าหมายในแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะในพื้นที่กลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วยศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน 10 แห่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และพะเยา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การสนับสนุนกิจกรรมชุมชนในการเสริมสร้างจิตสำนึกในการดำรงเอกลักษณ์ของเผ่าพันธุ์ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม การฟื้นฟูและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวและการสนับสนุนด้านหัตถกรรมและสินค้าที่ระลึกโดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่

5.2 แผนพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการทบทวนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ตลอดจนนโยบายแนวทางและแผนแม่บทของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ผู้วิจัยขอสรุปว่าแผนดังกล่าวมีแนวทางที่สอดคล้องกันโดยเฉพาะการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยยึดหลักร่วมกันคิดร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบและสร้างเครือข่ายการพัฒนาเพื่อฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยเพื่อส่งเสริมให้ไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ (Quality destination) และพัฒนาไปสู่มาตรฐานสากล อันจะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงได้กำหนดแผนการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2546 ให้เป็นปีแห่งการปฏิรูปการท่องเที่ยวไทย โดยเน้นใน 3 ประเด็นหลัก คือ ความหลากหลายของสินค้าและบริการ ความเป็นคนไทยมีอัตลักษณ์ไม่ตรี และความเป็นไทย วิถีชีวิตและอาหารแบบไทย โดยกำหนดสินค้าทางการท่องเที่ยวขึ้นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงการศึกษา และการท่องเที่ยวช่วงเทศกาลงานประเพณี

ดังนั้นการท่องเที่ยวในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 36 แห่ง ใน 5 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จึงควรได้พิจารณาในสวนนโยบาย แนวทางและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องซึ่งจะเห็นว่าคุณภาพของพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง สามารถพัฒนาให้มีขีดความสามารถในการรองรับกิจกรรมการ

ท่องเที่ยวได้หลากหลาย เพราะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม มีอากาศบริสุทธิ์ หนาวเย็น มีชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งมีวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์แบบดั้งเดิม ในด้านศิลปวัฒนธรรม การแต่งกาย หัตถกรรม นอกจากนี้ในพื้นที่ศูนย์บางแห่งยังเป็นสถานีวิจัย มีการปลูกพืชผักผลไม้เมืองหนาวที่แตกต่างไปจากพื้นราบ ในลักษณะเช่นนี้สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์โดยตรงและมีโอกาสเพิ่มทักษะ กระบวนการเรียนรู้ การจัดระบบชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมทางด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงให้แพร่หลาย ซึ่งจะสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ปี พ.ศ. 2545 – 2547 ในกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประเทศให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนาสินค้าใหม่ของการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันซึ่งมีกระแสความนิยมท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรมมากขึ้น และยังช่วยกระตุ้นให้ชุมชนมีจิตสำนึกและตระหนักในการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมโดยเป็นไปในทิศทางเดียวกับแผนแม่บทศูนย์พัฒนาโครงการหลวงระยะที่ 2 พ.ศ. 2545 – 2549

5.3 แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่

นับแต่เสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติเมื่อปีพุทธศักราช 2489 เป็นต้นมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯ แปรพระราชฐานและเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมพสกนิกรทั่วราชอาณาจักรเรื่อยมา พระองค์ได้ทรงประสบกับสภาพดิน ฟ้า อากาศ และภูมิประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ และทอดพระเนตรความทุกข์ยากแร้นแค้น ตลอดจนปัญหาอุปสรรคของการดำรงชีวิตของประชาชนทั่วประเทศด้วยพระองค์เอง จึงทรงตระหนักถึงปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้เป็นอย่างดี และได้ทรงมีพระราชดำริเริ่มโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ไข เพื่อบรรเทาปัญหาเหล่านี้โดยเฉพาะโครงการอนุรักษ์ป่าไม้ต้นน้ำลำธาร และโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดต่าง ๆ จำนวนมาก

อำพล เสนาณรงค์ (2542 : 113) ได้สรุปเกี่ยวกับหลักการและองค์ประกอบของเกษตรทฤษฎีใหม่ไว้ดังนี้ พื้นฐานที่สำคัญของเกษตรกรที่จะปฏิบัติทฤษฎีใหม่ขั้นที่หนึ่ง ได้แก่ มีพื้นที่ค่อนข้างน้อยประมาณ 15 ไร่ ค่อนข้างยากจน จำนวนสมาชิกปานกลาง (ไม่เกิน 6 คน) อยู่ในเขตใช้น้ำฝนธรรมชาติ ฝนไม่ชุกมากนัก ดินมีสภาพขุดสระเก็บกักน้ำได้ ในระยะแรกจะผลิตพอเพียงเลี้ยงตัวได้ แต่จะกินอยู่อย่างประหยัด มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามัคคี และช่วยเหลือเกื้อกูลกันกับเพื่อนบ้าน หลักการที่สำคัญของการปฏิบัติ คือ รู้จักการบริหารและจัดการดินและน้ำ ซึ่งเป็นทรัพยากร ธรรมชาติร่วมกับการบริหารเวลา บริหารเงินทุน และกำลังคน เพื่อได้บังเกิดผลผลิตเป็น

อาหารและรายได้ตลอดปี และผลจากการที่ได้ทรงคิดและคำนวณ พระองค์ได้ทรงแนะนำให้แบ่งพื้นที่ ออกเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 : 30 : 30 : 10 (ภายหลังสัดส่วนนี้ทรงมีพระราชวินิจฉัยให้ยืดหยุ่นได้บ้าง) และทำกิจกรรมดังนี้

ร้อยละ 30 ส่วนแรก ให้ขุดสระประมาณ 4.5 ไร่ สำหรับเก็บน้ำฝนธรรมชาติ ที่มีอย่าง เหลือเฟือในฤดูฝนปกติ เพื่อใช้สำหรับรดน้ำพืชที่ปลูกในฤดูฝนยามเมื่อฝนทิ้งช่วงแห้งแล้ง การใช้น้ำ จะต้องเป็นไปอย่างประหยัดโดยใช้วิธีการและเลือกพืชกับวิธีปลูกแต่ละพืชที่เหมาะสม วิธี การที่ให้ น้ำ โดยประหยัด เช่น การตัดกรด การสูบล้างตามอย่างหรือการใช้ระบบน้ำหยดแบบพื้นบ้าน เป็นต้น ส่วน พืชและวิธีปลูกที่เหมาะสม เช่น เลือกริมที่ให้น้ำน้อย เช่น พืชยืนต้น หรือพืชอายุสั้น โดยปลูก ผสมผสานกันหลาย ๆ ชนิด ระหว่างพืชต้นใหญ่และพืชล้มลุกเพื่อใช้พื้นที่และน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ที่สุดและมีเสถียรภาพ

ร้อยละ 30 ส่วนที่สอง ใช้ปลูกข้าวเนื้อที่ประมาณ 4.5 ไร่ เนื่องจากทรงมีพระราชวินิจฉัย ว่า ข้าวเป็นอาหารหลักและอาหารประจำวันของคนไทยมาแต่ดึกดำบรรพ์และเป็นส่วนหนึ่งของความ มั่นคงและมั่นใจในการดำรงชีวิต เกษตรกรไทยไม่ว่าจะโยกย้ายไปอยู่ที่ใดหรือเปลี่ยนอาชีพไปอย่างไร อย่งน้อยจะต้องมั่นใจว่ามีข้าวกินและพยายามปลูกข้าวให้พอกินตลอดปี เพื่อให้มีเสถียรภาพด้าน อาหาร ครอบครัวที่มีสมาชิก 6 คน ถ้าบริโภคข้าวเฉลี่ยประมาณคนละ 200 กิโลกรัมต่อปี จะต้อง บริโภคข้าวไม่ต่ำกว่าปีละ 1,200 กิโลกรัม และถ้าทำนาปีในภาพที่ควบคุมน้ำไม่ให้เกิดช่วงได้เมื่อฝน แล้งก็จะได้ผลผลิตไม่ต่ำกว่าปีละ $4.5 \times 325 = 1,462.5$ กิโลกรัม แต่ถ้าบำรุงรักษาดีอาจจะผลผลิต มากกว่านี้

ร้อยละ 30 ส่วนที่สาม เนื้อที่ 4.5 ไร่ ให้ปลูกพืชสวน ไม้ยืนต้น และพืชไร่อย่าง ผสมผสาน โดยมีวิธีการและชนิดของพืชที่แตกต่างกันหลากหลายกันไปแต่ละพื้นที่และขึ้นอยู่กับปัจจัย ต่าง ๆ เช่น ภูมิภาค ฤดูกาล ตลาด และเส้นทางคมนาคม ตลอดจนประสบการณ์และภูมิปัญญา ของเกษตรกร เป็นต้น ไม่มีสูตรตายตัว ยืดหยุ่นได้ การปลูกพืชให้หลากหลายเช่นนี้จะเป็นการช่วยการ กระจายเงินทุน แรงงาน น้ำ และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ กระจายความเสียหายจากศัตรูพืช และความ แปรปรวนของดิน ฟ้า อากาศ ตลอดจนกระจายรายได้ด้วย

พืชที่ปลูกระยะแรกควรเป็นกล้วย เพื่อบังร่มและเก็บความชื้นในดิน ต่อไปควรเป็นผลไม้ และไม้ยืนต้น ระหว่างที่ไม้ยืนต้นยังไม่โต ก็ปลูกพืชล้มลุกอายุสั้นระหว่างแถว เช่น พริก มะเขือ ถั่ว ต่าง ๆ จนกว่าจะปลูกไม้ได้ จึงเปลี่ยนไปปลูกไม้ทนร่ม เช่น ขิง ข่า และพืชหัว เป็นต้น

ร้อยละ 10 เป็นที่อยู่อาศัย ถนน คันดิน และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ รวมประมาณ 1.5 ไร่ พื้นที่ ส่วนนี้จะรวมคอกสัตว์เลี้ยง เรือนเพาะชำ ฉางเก็บผลิตเกษตร ปัจจัยการผลิต และเครื่องมือเครื่อง ทุ่นแรง ฯลฯ อาจรวมสวนรอบบ้านด้วย

การเลี้ยงสัตว์ ควรเลือกเลี้ยงสัตว์บก เช่น วัวนม หมู ไก่ เป็ด และสัตว์น้ำ เช่น ปลา ตะเพียน ปลาสลิด ปลานิล ปลาทับทิม กุ้งก้ามกราม หอยขม ฯลฯ ให้เหมาะสมกับแรงงาน เงินทุน และพื้นที่ที่เหลือ ตลอดจนอาหารบางส่วนที่ได้จากในแปลงพืช (ต้นพืช รำข้าว ฟางข้าว มูลสัตว์ ฯลฯ) โดยไม่เน้นเป็นรายได้หลักแต่เพื่อเป็นรายได้เสริม และอาหารประจำวัน โดยเฉพาะปลาซึ่งเป็นอาหารประจำวันของคนไทยที่บริโภคร่วมกับข้าวและผักมาตั้งแต่โบราณกาล สำหรับเทคนิคของการเลี้ยงคงจะต้องเป็นไปตามคำแนะนำของนักวิชาการ เช่น เกี่ยวกับการปลูกพืช เช่น การสร้างคอกหรือเล้าสัตว์ค่อมริมบ่อปลา เพื่อให้มูลสัตว์เป็นอาหารปลา หรือการขุดบ่อปลา ให้มีระดับความลึกต่าง ๆ กัน เป็นต้น

5.4 ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

พระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

“การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างเสริมเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นสูงโดยลำดับต่อไป” (เศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง. 2546 : 1)

ไพโรจน์ วงศ์วิภานนท์.(2549) : ออนไลน์ มีความเห็นว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความทันสมัยสอดคล้องกับแก่นความคิดของเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ โดยคิดว่าจุดร่วมของแนวคิดที่สำคัญคือเรื่องความมีเหตุผลซึ่งก็เป็นสมมติฐานที่สำคัญของเศรษฐศาสตร์ในการอธิบายพฤติกรรมมนุษย์ เพราะเชื่อว่าการที่มนุษย์ส่วนใหญ่หรือโดยทั่วไปทำอะไรอย่างมีเหตุมีผลจะทำให้เกิดแนวโน้มของความพอดีพอประมาณรวมทั้งเกิดภูมิคุ้มกันในตัว ซึ่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญมาก ในประเด็นนี้มีข้อสังเกตและการนำเสนอ คนที่เพิ่งเรียนเศรษฐศาสตร์มักจะคิดว่าในโลกของเศรษฐศาสตร์นั้นผลลัพธ์หรือดุลยภาพจากการกระทำของมนุษย์จะต้องเกิดจากแรงจูงใจที่จะต้องทำให้เกิดค่าสูงสุดให้ได้เสมอ (หรือ Maximization) ภายใต้ข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่าง ๆ แต่ในความเป็นจริงในการใช้เหตุและผลนั้น มนุษย์รู้ว่าในแต่ละสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมมนุษย์ไม่มีขีดความสามารถที่จะ Optimize หากจุด สูงสุดได้ตลอดทุกเรื่องทุกเวลา ปัญหาความรู้และสารสนเทศที่มีคุณค่ามีต้นทุน ไม่ใช่ทุกคนจะมีหรือเข้าถึงได้ เพราะฉะนั้นคนจำนวนมากตัดสินใจบนพื้นฐานของการลองผิดลองถูกเป็นขั้นเป็นตอนได้แค่ไหนเอาเท่านั้น เอาความปลอดภัยความอยู่รอดและมีความพอใจ แม้จะไม่ได้ทำให้เกิดค่าสูงสุด แต่ได้สร้างความพึงพอใจ เช่น ธุรกิจจำนวนมากไม่มุ่งแสวงหากำไรสูงสุดในการตั้งราคา แต่มุ่งรักษาส่วนแบ่งลูกค้าและให้พนักงานมีความสุขกับบริษัทและแม้กระทั่งช่วยเหลือสังคมเท่าที่จะช่วยได้ ลักษณะของเศรษฐกิจของแต่ละคนอาจจะมีเป้าหมายต่างกัน แต่ทุกคนต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่เกิดจากความไม่แน่นอน ทั้งภายในและภายนอก ความไม่สามารถคาดการณ์ได้

ความพอ ประมาณ หรือการเดินทางสายกลาง จึงมีเหตุมีผลและเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีที่สุด เศรษฐกิจสมัยใหม่และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตระหนักในเรื่องนี้ดี มนุษย์ที่มีทัศนคติรักความเสี่ยง (Risk lover) ก็จริง แต่คนส่วนใหญ่เลือกที่จะเลี่ยงความเสี่ยง (Risk averter) ถ้าจะต้องเผชิญก็ต้องได้ผลตอบแทนที่สูง ไม่แปลกใจที่เราพบว่าคนส่วนใหญ่ในโลก แม้กระทั่งในประเทศอุตสาหกรรมฝักเงินไว้กับธนาคารมากกว่าซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ที่น่าสนใจเรื่องชวมนาในภาคอีสานจำนวนหนึ่งมีที่ดินที่มีไม่มากพอที่จะกระจายความเสี่ยงในพืชผลหลายชนิด และลงทุนชดเชยเพื่อให้เศรษฐกิจพอเพียงคุ้มชูตัวเองได้ พบว่าชวมนาเหล่านี้มีพฤติกรรมการลงทุนที่รักความเสี่ยง อย่างไรก็ตามดูจากภาคเกษตรกรรมรวม ๆ ชวมนาไทยที่ผ่านมาส่วใหญ่คงเน้นความปลอดภัยไว้ก่อน เป็นพวกที่เลี่ยงความเสี่ยงเท่าที่จะทำได้ การเกษตรไทยมีการกระจายพืชผลการเกษตรใหม่ ๆ เรื่อยมา การที่ชวมนาไทยยังถือครองที่ดินในส่วนที่สูงพอสมควรน่าจะบอกถึงการให้ความสำคัญของชวนากับความมั่นคงในชีวิตและความกลัวในการสูญเสียที่ดิน เพราะชนบทและภาคเกษตรมีความเสี่ยงจากภายนอกมากพออยู่แล้ว ในโลกของทุนนิยมนั้นไม่ใช่เฉพาะประเทศไทย แม้คนส่วนใหญ่จะระมัดระวังดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจแบบพอประมาณ มีเหตุมีผลและมีภูมิคุ้มกัน แต่ในทุก ๆ สังคมก็จะมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือบางตลาดที่สามารถพาคนไปสู่ความไม่พอดี มีคนที่โลภมาก ๆ มีพฤติกรรมที่ไม่สมเหตุผลขาดภูมิคุ้มกันคิดเป็นสัดส่วนของประเทศ คนพวกนี้อาจเป็นคนจำนวนน้อยซึ่งอยู่นอกภาคเกษตร แต่ขนาดธุรกรรมเมื่อมีความเสียหายสามารถจะนำพาคนส่วนใหญ่ทั้งประเทศให้เสียหายไปด้วย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงจึงมีคุณค่าที่ประเมินได้ สำหรับการสร้างภูมิคุ้มกันไม่ใช่เฉพาะระดับจุลภาคแต่สำหรับส่วนรวม

6. การท่องเที่ยวในโครงการหลวง

6.1 ลักษณะการท่องเที่ยวในโครงการหลวง

จากผลสำเร็จของโครงการหลวงในปัจจุบันทำให้ผลงานของมูลนิธิโครงการหลวงเป็นที่รู้จักแพร่หลายออกไปทั่วโลก ทำให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ ของโครงการหลวงตามมานักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศเริ่มหลั่งไหลกันไปเที่ยวในพื้นที่โครงการหลวงกันมากขึ้น ในการท่องเที่ยวในพื้นที่ศูนย์พัฒนาและสถานีวิจัยโครงการหลวง สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือนักท่องเที่ยวจะได้เห็นงานทางด้านส่งเสริมการเกษตรที่สูง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงวางรากฐานเอาไว้จนประสบผลสำเร็จอย่างงดงามในปัจจุบัน ได้เรียนรู้และเห็นการทำงานของนักวิจัยและเจ้าหน้าที่โครงการหลวงในการค้นหาวิธทดลองกับพันธุ์พืชผักและผลไม้ที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกในพื้นที่กระบวนการพัฒนาส่งเสริมให้ชาวเขาทำการเพาะปลูกในพื้นที่ กระบวนการพัฒนาส่งเสริมให้ชาวเขาทำการ

เพาะปลูกพืชใหม่ ๆ ที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว และได้เห็นแปลงปลูกพืชผักและผลไม้เมืองหนาวนับร้อยชนิด รวมถึงดอกไม้ที่สวยงามหลากพันธุ์หลากสีล้วน

นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังจะได้สัมผัสกับธรรมชาติที่สวยงามของป่าไม้ป่าต้นน้ำลำธารที่ได้รับการอนุรักษ์รักษาเอาไว้ ทั้งป่าธรรมชาติ และป่าที่ได้รับการฟื้นฟูสภาพที่ปลูกขึ้นมาใหม่อย่างอุดมสมบูรณ์ จนปัจจุบันไม่เห็นร่องรอยของป่าเสื่อมโทรมอีกต่อไป ขณะเดียวกันศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุกแห่งได้ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่รักษาขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองไว้ไม่ให้สูญหาย ได้สนับสนุนให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลักดันและสนับสนุนให้เกิดศูนย์วัฒนธรรมของชนเผ่า ซึ่งจะเป็นสถานที่จัดแสดงวัฒนธรรมต่าง ๆ ตลอดจนสถานที่ขายของที่ระลึกที่มาจากผลผลิตทางการเกษตรหรือหัตถกรรมที่มาจากในหมู่บ้าน ตลอดจนฝึกฝนให้เด็ก ๆ ในพื้นที่เป็นมัคคุเทศก์น้อยเพื่อนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมหมู่บ้านของตนเองหรือสถานที่ทางธรรมชาติรอบ ๆ หมู่บ้าน นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่สวยงามของชนเผ่าต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ของโครงการหลวงซึ่งมีมากถึง 15 กลุ่มชาติพันธุ์ 15 วัฒนธรรม ซึ่งน่าสนใจ น่าศึกษาเป็นอย่างมาก

ปัจจุบันการท่องเที่ยวในโครงการหลวงสามารถเดินทางได้สะดวกมากขึ้น แม้ว่าบางเส้นทางยังไม่ค่อยสะดวกมากนักก็ตาม แต่ก็ทำให้การท่องเที่ยวมีรสชาติมากขึ้น หลาย ๆ คนเลือกที่จะเดินทางในหน้าหนาว เพราะชอบความหนาวเย็น ท้องฟ้าใส ดอกไม้สวย แต่หลายคนก็ชอบเดินทางในหน้าฝน เพราะชอบความชุ่มฉ่ำของสายฝน ความเขียวชอุ่มของทุ่งนา ป่าไม้ และความสวยงามของลำธาร น้ำตก และบางคนก็ชอบเที่ยวในหน้าร้อน เพราะอากาศกำลังสบายไม่หนาวเกินไป ชอบสีสันสดสวยของดอกไม้ป่าหลายชนิดที่แข่งกันออกดอกบานสะพรั่ง การเดินทางก็ไม่ยากลำบากนัก

การเดินทางสู่โครงการหลวงทุกแห่งสามารถเดินทางเที่ยวกันได้ตลอดทั้งปี แต่ละฤดูกาลก็มีเสน่ห์และความสวยงามที่แตกต่างกันออกไป เช่น ในช่วงฤดูหนาว ดอยต่าง ๆ จะสดใสไปด้วยดอกไม้ที่เบ่งบาน แข่งขันกันชูช่อสวย ส่วนในฤดูร้อน ไม้ผลขนาดใหญ่ก็จะเริ่มออกดอกบานสะพรั่ง เต็มสีล้วนทั้งหุบเขา สร้างความประทับใจให้กับผู้พบเห็นได้อย่างไม่รู้ลืม แต่ถ้าเป็นหน้าฝนผลไม้หลายชนิดก็เริ่มผลิปลูกออกผล ลูกพลับสีส้มสดแข่งกันออกสลับกับลูกสาละสีเหลืองอ่อนเต็มต้นท่ามกลางสีเขียวชอุ่มของดงดอย และความฉ่ำเย็นของสายฝน รวมถึงพืชผักเมืองหนาวสด ๆ ที่มีให้ชมและมีให้ชิมกันตลอดทั้งปี

การเดินทางท่องเที่ยวในโครงการหลวงสามารถเดินทางได้ทั้งรถส่วนตัวหรือรถประจำทางแล้วต่อกันด้วยบริการของรถสองแถว แต่หลายแห่งก็ต้องเดินทางกันด้วยรถส่วนตัวโดยเฉพาะ และหลายแห่งก็ต้องใช้รถขับเคลื่อนสี่ล้อเท่านั้น แต่ไม่ว่าจะเดินทางไปด้วยวิธีไหนสิ่งที่จะได้รับเหมือน ๆ กัน

ก็คือ ความประทับใจในความสวยงามของภูมิทัศน์ ภูมิอากาศที่เย็นสบายจนถึงความหนาวเหน็บ วิถีชีวิตที่สงบสุขของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพื้นที่รวมถึงความอร่อยจากการได้ลิ้มรสอาหารพื้นเมืองและพืชผักผลไม้ที่สด สะอาด อร่อย และปลอดภัยในโครงการหลวงแต่ละแห่ง

นักท่องเที่ยวที่ต้องการขับรถขึ้นไปท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางควรมีประสบการณ์การขับรถขึ้นเขาสูงชันและคดเคี้ยว เพราะศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเกือบทั้งหมดอยู่บนเทือกเขาหรือที่สูงเกินกว่า 500 – 1500 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลทั้งสิ้น และถ้าเป็นฤดูฝนรถที่จะขับไปก็ควรจะเป็นรถขับเคลื่อนสี่ล้อจะสะดวกและปลอดภัยที่สุด โครงการหลวงทั้ง 36 แห่ง ตั้งอยู่กระจัดกระจายอยู่เฉพาะในภาคเหนือตอนบน บริเวณจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน และพะเยา โดยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดเชียงราย เส้นทางที่มีผู้นิยมไปท่องเที่ยวมี 5 เส้นทางด้วยกัน โดยอาจจัด “ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง” ที่อยู่บนเส้นทางเดียวกันหรือใกล้เคียงกันเอาไว้เป็นกลุ่ม ที่จะสามารถเดินทางเป็นวงกลมหรือเป็นเส้นทางไปกลับหรือเป็นเส้นทางผ่านไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้

6.2 เส้นทางท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขาง

จากศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว นักท่องเที่ยวสามารถเลือกที่จะไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อยก่อนที่จะขึ้นอ่างขาง แต่ศูนย์นี้ต้องย้อนออกมาตามถนนหมายเลข 1178 แล้วมุ่งหน้าสู่บ้านแก่งน้อย เส้นทางไปศูนย์ฯ แก่งน้อย จะขึ้นเขากวมนและสูงชัน ที่ตั้งศูนย์ฯ อยู่บนความสูงเกือบ 1,300 เมตร ทิวทัศน์สวยงามมาก นักท่องเที่ยวจะจอตกรถถ่ายภาพความงามตรงหน้า เมื่อขึ้นมาถึงยอดดอยที่ศูนย์แก่งน้อย เป็นอีกแห่งหนึ่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบครบวงจร ทั้งด้านการเกษตร วัฒนธรรม และธรรมชาติ ประกอบด้วยชาวเขา 3 เผ่า คือ มูเซอ ไทยใหญ่ และจีนฮ่อ

สถานีเกษตรหลวงอ่างขางเป็นสถานีวิจัยแห่งแรกของโครงการหลวง จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2512 อยู่เหนือระดับน้ำทะเล 1,400 เมตร แต่เดิมบริเวณที่ตั้งศูนย์เป็นป่าที่ถูกทำลายจากการทำไร่เลื่อนลอยและไร่ฝิ่น ปัจจุบันไม่หลงเหลือความแห้งแล้งอีกต่อไป จากการปลูกป่าเพิ่มเติมขึ้นทุกปี ปัจจุบันยอดดอยอ่างขางมีสภาพป่าที่สมบูรณ์และหนาแน่น สถานีวิจัยหลวงดอยอ่างขางได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอดฮิตติดอันดับของผู้คนมานานหลายสิบปี ความมีชื่อเสียงในเรื่องของความสวยงามของไม้ดอก ความหลากหลายของพืชผักและไม้ผลเมืองหนาวกับอากาศที่หนาวเย็นตลอดทั้งปีได้ทำให้นักท่องเที่ยวหลั่งไหลมาเที่ยวที่นี่กันอย่างหนาแน่นทุกปีโดยเฉพาะฤดูหนาว ปัจจุบันสถานีเกษตรหลวงดอยอ่างขางได้ปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในไว้อย่างสวยงาม มีทั้งสวนดอกไม้ในร่ม สวนดอกไม้กลางแจ้ง แปลงผลไม้เมืองหนาว แปลงรวบรวมพืชผักเมืองหนาวมากกว่า 60 ชนิด ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกสบายสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด มีทั้งบ้านพักจำนวนหลายหลัง รีสอร์ทธรรมชาติอ่างขางสำหรับผู้ที่ชอบความสะดวกสบายและที่กางเต็นท์สำหรับผู้

ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลจำหน่ายให้กับพ่อค้าที่มาซื้อในหมู่บ้าน ส่วนพืชผักที่ผู้ให้ข้อมูลปลูกได้แก่ เซลารี ผักกาดหอม กระเทียม ต้นหอมญี่ปุ่น ปวยเล้ง แรดิช พลาสเลย์ เพนเนล เอ็นไดร์ กะหล่ำปม กะหล่ำปลีแดง แครอท กะหล่ำดาว โดยเกษตรกรปลูกผักหมุนเวียนตลอดปี มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 1 ไร่ต่อครอบครัว ผลผลิตส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลจำหน่ายให้กับโครงการหลวง สำหรับผลไม้เมืองหนาวนั้นผู้ให้ข้อมูลปลูกได้แก่ ท้อพันธุ์ สาลี พลับ บัวผ้อ พลับ แอบเปิ้ล โดยปลูกในเดือนพฤษภาคม แต่เก็บเกี่ยวผลผลิตไม้ผลแต่ละชนิดในเดือนที่แตกต่างกันออกไป สำหรับเนื้อที่ปลูกไม้ผลเฉลี่ย 6 ไร่ต่อครอบครัว ผลผลิตส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลจำหน่ายให้กับโครงการหลวง นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลได้เลี้ยงสัตว์เล็กซึ่งได้แก่ เป็ด ไก่ สุกร โดยมีจำนวนเฉลี่ย 13 ตัวต่อครอบครัว และเลี้ยงสัตว์ใหญ่ ได้แก่ โค กระบือ ม้า และฟอง ซึ่งมีจำนวนเฉลี่ย 6 ตัวต่อครอบครัว เมื่อทดสอบความแตกต่างในลักษณะเหล่านี้พบว่ามีความแตกต่างกัน

3. ลักษณะทางสังคมผู้ให้ข้อมูลส่วนมากรายงานว่า เป็นสมาชิกกลุ่ม เกษตรกรและมีการติดต่อสื่อสารกับบุคคล ภายนอกกล่าวคือไปติดต่อการซื้อขายหรือไปติดต่อกับสถานที่ราชการในเมือง

4. ทรรศนะของคณะ กรรมการหมู่บ้านและเกษตรกรที่มีต่อวัตถุประสงค์ของโครงการหลวงในจำนวน 7 ข้อความ พบว่าผู้ให้ข้อมูลทรรศนะในระดับที่ดีคือเห็นคุณประโยชน์เกี่ยวกับการแนะนำการเลี้ยงสัตว์การปลูกพืช ผักไม้ผลเมืองหนาว การปลูกพืชไร่เพื่อเป็นรายได้ทดแทน การปลูกฝิ่น การปลูกต้นไม้ทดแทนป่าต้นน้ำ การปลูกพืชผักวางแนวลาดชัน การปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาหารกลางวันเด็กในโรงเรียน การสนับสนุนให้ชาวบ้านที่มีอยู่ในหมู่บ้านของตนเอง (ไม่อพยพ) การสนับสนุนให้ชาวบ้านทำสวนซิม และเมื่อทดสอบความสอดคล้องในทรรศนะของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม

วิจิตรา ชัยศรี (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทศนคติของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการศึกษาถึงปัจจัยด้านอายุ อาชีพ การเป็นสมาชิก กลุ่ม/ชมรม และภูมิลำเนาเดิมที่แตกต่างกันว่าจะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นในผลกระทบมิติต่าง ๆ คือ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามประเพณี การศึกษาในเรื่องนี้ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 162 ครัวเรือน ในเขตอำเภอเมือง จำนวน 3 ตำบล 5 หมู่บ้าน ที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังได้ทำการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้นำท้องถิ่น เพื่อที่จะทราบถึงผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านอายุ อาชีพ การเป็นสมาชิก กลุ่ม/ชมรมและภูมิลำเนาเดิมที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นในผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่มีความไม่แน่ใจว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจมากขึ้น ถึงแม้จะมีการสร้างงาน สร้างอาชีพ แต่ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวมีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวอย่างมาก ผลทางด้านสังคมประชาชนเห็นว่ามีความโน้มของปัญหาการเพิ่ม

ขึ้นของหญิงบริการ สถานเริงรมย์ และปัญหาการลักเล็กขโมยน้อยน่าจะเป็นผลโดยตรงส่วนหนึ่งจากการพัฒนาการท่องเที่ยว สำหรับผลทางด้านวัฒนธรรมนั้นประชาชนไม่แน่ใจว่าการฟื้นฟูและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี เป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว การเข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีของประชาชนยังเป็นไปตามประเพณีที่มีมาแต่ดั้งเดิม โดยประชาชนส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญในกิจกรรมดังกล่าวอยู่ ข้อเสนอแนะ 1. เพื่อให้เกิดการจ้างงานและการมีงานทำของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันพิจารณาแนวทางการเตรียมความพร้อมของประชาชนในท้องถิ่นเข้าสู่งานบริการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวด้วยการฝึกอบรมหรือฝึกฝนความชำนาญบางสาขาที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว 2. ส่งเสริมให้มีศูนย์ศิลปหัตถกรรมของจังหวัดเพื่อจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าและควรมีการค้นหาและพัฒนารูปแบบของที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์แบบไทยใหญ่นำไปส่งเสริมให้ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวอาจจะเป็นการประยุกต์ระหว่างศิลปะท้องถิ่นกับศิลปะแนวใหม่ ทำการพัฒนาคุณภาพให้ต่อเนื่องสม่ำเสมอจะเป็นทางหนึ่งในการสร้างงานอาชีพ 3. นำเสนอเทศกาลและงานประเพณีที่สำคัญของจังหวัด แม่ฮ่องสอนที่ยังคงเดิมให้นักท่องเที่ยวได้ชมความงดงามโดยจัดในรูปแบบของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) หรือการท่องเที่ยวในรูปแบบของการศึกษาประสบการณ์ทางด้านวิชาการ เช่น ประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา สังคมวิทยา ศิลปวัฒนธรรม ผสมผสานกับการเที่ยวชมความงามทางธรรมชาติ จัดเป็นเส้นทางไปตามตำบลและหมู่บ้านต่าง ๆ โดยให้ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวได้รับประโยชน์จากการนำชมหมู่บ้าน จากการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมหรือจากการจัดชุดการแสดงประจำท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวได้ชม 4. เพื่อจะให้การพัฒนาก่อสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวได้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนอย่างแท้จริงในระดับนโยบาย รัฐควรให้ความสำคัญแก่ประชาชนในท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยรัฐจะต้องพยายามเชื่อมโยงประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทในการร่วมพิจารณาตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งถ้าหากรัฐได้มีนโยบายที่เด่นชัดและเข้าใจถึงคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ จะทำให้เกิดความสอดคล้อง ทั้งนี้โดยความร่วมมืออันดีระหว่างฝ่ายการเมือง ราชการ ธุรกิจ เอกชน และประชากรในท้องถิ่นเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

ประเสริฐ คำออน (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้และทัศนคติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวงต่องานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปด้านบุคคล ความรู้ ทัศนคติ และปัญหาข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวงต่องานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวงในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมดจำนวน 95 คน การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการคิดคำนวณหาคะแนนถ่วง

น้ำหนักเฉลี่ย (Weight mean score) จากผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรที่สูงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในระดับปานกลางและมีทัศนคติในระดับที่เห็นด้วยกับแนวทาง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติปัญหาในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบนที่สูงที่พบคือชาวบ้านขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และยังยึดติดกับความคิดเก่า ๆ ขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การเพิ่มขึ้นของประชากรบนที่สูง ส่วนปัญหาเกี่ยวกับนโยบายของรัฐคือการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการโครงการอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้คือรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการรณรงค์และจูงใจให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อจะได้ถ่ายทอดความรู้และกระตุ้นให้เกษตรกรมีความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้มากขึ้นโดยการเพิ่มพูนความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในรูปแบบของการสัมมนา ฝึกอบรม ดูงาน หรือเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเพิ่มเติม นอกจากนี้ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่องในอันที่จะปรับปรุงวิธีการส่งเสริมการอนุรักษ์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ธีรศักดิ์ วรรณวิจิตร (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความก้าวหน้าของการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรแก่เกษตรกรชาวเขาในโครงการเกี่ยวกับเรื่องการปลูกไม้ผลเมืองหนาว พืชผักเมืองหนาว และไม้ดอกเมืองหนาวชนิดต่าง ๆ ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของรายได้และสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวเขา ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร รวมทั้งข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตลอดจนการบริหารโครงการเพื่อการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในระยะต่อไป โดยเป็นการประเมินผลในช่วงระหว่างการดำเนินงานปี 2534 ถึง 2538 ใช้แบบสอบถามหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรใน 4 หมู่บ้าน จำนวน 116 คน ซึ่งทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายควบคู่กับการใช้แบบสังเกตการณ์ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและรายงานของโครงการรวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โครงการ จำนวน 15 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 44.81 ปี นับถือศาสนาพุทธ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยคือพูดได้เป็นส่วนใหญ่ ส่วนการอ่านและการเขียนได้เพียงเล็กน้อย มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 6.27 คน พื้นที่ถือครองซึ่งไม่มีเอกสารสิทธิ์เฉลี่ย 6.61 ไร่ ด้านการส่งเสริมปลูกพืชทดแทนฝิ่นเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพืชหลักที่โครงการส่งเสริมทั้ง 3 ประเภท โดยปลูกไม้ผลเมืองหนาวมากที่สุด รองลงมาคือไม้ดอกเมืองหนาวและพืชผักเมืองหนาว เกษตรกรได้รับการชี้แจงการแนะนำและการฝึกอบรมตามแผนงานของโครงการ ซึ่งส่วนมากยังไม่มีความชำนาญในการประกอบอาชีพเพียงพอแต่มีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับดี ด้านการดำเนินงานของกิจกรรมที่สนับสนุนให้เกิด

ความมั่นคงด้านรายได้ พบว่าเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 24,859.91 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เกษตรส่วนใหญ่ใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่ได้รับการสนับสนุนโดยได้รับกล้าพันธุ์มากกว่าอย่างอื่น ด้านการจัดการตลาดเกษตรกรส่วนมากเห็นว่าเป็นประโยชน์ในระดับปานกลาง โดยมีข้อเสนอแนะให้มีกำหนดเวลาในการจ่ายเงินคืนที่แน่นอนภายใน 1 สัปดาห์ รวมทั้งควรมีมาตรการในการช่วยเหลือพยุวราคาผลผลิตส่วนที่ต่ำกว่ามาตรฐานด้วย ในด้านปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ทั่ว ๆ ไปในการปลูกพืชและเรื่องการตัดแต่งกิ่งไม้ผลเมืองหนาวมากที่สุด เกษตรกรแก้ไข้ปัญหาโดยการปรึกษากับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรผู้นำซึ่งเป็นเพื่อนบ้านด้านการนิเทศงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมพบว่าเป็นประโยชน์อย่างมากแต่ความถี่ของการออกปฏิบัติงานยังมีน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องต่าง ๆ ในระดับปานกลางเรื่องที่เห็นว่าเป็นประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ การปลูกไม้ดอกเมืองหนาว การตัดแต่งกิ่งไม้ผลเมืองหนาวและการใส่ปุ๋ย ด้านการดำเนินงานกิจกรรมที่สนับสนุนให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพและตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างถาวรพบว่าเกษตรกรได้รับการบริการด้านปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ลำเลียงผลผลิตภายในในหมู่บ้าน และมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือนส่วนที่ยังขาดได้แก่ แหล่งน้ำ โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อการดูแลรักษาเป็นอย่างดี รวมทั้งให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี เช่น วันพ่อ วันแม่ วันขึ้นปีใหม่ วันปลูกประจำปี และวันเข้าพรรษา และมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานโดยภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าโครงการเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกร ในด้านสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ทั้งสภาพของบ้านเรือน สภาพของพื้นที่ทำกิน และสภาพของใช้ที่มีอยู่ในครัวเรือน เกษตรกรส่วนใหญ่มีบัตรประจำตัว เช่น บัตรบุคคลบนพื้นที่สูงหรือบัตรเงินฮ่ออิสระและเป็นผู้อาศัยในชุมชนมาแต่เดิม จึงมีความสามัคคีกันดี มีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่และมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกถึงความเป็นเอกภาพของชุมชนของตนแก่ชุมชนอื่น ๆ เกษตรกรในโครงการสามารถประกอบอาชีพและตั้งถิ่นฐานอยู่ในหมู่บ้านได้อย่างถาวร ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรควรได้รับการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้มากขึ้น ควรมุ่งส่งเสริมแก่เกษตรกรรายย่อยและเพิ่มบทบาทของเกษตรกรผู้นำในท้องถิ่นด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกร ควรสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานที่ยังขาดแคลน เช่น แหล่งน้ำ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบำรุงรักษาปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านและควรมีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินและให้มีการดำเนินงานตามแผนการใช้พื้นที่อย่างแท้จริง ด้านการส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรมีการวางแผนงานส่งเสริมที่ดีเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ควรมีการกำหนดการออกไปปฏิบัติงานและการผลิตสื่อทางการเกษตรต่าง ๆ เพื่อให้บริการข่าวสารและความรู้แก่เกษตรกรที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในปัจจุบัน

นางสุรีย์ บุญญาพงศ์ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาได้พบว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพและเศรษฐกิจแล้ว ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอีกด้วย และการเปลี่ยนแปลงในส่วนนี้เป็นไปในทางลบมากกว่าทางบวก ซึ่งก็เป็นผลกระทบกลับมาสู่การขยายตัวของกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วย เนื่องจากองค์ประกอบทางด้านสังคม วัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ได้พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นมิได้เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นเพราะความอ่อนแอของวัฒนธรรมเองด้วย เนื่องจากประชากรในท้องถิ่นขาดความรู้ ความเข้าใจถึงแก่นแท้ของวัฒนธรรม ประเพณีของตนเอง ทำให้ไม่สามารถต้านกระแสของวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่เข้ามาได้

สหทัย วิเศษ (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาชาวบ้านในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มอัครีถ้อย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จากการศึกษาพบว่า กลุ่มอัครีถ้อยมีพัฒนาการมาจากการร่วมกันคัดค้านการสัมปทานทำไม้ และการประสพภัยแล้งที่เกิดขึ้นมาจากการตัดไม้ทำลายป่า จึงเกิดกิจกรรมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าที่มีทั้งกิจกรรมที่เกิดจากความรู้ ประสบการณ์ และกิจกรรมที่เกิดจากการประยุกต์ประเพณีทางพุทธศาสนา โดยมีแนวคิดในการอนุรักษ์คือ การให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาป่าโดยใช้กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมและระบบนิเวศของชุมชนเป็นวิธีการกระตุ้น หรือชี้แนะให้ชาวบ้านตระหนักในความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ จากการทำกิจกรรมทำให้ป่าฟื้นตัวมีความอุดมสมบูรณ์ และยังกระตุ้นจิตสำนึกของชาวบ้านให้เกิดความตระหนักในการที่จะช่วยกันรักษาป่าอีกด้วย

พรทิพย์ เรียรวิวิทย์ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศักยภาพของจังหวัดเชียงใหม่ในการเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคน้ำโขง จากการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ในระดับนานาชาติพบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติให้คะแนนกับอัตราศัยของคนเชียงใหม่มากที่สุด เช่นเดียวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่และนักท่องเที่ยวต่างชาติประเมินการให้บริการของผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับสถานที่พักผ่อน บริษัทนำเที่ยว และร้านอาหารของที่ระลึกว่าอยู่ในเกณฑ์ดี โดยคะแนนสูงสุดเป็นเรื่องของสภาพของพนักงาน รองลงมาเป็นการให้การต้อนรับที่อบอุ่นและความรวดเร็วในการให้บริการ ส่วนประเด็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการบริการทางการท่องเที่ยวของรัฐนั้นนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวให้คะแนนสูงสุดกับการให้บริการของเครื่องบินทั้งในเรื่องความสะดวกและความเพียงพอในการให้บริการ ความเชื่อมโยงกับจังหวัดอื่นและประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนข้อที่ได้คะแนนต่ำสุดคือความไม่เพียงพอในการรองรับและคุณภาพการจัดการเกี่ยวกับขยะและมลภาวะ ความสะอาดและความไม่เพียงพอของห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยว

และในการขนส่งทางรถไฟ จากโครงการความร่วมมือระหว่าง 6 ประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงนั้น เชียงใหม่ซึ่งเป็นจังหวัดทางภาคเหนือของไทยมีศักยภาพพร้อมที่จะเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยว มากกว่าประเทศอื่น ๆ อย่างไรก็ตามประชาชนและองค์กรท้องถิ่นของเชียงใหม่จะต้องร่วมมือกัน แก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคทางการท่องเที่ยว เช่น ขยะตกค้าง แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งที่ค่อนข้างเสื่อมโทรมและคุณภาพของบุคลากรทางการท่องเที่ยว เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

วุฒิพงษ์ จันทรประทีน (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความยั่งยืนของระบบ เกษตรกรรมโดยใช้แบบจำลองพลวัตระบบ : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย จังหวัด เชียงใหม่ งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์ใช้แบบจำลองพลวัตระบบในการชูวิทย์ มิตรชอบ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยระบบสหกรณ์ : กรณีศึกษา สหกรณ์ไฟฟ้าโครงการหลวงแม่กำปอง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของสหกรณ์ไฟฟ้าโครงการหลวงแม่กำปอง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ การ วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบกรณีศึกษาในกรอบของวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ กรอบงานวิจัยนี้ประกอบด้วย การ กำหนดปัญหาทางวิจัยแบบกว้าง การกำหนดคำถามทางการวิจัย การกำหนดสมมติฐานทางการวิจัย และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลการสัมภาษณ์ แบบกลุ่มเฉพาะ การสังเกตการณ์โดยตรง การสำรวจเอกสารภายในและการทบทวนวรรณกรรมที่ เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยระบบสหกรณ์มีความ เหมาะสมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังพบว่า สหกรณ์ไฟฟ้าโครงการหลวงแม่กำปอง จำกัด ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาคม ท้องถิ่นในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมซึ่งสหกรณ์แห่งนี้ได้รับการยอมรับจากทุก ฝ่ายว่าควรเป็นองค์กรหลักในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น อย่างไรก็ตามผลการ ศึกษาพบว่าสหกรณ์แห่งนี้ไม่ควรเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานจากสหกรณ์เอกชนเป็นสหกรณ์ เอกประสงค์เพื่อทำธุรกิจการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแต่เพียงอย่างเดียววิเคราะห์ความยั่งยืนของระบบ เกษตรกรรมในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย แบบจำลองพลวัตระบบสำหรับเกษตรกรรม ในพื้นที่ศึกษาแบ่งได้เป็น 3 ระบบย่อย คือ ระบบประชากร เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ในระบบ ประกอบด้วยตัวแปรและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจำนวนมาก ซึ่งทำให้เกิดวงจรป้อนกลับของเหตุ และผลที่ซับซ้อน ผู้วิจัยได้แปลงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปสมการคณิตศาสตร์ โดยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติจากข้อมูลภาคสนาม และโดยการเทียบกับความสัมพันธ์ที่ได้จากผลการ วิจัยที่ใกล้เคียงสมการคณิตศาสตร์ของตัวแปรทั้งหมดได้ถูกนำมาเรียบเรียงลงในโปรแกรม STELLA II เพื่อสร้างเป็นแบบจำลองพลวัตระบบ ผลของการจำลองแบบจำลองพื้นฐานในระยะเวลา 25 ปี เริ่ม จากปี 1996 แสดงให้เห็นว่าระบบพยายามจะรักษาสสมดุลภายในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ แต่การเพิ่มของ

ประชากรทำให้พื้นที่ถือครองของครัวเรือนลดลง ขณะเดียวกันปริมาณไนโตรเจนในดินมีการลดลงอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 25 ปี ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบจำลองระบบในอดีตในช่วงเวลา 18 ปี (1978-1996) ผลของการทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบจำลองแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของระบบแบบจำลองมีความใกล้เคียงกับพฤติกรรมของระบบจริง หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทดสอบความอ่อนไหวของแบบจำลองต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรภายในระบบโดยการเปลี่ยนแปลงค่าของตัวแปรค่าคงที่ที่สูงและต่ำกว่าค่าในแบบจำลองพื้นฐาน ผลการทดสอบปรากฏว่าแบบจำลองค่อนข้างไม่อ่อนไหวในเชิงพฤติกรรมต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรต่างๆ นอกจากตัวแปรราคาผลผลิตและสัดส่วนของไนโตรเจนต่อหน้าหนักปุ๋ย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความยั่งยืนของระบบเกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา โดยยึดตามเกณฑ์ชี้วัดความยั่งยืนที่กำหนดโดย FELSM ซึ่งผลของการวิเคราะห์ชี้ว่า ระบบไม่มีความยั่งยืนในระยะยาวเนื่องจากการลดลงอย่างต่อเนื่องของปริมาณไนโตรเจนในดิน นอกจากนี้แนวโน้มของการเพิ่มของประชากรจะก่อให้เกิดปัญหาพื้นที่ทำกินในอนาคตแบบจำลองได้ถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยประเมินผลของนโยบายต่าง ๆ ที่อาจจะนำมาใช้ในพื้นดิน นโยบายดังกล่าวได้แก่ การเพิ่มอัตราการผลิต การควบคุมการเพิ่มของประชากร การจำกัดพื้นที่ทำกิน การส่งเสริมการเพาะปลูกแบบอนุรักษ์ดิน และการสนับสนุนการศึกษา นโยบายที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้จริงมากที่สุดคือการสนับสนุนด้านการศึกษา

ประทีป มุลภา (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บนพื้นที่สูง : กรณีศึกษาศูนย์วัฒนธรรมชาวเขา หมู่บ้านดอยเลี่ยม ตำบลแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า นโยบายแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง ข้องกับการท่องเที่ยว รัฐบาลในแต่ละยุคสมัยมุ่งเน้นที่จะส่งเสริมชักจูงให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเดินทางมาสู่ประเทศไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ ควบคู่ไปกับการขยายแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอำนวยความสะดวกและบริการแก่นักท่องเที่ยว เพิ่มความปลอดภัย ส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนไทยภายในประเทศ โดยในแต่ละปีจะประกาศให้เป็นปีท่องเที่ยวไทย ซึ่งได้มีการแถลงนโยบายการท่องเที่ยวต่อสภาผู้แทนราษฎร ในปี พ.ศ. 2518 เป็นครั้งแรก และได้มีการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยว เป้าหมายระยะสั้น คือ ปี พ.ศ. 2541 – 2546 ยึดหลัก “ไทยเที่ยวไทย” และเป้าหมายระยะยาว (6 ปี) คือ ในปี พ.ศ.2555 ให้การท่องเที่ยวไทยมีเอกลักษณ์ไทยในมาตรฐานสากล (World Class)

วลัยพร ลิ้มบุญรัตน์ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ชุมชนกับการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาชุมชนบ้านนาตอง ตำบลช่อแฮ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จากการศึกษาพบว่า โดยลักษณะทั่วไปของชุมชนบ้านนาตองในปัจจุบันยังคงความสมบูรณ์และมีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างมาก ในการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ดำเนินการทำงานแบบลงมือ

ลองถูก มีการพบปะพูดคุย ปรีกษาหารือ ร่วมกันคิดร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันหาวิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิของชุมชนในการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นตามกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นชาวบ้านยังไม่รู้เรื่องกฎหมายแต่ประสบการณ์ที่ได้รับทำให้การดำเนินเป็นไปได้อย่างดี การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ทั้งด้านบวกและด้านลบ จากการศึกษาพบว่าในด้านบวกการท่องเที่ยวได้ส่งเสริมให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับชาวบ้าน ยกมาตรฐานการครองชีพและการศึกษาให้ดีขึ้น เป็นสนามแนะนำระบบนิเวศธรรมชาติและปลูกจิตสำนึกที่ดีทางวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยว ส่วนในด้านลบพบว่าความไม่สม่ำเสมอของฤดูกาลการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเกิดความเสี่ยงต่อการลงทุน หรือวิถีชีวิตของชาวบ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามายังชุมชนมากขึ้น รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต้องเผชิญกับปัญหาขยะน้ำเสียและการทำลายภูมิทัศน์ ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวชุมชนบ้านนาตองยังพบว่า ผู้นำยังไม่มีความเข้มแข็งพอ คณะกรรมการชมรมขาดความรู้ ความชำนาญ ความไม่สม่ำเสมอของฤดูกาลท่องเที่ยวและความไม่สะดวกในการเข้าถึง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง : กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทุติยภูมิ คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทฤษฎีต่าง ๆ และข้อมูลปฐมภูมิ คือ การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ โดยมีการดำเนินงานในการทำวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การศึกษาพื้นที่วิจัย
2. การศึกษาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
3. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
4. การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 4.1 แบบประเมินทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียมประเพณีและงานเทศกาล
 - 4.2 แบบสอบถามเชิงปริมาณ 2 ชุด โดยชุดที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ หน่วยงานราชการ ประชาชน และภาคเอกชน โดยแบ่งออกเป็น 8 ตอน ชุดที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่นักท่องเที่ยวซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ตอน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาพื้นที่วิจัย

ในการศึกษาวิจัยผู้วิจัยได้ขึ้นไปสำรวจพื้นที่จริงของ ตัวโครงการหลวง ดอยอ่างขางจังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งได้ไปสำรวจหมู่บ้านบริเวณรอบๆ โครงการหลวงได้แก่ หมู่บ้านบ้านหลวง บ้านคุ้ม บ้านนอแล บ้านขอบด้ง บ้านปางม้า บ้านป่าคา และ ได้พบปะพูดคุยกับผู้นำชุมชนตามหมู่บ้านต่างๆ เมื่อวันที่ 15-21 ตุลาคม พ.ศ 2549

2. การศึกษาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ โดยใช้แบบสอบถามการตรวจสอบทรัพยากรธรรมชาติของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการตรวจสอบซึ่งมี 8 หัวข้อดังนี้ 1.รายการทรัพยากรธรรมชาติ 2. รายการทรัพยากรวัฒนธรรม 3. รายการทรัพยากรมหรรรรมปรากฏการณ์สำคัญ (Events) 4. รายการทรัพยากรด้าน

กิจกรรม 5. รายการทรัพยากรด้านบริการ 6. การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว 7. การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว 8. ตารางจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวและข้อมูลเชิงลึกจากผู้นำชุมชนและชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบๆรวมทั้งเจ้าหน้าที่เกษตรอ่างช้างโดยการพูดคุย เมื่อวันที่ 22 - 30 ตุลาคม พ.ศ 2549

3. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ หัวหน้างานวางแผนยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่ นายอำเภอฝาง กำนันตำบลแม่งอน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลแม่งอน ผู้อำนวยการโครงการหลวงอ่างช้างพนักงานในเกษตรที่สูง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมืองเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่งอน ข้าราชการในสำนักงานจังหวัด ผู้ใหญ่บ้านหลวง บ้านคุ้ม บ้านปางม้า บ้านขอบด้ง บ้านป่าคา และบ้านนอแล

2. ภาคเอกชน คือ ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการบริการท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ภัตตาคาร ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ อำเภอฝาง ผู้แทนสมาคมต่างๆ เช่น สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ สมาคมรถเช่า สมาคมโรงแรม สมาคมมัคคุเทศก์ หอการค้าเชียงใหม่ พนักงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ

3. ประชาชนท้องถิ่น ซึ่งอาศัยอยู่ในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวน 121,033 คน (ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่. 2549 : ออนไลน์)

4. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ดอยอ่างช้าง รวม 150,000 คน (ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวจากสถานีดอยอ่างช้าง. 2548)

3.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยศึกษานี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานภาครัฐ ผู้วิจัยได้ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) (ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ. 2545 : 24) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่เกี่ยวข้องและมีข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในโครงการหลวงและมีหน้าที่ด้านการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวดอยอ่างช้าง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ นายอำเภอฝาง กำนันตำบลแม่งอน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลแม่งอนทุกหมู่บ้าน ผู้อำนวยการโครงการหลวงดอยอ่างช้าง พนักงานเกษตรที่สูง ข้าราชการในสำนักงานจังหวัด จำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยให้ครอบคลุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 100 คน

2. หน่วยงานภาคเอกชน ผู้วิจัยเลือกวิธีการแบบการเลือกตัวอย่างตามสะดวก (Convenience sampling) (ปัญญา ธีระวิทยเลิศ. 2545 : 24) โดยเลือกเก็บข้อมูลจากภาคเอกชน ผู้ประกอบอาชีพด้านธุรกิจ บริการ ท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ภัตตาคาร มัคคุเทศก์ ผู้แทนสมาคมวิชาชีพ ท่องเที่ยว หอการค้าจังหวัด รวมทั้งสิ้น 100 คน โดยให้ครอบคลุมทุกประเภทของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและให้ครอบคลุมทุกกลุ่มตัวอย่าง

3. ภาคประชาชน ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านดอยอ่างขาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝางจังหวัดเชียงใหม่ และผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ในพื้นที่ที่มีจำนวน 121,033 คน โดยคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมดโดยใช้สูตรของ Taro Yamane' (ปัญญา ธีระวิทยเลิศ. 2545 : ตาราง 3) เมื่อแทนค่าในสูตรข้างต้นจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 100 คน ตามสูตรกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสำรวจครั้งนี้แบบ Sampling area

4. นักท่องเที่ยวชาวไทย เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอฝางมีหลายประเภท ผู้วิจัยจึงเลือกสถานที่เก็บข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและโดดเด่นบนดอยอ่างขาง ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมด ซึ่งมีนักท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขางรวม 150,000 คน (ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวสถานีดอยอ่างขางโดยใช้สูตรของ Taro Yamane' (ปัญญา ธีระวิทยเลิศ. 2545 : ตาราง 3) เมื่อแทนค่าในสูตรข้างต้นจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 100 คน ตามสูตรกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัยในการแก้ไขข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้ข้อมูลครอบคลุมเนื้อหาอย่างสมบูรณ์ สามารถนำไปเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขางจังหวัดเชียงใหม่ในอนาคตได้ โดยแบ่งประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ดังนี้

4.1 แบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว

เป็นแบบสังเกตการณ์ที่มีเค้าโครงกำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวโดยใช้เป็นแนวทางในการสังเกตการณ์เกี่ยวกับสภาพแหล่งท่องเที่ยวทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว การรักษาคุณภาพ เศรษฐกิจ และสังคม

ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดีคุณค่าทางการเรียนรู้และการศึกษา การบริหาร และการจัดการด้านการบริการรวมทั้งสังเกตการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละกลุ่มในการพัฒนาการท่องเที่ยว นั่นคือ แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Resource audit) ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้ตรวจสอบ

4.2 แบบสอบถาม

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับงานวิจัย ซึ่งสอบถามความคิดเห็นการมีส่วนร่วมและแนวทางการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการสอบถามความต้องการและความคาดหวังด้านการท่องเที่ยวในอนาคตของบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน โดยสามารถแบ่งประเภทแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด

แบบสอบถามชุดที่ 1 ความคิดเห็นของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงบนดอยอ่างขางเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังกล่าว ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามปัญหาวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย และสมมติฐานของการวิจัย รวมทั้งขอบเขตการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพทางสังคม

ตอนที่ 2 การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง ทั้งด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และ กิจกรรม ว่ามีความน่าท่องเที่ยวอยู่ในระดับใดรวมทั้งความเหมาะสม การบริการด้านการท่องเที่ยว ลักษณะคำถามให้ตอบแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดในหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ แปลงรับเสด็จ แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ โรงเรียนแสดงพรรณไม้ โรงกุหลาบสวนบอนไซ แปลงผลไม้และผักเมืองหนาว จุดชมวิวยอดดั่ง จุดชมวิวยายแดนพม่า เส้นทางศึกษาธรรมชาติ

2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ พระธาตุดอยอ่างขาง วิถีชีวิตชาวมูเซอดำบ้านขอบด้ง วิถีชีวิตเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล วิถีชีวิตชาวจีนยูนนาน บ้านหลวง วิถีชีวิตชาวไทยใหญ่ ดอยอ่างขาง

2.3 แหล่งท่องเที่ยวทางงานเทศกาล งานประเพณีของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ คือ เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง เทศกาลเก็บสตอเบอรี่ พีช พลับ เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งอ่างขาง เทศกาลปีใหม่มูเซอดำ เทศกาลปีใหม่และเข้าพรรณาปะหล่อง เทศกาลปีใหม่ชาวจีนยูนาน และไทยใหญ่

2.4 กิจกรรมการท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าพรม เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากระ เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขาง การขี่จักรยานบนดอยอ่างขาง การดูนก การขี่ฟูล่องไพร เส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าไผ่

2.5 การบริการด้านการท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ คือ ที่พัก เต็นท์ รีสอร์ท อาหารท้องถิ่น ที่นันทนาการหมู่บ้านชนเผ่าต่าง ๆ ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัด และมีคัคเทศก์ ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายยา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยประมวลความคิดเห็นดังกล่าวจากการวิเคราะห์จากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยการสร้างแบบสอบถาม ความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) เลือก 5 ระดับ ในหัวข้อดังต่อไปนี้

3.1 จุดแข็ง (จุดเด่นที่มีชื่อเสียง) ของโครงการ ได้แก่

3.1.1 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง

3.1.2 มีป่าสมบูรณ์ธรรมชาติสวยงามโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะ

3.1.3 มีชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอกความหลากหลายของพืชผักและผลไม้เมืองหนาวของโครงการหลวง

3.1.4 มีความหลากหลายของวิถีชีวิตประเพณีของ 4 กลุ่มชนเผ่า ได้แก่ ไทยใหญ่ มูเซอดำ ปะหล่อง และจีนฮ่อ

3.1.5 มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในดอยอ่างขาง

3.1.6 มีบริการด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สมบูรณ์

3.2 จุดอ่อน (ข้อด้อย) โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่

3.2.1 ขาดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่โครงการหลวงอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ

3.2.2 ขาดแผนการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา

3.2.3 การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของคอยอย่างซ้ำ

3.2.4 ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน

3.2.5 มีปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม การกำจัดขยะ

3.3 โอกาส (ส่งเสริม/สนับสนุน) โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่

3.3.1 มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง

3.3.2 มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ

3.3.3 ได้รับความสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการจากภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยว

3.3.4 มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ

3.4 อุปสรรค (ที่เป็นปัญหา) โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่

3.4.1 มีแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรที่ราบสูงในโครงการหลวงอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเป็นคู่แข่ง

3.4.2 กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

3.4.3 มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ในการพัฒนากลยุทธ์ของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ความไม่ฝันที่จะเห็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไปในทิศทางใดในระยะเวลาอีก 5 ปี ในอนาคต ลักษณะคำถามเป็นแบบให้ตอบแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

4.1 ความไม่ฝัน ความปรารถนา (ความต้องการให้เป็น) ที่โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ พัฒนาไปในลักษณะใด ในระยะเวลาอีก 5 ปี ในอนาคต ได้แก่

4.1.1 โครงการหลวงอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล

4.1.2 โครงการหลวงอ่างขางจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ

4.1.3 โครงการหลวงอ่างขาจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่

4.1.4 โครงการหลวงอ่างขาขมุงปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

4.2 ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาคือการแสวงหาแนวทางในการทำให้วิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้พัฒนาไปในทิศทางดีที่สุดในที่สุดเพื่อบรรลุเป้าหมาย ท่านคิดว่ายุทธศาสตร์ต่อไปนี้มีมีความสำคัญระดับใด

4.2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขา

4.2.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขา

4.2.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขา

4.2.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขา

4.3 ท่านคิดว่าข้อต่อไปนี้เป็นกลยุทธ์คือแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละยุทธศาสตร์ภายในกรอบเวลาที่กำหนด ท่านคิดว่ากลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมระดับใด

4.3.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขา

4.3.1.1 กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงอ่างขา

โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว

โครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ

โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล

โครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์

โครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอ่างขา

4.3.1.2 กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงอ่างช้างให้เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โครงการที่ 1 : โครงการป้องกันผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างช้าง

โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ

โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับปรุงมิทศน์ดอยอ่างช้างให้เป็นมาตรฐานสากล

โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญญาณต่างๆ บนพื้นที่โครงการหลวง

โครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอ่างช้าง

4.3.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างช้าง

4.3.2.1 กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างช้าง

โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างช้าง

โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างช้าง

โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างช้าง

โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล

โครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างช้าง

โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอยอ่างช้าง

4.3.2.2 กลยุทธ์ที่ 2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างช้างระดับนานาชาติ

โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ที่ราบสูงของอ่างช้างและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ

โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวดอยอ่างช้าง

โครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวอ่างช้าง

โครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่างช้าง

โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด
สื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ

โครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อย่างชาญฉลาด

4.3.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเฝ้าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิง นิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

4.3.3.1 กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เฝ้า มีบทบาทและมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง

โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการจัดการการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์และ
บริการร้านอาหารแก่ชุมชน

โครงการที่ 3 : โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม
แก่ชุมชน

โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของ
ชุมชน

โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่า
อ่างขาง

โครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจการการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางโดยทุก
ฝ่ายมีส่วนร่วม

4.3.3.2 กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเฝ้าต่าง ๆ บนดอยอ่างขางด้วยการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชน
ดอยอ่างขาง

โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนา
ชุมชนแบบบูรณาการ

โครงการที่ 3 : โครงการยกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัยและ
สภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน

โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่
ชุมชน

โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพร และ วิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน

4.3.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธารและพืช บนดอยอ่างขาง

4.3.4.1 กลยุทธ์ที่ 1 ปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติบนดอยอ่างขาง

โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า

โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิ

ปัญญาของชุมชนอ่างขาง

โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว

4.3.4.2 กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านกาจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน

โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ

โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน

โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นด้านทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของรัฐภาคเอกชน และภาคประชาชน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ในฐานะที่ท่านเป็นส่วนหนึ่งของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ท่านคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างไร

5.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค

5.1.1 ทุกฝ่ายควรที่จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุงถนนและพัฒนาเส้นทางเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ในโครงการหลวงอ่างขางให้เชื่อมโยงถึงกัน

5.1.2 ควรเร่งพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ในแหล่งท่องเที่ยว

5.2 การจัดการด้านที่พักแรมและร้านอาหาร

5.2.1 โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีที่พักแรมเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

5.2.2 ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่พักแรมให้มีความหลากหลาย เช่น มีโฮมสเตย์ โรงแรมระดับ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาว

5.2.3 ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานที่พักผ่อนและร้านอาหารควรมีความสะอาดและความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น

5.3 การจัดการแหล่งท่องเที่ยว

5.3.1 ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

5.3.2 มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

5.3.3 การมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมบนดอยอ่างขาง

5.3.4 มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาด้านการให้ความรู้และการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อปลูกจิตสำนึก

5.4 การจัดการด้านกิจกรรม

5.4.1 กิจกรรมทางธรรมชาติและผจญภัย เช่น การเดินป่า ขี่ล่อชมไพร ถ่ายรูปธรรมชาติ ดูนก ฯลฯ

5.4.2 กิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น นำชมหมู่บ้านชาวเขา จัดกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ

5.5 บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

5.5.1 การผลิตสินค้าและของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

5.5.2 การจัดการสถานพยาบาล โรงพยาบาล อนามัย หรืออาสาสมัครด้านสาธารณสุขบรรเทาภัย

5.5.3 จัดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัดและเอกชน

5.5.4 ต้องการมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

5.6 บทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

5.6.1 ภาครัฐ

1. บทบาทในการลงทุนด้านพัฒนาสาธารณูปโภค
2. บทบาทในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
3. บทบาทในการพัฒนาการตลาดด้านการท่องเที่ยว

5.6.2 ภาคเอกชน

1. บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภค
2. บทบาทในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

3. บทบาทในการร่วมทำการตลาดและสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์และบริการ

5.6.3 ภาคประชาชน

1. บทบาทในการดูแลรักษาทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น

2. บทบาทในการให้บริการ ที่พักแรม ภัตตาคาร ขายสินค้า บริการรถรับจ้างและ

นำเที่ยว

3. บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภคและธุรกิจด้านการท่องเที่ยว

โดยใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

ช่วงคะแนน (Means)	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

ตอนที่ 6 ข้อมูลความต้องการของประชาชนต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเวลา 1 ปี ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 1 ข้อ โดยมีตัวเลือก 5 ตัวเลือก

น้อยกว่า 100,000 คน

100,001 – 200,000 คน

200,001 – 300,000 คน

300,001 – 400,000 คน

มากกว่า 400,000 คน

ตอนที่ 7 ข้อมูลความต้องการเลือกประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 9 ข้อ

7.1 ไกด์นำเที่ยวนักท่องเที่ยว

7.2 บริการให้นักท่องเที่ยวเช่ารถ

7.3 ร้านอาหาร

7.4 ร้านขายของที่ระลึก

7.5 บริการนวดและเสริมสวย (SPA)

7.6 เปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก (Home stay)

7.7 ประกอบธุรกิจรีสอร์ทและโรงแรมที่พัก

7.8 ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมสวนดอกไม้/ผลไม้

7.9 อื่น ๆ

ตอนที่ 8 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

แบบสอบถามชุดที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาจังหวัดเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนา ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามปัญหาวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย และสมมติฐานของการวิจัย รวมทั้งขอบเขตของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 9 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ลักษณะการเดินทาง ระยะเวลาการเดินทางและวัตถุประสงค์ของการเดินทาง ได้แก่ ท่านเคยเดินทางมาที่นี่หรือไม่ ลักษณะการเดินทาง พาหนะในการเดินทาง พักค้างคืนหรือไม่ ประเภทที่พัก ระยะเวลาในการพัก วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง แหล่งที่มาของข้อมูลค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 9 ข้อ

โดยใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์เป็นแบบร้อยละของจำนวนกลุ่มประชากร กลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการท่องเที่ยว ลักษณะคำถามให้ตอบแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ และมีหัวข้อคำถามทั้งสิ้น 9 ข้อ

1. ท่านต้องการอยู่ในธรรมชาติที่สวยงามและอากาศบริสุทธิ์บนดอยอ่างขางมีน้ำตก พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า
2. ท่านต้องการศึกษาและบริโภคเกี่ยวกับพืชผักและผลไม้เมืองหนาว
3. ท่านต้องการหาความตื่นเต้นและร่ำใจในการท่องเที่ยว เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจ
4. ท่านต้องการมาหาการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อหาผลิตผล
5. ท่านต้องการหาประสบการณ์แปลกใหม่ให้ชีวิต
6. ท่านต้องการท่องเที่ยวเพื่อหลีกเลี่ยงความกังวลใจเกี่ยวกับผู้อื่น
7. ท่านต้องการให้เป็นที่ยอมรับนับถือจากผู้อื่น
8. ท่านต้องการพัฒนาตนเองและทดสอบความสามารถที่มีในตัวท่าน

9. ท่านต้องการศึกษาวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชนเผ่าต่างๆ

โดยใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

ช่วงคะแนน (Means)	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

ส่วนการหาค่าความต้องการโดยใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนนระดับความต้องการเป็นดังนี้

ปัจจัยที่ให้ความต้องการระดับมากที่สุด	5 คะแนน
ปัจจัยที่ให้ความต้องการระดับมาก	4 คะแนน
ปัจจัยที่ให้ความต้องการระดับปานกลาง	3 คะแนน
ปัจจัยที่ให้ความต้องการระดับน้อย	2 คะแนน
ปัจจัยที่ให้ความต้องการระดับน้อยที่สุด	1 คะแนน

ตอนที่ 4 การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวในโครงการหลวงอ่างขา จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม งานเทศกาลและงาน ประเพณี กิจกรรม การบริการด้านการท่องเที่ยว ลักษณะคำถามให้ตอบแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งใช้คำถามชุดเดียวกับแบบสอบถามในชุดที่ 1

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของโครงการหลวงอ่างขา จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ลักษณะคำถามให้ตอบแบบมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งใช้คำถามชุดเดียวกับแบบสอบถามในชุดที่ 1

ตอนที่ 6 ทศนคติเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโครงการหลวงอ่าง ขา จังหวัดเชียงใหม่ ความใฝ่ฝันที่จะเห็นจังหวัดพัฒนาไปในทิศทางใดในระยะเวลาอีก 5 ปี ในอนาคต ลักษณะคำถามให้ตอบแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ซึ่งใช้คำถามชุดเดียวกับแบบสอบถามในชุดที่ 1

ตอนที่ 7 ความคิดเห็นด้านทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในโครงการหลวง อ่างของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบมาตรา ส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งใช้คำถามชุดเดียวกับแบบสอบถามในชุดที่ 1

ตอนที่ 8 ข้อมูลความต้องการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง และเหตุจูงใจ ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 2 ข้อ

8.1 ความต้องการในการกลับมาท่องเที่ยวโครงการหลวงอ่างขา จังหวัดเชียงใหม่ อีกครั้ง คือ มา และไม่มา

8.2 กิจกรรมและบริการที่ทำให้เกิดความต้องการกลับมาท่องเที่ยวโครงการหลวงอ่างขา จังหวัดเชียงใหม่ อีกครั้ง ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ บริการนำเที่ยวดี การเดินทางคมนาคมสะดวก ความปลอดภัย แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียงสภาพแวดล้อมดี ประเพณีและวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกราคาเหมาะสม ที่พักสะอาด ปลอดภัยและสวยงาม ร้านอาหารอร่อย สด และสะอาด มีการต้อนรับที่ดีและได้พูดคุยกับชาวบ้าน มีพืชให้ชมและมีพันธุ์ไม้จำหน่ายและอื่น ๆ

ตอนที่ 9 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการหลวงอ่างขา จังหวัดเชียงใหม่ ในประเด็นอื่นๆ ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ดร.ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ รศ.ดร.สุรัชย์ สิกขา บัณฑิต และ ผศ.ดร.พยอม ธรรมบุตร เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

- นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว รวม 40 ราย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

s_p^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

เมื่อได้คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นดังกล่าวแล้ว ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเอง ซึ่งมีข้อมูลหลายด้าน ที่ต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูลมาศึกษาและนำมาประกอบกันเพื่อให้ครอบคลุมความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลซึ่งแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 โดยผู้วิจัยได้ส่งหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อขอเก็บข้อมูลการวิจัยไปยังหน่วยงานราชการ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด สถาบันวิจัย

และพัฒนาพื้นที่สูง สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่พนักงานใน ส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 ชุด

ระยะที่ 2 โดยผู้วิจัยได้ส่งหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อขอเก็บข้อมูล ด้วยตนเองการวิจัยไปยังหน่วยงานองค์กรเอกชน ผู้ประกอบการด้านธุรกิจบริการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ และผู้ประกอบการธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ค้าขาย, คนขับรถ) เพื่อขอเก็บข้อมูล ได้แก่ ประธานหอการค้าจังหวัด สมาคมท่องเที่ยว สมาคมมัคคุเทศก์ สมาคมโรงแรม จำนวน 100 ชุด

ระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเข้าไปสอบถามกับประชาชนด้วยตนเอง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่บนดอยอ่างขาง และในตัวเมือง และกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 100 ชุด

ระยะที่ 4 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเข้าไปสอบถามด้วยตนเองกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ และหมู่บ้านรอบ ๆ จำนวน 100 ชุด

6. การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือแต่ละชนิดที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามนำมาวิเคราะห์ และประมวลผลดังนี้

1. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องและ สมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. ลงรหัสแล้วนำข้อมูลมาบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical package for social sciences) for windows version 14
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 3.1.1 การหาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้ในแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อที่ 1 – 7 ของแบบสอบถามภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และใช้ในแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ข้อที่ 1 – 16 ของแบบสอบถามนักท่องเที่ยว

$$\text{ค่าร้อยละ } P = \frac{n}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
 n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน ขนาดของประชากร

3.1.2 การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Means) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลด้านต่าง ๆ

$$\text{ค่าเฉลี่ย } \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.1.3 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลด้านต่าง ๆ

$$s = \sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{n-1}}$$

เมื่อ s แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง
 X_i แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 $n-1$ แทน จำนวนตัวแปรอิสระ

3.2 สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าโดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right]$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 k คือ จำนวนประชากร
 $\sum s_i^2$ คือ คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 s_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง กรณีศึกษา โครงการหลวงดอยอ่างขาง ผู้วิจัยจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาพื้นที่วิจัยและผลการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

2.1 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของภาคประชาชน ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2.2 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของภาครัฐ ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2.3 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของภาคเอกชน ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2.4 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2.5 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นในภาพรวมของ ภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และนักท่องเที่ยว ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2.6 ผลการศึกษากาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

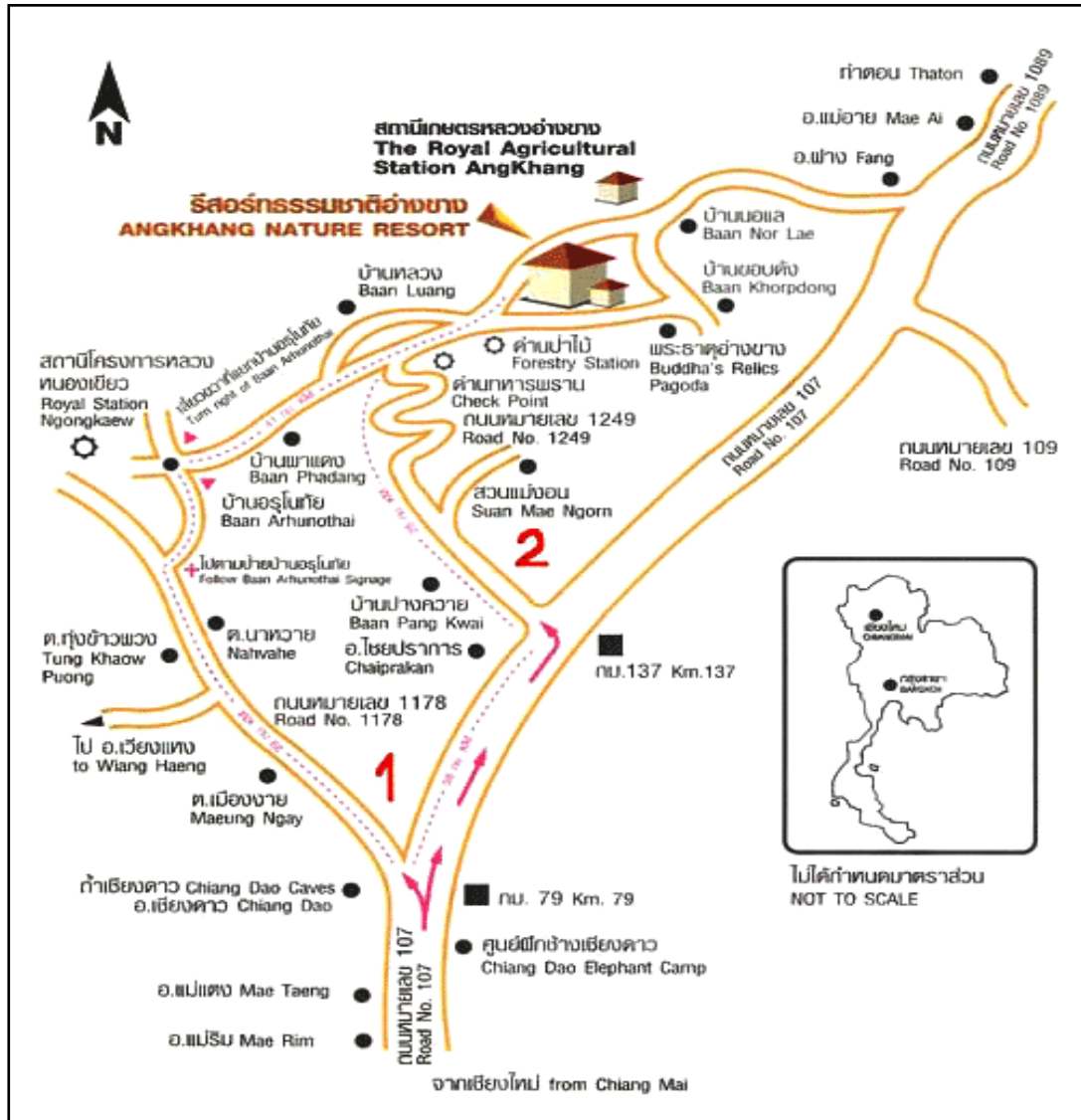
2.7 แผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

ตอนที่ 3 การสรุปข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา

ตอนที่ 1 การศึกษาพื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ทรัพยากรท่องเที่ยวของพื้นที่ที่ทำกรวิจัยดังนี้

ภาพประกอบ 7 เส้นทางการศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ที่มา : แผนที่ประชาสัมพันธ์ของสถานีเกษตรหลวงอ่างขางและ www.angkhang.com

1.1 สภาพทั่วไป

1.1.1 ขนาดและที่ตั้ง : ตั้งอยู่ที่บ้านคุ้ม หมู่ที่ 5 ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ในความรับผิดชอบ จำนวน 26.89 ตารางกิโลเมตร หรือ 16,807 ไร่ อยู่ที่ยอดเขาค้อ 504939 m.E.

1.1.2 ภูมิประเทศ : ที่ทำการตั้งอยู่ที่ความสูง 1,420 เมตร สภาพภูมิประเทศมีลักษณะเป็นแอ่งรูปรีคล้ายกระทะ มีพื้นที่ราบตอนกลาง มีความสูงเฉลี่ย 1,547 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง

1.1.3 ภูมิอากาศ : มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 16.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 32 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุด -3 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 2,074.6 มิลลิเมตรต่อปี

1.1.4 การคมนาคม : ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 157 กิโลเมตรนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคล (ที่สภาพดี) หรือโดยสารรถประจำทางสายเชียงใหม่ – ฝาง จากตัวเมืองเชียงใหม่ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 107 เชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 1089 ถึงแยกขึ้นดอยอ่างขางระยะทาง 140 กิโลเมตร สำหรับผู้โดยสารรถประจำทางเมื่อลงที่ทางแยกแล้วสามารถใช้บริการรถรับจ้างจากทางแยกไปยังดอยอ่างขางซึ่งมีระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร

1.1.5 โครงสร้างพื้นฐาน :

ลำดับที่	สาธารณูปโภค	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
1.1.5.1	ระบบไฟฟ้า	/		5 หมู่บ้าน
1.1.5.2	ระบบประปา	/		ประเภททุกหมู่บ้าน
1.1.5.3	สถานีอนามัย	/		1 แห่ง
1.1.5.4	วัด	/		วัด 1 แห่ง
				สำนักสงฆ์ 1 แห่ง
1.1.5.5	โบสถ์	/		1 แห่ง
1.1.5.6	มัสยิด	/		1 แห่ง
1.1.5.7	โทรศัพท์สาธารณะ	/		4 แห่ง
1.1.5.8	ร้านค้า	/		
1.1.5.9	โรงเรียน	/		4 แห่ง
1.1.5.10	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	/		1 แห่ง

1.2 สภาพเศรษฐกิจ - สังคม

1.2.1 ประชากร : มีประชากรในความรับผิดชอบ 2 หมู่บ้าน 504 ครัวเรือน มีประชากรจำนวน 2,855 คน

1.2.2 ชนเผ่า : มี 4 ชนเผ่า ได้แก่ จีนฮ่อ ไทยใหญ่ มูเซอดำ และปะหล่อง

1.2.3 การศึกษา : ประชากรส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 58 ไม่ได้รับการศึกษา

1.2.4 อาชีพ : ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทำการเกษตร

1.2.4 รายได้ : รายได้เฉลี่ยของประชากรจีนฮ่อ ประมาณ 55,000 บาท/ครัวเรือน/ปี
ประชากรมูเซอดำ ประมาณ 15,000 บาท/ครัวเรือน/ปี
ประชากรปะหล่อง ประมาณ 20,000 บาท/ครัวเรือน/ปี

1.3 แหล่งท่องเที่ยว

1.3.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1.3.1.1 แปลงรับเสด็จ เป็นแปลงสวนประทับเพื่อทรงพักผ่อนพระอิริยาบถในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บริเวณสวนมีการจัดภูมิทัศน์ที่งดงามด้วยไม้ดอก พืชผัก และหญ้าแฝก ซึ่งปลูกกลดล้นไปตามเชิงเขา บนเนินมีศาลายอดซึ่งจัดไว้เป็นที่ประทับ

1.3.1.2 แปลงไม้ดอกบริเวณพระตำหนัก เป็นบริเวณซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวได้ไปเยือนรู้สึกประทับใจกับความงดงามของสีสันพรรณไม้ดอกเมืองหนาวและผักประดับชนิดต่าง ๆ ซึ่งสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันตลอดทั้งปีในลักษณะสวนหย่อมที่ลาดตามไหล่เขาบริเวณพระตำหนักซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ เช่น สวนแปดสีบ สวนคำดอย

1.3.1.3 สวนกุหลาบอ่างช้าง เป็นกุหลาบที่นำมาจากประเทศอังกฤษ เป็นกุหลาบประดับสวนไม่ใช่กุหลาบตัดดอก ซึ่งเป็นกุหลาบผสมระหว่างกุหลาบโบราณและกุหลาบมอญ กลายเป็นกุหลาบพันธุ์ใหม่ที่มีสีเฉพาะตัว มีกลิ่นหอม ซึ่งจะออกดอกตลอดทั้งปี มีทั้งกุหลาบเลื้อย และกุหลาบคลุมดิน

1.3.1.4 ถ้ำหุบผาขาว เป็นถ้ำขนาดเล็ก ลึกประมาณ 50 เมตร ภายในมีหินงอกหินย้อยที่งดงามเป็นรูปต่าง ๆ เช่น รูปหน้าคน ม่าน ตุ๊กตา และภายในมีช่องมองผ่านทะลุสามารถมองเห็นสถานีหลวงอ่างช้าง

1.3.1.5 จุดชมพระอาทิตย์ เป็นจุดชมวิวที่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสสัมผัสกับแสงพระอาทิตย์ยามเช้าและยามลับขอบฟ้าได้

1.3.1.6 จุดชมวิวชายแดนไทย-พม่า เป็นสถานที่รู้จักของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ บริเวณนี้สามารถมองเห็นทัศนียภาพแห่งขุนเขาและค่ายทหารพม่าอยู่เบื้องหน้า

1.3.1.7 เขาหัวโล้น – เขาหัวนก เป็นภูเขาสองลูกที่ตั้งตระหง่านกันพรมแดนไทยกับพม่าสามารถมองเห็นได้ตลอดเส้นทางที่เดินทางไปบ้านนอแล และเป็นจุดประวัติศาสตร์ของการสู้รบระหว่างไทยกับพม่า

1.3.1.8 จุดชมวิวบ้านขอบดั่ง เป็นจุดชมวิวกาศ์ในยามพระอาทิตย์ขึ้นในยามเช้า

1.3.1.9 เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าผสม ระยะทาง 1,360 เมตร เส้นทางนี้เป็นภูเขาสูง มีทางเดินเท้าที่ชัดเจน มีขั้นบันได และราวเกาะ นับเป็นเส้นทางที่มีระยะทางยาวที่สุดนักท่องเที่ยวจะได้พบพันธุ์ไม้ที่ปลูกขึ้นทดแทนป่าที่ถูกทำลายในอดีต เช่น เมเปิ้ลหอม จันทน์ทอง ใต้หวัน เพาโลเนีย ฤดูกาลที่เหมาะสมในการเดินชมเส้นทางสายนี้ คือ ช่วงปลายฝนต้นหนาว ซึ่งเป็นช่วงที่ต้นเมเปิ้ลและไม้ป่าอื่น ๆ เริ่มเปลี่ยนเป็นสีแดง ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

1.3.1.10 เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากระ ระยะทาง 370 เมตร ซากระ คือ ต้นนางพญาเสือโคร่ง ที่จะออกดอกบานสะพรั่งทั่วทั้งหุบเขา อยู่บริเวณด้านหลังที่ทำการสถานีและภายในเส้นทางจะมีนกอาศัยอยู่จำนวนมาก

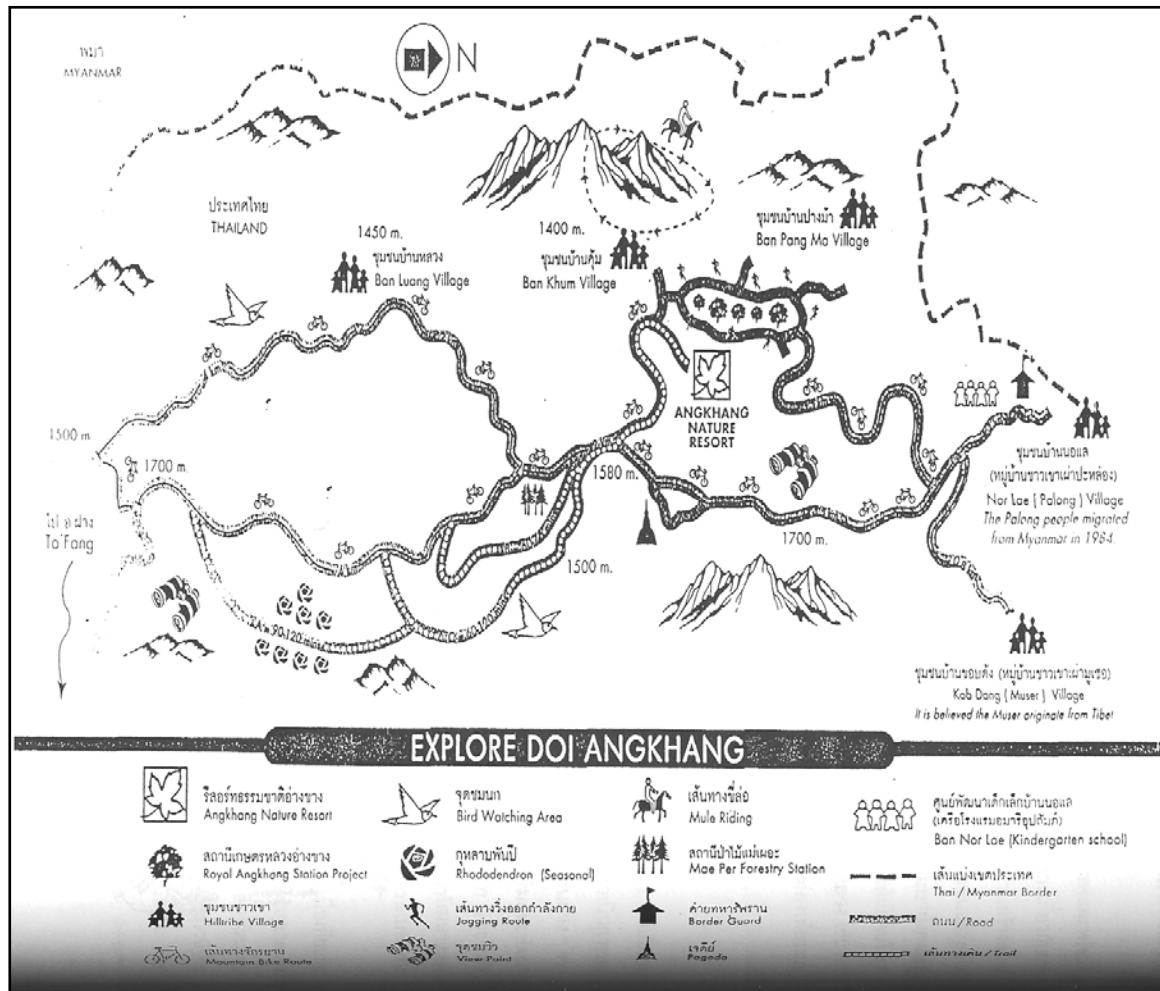
1.3.1.11 เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าไผ่ ระยะทาง 930 เมตร เส้นทางนี้เหมาะสำหรับคนที่ชื่นชอบไผ่ เพราะมีการปลูกไผ่จากประเทศไต้หวันถึง 10 ชนิด และไผ่พื้นเมืองอีก 7 ชนิด อาทิ ไผ่บง ไผ่ป่า และไผ่ตง เป็นต้น

1.3.1.12 การเดินทางป่าบนดอยอ่างขางมีเส้นทางการเดินทางที่ทำหลายเส้นทางตามความต้องการของนักท่องเที่ยว เริ่มตั้งแต่เส้นทางที่ใช้ระยะเวลาเพียง 1 ชั่วโมง ไปจนถึงเต็มวัน ซึ่งหากประสงค์จะเดินป่าเต็มวันควรจะนำอาหารและเครื่องดื่มไปด้วย เช่น เส้นทางชมดอกคำฝอย อยู่บริเวณด้านหน้าห่างจากทางเข้าสถานี 4.5 กิโลเมตร ณ จุดสูงสุดของดอยอ่างขาง การชมความงดงามของกุหลาบพันปี

1.3.1.13 การขี่จักรยานบนดอยอ่างขาง มีเส้นทางให้นักท่องเที่ยวขี่จักรยานหลายเส้นทางด้วยกัน เช่น เส้นทางจากรีสอร์ทธรรมชาติอ่างขางไปยังหมู่บ้านนอแล และเส้นทางจากบ้านหลวงไปยังผาแดง

1.3.1.14 การดูนก ดอยอ่างขางเป็นสถานที่ที่มีนกมากกว่า 1,000 สายพันธุ์ อาทิ Sanbird ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ สถานที่ดูนกจุดแรก คือ บริเวณสถานีอ่างขาง ด้านหลังสโมสรอ่างขางจะพบพวกนกเดินดง บริเวณสวนทั่ว ๆ ไปก็จะพบพวกนกปรอด เช่น นกปรอดหัวโขนเคราแดง นกปรอดหัวตาขาว นกอีเสือหลังเทา ในช่วงที่ต้นนางพญาเสือโคร่งออกดอกก็จะมีนกกระรอก และบริเวณไร่ท้อข้างทางจะพบนกกระวังไฟรอกแก้วสีน้ำตาล นกนางแอ่นทองแดง สถานที่ที่เหมาะสมกับการดูนก คือ บริเวณสถานีป่าแม่เมาะและรอบ ๆ รีสอร์ทธรรมชาติอ่างขาง

1.3.1.15 การขี่ฟ็อล่องไพร วิธีชมความงดงามของธรรมชาติในบรรยากาศสบาย ๆ รอบ ๆ ดอยอย่างขางอีกวิธีหนึ่ง คือ การขี่ฟ็อล (สัตว์ลูกผสมระหว่างม้ากับลา) ซึ่งแต่เดิมเป็นสัตว์พาหนะที่สำคัญในการเดินทางของชาวเขาในแถบนี้

ภาพประกอบ 8 แสดงพื้นที่อาศัยของชุมชนชาวเขา 4 เผ่า

ที่มา : รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการหลวง สาขาวิชานโยบายและการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกริก

1.3.2 แหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร

1.3.2.1 โรงเรือนแสดงพันธุ์ไม้ เป็นจุดเริ่มต้นการเยี่ยมชมสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ซึ่งจะได้สัมผัสกับดอกไม้ประดับเมืองหนาวมากกว่า 50 ชนิด อาทิ บีโกเนียชนิดต่าง ๆ กล้วยไม้ อาซาเลีย ที่ผลัดเปลี่ยนกันออกดอกตลอดทั้งปี โดยจัดแต่งเป็นสวนสไตล์อังกฤษที่เน้นสีล้วนของ

ดอกไม้ พร้อมมีทางเดินทางที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับสวนดอกไม้อย่างใกล้ชิด และมีมุมนั่งจิบชา - กาแฟที่ผลิตโดยโครงการหลวง

1.3.2.2 โรงเรือนกุหลาบ เป็นโรงเรือนที่เก็บรวบรวมพันธุ์กุหลาบจากประเทศเนเธอร์แลนด์ 7 สายพันธุ์ อาทิ Dallas Nobless Texes ซึ่งจะส่งกลิ่นหอมและแข่งขันกันออกดอกตลอดทั้งปี นอกจากนี้ยังมีพันธุ์ไม้ดอกเมืองหนาวอีกหลายชนิด เช่น ฟรีเซีย (Freesia) แก๊งการูพอร์ (Kangaroo paw) นาซีซัส (Nacissus) ฯลฯ

1.3.2.3 แปลงสตรอเบอรี่ สตรอเบอรี่เป็นพืชที่สามารถปลูกได้เพียงปีละครั้งในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมีนาคมของทุกปี พันธุ์ที่ปลูก เช่น พันธุ์พระราชทาน มีการปลูกเพื่อการจำหน่ายและทดลองวิจัย

1.3.2.4 สวนบอนไซ ภายในบริเวณจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน โดยมีส่วนหน้าและบริเวณด้านซ้ายมือจัดเป็นสวนหย่อมตกแต่งด้วยกระถางบอนไซและไม้แคระเมืองหนาวพันธุ์ต่าง ๆ มากกว่า 70 ชนิด อาทิ สนอาซาเลีย เมเปิ้ล สาลี่ ไอล์ และไม้หายากชนิดต่าง ๆ ด้านหลังเป็นสวนหินธรรมชาติ ส่วนอีกด้านหนึ่งได้รับการจัดเป็นโรงเรือนพืชกินแมลงนานาชนิด

1.3.2.5 แปลงไม้ผลเมืองหนาว ตั้งอยู่ในวงแหวนเส้นทางหลัก ซึ่งจะผลัดเปลี่ยนกันให้ผลผลิตตลอดทั้งปี อาทิ บ๊วย พีช พลับ พลัม สาลี่ กีวีฟรุต ฯลฯ โดยเฉพาะช่วงผลไม้ต่าง ๆ ออกดอกบานสะพรั่งงดงามไปทั่วบริเวณ ตามลักษณะภูมิประเทศสูง ๆ ต่ำ ๆ งดงามยิ่งนัก

- พีช เดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม ดอกสีชมพู
- บ๊วย เดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม ดอกสีขาว
- พลัม เดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ดอกสีขาว
- สาลี่ เดือนกุมภาพันธ์ ดอกสีขาว
- พลับ เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม ดอกสีเหลือง

1.3.2.6 แปลงผักเมืองหนาว เป็นแหล่งวิจัยเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ปลูก มีทั้งผักประดับ ผักเมืองหนาวมากกว่า 20 ชนิด อาทิ ชูกินี เบบี้แครอท แรดิช เฟนเนล กระหล่ำดอก ซึ่งในปัจจุบันมีร้านอาหาร โรงแรมที่มีชื่อเสียงหลายแห่งใช้ผักสดจากโครงการหลวงในการปรุงอาหาร และสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมสถานที่ฯ อ่างช้าง

1.3.3 การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

1.3.3.1 พระธาตุดอยอ่างช้าง ก่อสร้างเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2533 ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นศิลปะไทยใหญ่ ก่ออิฐถือปูนสูงประมาณ 10 เมตร เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนในพื้นที่และใกล้เคียง บริเวณรอบ ๆ องค์พระธาตุสามารถมองเห็นทิวทัศน์ของดอยอ่างช้างได้อย่างสวยงามอีกด้วย

1.3.3.2 ประเพณีปีใหม่ไต เป็นประเพณีปีใหม่ของชาวไทยใหญ่ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายกับปีใหม่ของคนเมืองทุกอย่าง โดยมีการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ การขอพรจากผู้ใหญ่ และการขอขมาพ่อแม่ จัดในเดือนเดือนเมษายนของทุกปี นอกจากนี้ยังมีการแสดงต่าง ๆ เช่น รำไต รำนก ฯลฯ

1.3.3.3 ประเพณีปีใหม่ของชาวปะหล่อง จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเดือนเมษายนที่บ้านนอแล ในช่วงงานจะมีการฟ้อนดาบและฟ้อนนางร้อยเงิน

1.3.3.4 พิธีทำบุญข้าวใหม่ พิธีทำบุญข้าวใหม่หรือพิธีจะลือจาเลอ เป็นพิธีกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความสมบูรณ์ของผลผลิตทางการเกษตรกรรม มุเซอถือว่าการเพาะปลูกพืชไม่ว่าจะเป็นข้าวโพด ข้าว หรือพืชอื่น ๆ ผลผลิตจะได้มากหรือน้อย ย่อมขึ้นอยู่กับเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์บันดาลให้เป็นไป ดังนั้นก่อนจะเกี่ยวข้าวใหม่จึงจำเป็นต้องมีการบวงสรวงขออนุญาตเทพเจ้าเสียก่อน พิธีจะมีในเดือนกันยายนหรือตุลาคม ใช้เวลารวม 4 วัน มีการเซ่นไหว้ผีใหญ่ ผีบรรพบุรุษ การผูกข้อมือ และการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่

1.3.3.5 ประเพณีเต้นจะคี ลักษณะการเต้นจะคีของชายและหญิงชาวมุเซอดำในแต่ละจังหวัดจะไม่เหมือนกัน ฝ่ายชายเต้นรำแบบก้าว ๆ รวดเร็ว กระทั่งเท้าเข้าจังหวะหนักแน่นเสียงดังพิบพิบ พิบพิบ เสียงกระทบเท้าดังมาก แสดงถึงความสนุกสนานอย่างยิ่งในการเต้นรำขณะนั้น ส่วนการเต้นรำของฝ่ายหญิงจะเป็นไปอย่างนุ่มนวลและสง่างาม โดยจับมือกัน เรียงแถวหน้ากระดานแถวละ 4 5 คน และก้าวเดินตามจังหวะอย่างพร้อมเพรียงกัน ใบหน้าทุกคนขีดขำตัวตั้งตรง ขณะย่างเท้าก้าวเดินไปข้างหน้า ดูภาพสง่างามยิ่งนักจังหวะการเต้นรำขึ้นอยู่กับการเดินนำของผู้เป่าแตร “หน่อกุ่มมา” และเสียงซิ่ง “ตั้ง” ดังกังวานไปไกลสะท้อนขุนเขา การเต้นรำจะวนไปรอบแท่นบูชา โดยเดินวนซ้ายและเมื่อจะออกจากลานเต้นรำจึงจะเดินเวียนขวาเป็นการลา การเต้นจะคีจะเต้นในช่วงเทศกาลปีใหม่ของเผ่ามุเซอที่บ้านขอบด้ง

1.3.4 หัตถกรรมประจำถิ่น

1.3.4.1 กำไลจากหญ้าอิบูแค การสานกำไลจากหญ้าอิบูแค จะมีการทำในหมู่บ้านขอบด้งของชาวเผ่ามุเซอดำ แล้วนำผลิตภัณฑ์ที่ได้มาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว

1.3.4.2 อากากู ภาชนะไม้ไผ่หรือหวาย สำหรับใช้สอยในชีวิตประจำวันของเผ่ามุเซอดำที่บ้านขอบด้ง โดยอาจใช้ใส่น้ำหรือเป็นตะกร้าใส่เด็กเล็ก

1.3.4.3 ผ้าทอมือ จากฝีมือการทอชาวปะหล่องที่บ้านนอแล

1.3.5 บริการนักท่องเที่ยว

1.3.5.1 สถานีเกษตรหลวงอ่างขางมีบริการที่พัก ดังนี้

1.3.5.1.1 ศูนย์ฝึกอบรม

1.3.5.1.2 บ้านพัก AK 1 – 14

1.3.5.1.3 บ้านริมดอย

1.3.5.1.4 บ้านพัก AK หลังใหญ่

1.3.5.2 ลานกางเต็นท์ สำหรับผู้ที่ต้องการสัมผัสบรรยากาศแบบธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ทางสถานีมีจุดกางเต็นท์อยู่ที่บริเวณทางเข้าสถานี สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 150 คน พร้อมให้บริการอุปกรณ์เครื่องนอน และห้องน้ำ

1.3.5.3 รีสอร์ทธรรมชาติอ่างขา ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าสถานี เป็นโรงแรมขนาด 76 ห้อง ด้วยความสนับสนุนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) กับโครงการหลวงและเครือโรงแรมอมารี ห้องพักออกแบบเป็นเรือนไม้สักมีทั้งห้องเดี่ยว ห้องคู่ โดยรอบจัดภูมิทัศน์อย่างสวยงาม เหมาะสมกับการพักผ่อน พร้อมห้องสำหรับจัดประชุมสัมมนาที่ทันสมัย

1.3.5.4 ร้านอาหาร

1.3.5.4.1 สโมสรรออ่างขา เป็นร้านอาหารของสถานี ให้บริการอาหารจากผักสด ธรรมชาติหวานกรอบที่ปลูกภายในสถานีเองตลอดวัน สำหรับอาหารค่ำจะมีการแสดงดนตรีเพื่อขับกล่อมแก่แขกผู้มาเยือน โดยเจ้าหน้าที่ของสถานี

1.3.5.4.2 คาเมลเลีย (Camellia) เป็นห้องอาหารของรีสอร์ทธรรมชาติอ่างขา ให้บริการอาหารไทย ฝรั่ง อาหารพื้นเมือง และเครื่องดื่มที่ขึ้นชื่อ คือ “น้ำส้มสดพันธุ์สายน้ำผึ้ง” อ่างเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

1.3.5.5 อาหารท้องถิ่น อาหารประจำท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวไม่ควรพลาดในการลิ้มลอง คือ ข้าวซอย และอาหารจีนยูนนานหลากชนิดของชาวจีนฮ้อที่บ้านคุ้ม

1.4 เส้นทางท่องเที่ยวดอยอ่างขา

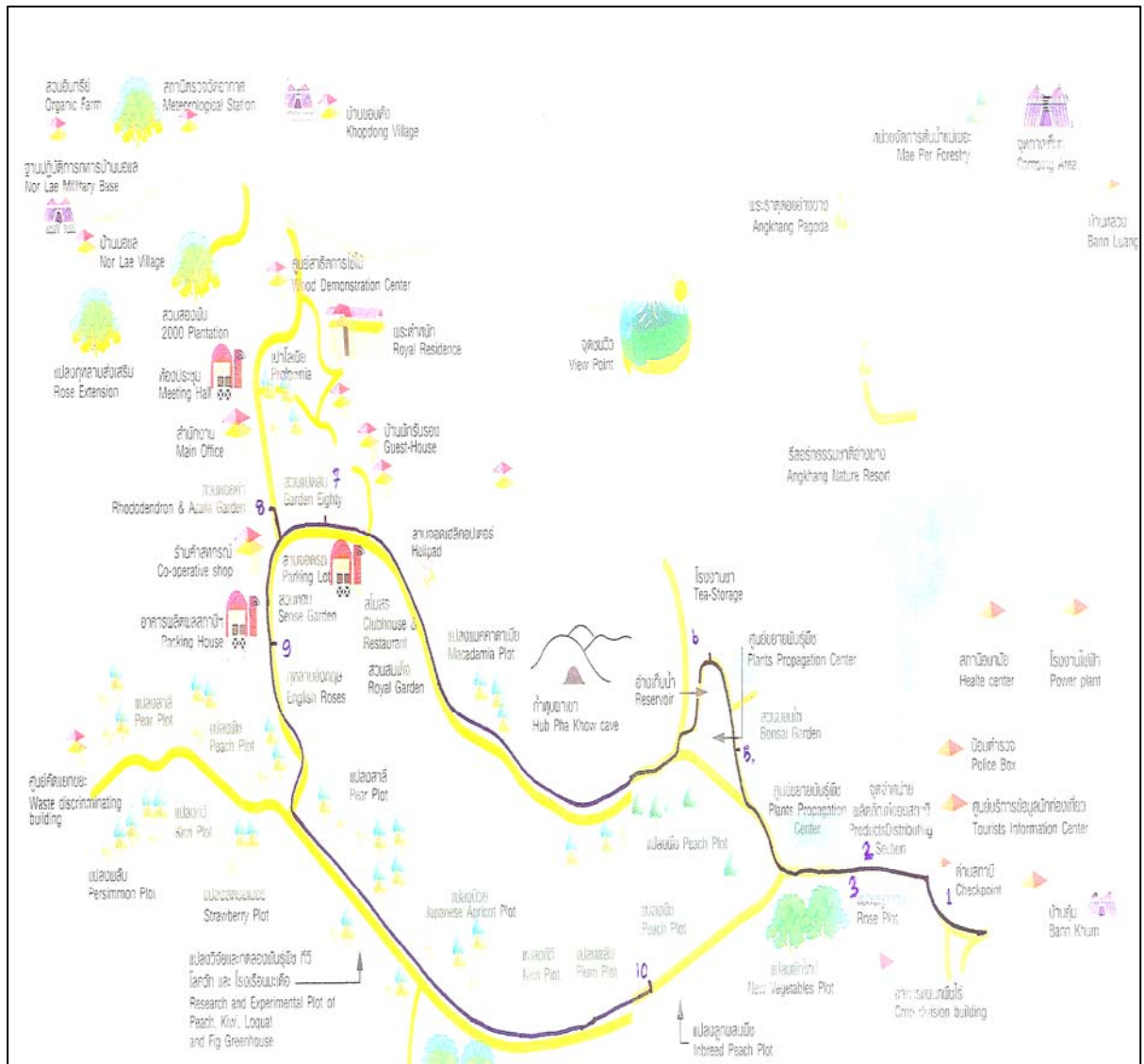
เพื่อให้นักท่องเที่ยวเห็นภาพของการเดินทางท่องเที่ยวภายในพื้นที่ดอยอ่างขาชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอเส้นทางท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาดังนี้

1.4.1 เส้นทางท่องเที่ยวภายในโครงการหลวง (แสดงดังภาพประกอบ 9)

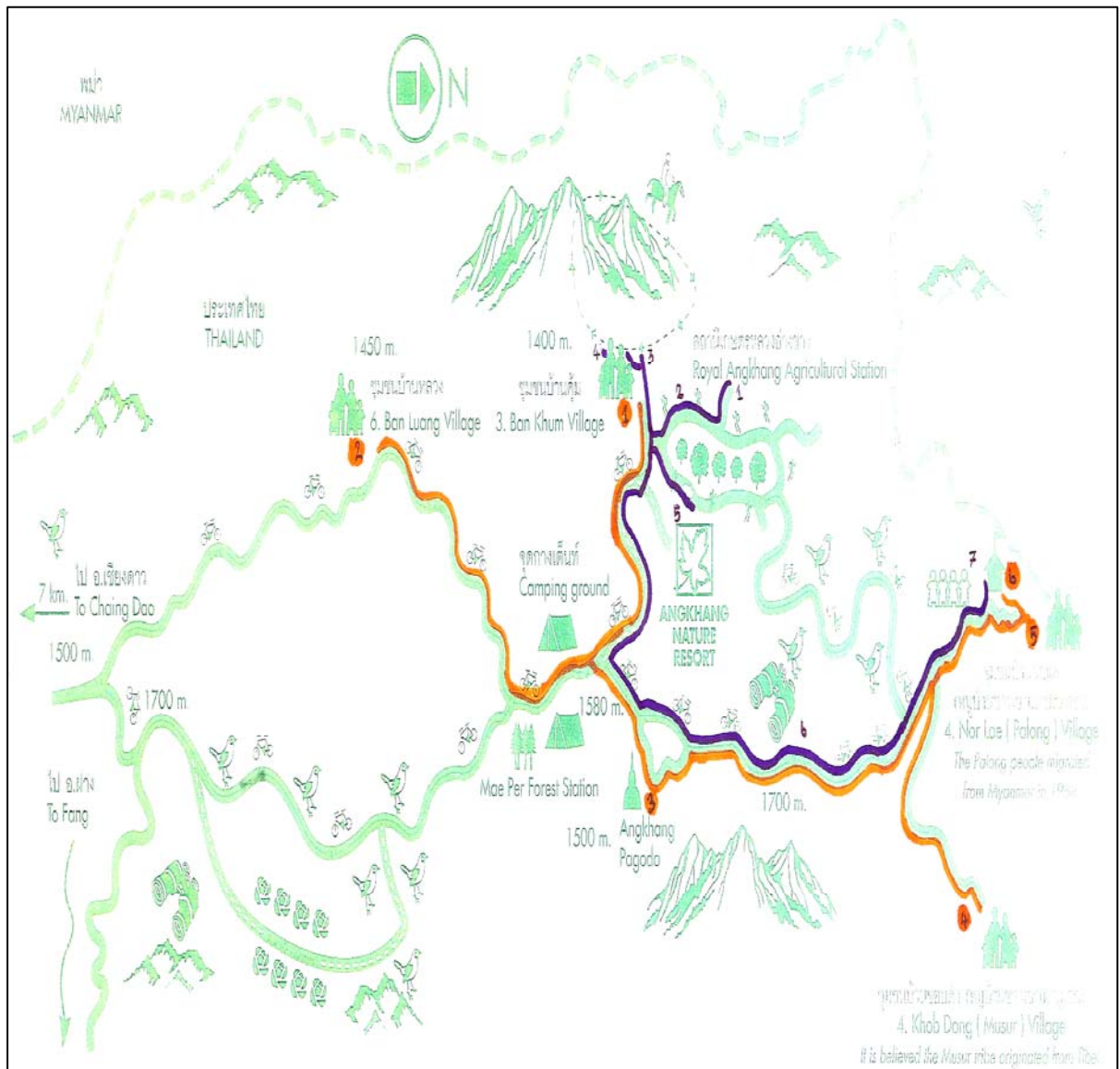
1.4.2 เส้นทางท่องเที่ยวสายวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตชนเผ่าต่าง ๆ (แสดงดังภาพประกอบ 10)

1.4.3 เส้นทางศึกษาธรรมชาติและกิจกรรม (แสดงดังภาพประกอบ 10)

ทั้ง 3 เส้นทาง แสดงรายละเอียดเหมือนภาพประกอบในตาราง 2

ภาพประกอบ 9 เส้นทางท่องเที่ยวภายในโครงการหลวง (เส้นสีน้ำเงิน)

ภาพประกอบ 10 เส้นทางท่องเที่ยวสายวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตชนเผ่าต่าง ๆ (เส้นสีส้ม) และเส้นทางศึกษารวมชาติและกิจกรรม (เส้นสีดำ)

ตาราง 2 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงโครงการหลวงดอยอ่างขาและศึกษาสายชนบทรรมนิยมประเพณีวัฒนธรรมและกิจกรรม

ประเภทของเส้นทางท่องเที่ยว	ความโดดเด่นและกิจกรรมการท่องเที่ยว
<p data-bbox="236 483 767 568">1. เส้นทางท่องเที่ยวภายในโครงการหลวงสถานีเกษตร</p> 	<p data-bbox="831 584 1331 680">จุดที่ 1 : ทางเข้าโครงการหลวง ซึ่งจะอยู่ใกล้กับรีสอร์ทธรรมชาติอ่างขา</p> <p data-bbox="831 958 1406 1413">จุดที่ 2 : โรงเรือนแสดงพันธุ์ไม้ เป็นสถานที่ ๆ จะคอยต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มายังดอยอ่างขาเพราะตั้งอยู่ด้านหน้าของสถานีเกษตรอ่างขา ในจุดนี้นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับดอกไม้เมืองหนาว เช่น บีโนเนีย กล้วยไม้อาซาเลีย นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสได้อย่างใกล้ชิดและยังมีมุมจิบกาแฟ ไว้รองรับสำหรับนักท่องเที่ยวที่เหนื่อยจากการเดินทาง</p> <p data-bbox="831 1473 1406 1872">จุดที่ 3 : โรงเรือนกุหลาบ เป็นที่รวบรวมกุหลาบหลากหลายพันธุ์ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับกลิ่นของดอกกุหลาบที่แข่งขันกันออกดอกตลอดทั้งปี นอกจากนี้ยังมีไม้ดอกเมืองหนาวอีกหลายชนิด เช่น ฟรีเซีย (Freesia) นาซีซัส (Nacissus)</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเภทของเส้นทางท่องเที่ยว	ความโดดเด่นและกิจกรรมการท่องเที่ยว
	<p>จุดที่ 4 : จุดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของสถานี เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวสามารถหาของฝากติดไม้ติดมือไปฝากให้กับญาติมิตรที่มีได้เดินทางมา ยังสถานีเกษตรอ่างซาง มีสินค้าที่น่าสนใจ ได้แก่ พืช ผัก และผลไม้เมืองหนาว กาแฟ ซึ่งด้านหน้า จะมีชาวเขานำสินค้ามาวางจำหน่ายด้วย สินค้าที่นำมาจำหน่ายเป็นผลผลิตที่ได้มาจากสถานีเกษตรอ่างซางนั่นเอง</p>
	<p>จุดที่ 5 : สวนบอนไซ ภายในถูกจัดเป็น 3 ส่วน ด้านหน้าทางซ้ายมือ นักท่องเที่ยวจะพบกับส่วนที่ตกแต่งด้วยกระถางบอนไซและไม้แคระเมืองหนาวพันธุ์ต่าง ๆ เช่น สนอาซา เมเปิ้ล สาหลี่ ไอ้ค และสวนหินอยู่ด้านหลัง และโรงเรือนพืชกินแมลง</p>
	<p>จุดที่ 6 : โรงงานชา เป็นสวรรค์สำหรับนักดื่มชาเพราะจะมีชาไว้คอยต้อนรับนักท่องเที่ยว ทั้งชาอู่หลง และชาเขียว พร้อมทั้งสาธิตการชงชาที่ถูกต้องตามวิธีโบราณ</p>
	<p>จุดที่ 7 : สวนแปดสิบ เป็นบริเวณที่นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจกับความงดงามของสีต้น พรรณไม้ดอกเมืองหนาว และผักประดับชนิดต่าง ๆ นักท่องเที่ยวสามารถเก็บความประทับใจโดยการถ่ายรูปได้ซึ่งตั้งอยู่ตรงตัวสโมสร</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเภทของเส้นทางท่องเที่ยว	ความโดดเด่นและกิจกรรมการท่องเที่ยว
  	<p>จุดที่ 8 : สวนดอยคำ ตั้งอยู่ทางด้านซ้ายมือของสวน 80 บริเวณนี้ได้ปลูกพืชแบบผสมผสานไม่ว่าจะเป็นพืชหอม ได้แก่ โรสแมรี่ กุหลาบพันปี เริ่มพัฒนาปรับปรุงและจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.2547 มีพื้นที่ประมาณ 1.5 ไร่ วัตถุประสงค์เป็นสวนรวบรวมพันธุ์ไม้ตระกูลโร โดเดนดรอน และอาซาเลีย สายพันธุ์ต่าง ๆ ทั้งในและจากต่างประเทศประเทศ ทั้งนี้พันธุ์ไม้ที่ปลูกยังอยู่ในช่วงการทดลองปลูก ศึกษานิสัยการเจริญเติบโตบริเวณพื้นที่ดอยอ่างขาง ลักษณะการจัดสวนเป็นแบบผสม (Modern Garden) และจัดเปลี่ยนไม้ดอกไม้ประดับประกอบเฉพาะบางส่วน ตามฤดูกาล</p> <p>จุดที่ 9 : สวนกุหลาบอังกฤษ มีกุหลาบมากกว่า 200 สายพันธุ์ ซึ่งในช่วงเดือนเมษายนจะออกดอกมากที่สุด แต่มีดอกให้ชมตลอดทั้งปีทั้งกุหลาบคลุมดิน/ไม้เลื้อย เป็นกุหลาบที่นำมาจากประเทศอังกฤษทั้งหมด โดยองค์ประธานมูลนิธิโครงการหลวงหม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี ทรงนำเข้ามาปลูกตั้งแต่ปลายปี 2542 ถึงต้นปี 2543 ซึ่งพันธุ์ที่นำเข้ามาเป็นพันธุ์สำหรับปลูกประดับในสวน มีทั้งพันธุ์ปรับปรุงใหม่และพันธุ์ดั้งเดิม โดยมีการรวบรวมพันธุ์เพื่อจัดปลูกในสถานีฯ อ่างขาง จำนวน 240 สายพันธุ์ และพันธุ์ที่นำเข้ามาสามารถจัดแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มกุหลาบพัฒนาใหม่ (Modern Garden Rose) และกลุ่มกุหลาบดั้งเดิม (Old Garden</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเภทของเส้นทางท่องเที่ยว	ความโดดเด่นและกิจกรรมการท่องเที่ยว
	<p>Roses) ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อย เช่น กุหลาบพุ่ม กุหลาบคลุมดิน กุหลาบเลื้อย กุหลาบหนู และในแต่ละกลุ่ม แต่ละสายพันธุ์นั้นมีความแตกต่างกันทั้งเรื่องการเจริญเติบโตและการพัฒนาออก บางสายพันธุ์สามารถให้ดอกได้ทั้งปี บางสายพันธุ์ให้ดอกปีละครั้ง</p> <p>จุดที่ 10 : แปลงผลไม้เมืองหนาว ตั้งอยู่บริเวณเส้นทางหลักซึ่งจะผลัดเปลี่ยนกันให้ผลผลิตตลอดทั้งปี อาทิ บัวย พืช พลับ สาลี่ กีวีฟลูต และตรงข้ามกันจะให้เห็นพืชผักเมืองหนาวซึ่งจะผลิตป้อนสู่ร้านอาหารของโครงการ หลวงนำไปผลิตอาหารให้นักท่องเที่ยวได้รับประทาน</p>
<p>2. เส้นทางท่องเที่ยวสายวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตชนเผ่าต่าง ๆ</p> 	<p>จุดที่ 1 : บ้านคุ้ม ถือเป็นประตูเปิดสู่เส้นทางวิถีชีวิตของชนเผ่า นักท่องเที่ยวจะได้ชมวิถีชีวิตของชนเผ่าไทยใหญ่ ซึ่งเรียกตัวเองว่า ไตโหลง หมายถึง ไทหลวง ชาวล้านนา เรียกว่า เจี้ยว ชาวพม่า เรียกว่า ฉาน มีภาษาและวัฒนธรรม ประเพณี ของตัวเองโดยเฉพาะ เคยมีอาณาจักรอยู่ที่เมืองแสนหวิ ในรัฐลานอพยพมาอยู่ประเทศไทยตามแนวชายแดน นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมงานเทศกาลสำคัญ ได้แก่ ประเพณี 12 เดือน งานเข้าพรรษา งานปอย เดือน 3 - 4 - 5 - 6 งานออกพรรษาหรืองานบุญปอยเหลินสิบเอ็ด (การบูชาของพารา) ช่วงเดือนเมษายนของทุกปี</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเภทของเส้นทางท่องเที่ยว	ความโดดเด่นและกิจกรรมการท่องเที่ยว
	<p>จุดที่ 2 : บ้านหลวง</p> <p>นักท่องเที่ยวจะได้ชมวิถีชีวิตของชาวจีนยูนนาน ซึ่งมีความหลากหลายในการนับถือศาสนา แต่มีวัฒนธรรม ประเพณี และเอกลักษณ์โดดเด่น ได้แก่ ตรุษจีน สารทจีน วันไหว้พระจันทร์ และพิธีกรรมที่เกี่ยวกับการเดินไหว้บรรพบุรุษ หมู่บ้านหลวงอยู่ห่างจากสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง 8 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถขับรถไปแวะชิมข้าวซอยน้ำใสสไตล์จีนยูนนานและชาลาเปา หมั่นโถ หมู่บ้านหลวงเดิมเป็นที่อยู่อาศัยของชาวไทยภูเขาเผ่าลีซอ ม้ง มูเซอ แต่ปัจจุบันได้ย้ายออกไปแล้วซึ่งปัจจุบันอยู่ในความดูแลของตำรวจตระเวนชายแดน เขต 5</p>
	<p>จุดที่ 3 : พระธาตุดอยอ่างขาง</p> <p>ซึ่งเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวนิยมมากกราบไหว้ นมัสการองค์พระธาตุเพื่อขอพรและเป็นสิริมงคลให้กับตัวเองและครอบครัว พระธาตุก่อสร้างเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2533 ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุเป็นศิลปะไทยใหญ่ ก่ออิฐ ก่อปูน สูงประมาณ 10 เมตร เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนในพื้นที่และบริเวณรอบ ๆ สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของดอยอ่างขางได้อย่างสวยงามอีกด้วย</p> <p>จุดที่ 4 : บ้านขอบด้ง</p> <p>ที่เรียกตัวเองว่า “ล่าหู่” หรือมูเซอ ซึ่งอพยพมาจากทางตอนใต้ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน ซึ่งมีหัตถกรรมประจำท้องถิ่น ได้แก่ กำไล จากหญ้าอิบเค ผ้าทอมือ และอากาศ ภาชนะที่ทำจากไม้ไผ่ โดยอาจใช้ใสน้ำหรือตะกร้าใสน้ำของ</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเภทของเส้นทางท่องเที่ยว	ความโดดเด่นและกิจกรรมการท่องเที่ยว
  	<p>จุดที่ 5 : บ้านนอแล</p> <p>ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นชาวปะหล่อง แต่เรียกตัวเองว่า “ดาละอั้ง” ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพด้านการเกษตรโดยจะเป็นเกษตรที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของมูลนิธิโครงการหลวง ซึ่งมีความรับผิดชอบของมูลนิธิโครงการหลวง ซึ่งมีวัฒนธรรมการแต่งตัวที่งดงามเพราะจะสวมหม่องวองที่เอวตลอดเวลา นักท่องเที่ยวสามารถไปเยี่ยมชมหมู่บ้านได้โดยง่ายเพราะอยู่ห่างจากสถานีเกษตรอ่างขาง 5 กิโลเมตร และถนนลาดยางตลอดเส้นทางซึ่งหมู่บ้านแห่งนี้อยู่ติดชายแดนไทย-พม่า</p> <p>จุดที่ 6 : ฐานปฏิบัติการบ้านนอแล</p> <p>เป็นจุดชมวิวที่น่าสนใจเพราะสามารถมองเห็นประเทศพม่าได้อย่างชัดเจน และหน้าฐานจะมีชาวบ้านนำของมาขาย เช่น ผ้าทอและของป่า เป็นต้น</p>
<p>3. เส้นทางศึกษาธรรมชาติและกิจกรรม</p> 	<p>จุดที่ 1 : นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาเส้นทางธรรมชาติและกิจกรรมได้ตามความพอใจเพราะมีกิจกรรมที่มารองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกเพศทุกวัย แต่ผู้วิจัยจะเริ่มต้นเส้นทางนี้ ได้แก่ ถ้าหุบผาขาวเป็นถ้ำขนาดเล็ก ลึกประมาณ 50 เมตร ภายในมีหินงอกหินย้อยที่งดงามเป็นรูปแบบต่าง ๆ เช่น หน้าคน ตึกตา ภายในมีช่องมองผ่านทะลุสามารถมองเห็นสถานีเกษตรอ่างขางได้</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเภทของเส้นทางท่องเที่ยว	ความโดดเด่นและกิจกรรมการท่องเที่ยว
	<p>จุดที่ 2 : เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากุระ</p> <p>ระยะทาง 370 เมตร (ต้นซากุระคือต้นนางพญาเสือโคร่ง) ซึ่งจะบานสะพรั่งทั้งหุบเขาตั้งอยู่บริเวณด้านหลังที่ทำการสถานี และภายในเส้นทางจะมีนกอาศัยอยู่จำนวนมาก</p>
	<p>จุดที่ 3 : เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าผสม</p> <p>ระยะทาง 1,360 เมตร เส้นทางนี้เป็นภูเขาสูงมีทางเดินเท้าที่ชัดเจน มีชั้นบันได และราวเกาะ นับเป็นเส้นทางที่ยาวที่สุด นักท่องเที่ยวจะพบพันธุ์ไม้ที่นำมาปลูกทดแทนป่าที่ถูกทำลายในอดีต เช่น เมเปิ้ลหอม จันทร์ทองใต้หวัน เพลาลิเนีย ฤดูกาลที่เหมาะสมในการเดินชม ได้แก่ ปลายฝนต้นหนาว ซึ่งเป็นช่วงที่ต้นเมเปิ้ลและไม้ป่าอื่น ๆ เริ่มเปลี่ยนเป็นสีแดง ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์</p>
	<p>จุดที่ 4 : การขี่ฟอคล้องไพร</p> <p>เป็นวิธีชมความงดงามของธรรมชาติในบรรยากาศสบาย ๆ รอบ ๆ ดอยอ่างขางอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งฟอเป็นพาหนะที่สำคัญในการเดินทางของชาวเขา</p>
	<p>จุดที่ 5 : เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าไผ่</p> <p>ระยะทาง 930 เมตร เส้นทางนี้เหมาะสำหรับคนที่ชื่นชอบไผ่ เพราะมีการปลูกไผ่จากประเทศไต้หวันถึง 10 ชนิด และไผ่พื้นเมืองอีก 7 ชนิด อาทิ ไผ่รวก ไผ่ป่า ไผ่บง และไผ่ตง</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเภทของเส้นทางท่องเที่ยว	ความโดดเด่นและกิจกรรมการท่องเที่ยว
	<p>จุดที่ 6 : จุดชมพระอาทิตย์ จุดชมพระอาทิตย์ เป็นจุดชมวิวนักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับแสงพระอาทิตย์ยามเช้า และยามลับขอบฟ้า และยังมีชา-กาแฟ และอาหารเข้าคอยบริการนักท่องเที่ยวในขณะที่ชม</p>
	<p>จุดที่ 7 : จุดชมวิวเขาห้าเส้นและเขาหัวนก เป็นภูเขาที่ตั้งตระหง่านกับพรมแดนไทย-พม่า สามารถมองเห็นได้ตลอดเส้นทางที่เดินทางไปบ้านนอแล และยังเป็นจุดประวัติศาสตร์ของการสู้รบระหว่างไทยกับพม่า</p> <p>จุดที่ 8 : เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจบนดอยอ่างขาง ได้แก่ การขี่จักรยานบนดอยอ่างขาง ซึ่งสามารถชมทิวทัศน์ 2 ฝั่งทางที่มีความสวยงาม รวมทั้งวิถีชีวิตของชาวเผ่าต่าง ๆ เช่น เส้นทางจากรีสอร์ทธรรมชาติอ่างขางไปยังหมู่บ้านนอแล และเส้นทางบ้านหลวงไปยังผาแดง</p>

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยกำหนดหัวข้อและรายละเอียดให้สอดคล้องกับแบบสอบถามและจุดมุ่งหมายของการวิจัย ได้แก่ การตรวจสอบทรัพยากร การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และการวางแผนพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง โดยรายงานผลการวิจัยในหัวข้อดังกล่าวตามกลุ่มประชากรและผลการศึกษาในภาพรวม ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของภาคประชาชน ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2.2 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของภาครัฐ ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2.3 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของภาคเอกชน ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2.4 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2.5 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นในภาพรวมของ ภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และนักท่องเที่ยว ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2.6 ผลการศึกษากาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

2.7 แผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2.1 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของภาคประชาชน ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาคำความคิดเห็นของภาคประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งการศึกษานี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชนจำนวนทั้งสิ้น 100 ราย โดยนำเสนอในรูปแบบของความถี่และร้อยละ สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	27	27.00
หญิง	73	73.00
รวม	100	100.00
2. อายุ		
17 – 24 ปี	28	28.00
25 – 34 ปี	49	49.00
35 – 44 ปี	17	17.00
45 – 54 ปี	6	6.00
รวม	100	100.00
3. สถานภาพ		
โสด	67	67.00
สมรส	30	30.00
ม่าย	1	1.00
หย่าร้าง	2	2.00
รวม	100	100.00
4 การศึกษา		
ป.4	1	1.00
ป.6	4	4.00
ม.3	4	4.00
ม.6	3	3.00
ปวช.	2	2.00
ปวส	18	18.00
ปริญญาตรี	60	60.00
ปริญญาโท	8	8.00
รวม	100	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. อาชีพ		
ค้าขาย	3	5.60
เกษตรกร	2	3.70
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4	7.40
รับราชการ	3	5.60
ลูกจ้างบริษัท	27	50.00
รับจ้าง	7	13.00
ธุรกิจส่วนตัว	5	9.30
นักศึกษา	1	1.90
อื่น ๆ	2	3.70
รวม	100	100.00
6. รายได้/เงินเดือน		
ไม่มีรายได้	2	2.00
ต่ำกว่า 5,000 บาท	11	11.00
5,001 – 10,000 บาท	49	49.00
10,001 – 15,000 บาท	23	23.00
15,001 – 20,000 บาท	9	9.00
20,001 – 25,000 บาท	2	2.00
25,000 บาทขึ้นไป	4	4.00
รวม	100	100.00

จากตาราง 3 อาจสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างภาคประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 25 – 34 ปี และส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือเป็นลูกจ้างบริษัท ซึ่งมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง

2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. แปลงรับเสด็จ/แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ	4.13	0.70	มาก
2. โรงเรือนแสดงพรรณไม้ โรงเรือนกุหลาบ สวนบอนไซ	4.15	0.74	มาก
3. แปลงผลไม้และผักเมืองหนาว	4.17	0.72	มาก
4. จุดชมวิวยอดดั่ง/จุดชมวิวยายแดนพม่า	4.15	0.74	มาก
5. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	4.06	0.68	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.52	มาก

จากตาราง 4 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของโครงการหลวงดอยอ่างขางที่น่าท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.13 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า แปลงผลไม้และผักเมืองหนาว เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ โรงเรือนแสดงพรรณไม้ โรงเรือนกุหลาบ สวนบอนไซ และจุดชมวิวยอดดั่ง/จุดชมวิวยายแดนพม่า โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.15 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พระธาตุดอยอ่างขาง	4.06	0.76	มาก
2. วิถีชีวิตชาวมูเซอดำ บ้านชอบดั่ง	3.85	0.86	มาก
3. วิถีชีวิตเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล	3.91	0.87	มาก
4. วิถีชีวิตชาวจีนยูนนาน บ้านหลวง	3.78	0.84	มาก
5. วิถีชีวิตชาวไทยใหญ่ ดอยอ่างขาง	3.78	0.86	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.87	0.74	มาก

จากตาราง 5 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.87 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า พระธาตุดอยอ่างขาง เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ วิถีชีวิตชาวเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.91 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

2.3 เทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

เทศกาลงานประเพณี	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง	4.43	0.63	มากที่สุด
2. เทศกาลเก็บสตอเบอรี่ พลับ	4.41	0.66	มากที่สุด
3. เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งอ่างขางออกดอก	4.41	0.63	มากที่สุด
4. เทศกาลปีใหม่หมูเซอด้	3.89	0.69	มาก
5. เทศกาลปีใหม่และเข้าพรรษาปะหล่อง	3.80	0.71	มาก
6. เทศกาลปีใหม่ชาวจีนยูนนานและไทยใหญ่	3.85	0.66	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.50	มาก

จากตาราง 6 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.13 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า เทศกาลเทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง เป็นเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.43 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เทศกาลเก็บสตอเบอรี่ พลับ และเทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งอ่างขางออกดอก โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.41 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 กิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

กิจกรรม	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าพรหม	3.81	0.75	มาก
2. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากูระ	4.07	0.72	มาก
3. เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขาง	3.94	0.76	มาก
4. การขี่จักรยานบนดอยอ่างขาง	3.69	0.80	มาก
5. การดูนก	3.91	0.78	มาก
6. การขี่ฟูล่องไพร	3.69	0.82	มาก
7. เส้นทางธรรมชาติป่าไผ่	3.87	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.85	0.62	มาก

จากตาราง 7 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.85 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากูระ เป็นกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.07 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.94 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

2.5 บริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

การให้บริการ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ที่กางเต็นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์	4.06	0.68	มาก
2. อาหารท้องถิ่น	3.85	0.71	มาก
3. การนำเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่าต่าง ๆ	4.04	0.67	มาก
4. ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์จังหวัด และมัคคุเทศก์	3.98	0.76	มาก
5. ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายยา	3.54	1.00	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.89	0.58	มาก

จากตาราง 7 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.89 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ที่กางเต็นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์ เป็นบริการที่เหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การนำเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่าต่าง ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.04 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

จุดแข็ง	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง	4.20	0.76	มาก
2. มีป่าสมบูรณ์ธรรมชาติสวยงามโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะ	4.07	0.70	มาก
3. มีชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอกความหลากหลายของพืชผักและผลไม้เมืองหนาวของโครงการหลวง	4.28	0.66	มากที่สุด
4. มีความหลากหลายของวิถีชีวิตประเพณีของ 4 กลุ่มชนเผ่า ได้แก่ ไทยใหญ่ มูเซอดำ ปะหล่อง และจีนฮ่อ	3.98	0.69	มาก
5. มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในดอยอ่างขาง	3.96	0.70	มาก
6. มีบริการด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สมบูรณ์	3.93	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.07	0.55	มาก

จากตาราง 9 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จากกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.07 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอกความหลากหลายของพืชผักและผลไม้เมืองหนาวของโครงการหลวง เป็นจุดแข็งมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.28 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.20 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

จุดอ่อน (ข้อด้อย)	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ขาดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่โครงการหลวงอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ	3.56	0.86	มาก
2. ขาดแผนการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา	3.24	0.93	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง	3.48	0.75	มาก
4. ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน	3.56	0.84	มาก
5. มีปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม การกำจัดขยะ	3.59	0.86	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.48	0.65	มาก

จากตาราง 10 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขางจากกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.48 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า มีปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม การกำจัดขยะ เป็นจุดอ่อนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.59 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ขาดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่โครงการหลวงอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ และที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.56 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

โอกาสในการพัฒนา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง	4.15	0.63	มาก
2. มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ	4.07	0.70	มาก
3. ได้รับความสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการจากภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยว	3.94	0.71	มาก
4. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ	4.07	0.77	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.06	0.58	มาก

จากตาราง 11 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขางจากกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.60 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง เป็นโอกาสในการพัฒนามากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.15 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ และมีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.07 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

อุปสรรคต่อการพัฒนา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. มีแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรที่ราบสูงในโครงการหลวงอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเป็นคู่แข่ง	3.37	0.96	ปานกลาง
2. กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว	3.37	0.94	ปานกลาง
3. มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย	3.50	1.02	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.41	0.78	มาก

จากตาราง 12 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.41 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนามากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.50 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ มีแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรที่ราบสูงในโครงการหลวงอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเป็นคู่แข่ง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.37 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนา โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืน

4.1 ความคิดเห็นเรื่องวิสัยทัศน์ของการพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนา
โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

วิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. โครงการหลวงอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล	4.17	0.67	มาก
2. โครงการหลวงอ่างขางจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ	4.19	0.67	มาก
3. โครงการหลวงอ่างขางจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ	4.04	0.70	มาก
4. โครงการหลวงอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	4.26	0.70	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.57	มาก

จากตาราง 13 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขางเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.16 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า โครงการหลวงอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.26 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการหลวงอ่างขางจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.19 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการหลวงอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 4 ได้แก่ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.04 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

ยุทธศาสตร์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง	4.17	0.67	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง	4.11	0.77	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	4.06	0.74	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง	4.20	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.59	มาก

จากตาราง 14 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์โครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.13 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์มากที่สุด เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.20 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 4 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

4.3 ทศนคติเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของ โครงการหลวงหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของ
กลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวใน โครงการหลวงอ่างขาง	4.18	0.64	มาก
โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว	4.20	0.68	มาก
โครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาว ร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ	4.17	0.67	มาก
โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมือง หนาวระดับสากล	4.11	0.77	มาก
โครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์ พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์	4.19	0.73	มาก
โครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลาย ทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอ่างขาง	4.11	0.66	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.15	0.57	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อ พัฒนาโครงการหลวงอ่างขางให้เป็นแม่แบบของการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.17	0.68	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการกันผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่า จากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการ รองรับของดอยอ่างขาง	4.07	0.75	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิง นิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ	4.11	0.69	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพัฒนาที่ดินและปรับภูมิทัศน์โดยอ้อมข้างให้เป็นมาตรฐานสากล	3.98	0.74	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญญาณต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง	4.24	0.64	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอย่างขาง	4.07	0.89	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.10	0.59	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.12	0.54	มาก

จากตาราง 15 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงอย่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.18 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.20 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.19 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และอันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล และโครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอย่างขาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงอย่างขางให้เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญญาณต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.24 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการกันผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง และโครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอ่างขาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.07 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับภูมิทัศน์ดอยอ่างขางให้เป็นมาตรฐานสากล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.98 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขาง	4.14	0.78	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง	4.07	0.75	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง	3.91	0.78	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง	3.76	0.82	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล	3.91	0.81	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง	4.09	0.71	มาก
โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	4.28	0.74	มากที่สุด
โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอยอ่างขาง	4.19	0.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.03	0.61	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
กลยุทธ์ที่ 2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ	3.92	0.72	มาก
โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของอ่างขางและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ	4.00	0.73	มาก
โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง	3.93	0.70	มาก
โครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวอ่างขาง	3.94	0.76	มาก
โครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่างขาง	3.93	0.75	มาก
โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวอ่างขางผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ	4.02	0.81	มาก
โครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่มีคุณภาพ	4.09	0.78	มาก
ค	3.98	0.61	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.01	0.59	มาก

จากตาราง 15 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 2 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.14 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.28 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น

เท่ากับ 4.19 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.09 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.07 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง และโครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 3.91 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 6 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.76 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.92 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.09 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวอ่างขางผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.02 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของอ่างขางและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.00 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 3.94 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง และโครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่างขาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 3.93 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่างๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง	4.14	0.75	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	4.17	0.75	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน	4.06	0.68	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน	4.19	0.73	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอ่างขาง	3.80	0.76	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่าอ่างขาง	4.00	0.64	มาก
โครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.06	0.63	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.04	0.54	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอ่างขางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชนดอยอ่างขาง	4.17	0.77	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ	3.93	0.72	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการยกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน	4.13	0.73	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน	4.00	0.85	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน	4.11	0.77	มาก
ค	4.07	0.66	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.05	0.58	มาก

จากตาราง 15 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 หมู่ มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยอ้อม มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.14 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการอบรมภาคพิเศษท้องถิ่นด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.19 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน และโครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวบนดอยอย่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่าอย่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.00 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอย่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.80 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอย่างขางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.92 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชนดอยอย่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น

เท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 โครงการที่ 3 : โครงการยกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.13 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.00 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.93 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธารและพืช บนดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ บนดอยอ่างขาง	4.17	0.70	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า	4.26	0.76	มากที่สุด
โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอ่างขาง	4.19	0.73	มาก
โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว	4.06	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.17	0.68	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน	4.02	0.75	มาก
โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ	4.02	0.66	มาก
โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน	4.07	0.75	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.15	0.76	มาก
ค	4.08	0.63	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.13	0.63	มาก

จากตาราง 15 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 4 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อพิทักษ์ป่า มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.26 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.19 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.02 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.15 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.07 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.02 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

**ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง**

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมจัดการ
ท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น
1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค			
1.1 ทุกฝ่ายควรที่จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุงถนนและพัฒนา เส้นทางเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในดอยอ่างขาง ให้เชื่อมโยงถึงกัน	4.26	0.70	มากที่สุด
1.2 ควรเร่งพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ในแหล่งท่องเที่ยว	4.09	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.17	0.69	มาก
2. การจัดการด้านที่พักแรมและร้านอาหาร			
2.1 โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีที่พักแรม เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	3.96	0.78	มาก
2.2 ทุกฝ่ายควรที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่พักแรมให้มี ความหลากหลาย เช่น มีโฮมสเตย์ โรงแรมระดับ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาว	3.72	0.90	มาก
2.3 ชุมชนควรที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานที่พักแรมและ ร้านอาหารควรให้มีความสะอาดและความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น	4.19	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.96	0.68	มาก
3. การจัดการแหล่งท่องเที่ยว			
3.1 ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการให้บริการที่ มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ	4.20	0.74	มาก
3.2 มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	4.11	0.74	มาก
3.3 การมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมบนดอยอ่างขาง	4.11	0.74	มาก
3.4 มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาด้านการให้ความรู้ และการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อปลูกจิตสำนึก	4.11	0.77	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.66	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
4. การจัดการด้านกิจกรรม			
4.1 กิจกรรมท่องเที่ยวชมพื้นที่โครงการหลวงอ่างขา	4.31	0.61	มากที่สุด
4.2 กิจกรรมทางธรรมชาติและผจญภัย เช่น การเดินป่า ขี่ล่อชมไพร ถ่ายรูปธรรมชาติ ดูนก ฯลฯ	4.19	0.75	มาก
4.3 กิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น นำชมหมู่บ้านชาวเขาจัด กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ	4.15	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.22	0.65	มา ด
5. บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ			
5.1 การผลิตสินค้าและของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวในเชิง อนุรักษ์โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	4.17	0.82	มาก
5.2 การจัดการสถานพยาบาล อนามัย หรือ อาสาสมัครด้าน บรรเทาสาธารณภัย เอทีเอ็ม ปิมน้ำมัน	4.20	0.85	มาก
5.3 จัดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ของจังหวัดและเอกชน	4.11	0.77	มาก
5.4 ต้องการมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	4.07	0.91	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.14	0.76	มาก
6. บทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในโครงการหลวงอ่างขา ควรมีลักษณะต่อไปนี้ในระดับใด			
6.1 ท่านคิดว่าภาครัฐควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด			
1. บทบาทในการลงทุนด้านพัฒนาสาธารณูปโภค	4.20	0.65	มาก
2. บทบาทในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4.17	0.72	มาก
3. บทบาทในการพัฒนาการตลาดด้านการท่องเที่ยว	4.13	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.17	0.62	มาก
6.2 ภาคเอกชนควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด			
1. บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภค	4.02	0.71	มาก
2. บทบาทในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	4.11	0.77	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
3. บทบาทในการร่วมทำการตลาดและสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์และบริการ	4.15	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.09	0.68	มาก
6.3 ภาคประชาชนควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด			
1. บทบาทในการดูแลรักษาทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น	4.17	0.97	มาก
2. บทบาทในการให้บริการที่พักแรม ภัตตาคารและนำเที่ยว	4.00	1.00	มาก
3. บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภคและธุรกิจด้านการท่องเที่ยว	4.00	0.85	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.05	0.84	มาก
ภาพรวมทั้ง 6 ด้าน	4.12	0.56	มาก

จากตาราง 16 ผู้วิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวโดยอ้อมข้าง โดยมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.12 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ในด้านการจัดการกิจกรรม มีคะแนนมากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากถึง 4.22 คะแนน ซึ่งจัดว่าเป็นด้านที่มีคะแนนในระดับมากที่สุด รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค โดยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากถึง 4.17 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น 4.14 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ในส่วนด้านบทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในโครงการหลวงข้างนั้นสามารถเรียงตามลำดับคะแนนได้ดังนี้ คือ ภาครัฐ 4.17 โดยจัดอยู่ในคะแนนระดับมาก ภาคเอกชน ได้คะแนน 4.09 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก และภาคประชาชน ได้คะแนน 4.05 โดยคะแนนจัดอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

**ตอนที่ 6 ข้อมูลความต้องการของประชาชนต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายัง
ดอยอ่างขาง**

ตาราง 17 ความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมายังดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่าง
ภาคประชาชน

ความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยว/ปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000 คน	5	9.30
100,001 – 200,000 คน	16	29.60
201,000 – 300,000 คน	8	14.80
300,001 – 400,000 คน	7	13.00
มากกว่า 400,000 คน	18	33.33
รวม	100	100.00

จากตาราง 17 ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างภาคประชาชนมีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังดอยอ่างขาง จำนวนมากกว่า 400,000 คนต่อปีมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 33.33 และรองลงมา ได้แก่ มีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยว 100,001 – 200,000 คนต่อปี คิดเป็นร้อยละ 29.60 และมีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยว 201,000 – 300,000 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00

ตอนที่ 7 ความต้องการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

ตาราง 18 ความต้องการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน

ประเภท	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
ไกด์นำเที่ยวหมู่บ้านและเดินป่า	24	13.56
บริการให้นักท่องเที่ยวเช่ารถ	21	11.86
ร้านขายอาหาร	25	14.12
ร้านขายของที่ระลึก	29	16.38
บริการนวดและเสริมสวย (SPA)	13	7.34
เปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก (Home stay)	19	10.73
ประกอบธุรกิจรีสอร์ทและโรงแรมที่พัก	25	14.12
ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมสวนดอกไม้/ผลไม้	17	9.60
อื่น ๆ	4	2.26
รวม	177	100.00

จากตาราง 18 ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างภาคประชาชนมีความต้องการเปิดร้านขายของที่ระลึกมากที่สุด เป็นอันดับ 1 โดยมีจำนวน 29 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 16.38 รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ เปิดร้านขายอาหารและประกอบธุรกิจรีสอร์ทและโรงแรมที่พัก โดยมีจำนวน 25 คำตอบเท่ากับร้อยละ 14.12 อันดับที่ 3 ได้แก่ ไกด์นำเที่ยวหมู่บ้านและเดินป่า โดยมีจำนวน 24 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 13.56

2.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของภาครัฐ ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษานี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกลุ่มตัวอย่างภาครัฐจำนวนทั้งสิ้น 100 ราย โดยนำเสนอในรูปแบบของความถี่และร้อยละ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	36	36.00
หญิง	64	64.00
รวม	100	100.00
2. อายุ		
17 – 24 ปี	4	4.00
25 – 34 ปี	29	29.00
35 – 44 ปี	31	31.00
45 – 54 ปี	30	30.00
55 – 64 ปี	6	6.00
รวม	100	100.00
3. สถานภาพ		
โสด	42	42.00
สมรส	52	52.00
ม่าย	1	1.00
หย่าร้าง	5	5.00
รวม	100	100.00

ตาราง 19 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4 การศึกษา		
ป.6	1	1.00
ม.3	3	3.00
ม.6	6	6.00
ปวช.	2	2.00
ปวส	6	6.00
ปริญญาตรี	65	65.00
ปริญญาโท	17	17.00
รวม	100	100.00
5. อาชีพ		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3	3.00
รับราชการ	96	96.00
ข้าราชการบำนาญ	1	1.00
รวม	100	100.00
6. รายได้/เงินเดือน		
5,001 – 10,000 บาท	25	25.00
10,001 – 15,000 บาท	35	35.00
15,001 – 20,000 บาท	14	14.00
20,001 – 25,000 บาท	10	10.00
25,000 บาทขึ้นไป	16	16.00
รวม	100	100.00

จากตาราง 19 อาจสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างภาครัฐส่วนใหญ่เป็นหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 35 – 54 ปี และส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือรับราชการ ซึ่งมีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง

2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคีรัฐ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. แปลงรับเสด็จ/แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ	4.18	0.64	มาก
2. โรงเรียนแสดงพรรณไม้ โรงเรียนกุหลาบ สวนบอนไซ	4.26	0.68	มากที่สุด
3. แปลงผลไม้และผักเมืองหนาว	4.20	0.67	มาก
4. จุดชมวิวยอดดั่ง/จุดชมวิวยายแดนพม่า	4.09	0.77	มาก
5. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	4.30	0.73	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	0.54	มาก

จากตาราง 20 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของโครงการหลวงดอยอ่างขางที่น่าท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างภาคีรัฐ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.15 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า เส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.30 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนแสดงพรรณไม้ โรงเรียนกุหลาบ สวนบอนไซ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.26 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พระธาตุดอยอ่างขาง	3.94	0.71	มาก
2. วิถีชีวิตชาวมูเซอดำ บ้านขอบด้ง	3.94	0.69	มาก
3. วิถีชีวิตเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล	3.86	0.67	มาก
4. วิถีชีวิตชาวจีนยูนนาน บ้านหลวง	3.85	0.64	มาก
5. วิถีชีวิตชาวไทยใหญ่ ดอยอ่างขาง	3.79	0.74	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.87	0.56	มาก

จากตาราง 21 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.87 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า พระธาตุดอยอ่างขาง และวิถีชีวิตชาวมูเซอดำ บ้านขอบด้ง เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.94 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ วิถีชีวิตเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.86 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

2.3 เทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขา จังหวัด เชียงใหม่

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขา ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ

เทศกาลงานประเพณี	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง	4.46	0.72	มากที่สุด
2. เทศกาลเก็บสตอเบอรี่ พลับ	3.97	0.82	มาก
3. เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งอ่างขาออกดอก	4.24	0.79	มากที่สุด
4. เทศกาลปีใหม่มูเซอดำ	3.71	0.73	มาก
5. เทศกาลปีใหม่และเข้าพรรษาปะหล่อง	3.74	0.75	มาก
6. เทศกาลปีใหม่ชาวจีนยูนนานและไทยใหญ่	3.76	0.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.98	0.59	มาก

จากตาราง 22 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.98 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง เป็นเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.46 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งอ่างขาออกดอก โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.24 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 กิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคีรัฐ

กิจกรรม	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าพรม	3.92	0.66	มาก
2. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากูระ	3.95	0.69	มาก
3. เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขาง	3.94	0.74	มาก
4. การขี่จักรยานบนดอยอ่างขาง	3.57	0.94	มาก
5. การดูนก	3.83	0.83	มาก
6. การขี่ฟูล่องไพร	3.58	0.87	มาก
7. เส้นทางธรรมชาติป่าไผ่	3.68	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.78	0.61	มาก

จากตาราง 23 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคีรัฐ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.78 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากูระ เป็นกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.95 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.94 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

2.5 บริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขา จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขา ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ

การให้บริการ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ที่กางเต็นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์	4.10	0.78	มาก
2. อาหารท้องถิ่น	3.78	0.76	มาก
3. การนำเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่าต่าง ๆ	3.76	0.77	มาก
4. ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์จังหวัด และมัคคุเทศก์	3.89	0.79	มาก
5. ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายยา	3.55	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.81	0.63	มาก

จากตาราง 24 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของโครงการหลวงดอยอ่างขา ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.81 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ที่กางเต็นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์ เป็นบริการที่เหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.10 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์จังหวัด และมัคคุเทศก์ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.89 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคครัว

จุดแข็ง	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง	4.35	0.69	มากที่สุด
2. มีป่าสมบูรณ์ธรรมชาติสวยงามโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะ	3.99	0.72	มาก
3. มีชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอกความหลากหลายของพืชผักและผลไม้เมืองหนาวของโครงการหลวง	4.44	0.64	มากที่สุด
4. มีความหลากหลายของวิถีชีวิตประเพณีของ 4 กลุ่มชนเผ่า ได้แก่ ไทยใหญ่ มูเซอดำ ปะหล่อง และจีนฮ่อ	3.87	0.68	มาก
5. มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในดอยอ่างขาง	3.74	0.66	มาก
6. มีบริการด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สมบูรณ์	3.88	0.77	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.04	0.50	มาก

จากตาราง 25 ผู้วิจัยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จากกลุ่มตัวอย่างภาคครัว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.04 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีการให้ความคิดเห็นว่า ชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอก ความหลากหลายของพืชผัก และผลไม้เมืองหนาวของโครงการหลวง เป็นจุดแข็งมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.44 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.35 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ตาราง 26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคครัว

จุดอ่อน (ข้อด้อย)	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ขาดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่โครงการหลวงอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ	3.56	0.86	มาก
2. ขาดแผนการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา	3.37	0.88	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง	3.77	0.94	มาก
4. ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน	3.88	0.92	มาก
5. มีปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม การกำจัดขยะ	3.71	0.93	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.66	0.65	มาก

จากตาราง 26 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จากกลุ่มตัวอย่างภาคครัว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.66 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน เป็นจุดอ่อนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.88 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.77 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ

โอกาสในการพัฒนา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง	4.22	0.66	มากที่สุด
2. มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ	4.16	0.73	มาก
3. ได้รับความสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการจากภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยว	3.88	0.76	มาก
4. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเฝ้าต่าง ๆ	4.00	0.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.06	0.59	มาก

จากตาราง 27 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขางจากกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.06 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีการให้ความคิดเห็นว่า มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง เป็นโอกาสในการพัฒนามากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.22 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.16 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคีรัฐ

อุปสรรคต่อการพัฒนา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. มีแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรที่ราบสูงในโครงการหลวงอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเป็นคู่แข่ง	3.45	0.94	มาก
2. กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว	3.62	0.78	มาก
3. มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย	3.46	0.93	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.51	0.69	มาก

จากตาราง 28 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคีรัฐ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.51 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนามากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.62 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.46 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนา
โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืน

4.1 ความคิดเห็นเรื่องวิสัยทัศน์ของการพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนา
โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ

วิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น
1. โครงการหลวงดอยอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล	4.35	0.74	มากที่สุด
2. โครงการหลวงดอยอ่างขางจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ	4.02	0.83	มาก
3. โครงการหลวงดอยอ่างขางจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ	4.16	0.75	มาก
4. โครงการหลวงดอยอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	4.13	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.64	มาก

จากตาราง 29 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขางเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.16 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า โครงการหลวงดอยอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและระดับสากล เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.35 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการหลวงดอยอ่างขางจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.16 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการหลวงดอยอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.13 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 4 ได้แก่ โครงการหลวงดอยอ่างขางจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.02 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

4.2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคีรัฐ

ยุทธศาสตร์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง	4.07	0.68	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง	4.09	0.70	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	3.88	0.83	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง	4.07	0.81	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.03	0.63	มาก

จากตาราง 30 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์โครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.03 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์มากที่สุด เป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.09 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง และยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 4.07 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.88 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของ โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของ
กลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวใน โครงการหลวงอ่างขาง	4.44	0.71	มากที่สุด
โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว	4.36	0.67	มากที่สุด
โครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาว ร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ	4.28	0.71	มากที่สุด
โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมือง หนาวระดับสากล	4.25	0.70	มากที่สุด
โครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์ พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์	4.36	0.76	มากที่สุด
โครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลาย ทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอ่างขาง	4.37	0.71	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.32	0.58	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อ พัฒนาโครงการหลวงอ่างขางให้เป็นแม่แบบของการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.29	0.74	มากที่สุด
โครงการที่ 1 : โครงการกันผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่า จากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการ รองรับของดอยอ่างขาง	4.20	0.75	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิง นิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ	4.02	0.76	มาก

ตาราง 31 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับปรุงทัศนียภาพอย่างขางให้เป็นมาตรฐานสากล	4.18	0.74	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญญาณต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง	4.06	0.85	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอย่างขาง	4.13	0.81	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.12	0.62	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.22	0.56	มากที่สุด

จากตาราง 31 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงอย่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.44 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอย่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.37 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว และโครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 4.36 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.28 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และอันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.25 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงอย่างขางให้เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.29 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการกันผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและ

การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.20 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.24 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับภูมิทัศน์ดอยอ่างขางให้เป็นมาตรฐานสากล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.18 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ และโครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.13 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.02

ตาราง 31 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขาง	4.21	0.77	มากที่สุด
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง	4.19	0.79	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง	3.97	0.83	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง	3.64	0.89	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล	4.03	0.85	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง	4.07	0.87	มาก
โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	4.26	0.86	มากที่สุด

ตาราง 31 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอย อ่างขาง	4.02	0.89	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.02	0.67	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขาง ระดับนานาชาติ	4.10	0.85	มาก
โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้าน การเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขางและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ	4.11	0.85	มาก
โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของ การท่องเที่ยวดอยอ่างขาง	3.98	0.76	มาก
โครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การ ท่องเที่ยวอ่างขาง	3.98	0.89	มาก
โครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่าง ขาง	3.98	0.91	มาก
โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การ ท่องเที่ยวดอยอ่างขางผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ	4.00	0.95	มาก
โครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่ มีคุณภาพ	3.99	0.87	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.01	0.75	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.02	0.69	มาก

จากตาราง 31 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 2 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.21 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีโครงการที่มี

ความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.26 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.19 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.07 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.03 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทาง เพื่อเข้าถึงดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.02 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 6 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.97 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 7 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.64 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.10 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของอ่างขางและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวอ่างขางผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.00 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.99 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง โครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวอ่างขาง และโครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่างขาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.98 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 31 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่างๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง	4.24	0.74	มากที่สุด
โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	4.14	0.78	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน	4.10	0.80	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน	4.15	0.78	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอ่างขาง	3.96	0.82	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่าอ่างขาง	4.11	0.89	มาก
โครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.10	0.81	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.09	0.67	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอ่างขางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชนดอยอ่างขาง	4.31	0.81	มากที่สุด
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ	4.00	0.80	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการยกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน	4.13	0.87	มาก

ตาราง 31 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน	4.11	0.80	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน	4.10	0.77	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.13	0.71	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.11	0.66	มาก

จากตาราง 31 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.24 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.15 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.14 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่าอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน และโครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจการการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.10 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.96 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอ่างขางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.24 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความ

คิดเห็นเท่ากับ 4.31 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 โครงการที่ 3 : โครงการยกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.13 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.10 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.00 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 31 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธารและพืช บนดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ บนดอยอ่างขาง	4.38	0.75	มากที่สุด
โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า	4.31	0.84	มากที่สุด
โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอ่างขาง	4.33	0.82	มากที่สุด
โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว	4.19	0.85	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.28	0.76	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน	4.25	0.80	มากที่สุด
โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ	4.10	0.83	มาก
โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน	4.19	0.80	มาก

ตาราง 31 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.17	0.80	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.15	0.72	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.21	0.71	มากที่สุด

จากตาราง 31 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 4 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติบนดอยอ่างขางมีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.38 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอ่างขางมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.33 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.31 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และอันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.19 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.25 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.19 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.10 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

**ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง**

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมจัดการ
ท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ

	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น
1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค			
1.1 ทุกฝ่ายควรที่จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุงถนนและพัฒนา เส้นทางการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในดอยอ่างขาง ให้เชื่อมโยงถึงกัน	4.31	0.81	มาก
1.2 ควรเร่งพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ในแหล่งท่องเที่ยว	4.09	0.88	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.20	0.81	มาก
2. การจัดการด้านที่พักแรมและร้านอาหาร			
2.1 โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีที่พักแรม เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	4.19	0.95	มาก
2.2 ทุกฝ่ายควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่พักแรมให้มี ความหลากหลาย เช่น มีโฮมสเตย์ โรงแรมระดับ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาว	3.93	0.97	มาก
2.3 ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานที่พักแรมและ ร้านอาหารควรมีความสะอาดและความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น	4.30	0.89	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.14	0.80	มาก
3. การจัดการแหล่งท่องเที่ยว			
3.1 ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการให้บริการที่ มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ	4.23	0.80	มากที่สุด
3.2 มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	4.17	0.80	มาก
3.3 การมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมบนดอยอ่างขาง	4.28	0.78	มากที่สุด
3.4 มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาด้านการให้ความรู้ และการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อปลูกจิตสำนึก	4.22	0.81	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.22	0.70	มากที่สุด

ตาราง 32 (ต่อ)

	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
4. การจัดการด้านกิจกรรม			
4.1 กิจกรรมท่องเที่ยวชมพื้นที่โครงการหลวงอ่างขา	4.17	0.75	มาก
4.2 กิจกรรมทางธรรมชาติและผจญภัย เช่น การเดินป่า ขี่พ้อชมไพร ถ่ายรูปธรรมชาติ ดูนก ฯลฯ	4.15	0.76	มาก
4.3 กิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น นำชมหมู่บ้านชาวเขาจัด กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ	4.11	0.80	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.14	0.72	มาก
5. บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ			
5.1 การผลิตสินค้าและของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวในเชิง อนุรักษ์โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	4.13	0.87	มาก
5.2 การจัดการสถานพยาบาล อนามัย หรือ อาสาสมัครด้าน บรรเทาสาธารณภัย เอทีเอ็ม ปิมน้ำมัน	3.99	0.88	มาก
5.3 จัดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ของจังหวัดและเอกชน	4.16	0.82	มาก
5.4 ต้องการมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	4.27	0.83	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.72	มาก
6. บทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในโครงการหลวงอ่างขา ควรมีลักษณะต่อไปนี้ในระดับใด			
6.1 ท่านคิดว่าภาครัฐควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด			
1. บทบาทในการลงทุนด้านพัฒนาสาธารณูปโภค	4.11	0.90	มาก
2. บทบาทในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4.27	0.89	มากที่สุด
3. บทบาทในการพัฒนาการตลาดด้านการท่องเที่ยว	4.27	0.90	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.22	0.84	มากที่สุด
6.2 ภาคเอกชนควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด			
1. บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภค	4.12	0.71	มาก
2. บทบาทในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	4.22	0.85	มากที่สุด

ตาราง 32 (ต่อ)

	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
3. บทบาทในการร่วมทำการตลาดและสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์และบริการ	4.06	0.84	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.74	มาก
6.3 ภาคประชาชนควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด			
1. บทบาทในการดูแลรักษาทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น	4.36	0.84	มากที่สุด
2. บทบาทในการให้บริการที่พักแรม ภัตตาคารและน้ำดื่ม	4.41	0.93	มากที่สุด
3. บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภคและธุรกิจด้านการท่องเที่ยว	4.09	0.87	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.19	0.77	มาก
ภาพรวม 6 ด้าน	4.17	0.65	มาก

จากตาราง 32 ผู้วิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวได้อย่าง
 ขาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.17 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดย
 ให้ความคิดเห็นว่า ในด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีคะแนนมากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนน
 เฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากถึง 4.22 คะแนน ซึ่งจัดว่าเป็นด้านที่มีคะแนนในระดับมากที่สุด
 รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และ
 สาธารณูปโภค โดยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากถึง 4.20 คะแนน จัดได้ว่ามีคะแนนใน
 ระดับมาก ส่วนในด้านการจัดการด้านที่พักแรมและร้านอาหาร และการจัดการด้านกิจกรรม ซึ่งมี
 คะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 4.14 คะแนน จัดได้ว่ามีคะแนนในระดับมาก

ในส่วนด้านบทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยว
 เชิงอนุรักษ์ในโครงการหลวงอย่างขางนั้นสามารถเรียงตามลำดับคะแนนได้ดังนี้ คือ ภาครัฐ และ
 ภาคเอกชน ซึ่งได้ระดับคะแนนเท่ากัน คือ 4.22 โดยคะแนนจัดอยู่ในระดับมาก และภาคประชาชน
 ได้คะแนน 4.19 โดยจัดอยู่ในคะแนนระดับมากเช่นเดียวกัน

**ตอนที่ 6 ข้อมูลความต้องการของประชาชนต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายัง
ดอยอ่างขาง**

ตาราง 33 ความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมายังดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่าง
ภาครัฐ

ความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยว/ต่อปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000 คน	15	15.00
100,001 – 200,000 คน	39	39.00
201,000 – 300,000 คน	15	15.00
300,001 – 400,000 คน	17	17.00
มากกว่า 400,000 คน	14	14.00
รวม	100	100.00

จากตาราง 33 ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างภาครัฐ มีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังดอยอ่างขาง จำนวน 100,001 – 200,000 คนต่อปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.00 และรองลงมา ได้แก่ มีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยว จำนวน 300,001 – 400,000 คนต่อปี คิดเป็นร้อยละ 17.00

ตอนที่ 7 ข้อมูลความต้องการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ

ตาราง 34 ความต้องการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ

ประเภท	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
ไกด์นำเที่ยวหมู่บ้านและเดินป่า	39	14.29
บริการให้นักท่องเที่ยวเช่ารถ	21	7.69
ร้านขายอาหาร	37	13.55
ร้านขายของที่ระลึก	49	17.95
บริการนวดและเสริมสวย (SPA)	15	5.49
เปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก (Home stay)	41	15.02
ประกอบธุรกิจรีสอร์ทและโรงแรมที่พัก	32	11.72
ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมสวนดอกไม้/ผลไม้	39	14.29
รวม	273	100.00

จากตาราง 34 ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างภาครัฐมีความต้องการเปิดร้านขายของที่ระลึกมากที่สุด เป็นอันดับ 1 โดยมีจำนวน 49 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 17.95 รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ เปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก (Home stay) โดยมีจำนวน 41 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 15.02 อันดับที่ 3 ได้แก่ เป็นไกด์นำเที่ยวหมู่บ้านและเดินป่า และให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมสวนดอกไม้/ผลไม้ โดยมีจำนวน 39 คำตอบเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.29

3.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของภาคเอกชน ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษานี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน จำนวนทั้งสิ้น 100 ราย โดยนำเสนอในรูปแบบของความถี่และร้อยละ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตาราง 35 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	41	41.00
หญิง	59	59.00
รวม	100	100.00
2. อายุ		
17 – 24 ปี	27	27.00
25 – 34 ปี	49	49.00
35 – 44 ปี	15	15.00
45 – 54 ปี	9	9.00
รวม	100	100.00
3. สถานภาพ		
โสด	44	44.00
สมรส	52	52.00
ม่าย	3	3.00
หย่าร้าง	1	1.00
รวม	100	100.00

ตาราง 35 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4 การศึกษา		
ป.4	4	4.00
ป.6	1	1.00
ม.3	13	13.00
ม.6	11	11.00
ปวช.	9	9.00
ปวส	8	8.00
ปริญญาตรี	49	49.00
ปริญญาโท	5	5.00
อื่น ๆ		
รวม	100	100.00
5. อาชีพ		
ค้าขาย	14	14.00
ลูกจ้างบริษัท	28	28.00
รับจ้าง	42	42.00
ธุรกิจส่วนตัว	16	16.00
รวม	100	100.00
6. รายได้/เงินเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	31	31.00
5,001 – 10,000 บาท	30	30.00
10,001 – 15,000 บาท	29	29.00
15,001 – 20,000 บาท	3	3.00
20,001 – 25,000 บาท	3	3.00
25,000 บาทขึ้นไป	4	4.00
รวม	100	100.00

จากตาราง 35 อาจสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างภาคเอกชนส่วนใหญ่เป็นหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 25 – 34 ปี และส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ รับจ้าง ซึ่งมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 15,000 บาท

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง

2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. แปลงรับเสด็จ/แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ	4.07	0.77	มาก
2. โรงเรือนแสดงพรรณไม้ โรงเรือนกุหลาบ สวนบอนไซ	4.13	0.75	มาก
3. แปลงผลไม้และผักเมืองหนาว	3.73	0.91	มาก
4. จุดชมวิวยอดดอย/จุดชมวิวยายแดงพม่า	3.76	0.89	มาก
5. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	3.65	0.94	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.87	0.61	มาก

จากตาราง 36 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของโครงการหลวงดอยอ่างขางที่น่าท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.87 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า โรงเรือนแสดงพรรณไม้ โรงเรือนกุหลาบ สวนบอนไซ เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.13 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ แปลงรับเสด็จ/แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.07 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 37 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พระธาตุดอยอ่างขาง	3.63	0.97	มาก
2. วิถีชีวิตชาวมูเซอดำ บ้านขอบด้ง	3.55	0.83	มาก
3. วิถีชีวิตเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล	3.74	0.73	มาก
4. วิถีชีวิตชาวจีนยูนนาน บ้านหลวง	3.54	0.85	มาก
5. วิถีชีวิตชาวไทยใหญ่ ดอยอ่างขาง	3.43	0.90	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.58	0.68	มาก

จากตาราง 37 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.58 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า วิถีชีวิตเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.74 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ พระธาตุดอยอ่างขาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.63 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

2.3 เทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

เทศกาลงานประเพณี	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง	4.28	0.84	มากที่สุด
2. เทศกาลเก็บสตอเบอรี่ พลับ	4.05	0.84	มาก
3. เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งอ่างขางออกดอก	4.24	0.87	มากที่สุด
4. เทศกาลปีใหม่หมูเซอดำ	3.55	0.99	มาก
5. เทศกาลปีใหม่และเข้าพรรษาปะหล่อง	3.56	0.92	มาก
6. เทศกาลปีใหม่ชาวจีนยูนนานและไทยใหญ่	3.53	0.96	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.87	0.73	มาก

จากตาราง 38 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน พบว่า โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.87 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง เป็นเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.28 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งอ่างขางออกดอก โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.24 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 กิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

กิจกรรม	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าพรม	3.77	0.79	มาก
2. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากูระ	3.97	0.85	มาก
3. เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขาง	3.95	0.77	มาก
4. การขี่จักรยานบนดอยอ่างขาง	3.82	0.89	มาก
5. การดูนก	4.06	0.85	มาก
6. การขี่ฟูล่องไพร	3.51	0.82	มาก
7. เส้นทางธรรมชาติป่าไผ่	3.53	0.86	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.80	0.61	มาก

จากตาราง 39 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.80 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากูระ เป็นกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.97 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.77 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

2.5 บริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขา จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 40 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขา ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

การให้บริการ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ที่กางเต้นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์	3.94	0.86	มาก
2. อาหารท้องถิ่น	3.57	0.74	มาก
3. การนำเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่าต่าง ๆ	3.58	0.89	มาก
4. ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์จังหวัด และมัคคุเทศก์	3.59	0.91	มาก
5. ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายยา	3.20	0.98	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.58	0.57	มาก

จากตาราง 40 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของโครงการหลวงดอยอ่างขา ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.58 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ที่กางเต้นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์ เป็นบริการที่เหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.94 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์จังหวัด และมัคคุเทศก์ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.59 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

จุดแข็ง	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง	4.17	0.74	มาก
2. มีป่าสมบูรณ์ธรรมชาติสวยงามโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะ	4.03	0.82	มาก
3. มีชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอกความหลากหลายของพืชผักและผลไม้เมืองหนาวของโครงการหลวง	4.28	0.79	มากที่สุด
4. มีความหลากหลายของวิถีชีวิตประเพณีของ 4 กลุ่มชนเผ่า ได้แก่ ไทยใหญ่ มูเซอดำ ปะหล่อง และจีนฮ่อ	3.90	0.78	มาก
5. มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในดอยอ่างขาง	3.83	0.77	มาก
6. มีบริการด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สมบูรณ์	3.69	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.98	0.57	มาก

จากตาราง 41 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขางจากกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.98 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอกความหลากหลายของพืชผักและผลไม้เมืองหนาวของโครงการหลวงฯ เป็นจุดแข็งมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.28 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 42 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

จุดอ่อน (ข้อด้อย)	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ขาดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่โครงการหลวงอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ	3.46	0.90	มาก
2. ขาดแผนการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา	3.46	0.86	มาก
3. การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง	3.62	0.93	มาก
4. ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน	3.57	0.99	มาก
5. มีปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม การกำจัดขยะ	3.48	1.11	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.52	0.70	มาก

จากตาราง 42 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จากกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.52 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง เป็นจุดอ่อนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.62 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.57 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 43 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

โอกาสในการพัฒนา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง	4.11	0.82	มาก
2. มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ	4.02	0.89	มาก
3. ได้รับความสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการจากภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยว	3.87	0.82	มาก
4. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ	4.06	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.01	0.69	มาก

จากตาราง 43 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขางจากกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.01 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง เป็นโอกาสในการพัฒนามากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัด เชียงใหม่

ตาราง 44 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

อุปสรรคต่อการพัฒนา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. มีแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรที่ราบสูงในโครงการหลวงอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเป็นคู่แข่ง	2.80	0.94	ปานกลาง
2. กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว	3.40	0.96	ปานกลาง
3. มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย	3.09	1.11	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.10	0.78	ปานกลาง

จากตาราง 44 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.10 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยให้ความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านกลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนามากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.40 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ได้แก่ มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.09 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนา
โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืน

4.1 ความคิดเห็นเรื่องวิสัยทัศน์ของการพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ตาราง 45 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนา
โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

วิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น
1. โครงการหลวงดอยอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล	4.18	0.76	มาก
2. โครงการหลวงดอยอ่างขางจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ	3.96	0.86	มาก
3. โครงการหลวงดอยอ่างขางจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ	4.10	0.82	มาก
4. โครงการหลวงดอยอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	4.09	0.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.08	0.67	มาก

จากตาราง 45 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขางเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.08 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า โครงการหลวงดอยอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.18 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการหลวงดอยอ่างขางจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.10 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการหลวงดอยอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.09 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 4 ได้แก่ โครงการหลวงดอยอ่างขางจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.93 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 46 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

ยุทธศาสตร์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง	3.89	0.76	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง	4.00	0.74	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	3.85	0.76	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง	3.97	0.80	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.93	0.65	มาก

จากตาราง 46 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์โครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.93 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์มากที่สุด เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.00 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.97 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.89 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 4 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.85 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 47 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงอ่างขาง	4.23	0.74	มากที่สุด
โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว	4.09	0.78	มาก
โครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ	4.09	0.84	มาก
โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล	4.00	0.72	มาก
โครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์	4.06	0.78	มาก
โครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอ่างขาง	3.99	0.74	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.05	0.61	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงอ่างขางให้เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.99	0.73	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการกันผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง	3.99	0.63	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ	3.90	0.72	มาก

ตาราง 47 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับภูมิทัศน์โดยอ้อมอย่างข้างให้เป็นมาตรฐานสากล	4.08	0.73	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญญาณต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง	3.93	0.86	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอย่างข้าง	4.03	0.91	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	3.99	0.60	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.02	0.55	มาก

จากตาราง 47 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงดอยอย่างข้าง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.23 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว และโครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.09 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.00 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอย่างข้าง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.99 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงอย่างข้างให้เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.99 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดิน

และปรับภูมิทัศน์ดอยอ่างขางให้เป็นมาตรฐานสากล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.08 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอ่างขาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.03 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการกันผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.99 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.93 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.90 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 47 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขาง	4.01	0.85	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง	3.86	0.80	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง	3.67	0.84	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง	3.57	0.81	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล	3.69	0.76	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง	3.85	0.86	มาก

ตาราง 47 (ต่อ)

กลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	3.92	0.86	มาก
โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอยอ่างขาง	3.91	0.85	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	3.78	0.64	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ	4.02	0.76	มาก
โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของอ่างขางและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ	3.85	0.82	มาก
โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง	3.91	0.77	มาก
โครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวอ่างขาง	3.89	0.77	มาก
โครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่างขาง	3.89	0.79	มาก
โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวอ่างขางผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ	4.04	0.82	มาก
โครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่มีคุณภาพ	3.95	0.86	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	3.92	0.65	มาก
ภาพรวมโครงการ	3.85	0.60	มาก

จากตาราง 47 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 2 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.01 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.92 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทาง เพื่อเข้าถึงดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.91 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.86 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.85 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ คือ 3.69 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 6 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.67 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 7 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.57 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.02 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวอ่างขาง ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.04 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 โครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่มีคุณภาพมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.95 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.91 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวอ่างขาง และโครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่างขาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 3.89 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของอ่างขางและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.85 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 47 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่างๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวง ดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง	4.18	0.66	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	4.14	0.74	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรม แบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน	3.97	0.78	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้าน ธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน	4.03	0.80	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอ่างขาง	3.79	0.78	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์ วัฒนธรรมชนเผ่าอ่างขาง	3.83	0.88	มาก
โครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวบน ดอยอ่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.03	0.80	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	3.96	0.61	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง ด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.05	0.81	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำ ลำธารโดยชุมชนดอยอ่างขาง	4.24	0.89	มากที่สุด
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผน ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ	3.93	0.78	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการ ยกกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัย และสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน	4.16	0.77	มาก

ตาราง 47 (ต่อ)

กลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน	3.92	0.86	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน	3.88	0.88	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.02	0.74	มาก
ภาพรวมโครงการ	3.99	0.65	มาก

จากตาราง 47 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยอ้อม มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.18 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.19 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน และโครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวบนดอยอย่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 4.03 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.97 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่าอย่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.83 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอย่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.79 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอย่างขางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.05 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชนดอยอย่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.24 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 โครงการที่ 3 : โครงการยกระดับการศึกษา

สร้างสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.16 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผน ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.93 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.92 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชนมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.88 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 47 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธารและพืช บนดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ บนดอยอ่างขาง	4.17	0.86	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า	4.10	0.91	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอ่างขาง	4.05	0.80	มาก
โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว	3.92	1.02	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.02	0.83	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน	3.95	0.95	มาก
โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ	3.99	0.92	มาก
โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน	4.04	0.94	มาก

ตาราง 47 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.01	0.87	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.01	0.82	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.02	0.78	มาก

จากตาราง 47 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 4 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติบนดอยอ่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.10 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.05 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.92 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.95 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.04 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ชุมชน โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.04 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.01 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

**ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง**

ตาราง 48 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค			
1.1 ทุกฝ่ายควรที่จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุงถนนและพัฒนา เส้นทางการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในดอยอ่างขาง ให้เชื่อมโยงถึงกัน	4.31	0.76	มาก
1.2 ควรเร่งพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ในแหล่งท่องเที่ยว	4.14	0.89	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.18	0.82	มาก
2. การจัดการด้านที่พักแรมและร้านอาหาร			
2.1 โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีที่พักแรม เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	3.84	0.92	มาก
2.2 ทุกฝ่ายควรที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่พักแรมให้มี ความหลากหลาย เช่น มีโฮมสเตย์ โรงแรมระดับ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาว	3.66	0.85	มาก
2.3 ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานที่พักแรมและ ร้านอาหารควรมีความสะอาดและความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น	4.37	0.75	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	3.96	0.68	มาก
3. การจัดการแหล่งท่องเที่ยว			
3.1 ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการให้บริการที่ มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ	4.17	0.79	มาก
3.2 มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	4.16	0.68	มาก
3.3 การมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมบนดอยอ่างขาง	4.31	0.75	มากที่สุด

ตาราง 48 (ต่อ)

	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
3.4 มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาด้านการให้ความรู้และการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อปลูกจิตสำนึก	4.15	0.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.20	0.61	มาก
4. การจัดการด้านกิจกรรม			
4.1 กิจกรรมท่องเที่ยวชมพื้นที่โครงการหลวงอ่างขา	4.16	0.82	มาก
4.2 กิจกรรมทางธรรมชาติและผจญภัย เช่น การเดินป่า ขี่พ้อชมไพร ถ้ำยรูปรธรรมชาติ ดูนก ฯลฯ	4.13	0.81	มาก
4.3 กิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น นำชมหมู่บ้านชาวเขาจัด กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ	3.96	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.08	0.74	มาก
5. บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ			
5.1 การผลิตสินค้าและของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวในเชิง อนุรักษ์โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	4.19	0.80	มาก
5.2 การจัดการสถานพยาบาล อนามัย หรือ อาสาสมัครด้าน บรรเทาสาธารณภัย เอทีเอ็ม ปั้มน้ำมัน	4.05	0.96	มาก
5.3 จัดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ของจังหวัดและเอกชน	4.15	0.80	มาก
5.4 ต้องการมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	4.25	0.74	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	0.70	มาก
6. บทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในโครงการหลวงอ่างขา ควรมีลักษณะต่อไปในระดับใด			
6.1 ท่านคิดว่าภาครัฐควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด			
1. บทบาทในการลงทุนด้านพัฒนาสาธารณูปโภค	4.22	0.69	มากที่สุด
2. บทบาทในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4.16	0.68	มาก
3. บทบาทในการพัฒนาการตลาดด้านการท่องเที่ยว	3.97	0.74	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.12	0.61	มาก

ตาราง 48 (ต่อ)

	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
6.2 ภาคเอกชนควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด			
1. บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภค	4.07	0.67	มาก
2. บทบาทในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	4.22	0.75	มากที่สุด
3. บทบาทในการร่วมทำการตลาดและสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์และบริการ	3.98	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.09	0.62	มาก
6.3 ภาคประชาชนควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด			
1. บทบาทในการดูแลรักษาทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น	4.38	0.75	มากที่สุด
2. บทบาทในการให้บริการที่พักแรม ภัตตาคารและน้ำดื่ม	4.06	0.85	มาก
3. บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภคและธุรกิจด้านการท่องเที่ยว	4.01	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	0.71	มาก
ภาพรวม 6 ด้าน	4.12	0.54	มาก

จากตาราง 48 ผู้วิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวโดยอ้อมข้าง โดยมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.12 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ในด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีคะแนนมากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากถึง 4.20 คะแนน ซึ่งจัดว่าเป็นด้านที่มีคะแนนในระดับมาก รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค โดยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมาก 4.18 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ในส่วนด้านบทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในโครงการหลวงข้างนั้นสามารถเรียงตามลำดับคะแนนได้ดังนี้ คือ ภาคประชาชน ได้คะแนนเท่ากับ 4.15 โดยคะแนนจัดอยู่ในระดับมาก ภาครัฐ ได้คะแนน 4.12 โดยจัดอยู่ในคะแนนระดับมาก และภาคเอกชน ได้คะแนน 4.02 โดยจัดอยู่ในคะแนนระดับมาก

**ตอนที่ 6 ข้อมูลความต้องการของประชาชนต่อจำนวนนักท่องเที่ยวซึ่งเดินทางยัง
ดอยอ่างขาง**

ตาราง 49 ความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมายังดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่าง
ภาคเอกชน

ความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยว/ต่อปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000 คน	9	9.00
100,001 – 200,000 คน	33	33.00
201,000 – 300,000 คน	13	13.00
300,001 – 400,000 คน	9	9.00
มากกว่า 400,000 คน	36	36.00
รวม	100	100.00

จากตาราง 49 ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน มีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวที่
เดินมายังดอยอ่างขาง จำนวนมากกว่า 400,000 คนต่อปีมากที่สุด เป็นอันดับ 1 ร้อยละ 36.00
รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ จำนวน 100,001 – 200,000 คนต่อปี ร้อยละ 33.00 และจำนวน
201,000 – 300,000 คนต่อปี

ตอนที่ 7 ข้อมูลความต้องการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง
ภาคเอกชน

ตาราง 50 ความต้องการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

ประเภท	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
ไกด์นำเที่ยวหมู่บ้านและเดินป่า	51	17.89
บริการให้นักท่องเที่ยวเช่ารถ	29	10.18
ร้านขายอาหาร	36	12.63
ร้านขายของที่ระลึก	37	12.98
บริการนวดและเสริมสวย (SPA)	26	9.12
เปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก (Home stay)	35	12.28
ประกอบธุรกิจรีสอร์ทและโรงแรมที่พัก	28	9.82
ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมสวนดอกไม้/ผลไม้	37	12.98
อื่น ๆ	6	2.11
รวม	285	100.00

จากตาราง 50 ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างภาคเอกชนมีความต้องการเปิดร้านขายของที่ระลึก และให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมสวนดอกไม้/ผลไม้ มากที่สุด เป็นอันดับ 1 โดยมีจำนวน 37 คำตอบ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.98 รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ร้านขายอาหาร โดยมีจำนวน 36 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 12.28 อันดับที่ 3 ได้แก่ เปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก (Home stay) โดยมีจำนวน 35 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 12.28

2.4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษานี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกลุ่มตัวอย่างภาคนักท่องเที่ยว จำนวนทั้งสิ้น 100 ราย โดยนำเสนอในรูปแบบของความถี่และร้อยละ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตาราง 51 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	41	41.00
หญิง	59	59.00
รวม	100	100.00
2. อายุ		
17 – 24 ปี	29	29.00
25 – 34 ปี	45	45.00
35 – 44 ปี	21	21.00
45 – 54 ปี	3	3.00
55 – 64 ปี	1	1.00
65 ปีขึ้นไป	1	1.00
รวม	100	100.00
3. สถานภาพ		
โสด	69	69.00
สมรส	28	28.00
ม่าย	1	1.00
หย่าร้าง	2	2.00
รวม	100	100.00

ตาราง 51 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4 การศึกษา		
ป.6	3	3.00
ม.3	6	6.00
ม.6	8	8.00
ปวช.	2	2.00
ปวส	14	14.00
ปริญญาตรี	61	61.00
ปริญญาโท	6	6.00
รวม	100	100.00
5. อาชีพ		
ค้าขาย	6	6.00
เกษตรกร	1	1.00
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4	4.00
รับราชการ	32	32.00
ลูกจ้างบริษัท	38	38.00
รับจ้าง	1	1.00
ธุรกิจส่วนตัว	11	11.00
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	1.00
นิสิต/นักศึกษา	4	4.00
แม่บ้าน	1	1.00
อื่น ๆ	1	1.00
รวม	100	100.00
6. รายได้/เงินเดือน		
ไม่มีรายได้	3	3.00
ต่ำกว่า 5,000 บาท	8	8.00
5,001 – 10,000 บาท	37	37.00
10,001 – 15,000 บาท	21	21.00

ตาราง 51 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
15,001 – 20,000 บาท	15	15.00
20,001 – 25,000 บาท	9	9.00
25,000 บาทขึ้นไป	7	7.00
รวม	100	100.00

7. ภูมิภาคอำนาจ

กรุงเทพฯ	27	2.00
กำแพงเพชร	1	1.00
กาฬสินธุ์	1	1.00
จันทบุรี	1	1.00
ปทุมธานี	2	2.00
ขอนแก่น	2	2.00
พัทลุง	1	1.00
พิจิตร	1	1.00
พิษณุโลก	1	1.00
นครปฐม	5	5.00
นครพนม	2	2.00
นครราชสีมา	1	1.00
นครศรีธรรมราช	1	1.00
นนทบุรี	2	2.00
เพชรบูรณ์	1	1.00
ลพบุรี	1	1.00
เลย	1	1.00
เชียงใหม่	5	5.00
เชียงราย	1	1.00
ยะลา	5	5.00
ร้อยเอ็ด	3	3.00
ชัยนาท	1	1.00

ตาราง 51 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำพูน	1	1.00
ราชบุรี	1	1.00
ภูเก็ต	1	1.00
สกลนคร	3	3.00
หนองคาย	1	1.00
หนองบัวลำภู	3	3.00
สระแก้ว	3	3.00
สระบุรี	7	7.00
สมุทรสาคร	3	3.00
ศรีสะเกษ	1	1.00
สุพรรณบุรี	5	5.00
สุรินทร์	1	1.00
รวม	100	100.00

จากตาราง 51 อาจสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างภาคนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 25 – 34 ปี และส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ลูกจ้างบริษัท ซึ่งมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนามาจากกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาลักษณะการเดินทาง ระยะเวลาการเดินทาง และวัตถุประสงค์การเดินทาง

2.1 ท่านเคยเดินทางมาที่ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ หรือไม่

ตาราง 52 จำนวนร้อยละ การเดินทางไปบนดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

การเดินทางไปที่ดอยอ่างขาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	35	35.00
ไม่เคย	65	65.00
รวม	100	100.00

จากตาราง 52 จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาที่ดอยอ่างขาง คิดเป็นร้อยละ 35.00 และไม่เคยเดินทางมาที่ดอยอ่างขาง ร้อยละ 65.00

ตาราง 53 จำนวนร้อยละของจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาบนดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

จำนวนครั้ง	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
1 ครั้ง	23	63.9
2 ครั้ง	4	11.1
3 ครั้ง	2	5.6
4 ครั้ง	4	11.1
5 ครั้ง	1	2.8
7 ครั้ง	1	2.8
10 ครั้ง	1	2.8
รวม	36	100.00

จากตาราง 53 จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเคยเดินทางมาที่ดอยอ่างขาง จำนวนทั้งหมด 36 ครั้ง โดยเคยเดินทางมาที่ดอยอ่างขาง จำนวน 1 ครั้ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.9 รองลงมา เดินทางมาจำนวน 2 ครั้ง และจำนวน 4 ครั้ง ร้อยละ 11.1 และเดินทางมาจำนวน 3 ครั้ง ร้อยละ 5.6

2.2 ลักษณะการเดินทาง

ตาราง 54 จำนวนร้อยละ ของลักษณะการเดินทางไปเที่ยวบนดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยว

ลักษณะการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คนเดียว	6	6.00
กลุ่มเพื่อน	45	45.00
ครอบครัว	24	24.00
คณะผู้ร่วมเดินทาง	25	25.00
รวม	100	100.00

จากข้อมูลในตาราง 54 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ร้อยละ 45.00 รองลงมาอันดับที่ 2 เดินทางไปเที่ยวกับคณะผู้ร่วมเดินทาง ร้อยละ 25.00 และเดินทางไปเที่ยวกับครอบครัว ร้อยละ 24.00

2.3 ยานพาหนะในการเดินทาง

ตาราง 55 จำนวนร้อยละ ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

ยานพาหนะในการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รถโดยสารประจำทาง (บขส)	12	12.00
รถโดยสารปรับอากาศ (รถทัวร์)	12	12.00
รถส่วนตัว	62	62.00
รถยนต์บริษัทนำเที่ยว	13	13.00
รถสองแถว	1	1.00
รวม	100	100.00

จากข้อมูลในตาราง 55 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว มากที่สุดเป็นอันดับ 1 ร้อยละ 62.00 รองลงมาอันดับที่ 2 เดินทางด้วยรถยนต์บริษัทนำเที่ยว ร้อยละ 13.00 และเดินทางด้วยรถโดยสารประจำทาง (บขส.) และรถโดยสารปรับอากาศ (รถทัวร์) ร้อยละ 12.00

2.4 การพักค้างคืนที่ดอยอ่างขาง

ตาราง 56 จำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่พักค้างคืนบนดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

การพักค้างคืน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พักค้างคืน	82	82.00
ไม่พักค้างคืน	18	18.00
รวม	100	100.00

จากข้อมูลในตาราง 56 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว นิยมพักค้างคืนบนดอยอ่างขาง ร้อยละ 82.00 และไม่พักค้างคืน ร้อยละ 18.00

4.2.5 ประเภทของที่พักที่ค้างคืน

ตาราง 57 จำนวนร้อยละ ประเภทของสถานที่พักแรมของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

ประเภทสถานที่พักแรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรงแรม	16	16.00
บังกะโล	21	21.00
เกสต์เฮ้าส์	3	3.00
บ้านญาติ/เพื่อน	6	6.00
บ้านพักรับรอง	23	23.00
โฮมสเตย์	10	10.00
อื่นๆ	3	3.00
ไม่ระบุ	18	18.00
รวม	100	100.00

จากตาราง 57 จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวนิยมพักค้างคืนที่บ้านพักรับรอง มากที่สุดเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 23.00 อันดับที่ 2 ได้แก่ บังกะโล ร้อยละ 21.00

2.6 ระยะเวลาที่พัก

ตาราง 58 จำนวนร้อยละ ระยะเวลาในการพักค้างคืนของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

ระยะเวลาที่พักค้างคืน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 คืน	45	45.00
2 คืน	20	20.00
3 คืน	13	13.00
มากกว่า 3 คืน	22	22.00
รวม	100	100.00

จากตาราง 58 จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวนิยมพักค้างคืนที่โดยอ่าวขาง จำนวน 1 คืน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.00 อันดับที่ 2 ได้แก่ พักค้างคืนมากกว่า 3 คืน ร้อยละ 22.00 และอันดับที่ 3 ได้แก่ พักค้างคืนจำนวน 2 คืน ร้อยละ 20.00

2.7 วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางในครั้งนี้

ตาราง 59 จำนวนร้อยละ วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางในครั้งนี้ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์การเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ท่องเที่ยว/พักผ่อน	71	71.00
ประกอบธุรกิจ	2	2.00
ปฏิบัติราชการ	17	17.00
ทัศนศึกษา	5	5.00
เยี่ยมญาติ/เพื่อน	5	5.00
รวม	100	100.00

จากตาราง 59 จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยว/พักผ่อน เป็นอันดับ 1 ร้อยละ 71.00 อันดับ 2 ได้แก่ ปฏิบัติราชการ ร้อยละ 17.00 อันดับ 3 ได้แก่ ทัศนศึกษาและเยี่ยมญาติ/เพื่อน ร้อยละ 5.00

2.8 ที่มาของแหล่งข่าวสถานที่ท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ตาราง 60 จำนวนร้อยละ ที่มาของแหล่งข่าวสถานที่ท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยว

แหล่งข่าวสถานที่ท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โทรทัศน์	18	18.00
วิทยุ	2	2.00
หนังสือพิมพ์	1	1.00
นิตยสารท่องเที่ยว	23	23.00
เว็บไซต์	14	14.00
เพื่อน ญาติ ครอบครัว	34	34.00
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	7	7.00
อื่นๆ	1	1.00
รวม	100	100.00

จากตาราง 60 ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยทราบข่าวจากเพื่อน , ญาติ , ครอบครัว เป็นอันดับ 1 ร้อยละ 34 อันดับ 2 ได้แก่ นิตยสารท่องเที่ยว ร้อยละ 23.00 และโทรทัศน์ ร้อยละ 18.00

4.2.9 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขางในครั้งนี้

ตาราง 61 จำนวนร้อยละ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขางในครั้งนี้ ของกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยว

ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,000 บาท	7	7.00
1,000 – 3,000 บาท	24	24.00
3,001 – 5,000 บาท	29	29.00
มากกว่า 5,000 บาท	40	40.00
รวม	100	100.00

จากตาราง 61 จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวโดยอ่าวข้าง มากกว่า 5,001 บาท เป็นอันดับ 1 ร้อยละ 40.00 อันดับที่ 2 ได้แก่ มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 3,001 – 5,000 บาท ร้อยละ 29.00 และมีค่าใช้จ่ายระหว่าง 1,000 – 3,000 บาท ร้อยละ 24.00

จากตารางที่ 51 – 61 อาจสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 17 – 34 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาระหว่างปวส.ถึงปริญญาตรี มีอาชีพรับราชการ และเป็นลูกจ้างบริษัท มีรายได้ระหว่าง 5,001 – 15,000 บาท มีภูมิลำเนาจากกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ดอยอ่างขางเป็นครั้งแรก ลักษณะการเดินทางมากับกลุ่มเพื่อนและครอบครัวเป็นส่วนใหญ่โดยมีพาหนะเป็นรถยนต์ส่วนตัว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะพักค้างคืน 1 คืน ที่บ้านพักรับรองและบังกะโล มีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน นักท่องเที่ยวได้รับข่าวสารสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อน ญาติ ครอบครัว และนิตยสารท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวโดยอ่าวข้างมากกว่า 5,000 บาท

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแรงจูงใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 62 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงจูงใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

แรงจูงใจ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านต้องการอยู่ในธรรมชาติที่สวยงามและอากาศบริสุทธิ์บนดอยอ่างขางมีน้ำตก พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า	4.50	0.66	มากที่สุด
2. ท่านต้องการศึกษาและบริโภคพืชผักเกี่ยวกับ ต้นไม้เมืองหนาว	3.92	0.80	มาก
3. ท่านต้องการหาความตื่นเต้นและเร้าใจในการท่องเที่ยว เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจ	4.05	0.81	มาก
4. ท่านต้องการมาหาการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อหาความเพลิดเพลิน	4.41	0.67	มากที่สุด
5. ท่านต้องการหาประสบการณ์แปลกใหม่ให้ชีวิต	4.20	0.75	มาก

ตาราง 62 (ต่อ)

แรงจูงใจ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
6. ท่านต้องการท่องเที่ยวเพื่อหลีกเลี่ยงความกังวลใจเกี่ยวกับผู้อื่น	3.50	0.99	มาก
7. ท่านต้องการให้เป็นที่ยอมรับนับถือจากผู้อื่น	3.10	1.04	ปานกลาง
8. ท่านต้องการพัฒนาตนเองและทดสอบความสามารถที่มีในตัวท่าน	3.59	1.01	มาก
9. ท่านต้องการศึกษาวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชนเผ่าต่างๆ	3.83	0.84	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.90	0.51	มาก

หมายเหตุ : การให้คะแนนระดับความคิดเห็นเป็นดังนี้

ปัจจัยที่ให้ความคิดเห็นระดับมากที่สุด	: 5 คะแนน
ปัจจัยที่ให้ความคิดเห็นระดับมาก	: 4 คะแนน
ปัจจัยที่ให้ความคิดเห็นระดับปานกลาง	: 3 คะแนน
ปัจจัยที่ให้ความคิดเห็นระดับน้อย	: 2 คะแนน
ปัจจัยที่ให้ความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด	: 1 คะแนน

จากตาราง 62 ผู้วิจัยได้พิจารณาปัจจัยทางความต้องการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโครงการหลวงอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว พบว่า มีค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญโดยรวมเท่ากับ 3.90 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีการให้ความคิดเห็นว่า ปัจจัยด้านความต้องการอยู่ในธรรมชาติที่สวยงามและอากาศบริสุทธิ์บนดอยอ่างขางมีน้ำตก พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า เป็นแรงจูงใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.50 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ต้องการหาประสบการณ์แปลกใหม่ให้ชีวิต โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.20 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง

4.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัด เชียงใหม่

ตาราง 63 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. แปลงรับเสด็จ/แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ	4.26	0.69	มากที่สุด
2. โรงเรือนแสดงพรรณไม้ โรงเรือนกุหลาบ สวนบอนไซ	4.20	0.64	มาก
3. แปลงผลไม้และผักเมืองหนาว	4.25	0.59	มากที่สุด
4. จุดชมวิวยอดดั่ง/จุดชมวิวยายแดนพม่า	4.15	0.80	มาก
5. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	3.98	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.17	0.52	มาก

จากตาราง 63 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของโครงการหลวงดอยอ่างขางที่น่าท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.17 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า แปลงรับเสด็จ/แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.26 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แปลงผลไม้และผักเมืองหนาว โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.25 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 64 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พระธาตุดอยอ่างขาง	4.11	0.72	มาก
2. วิถีชีวิตชาวมุเซอดำ บ้านชอบดั่ง	3.82	0.72	มาก
3. วิถีชีวิตเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล	3.76	0.75	มาก
4. วิถีชีวิตชาวจีนยูนนาน บ้านหลวง	3.74	0.73	มาก
5. วิถีชีวิตชาวไทยใหญ่ ดอยอ่างขาง	3.86	0.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.86	0.62	มาก

จากตาราง 64 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.86 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า พระธาตุดอยอ่างขาง เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ วิถีชีวิตชาวไทยใหญ่ดอยอ่างขาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.86 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

4.3 เทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัด เชียงใหม่

ตาราง 65 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

เทศกาลงานประเพณี	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง	4.35	0.66	มากที่สุด
2. เทศกาลเก็บสตอเบอรี่ พลับ	4.22	0.72	มากที่สุด
3. เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งอ่างขางออกดอก	4.27	0.65	มากที่สุด
4. เทศกาลปีใหม่หมูเซอดำ	3.77	0.79	มาก
5. เทศกาลปีใหม่และเข้าพรรษาปะหล่อง	3.78	0.77	มาก
6. เทศกาลปีใหม่ชาวจีนยูนนานและไทยใหญ่	3.72	0.77	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.02	0.58	มาก

จากตาราง 65 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.02 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง เป็นเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.35 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งอ่างขางออกดอก โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.27 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

4.4 กิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 66 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

กิจกรรม	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าพรม	3.97	0.67	มาก
2. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากูระ	4.07	0.70	มาก
3. เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขาง	3.92	0.66	มาก
4. การขี่จักรยานบนดอยอ่างขาง	3.75	0.74	มาก
5. การดูนก	3.88	0.64	มาก
6. การขี่ฟูล่องไพร	3.80	0.76	มาก
7. เส้นทางธรรมชาติป่าไผ่	3.84	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.89	0.52	มาก

จากตาราง 66 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.89 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากูระ เป็นกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.07 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าพรม โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.97 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

4.5 บริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 67 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

การให้บริการ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ที่กางเต็นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์	4.11	0.74	มาก
2. อาหารท้องถิ่น	3.92	0.75	มาก
3. การนำเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่าต่าง ๆ	3.86	0.68	มาก
4. ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์จังหวัด และมัคคุเทศก์	3.82	0.73	มาก
5. ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายยา	3.54	0.93	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.85	0.53	มาก

จากตาราง 67 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.85 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ที่กางเต็นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์ เป็นบริการที่เหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ อาหารท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.92 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

5.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 68 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

จุดแข็ง	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง	4.09	0.62	มาก
2. มีป่าสมบูรณธรรมชาติสวยงามโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะ	4.06	0.66	มาก
3. มีชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอกความหลากหลายของพืชผักและผลไม้เมืองหนาวของโครงการหลวง	4.33	0.64	มาก
4. มีความหลากหลายของวิถีชีวิตประเพณีของ 4 กลุ่มชนเผ่า ได้แก่ ไทยใหญ่ มูเซอดำ ปะหล่อง และจีนฮ่อ	3.92	0.71	มาก
5. มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในดอยอ่างขาง	3.76	0.70	มาก
6. มีบริการด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สมบูรณ	3.74	0.77	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.98	0.47	มาก

จากตาราง 68 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.98 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอก ความหลากหลายของพืชผักและผลไม้เมืองหนาวของโครงการ เป็นจุดแข็งมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.33 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.09 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

5.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 69 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน

จุดอ่อน (ข้อด้อย)	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ขาดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่โครงการหลวงอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ	3.46	0.76	มาก
2. ขาดแผนการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา	3.47	0.88	มาก
3. การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง	3.53	0.86	มาก
4. ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน	3.56	0.97	มาก
5. มีปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม การกำจัดขยะ	3.31	0.88	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.47	0.60	มาก

จากตาราง 69 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.47 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน เป็นจุดอ่อนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.56 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.53 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

5.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 70 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

โอกาสในการพัฒนา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง	4.02	0.61	มาก
2. มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ	4.05	0.63	มาก
3. ได้รับความสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการจากภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยว	3.87	0.63	มาก
4. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ	4.11	0.60	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.01	0.50	มาก

จากตาราง 70 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขางจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.01 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ เป็นโอกาสในการพัฒนามากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.05 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

5.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 71 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

อุปสรรคต่อการพัฒนา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. มีแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรที่ราบสูงในโครงการหลวงอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเป็นคู่แข่ง	3.46	0.87	มาก
2. กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว	3.55	0.83	มาก
3. มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย	3.69	1.02	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.57	0.76	มาก

จากตาราง 71 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.57 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านมีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนามากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.69 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.55 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนา โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืน

6.1 ความคิดเห็นเรื่องวิสัยทัศน์ของการพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ตาราง 72 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนา
โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

วิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น
1. โครงการหลวงอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล	4.21	0.64	มากที่สุด
2. โครงการหลวงอ่างขางจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ	4.05	0.67	มาก
3. โครงการหลวงอ่างขางจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ	4.17	0.68	มาก
4. โครงการหลวงอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	4.12	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.14	0.61	มาก

จากตาราง 72 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.14 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีการให้ความคิดเห็นว่า โครงการหลวงอ่างขาง จะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.21 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการหลวงอ่างขางจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการหลวงอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.12 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 4 ได้แก่ โครงการหลวงอ่างขาง จะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.05 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

6.2 ทศนคติเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 73 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง	4.03	0.70	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง	3.92	0.76	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	3.86	0.65	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง	4.12	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.98	0.57	มาก

จากตาราง 73 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์โครงการหลวงดอยอ่างขางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.98 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นว่า ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์มากที่สุด เป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.12 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.03 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.92 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 4 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.86 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

6.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 74 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ โครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงอ่างขาง	4.15	0.72	มาก
โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว	4.26	0.64	มากที่สุด
โครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ	4.13	0.71	มาก
โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล	4.10	0.73	มาก
โครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์	4.16	0.77	มาก
โครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอ่างขาง	4.08	0.69	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.15	0.58	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงอ่างขางให้เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.13	0.76	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการกั้นผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง	4.08	0.76	มาก

ตาราง 74 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ	3.98	0.70	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับปรุงทัศนียภาพอย่างขางให้เป็นมาตรฐานสากล	4.08	0.72	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญญาณต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง	3.90	0.73	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอย่างขาง	4.08	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.02	0.62	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.08	0.55	มาก

จากตาราง 74 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงอย่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.15 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.26 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.16 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.13 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.10 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอย่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.08 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงอ่างขาให้ เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 มีค่าเฉลี่ยของ ระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.15 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการกั้นผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและการ กำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขา , โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับปรุงภูมิทัศน์ดอยอ่างขาให้เป็นมาตรฐานสากล โครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอ่างขา ซึ่งมี ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.08 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ มี ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.98 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง มี ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.90 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 74 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขา			
กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขา	4.16	0.73	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขา	4.12	0.79	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขา	4.05	0.74	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขา	3.81	0.66	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล	3.95	0.76	มาก

ตาราง 74 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอย อ่างช้าง	3.95	0.81	มาก
โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	4.09	0.89	มาก
โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอย อ่างช้าง	4.03	0.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.00	0.61	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างช้าง ระดับนานาชาติ	3.91	0.82	มาก
โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้าน การเกษตรที่ราบสูงของอ่างช้างและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ	4.01	0.85	มาก
โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของ การท่องเที่ยวดอยอ่างช้าง	3.98	0.76	มาก
โครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การ ท่องเที่ยวอ่างช้าง	3.98	0.89	มาก
โครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่าง ช้าง	3.93	0.89	มาก
โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การ ท่องเที่ยวอ่างช้างผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ	4.02	0.76	มาก
โครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างช้างที่ มีคุณภาพ	3.98	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	3.98	0.69	มาก
ภาพรวมโครงการ	3.99	0.59	มาก

จากตาราง 74 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 2 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.16 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.12 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.09 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.05 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.03 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับ อันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล และโครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 3.95 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 6 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.81 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.91 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวอ่างขางผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.02 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของอ่างขางและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.01 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง , โครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวอ่างขาง และโครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่มีคุณภาพ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 3.98 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 4 ได้แก่ และโครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.93 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 74 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่างๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวง ดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง	3.95	0.72	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	4.00	0.72	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรม แบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน	4.03	0.76	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้าน ธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน	3.98	0.82	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอ่างขาง	3.94	0.79	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์ วัฒนธรรมชนเผ่าอ่างขาง	3.89	0.78	มาก
โครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวบน ดอยอ่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	3.98	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	3.97	0.66	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง ด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำ ลำธารโดยชุมชนดอยอ่างขาง	4.15	0.78	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผน ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ	4.05	0.83	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการยกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัย และสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน	3.98	0.88	มาก

ตาราง 74 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน	4.02	0.85	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน	4.12	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.06	0.73	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.01	0.65	มาก

จากตาราง 74 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอ่างขางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.98 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.15 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.12 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.05 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.02 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการยกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.98 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.95 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.03 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2

ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.00 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน และโครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.98 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.94 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่าอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.89 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 74 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธารและพืช บนดอยอ่างขาง			
กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติบนดอยอ่างขาง	4.23	0.74	มากที่สุด
โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า	4.26	0.75	มากที่สุด
โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอ่างขาง	4.18	0.76	มาก
โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว	4.06	0.81	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.17	0.70	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน	4.09	0.73	มาก
โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ	4.04	0.86	มาก
โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน	4.09	0.79	มาก

ตาราง 74 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.19	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.11	0.74	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.14	0.68	มาก

จากตาราง 74 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 4 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติบนดอยอ่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.23 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.26 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.18 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.09 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.19 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.09 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.04 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 7 ทศนคติเกี่ยวกับความต้องการการกลับมาท่องเที่ยวโครงการหลวงดอย
อ่างช้าง จังหวัดเชียงใหม่ อีกครั้งและเหตุผลใจ

7.1 ความต้องการกลับมาท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างช้าง

ตาราง 75 ความต้องการกลับมาท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างช้าง จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่ม
ตัวอย่างนักท่องเที่ยว

ความต้องการกลับมาท่องเที่ยวดอยอ่างช้าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลับมาอีกครั้ง	100	100.00
ไม่กลับมา	0	0
รวม	100	100.00

จากตาราง 75 ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จะกลับมาเที่ยวโครงการหลวงดอย
อ่างช้าง อีกครั้ง จำนวนร้อยละ 100.00

7.2 เหตุผลใจที่ทำให้เกิดความต้องการกลับมาท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างช้าง

ตาราง 76 เหตุผลใจที่ทำให้เกิดความต้องการกลับมาท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างช้าง จังหวัด
เชียงใหม่อีกครั้ง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

ประเภท	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจบริการนำเที่ยวดี	61	13.03
การเดินทางมาสะดวก	21	4.49
ความปลอดภัย	43	9.19
เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียงสภาพแวดล้อมดี	63	13.46
ประเพณีและวัฒนธรรมวิถีชีวิต	45	9.62
สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกราคาเหมาะสม	37	7.91
ที่พักสะอาด ปลอดภัย และสวยงาม	58	12.39
ร้านอาหารอร่อย สด และสะอาด	37	7.90
มีการต้อนรับที่ดีและได้พูดคุยกับชาวบ้าน	45	9.62
มีพืชให้ชมและมีพันธุ์ไม้จำหน่าย	58	12.39
รวม	468	100.00

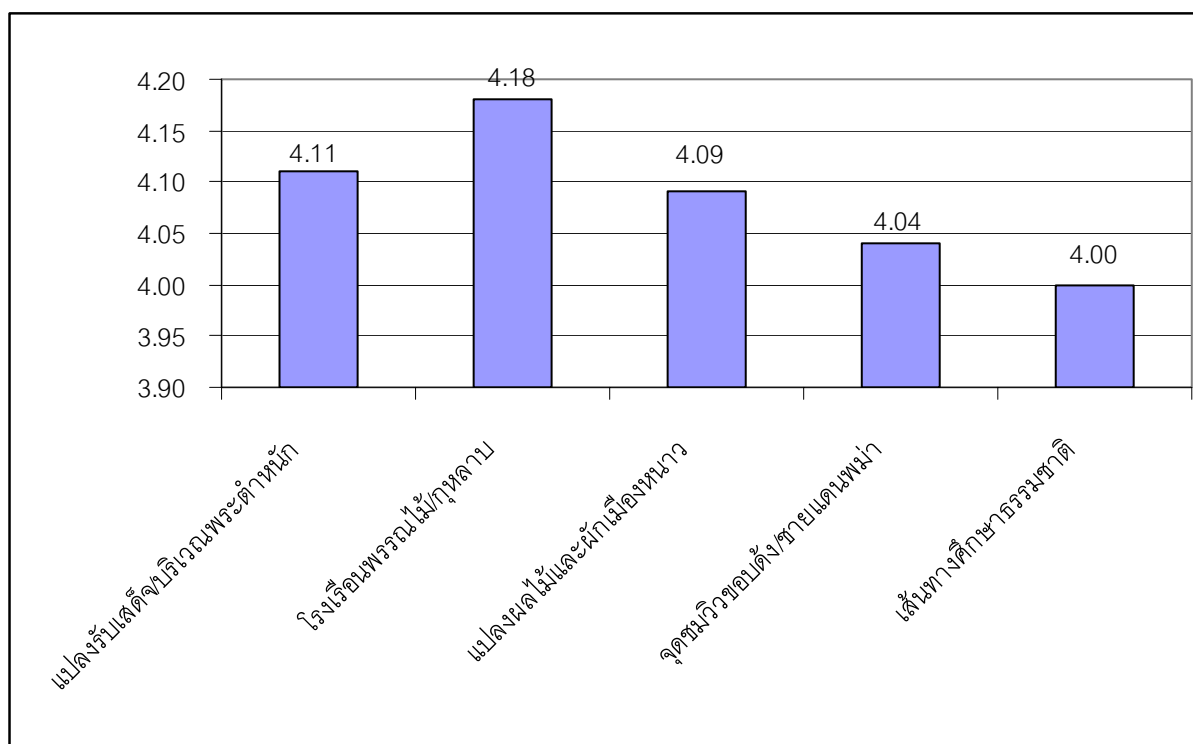
จากตาราง 76 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ปัจจัยด้านเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงสภาพแวดล้อมดี โดยมีจำนวน 63 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 13.46 รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจบริการนำเที่ยวดี โดยมีจำนวน 61 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 13.03 อันดับที่ 3 ได้แก่ ปัจจัยด้าน ที่พักสะอาด ปลอดภัย และสวยงาม และปัจจัยด้านมีพืชให้ชมและมีพันธุ์ไม้จำหน่าย โดยมีจำนวน 58 คำตอบเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.39

2.5 ผลการศึกษาความคิดเห็นในภาพรวมของภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และนักท่องเที่ยว ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2.5.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

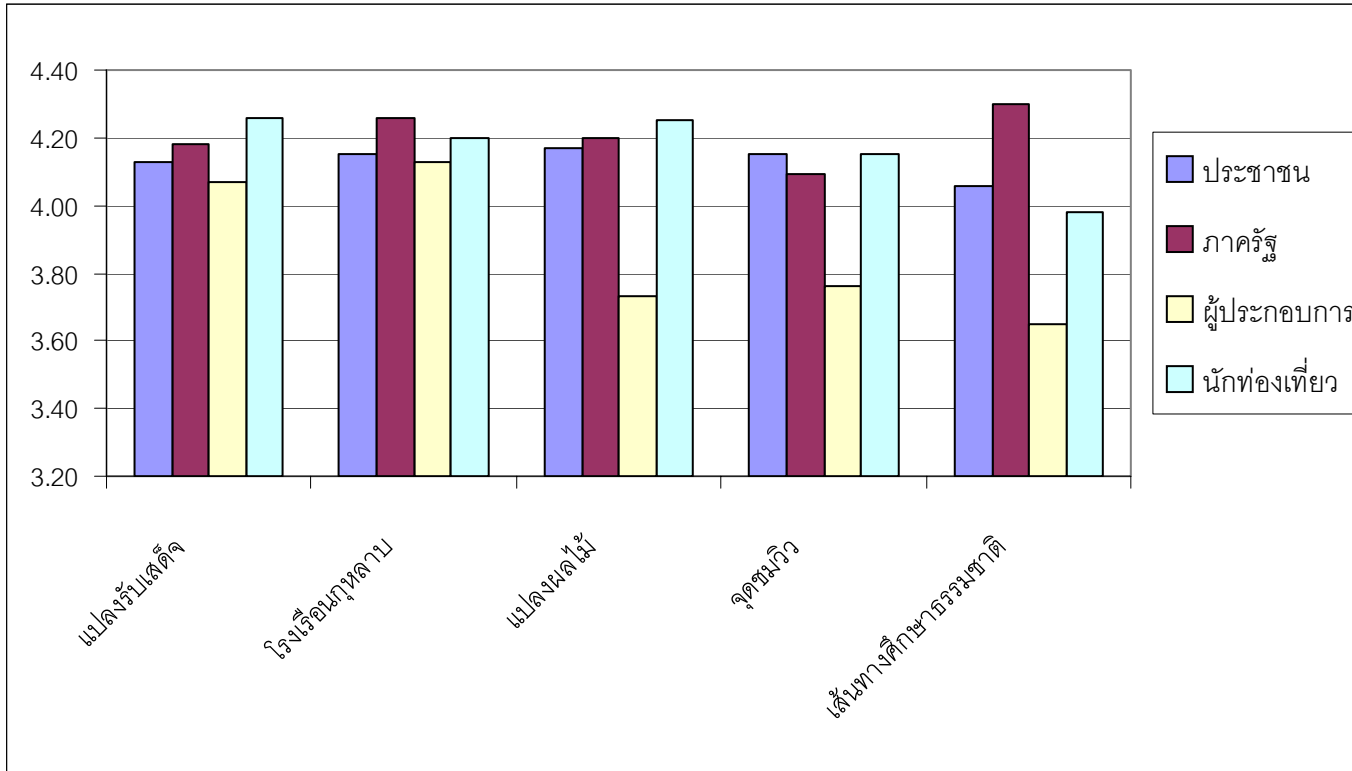
ตาราง 77 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. แปลงรับเสด็จ/แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ	4.13	0.70	มาก	4.18	0.64	มาก	4.07	0.77	มาก	4.26	0.69	มากที่สุด	4.11	0.70	มาก
2. โรงเรียนแสดงพรรณไม้ โรงเรียนกุหลาบสวนบอนไซ	4.15	0.74	มาก	4.26	0.68	มากที่สุด	4.13	0.75	มาก	4.20	0.64	มาก	4.18	0.70	มาก
3. แปลงผลไม้และผักเมืองหนาว	4.17	0.72	มาก	4.20	0.67	มาก	3.73	0.91	มาก	4.25	0.59	มากที่สุด	4.09	0.72	มาก
4. จุดชมวิวยอดดั่ง/จุดชมวิวยายแดนพม่า	4.15	0.74	มาก	4.09	0.77	มาก	3.76	0.89	มาก	4.15	0.80	มาก	4.04	0.80	มาก
5. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	4.06	0.68	มาก	4.30	0.73	มากที่สุด	3.65	0.94	มาก	3.98	0.75	มาก	4.00	0.77	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.52	มาก	4.15	0.54	มาก	3.87	0.61	มาก	4.17	0.52	มาก	4.08	0.55	มาก

ภาพประกอบ 11 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของโครงการหลวงดอยอ่างขางในด้านความน่าสนใจ

จากตาราง 77 และภาพประกอบ 11 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.08 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความเห็นว่า โรงเรือนแสดงพรรณไม้ โรงเรือนกุหลาบ สวนบอนไซ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.18 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ แปลงรับเสด็จ/แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และ แปลงผลไม้และผักเมืองหนาว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.09 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

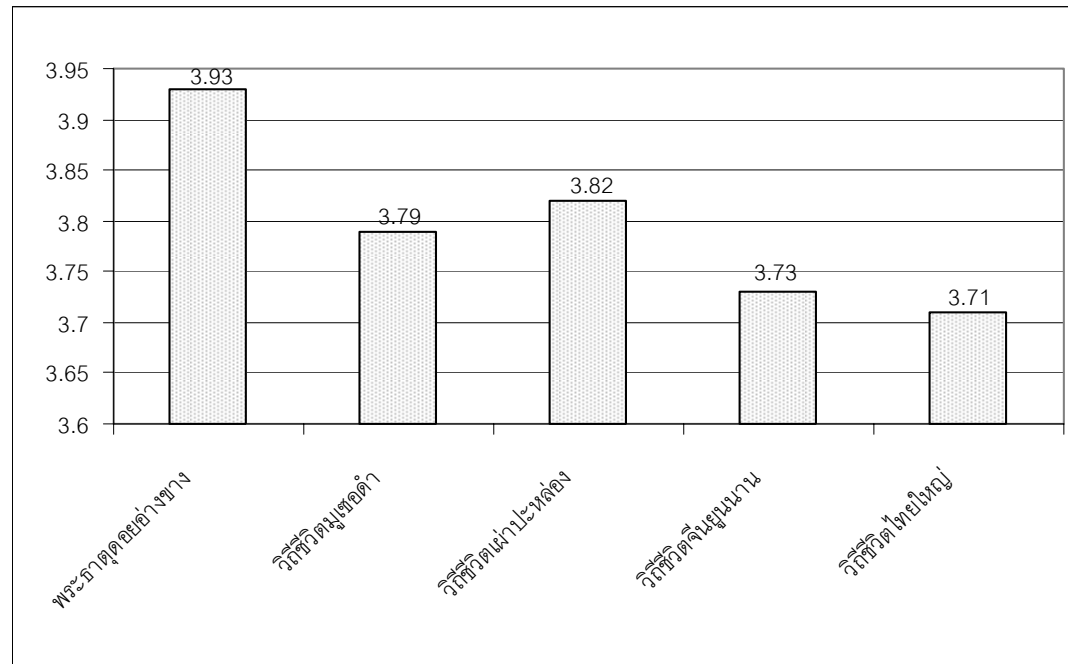

ภาพประกอบ 12 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของโครงการหลวงดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม

2.5.2 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

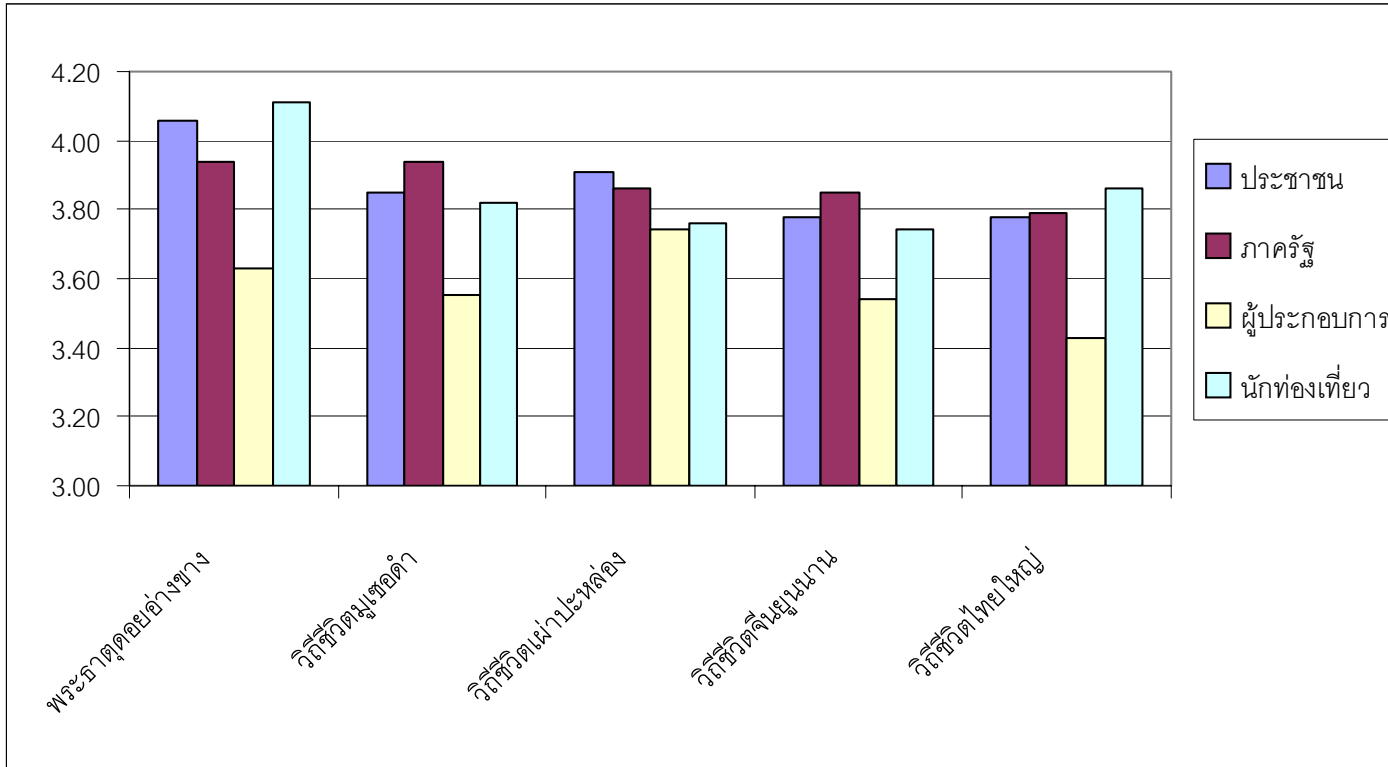
ตาราง 78 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. พระธาตุดอยอ่างขาง	4.06	0.76	มาก	3.94	0.71	มาก	3.63	0.97	มาก	4.11	0.72	มาก	3.93	0.79	มาก
2. วิถีชีวิตชาวมุเซอคำ บ้านขอบด้ง	3.85	0.86	มาก	3.94	0.69	มาก	3.55	0.83	มาก	3.82	0.72	มาก	3.79	0.77	มาก
3. วิถีชีวิตเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล	3.91	0.87	มาก	3.86	0.67	มาก	3.74	0.73	มาก	3.76	0.75	มาก	3.82	0.75	มาก
4. วิถีชีวิตชาวจีนยูนนาน บ้านหลวง	3.78	0.84	มาก	3.85	0.64	มาก	3.54	0.85	มาก	3.74	0.73	มาก	3.73	0.76	มาก
5. วิถีชีวิตชาวไทยใหญ่ ดอยอ่างขาง	3.78	0.86	มาก	3.79	0.74	มาก	3.43	0.90	มาก	3.86	0.70	มาก	3.71	0.80	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.87	0.74	มาก	3.87	0.56	มาก	3.58	0.68	มาก	3.86	0.62	มาก	3.79	0.65	มาก

ภาพประกอบ 13 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ในด้านความน่าสนใจ

จากตาราง 78 และภาพประกอบ 13 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์มีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.79 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความเห็นว่า พระธาตุดอยอ่างขาง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.93 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ วิถีชีวิตเฝ้าปะหล่อง บ้านนอแล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.82 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และวิถีชีวิตชาวมูเซอดำ บ้านขอบด้ง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.79 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

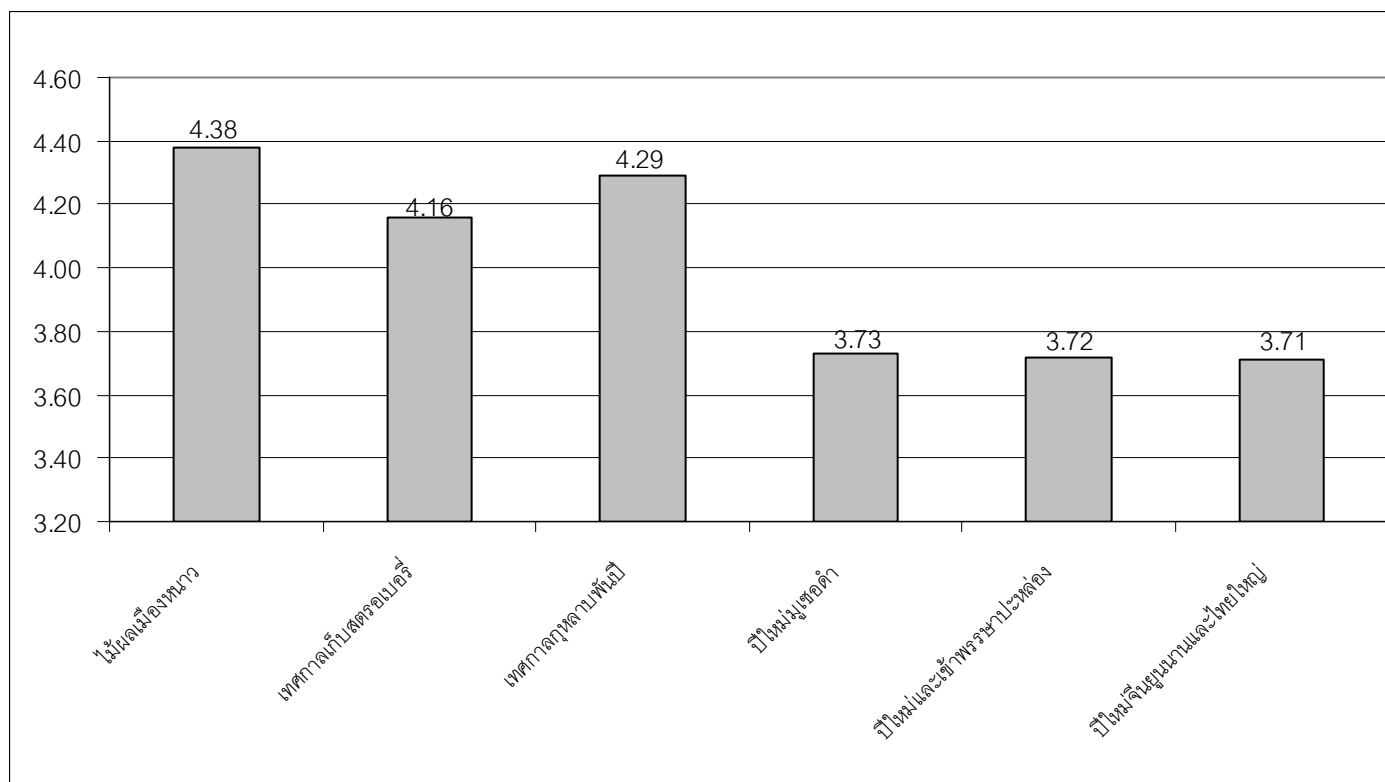

ภาพประกอบ 14 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม

2.5.3 เทศกาล งานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

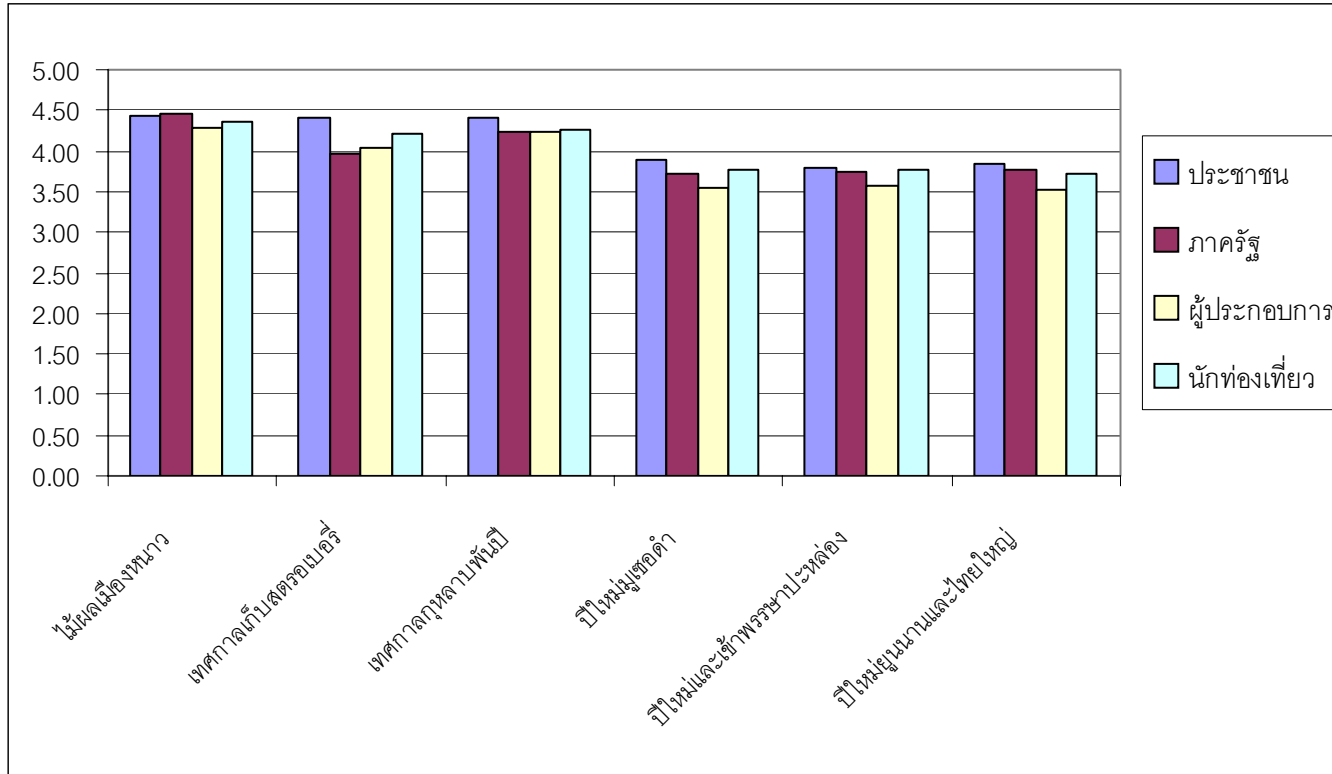
ตาราง 79 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาล งานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

เทศกาลงานประเพณี	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง	4.43	0.63	มากที่สุด	4.46	0.72	มากที่สุด	4.28	0.84	มากที่สุด	4.35	0.66	มากที่สุด	4.38	0.71	มากที่สุด
2. เทศกาลเก็บสตอร์เบอร์รี่ พลับ	4.41	0.66	มากที่สุด	3.97	0.82	มากที่สุด	4.05	0.84	มากที่สุด	4.22	0.72	มากที่สุด	4.16	0.76	มากที่สุด
3. เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่ง อ่างขางออกดอก	4.41	0.63	มากที่สุด	4.24	0.79	มากที่สุด	4.24	0.87	มากที่สุด	4.27	0.65	มากที่สุด	4.29	0.73	มากที่สุด
4. เทศกาลปีใหม่มูเซอด้่า	3.89	0.69	มากที่สุด	3.71	0.73	มากที่สุด	3.55	0.99	มากที่สุด	3.77	0.79	มากที่สุด	3.73	0.80	มากที่สุด
5. เทศกาลปีใหม่และเข้าพรรษาปะหล่อง	3.80	0.71	มากที่สุด	3.74	0.75	มากที่สุด	3.56	0.92	มากที่สุด	3.78	0.77	มากที่สุด	3.72	0.79	มากที่สุด
6. เทศกาลปีใหม่ชาวจีนยูนนานและไทย ใหญ่	3.85	0.66	มากที่สุด	3.76	0.70	มากที่สุด	3.53	0.96	มากที่สุด	3.72	0.77	มากที่สุด	3.71	0.77	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.50	มากที่สุด	3.98	0.59	มากที่สุด	3.87	0.73	มากที่สุด	4.02	0.58	มากที่สุด	4.00	0.60	มากที่สุด

ภาพประกอบ 15 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างช้างในด้านความน่าสนใจ

จากตาราง 79 และภาพประกอบ 15 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณี ที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างช้าง มีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.00 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความเห็นว่า เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.38 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ เทศกาลหุบพินปี นางพญาเสือโคร่งอ่างช้างออกดอก มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.29 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และเทศกาลเก็บสตอเบอรี่ พลับ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.16 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

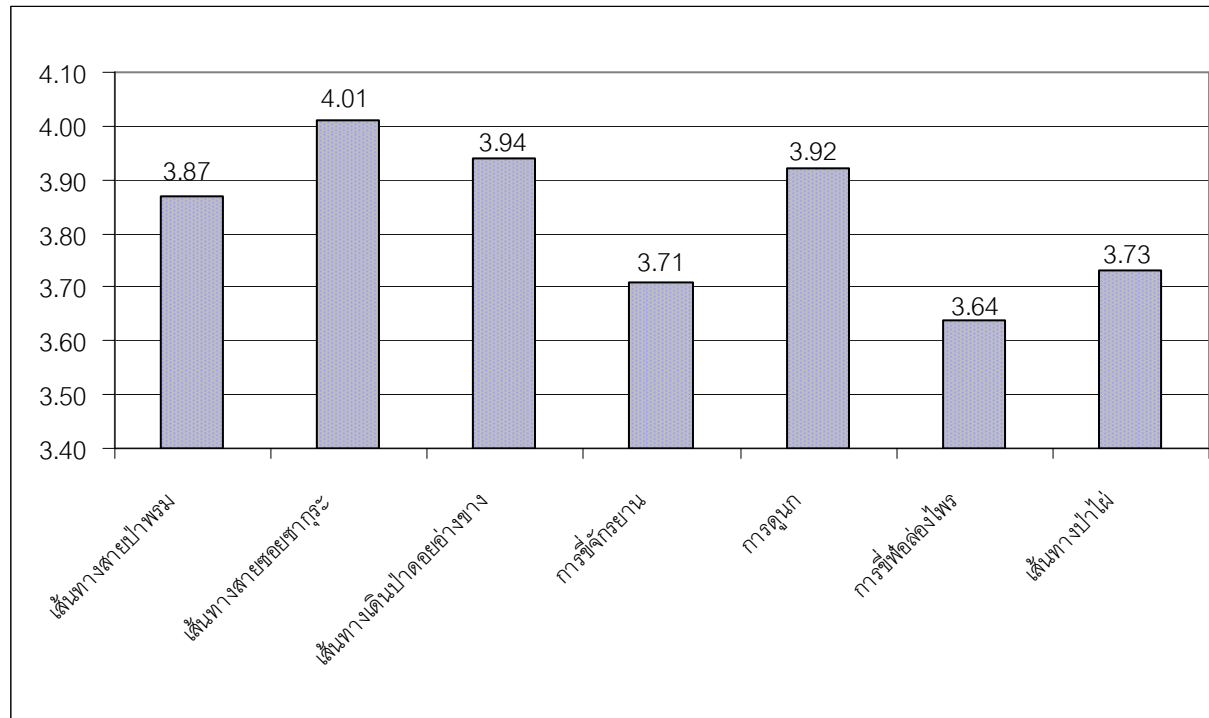

ภาพประกอบ 16 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลงานประเพณีที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาทั้ง 4 กลุ่ม

2.5.4 กิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

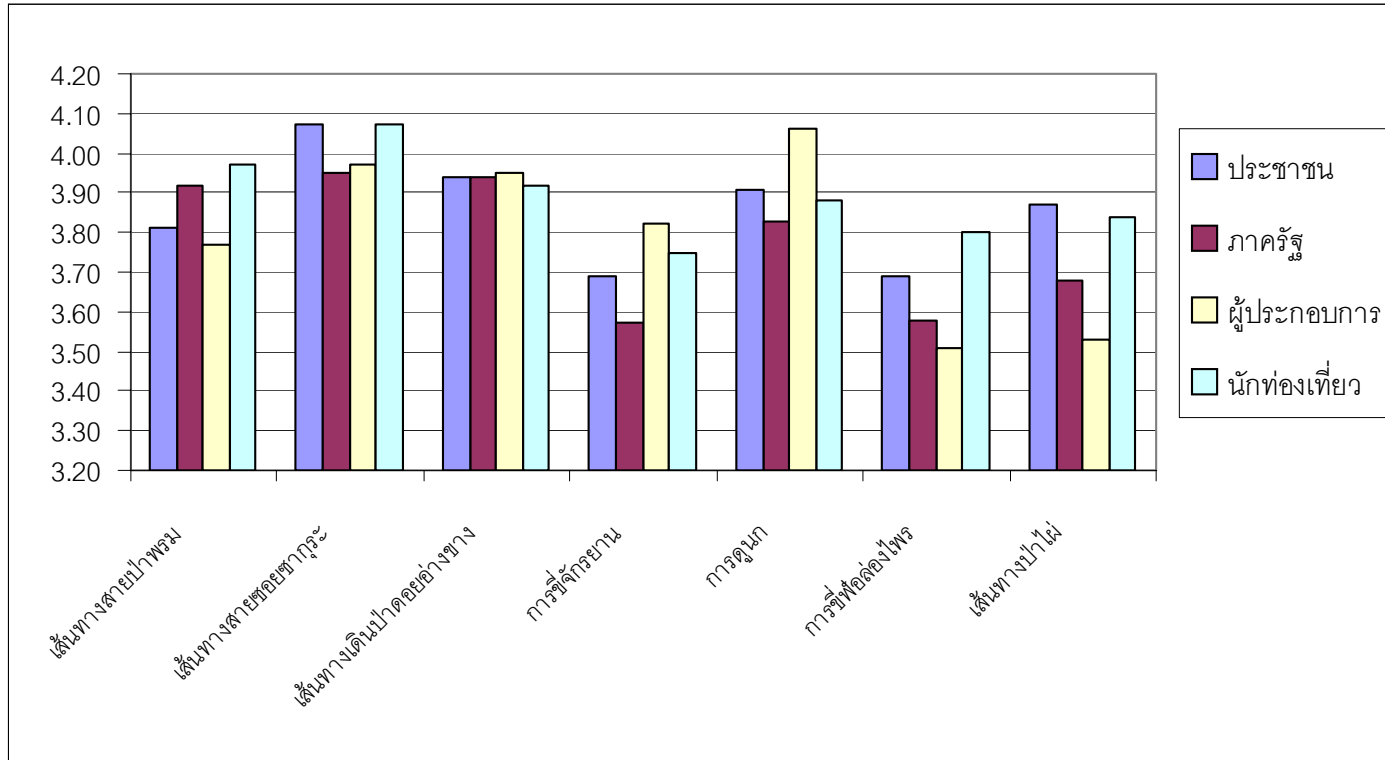
ตาราง 80 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

กิจกรรม	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าพรม	3.81	0.75	มาก	3.92	0.66	มาก	3.77	0.79	มาก	3.97	0.67	มาก	3.87	0.72	มาก
2. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากูระ	4.07	0.72	มาก	3.95	0.69	มาก	3.97	0.85	มาก	4.07	0.70	มาก	4.01	0.74	มาก
3. เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขาง	3.94	0.76	มาก	3.94	0.74	มาก	3.95	0.77	มาก	3.92	0.66	มาก	3.94	0.73	มาก
4. การขี่จักรยานบนดอยอ่างขาง	3.69	0.80	มาก	3.57	0.94	มาก	3.82	0.89	มาก	3.75	0.74	มาก	3.71	0.84	มาก
5. การดูนก	3.91	0.78	มาก	3.83	0.83	มาก	4.06	0.85	มาก	3.88	0.64	มาก	3.92	0.77	มาก
6. การขี่ฟอส่องไพร	3.69	0.82	มาก	3.58	0.87	มาก	3.51	0.82	มาก	3.80	0.76	มาก	3.64	0.82	มาก
7. เส้นทางธรรมชาติป่าไผ่	3.87	0.78	มาก	3.68	0.83	มาก	3.53	0.86	มาก	3.84	0.76	มาก	3.73	0.81	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.85	0.62	มาก	3.78	0.61	มาก	3.80	0.61	มาก	3.89	0.52	มาก	3.83	0.59	มาก

ภาพประกอบ 17 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางในด้านความน่าสนใจ

จากตาราง 80 และภาพประกอบ 17 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม มีความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.83 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความเห็นว่า เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากระ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.01 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.94 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก และการรูดนุก มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.92 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

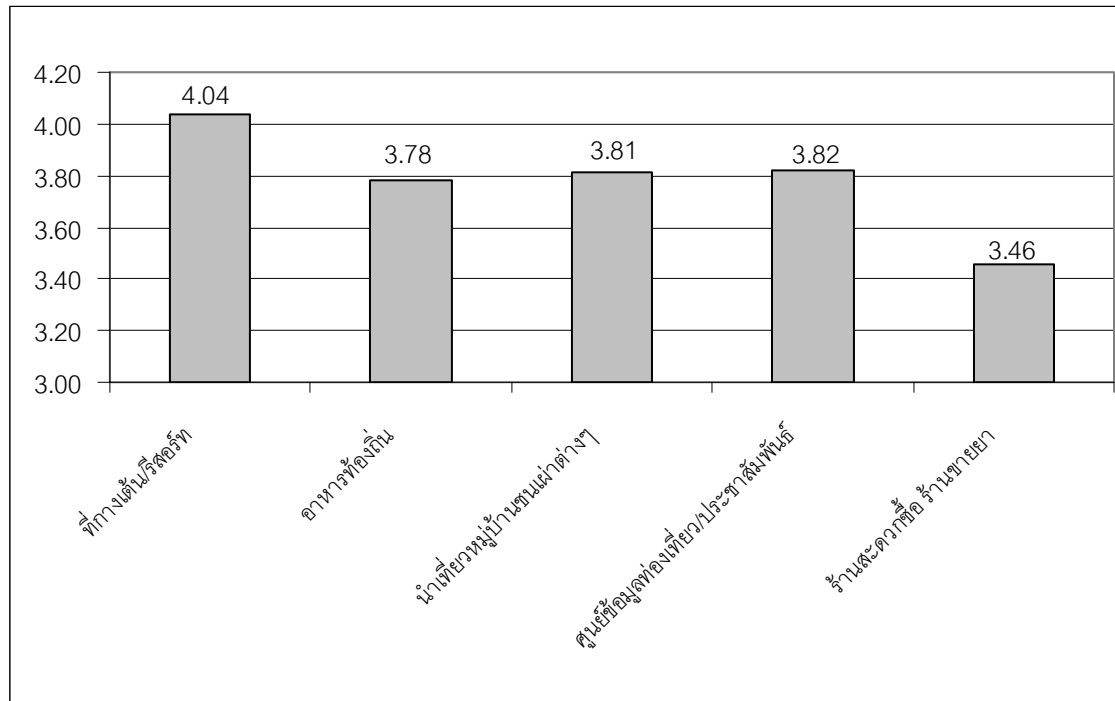

ภาพประกอบ 18 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม

2.5.5 การให้บริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

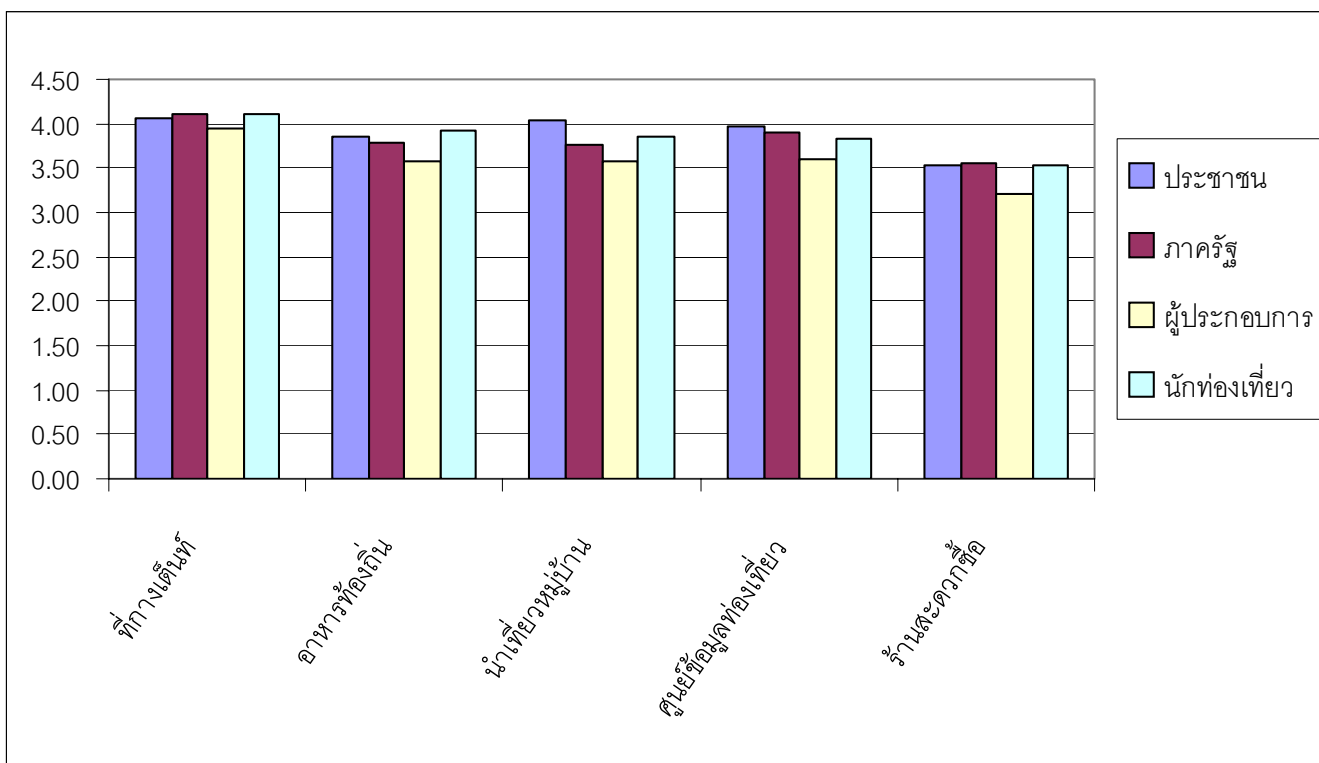
ตาราง 81 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

การให้บริการ	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ที่กางเต็นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์	4.06	0.68	มาก	4.10	0.78	มาก	3.94	0.86	มาก	4.11	0.74	มาก	4.04	0.76	มาก
2. อาหารท้องถิ่น	3.85	0.71	มาก	3.78	0.76	มาก	3.57	0.74	มาก	3.92	0.75	มาก	3.78	0.74	มาก
3. การนำเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่าต่าง ๆ	4.04	0.67	มาก	3.76	0.77	มาก	3.58	0.89	มาก	3.86	0.68	มาก	3.81	0.75	มาก
4. ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์จังหวัด และมัคคุเทศก์	3.98	0.76	มาก	3.89	0.79	มาก	3.59	0.91	มาก	3.82	0.73	มาก	3.82	0.80	มาก
5. ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายยา	3.54	1.00	มาก	3.55	0.83	มาก	3.20	0.98	ปาน กลาง	3.54	0.93	มาก	3.46	0.94	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.89	0.58	มาก	3.81	0.63	มาก	3.58	0.57	มาก	3.85	0.53	มาก	3.78	0.58	มาก

ภาพประกอบ 19 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการให้บริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขางในด้านความน่าสนใจ

จากตาราง 81 และภาพประกอบ 19 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขาง มีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.78 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความเห็นว่า ที่ทางเดิน / รีลอร์ท์ / โฮมสเตย์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.04 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์จังหวัด และมัคคุเทศก์ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.82 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และ การนำเที่ยวหมู่บ้านชุมชนเผ่าต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.81 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

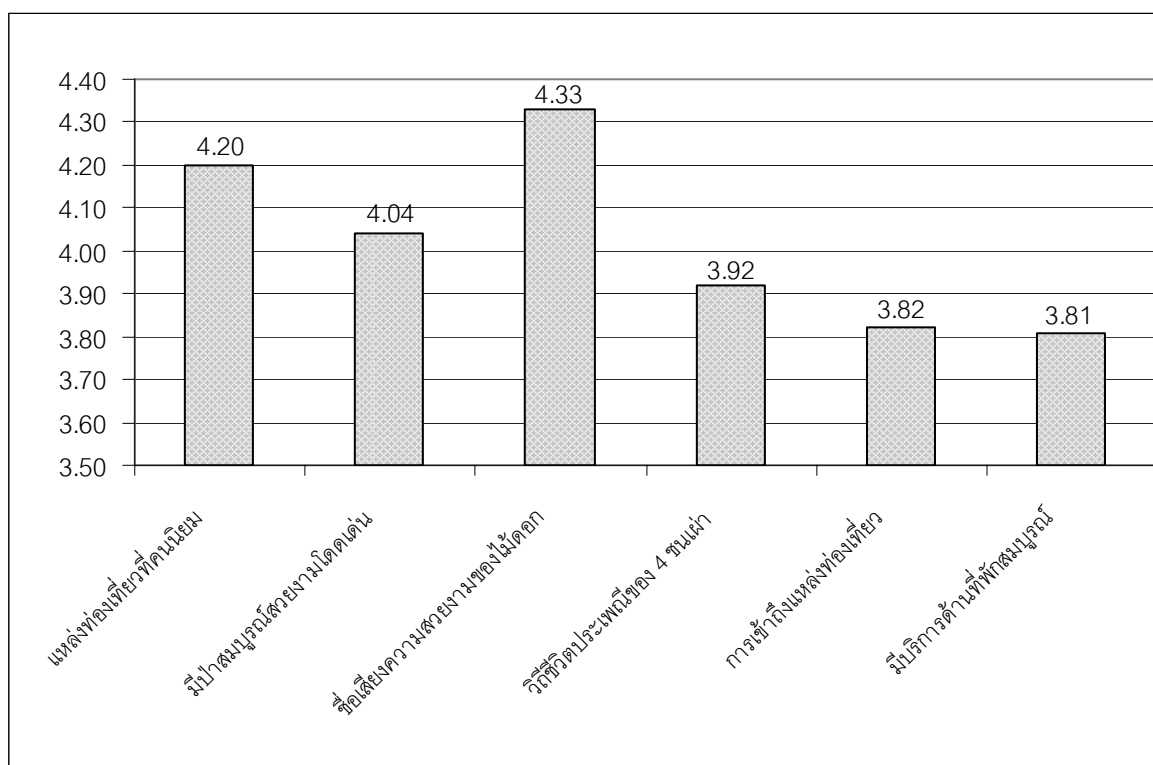
ภาพประกอบ 20 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม

2.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

2.6.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

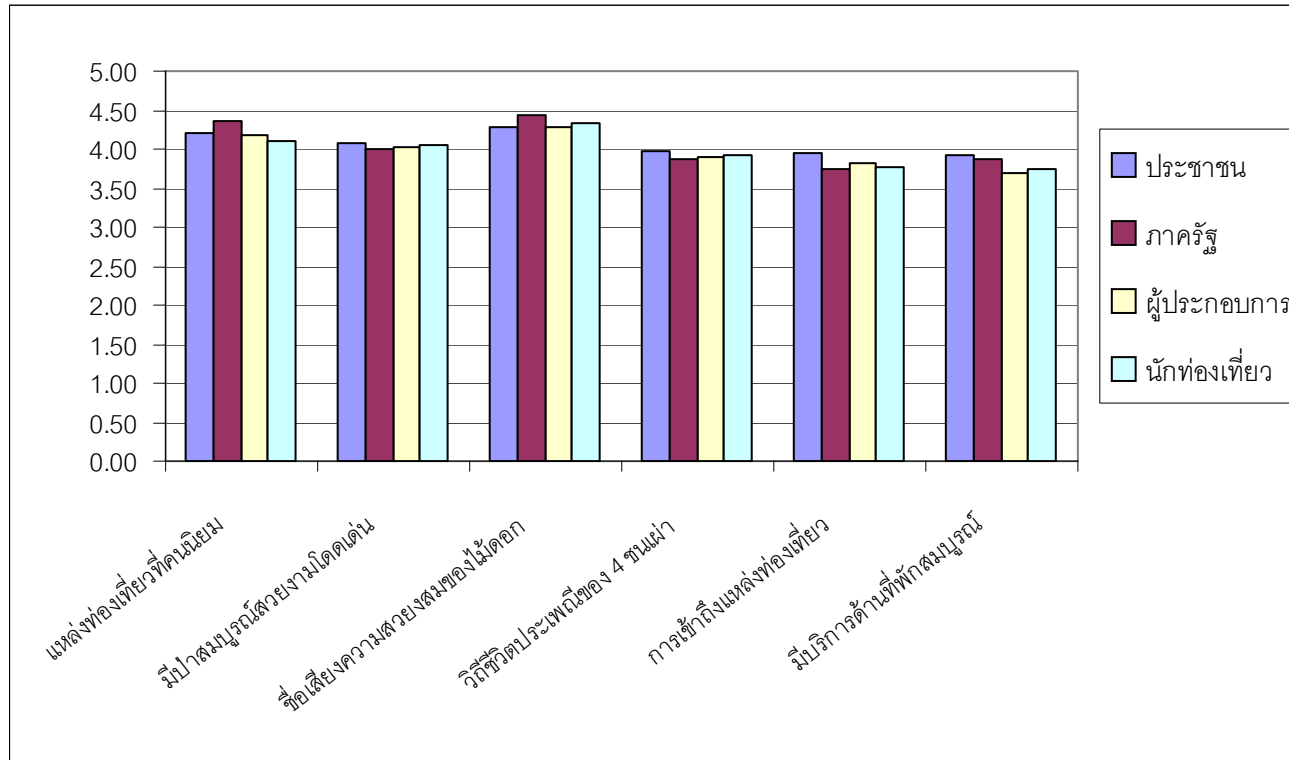
ตาราง 82 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

จุดแข็ง	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยว มากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของ บรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง	4.20	0.76	มาก	4.35	0.69	มากที่สุด	4.17	0.74	มากที่สุด	4.09	0.62	มากที่สุด	4.20	0.70	มากที่สุด
2. มีป่าสมบูรณ์ธรรมชาติสวยงามโดดเด่นมี เอกลักษณ์เฉพาะ	4.07	0.70	มาก	3.99	0.72	มากที่สุด	4.03	0.82	มากที่สุด	4.06	0.66	มากที่สุด	4.04	0.72	มากที่สุด
3. มีชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอก ความหลากหลายของพืชผักและผลไม้เมือง หนาวของโครงการหลวง	4.28	0.66	มากที่สุด	4.44	0.64	มากที่สุด	4.28	0.79	มากที่สุด	4.33	0.64	มากที่สุด	4.33	0.68	มากที่สุด
4. มีความหลากหลายของวิถีชีวิตประเพณี ของ 4 กลุ่มชนเผ่า ได้แก่ ไทยใหญ่ มูเซอ ดำ ปะหล่อง และจีนฮ่อ	3.98	0.69	มากที่สุด	3.87	0.68	มากที่สุด	3.90	0.78	มากที่สุด	3.92	0.71	มากที่สุด	3.92	0.71	มากที่สุด
5. มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในดอยอ่างขาง	3.96	0.70	มากที่สุด	3.74	0.66	มากที่สุด	3.83	0.77	มากที่สุด	3.76	0.70	มากที่สุด	3.82	0.71	มากที่สุด
6. มีบริการด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่สมบูรณ์	3.93	0.75	มากที่สุด	3.88	0.77	มากที่สุด	3.69	0.75	มากที่สุด	3.74	0.77	มากที่สุด	3.81	0.76	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.07	0.55	มากที่สุด	4.04	0.50	มากที่สุด	3.98	0.57	มากที่สุด	3.98	0.47	มากที่สุด	4.02	0.52	มากที่สุด

ภาพประกอบ 21 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

จากตาราง 82 และภาพประกอบ 21 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขาง โดยมีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.02 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า มีชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอก ความหลากหลายของพืชผัก และผลไม้เมืองหนาวของโครงการหลวง เป็นจุดแข็งมากที่สุดเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.33 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.20 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และมีป่าสมบูรณธรรมชาติสวยงามโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.04 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

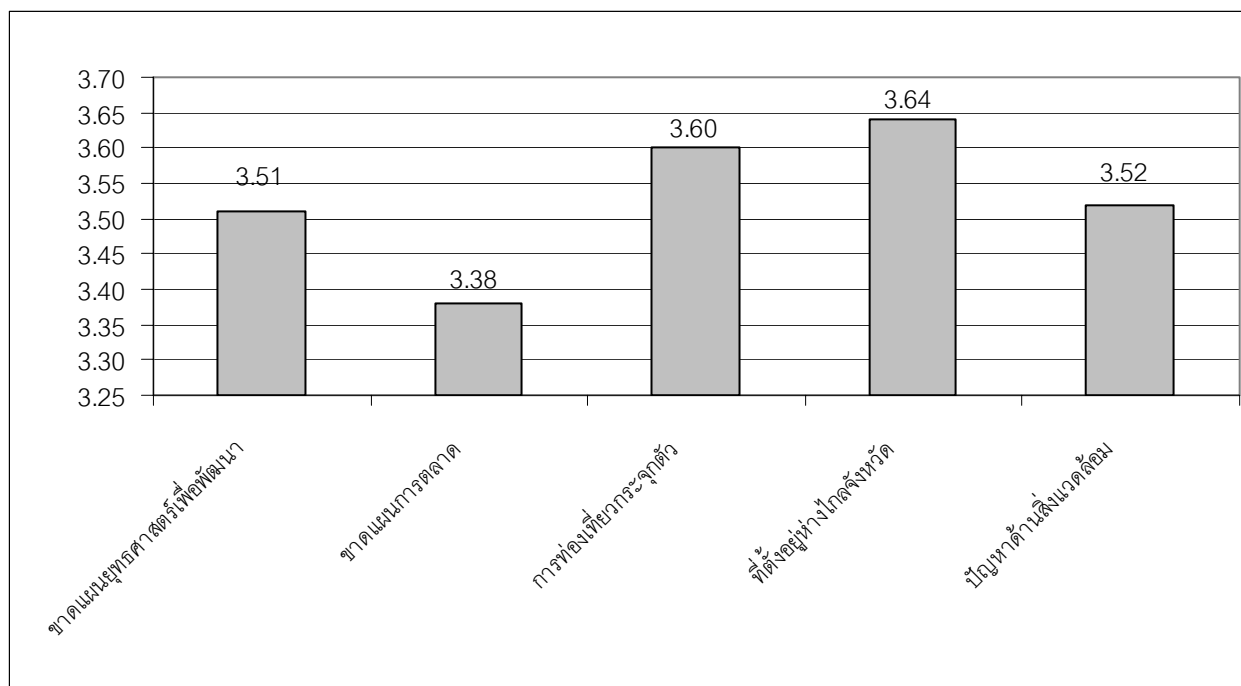

ภาพประกอบ 22 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของโครงการหลวงดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม

2.6.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

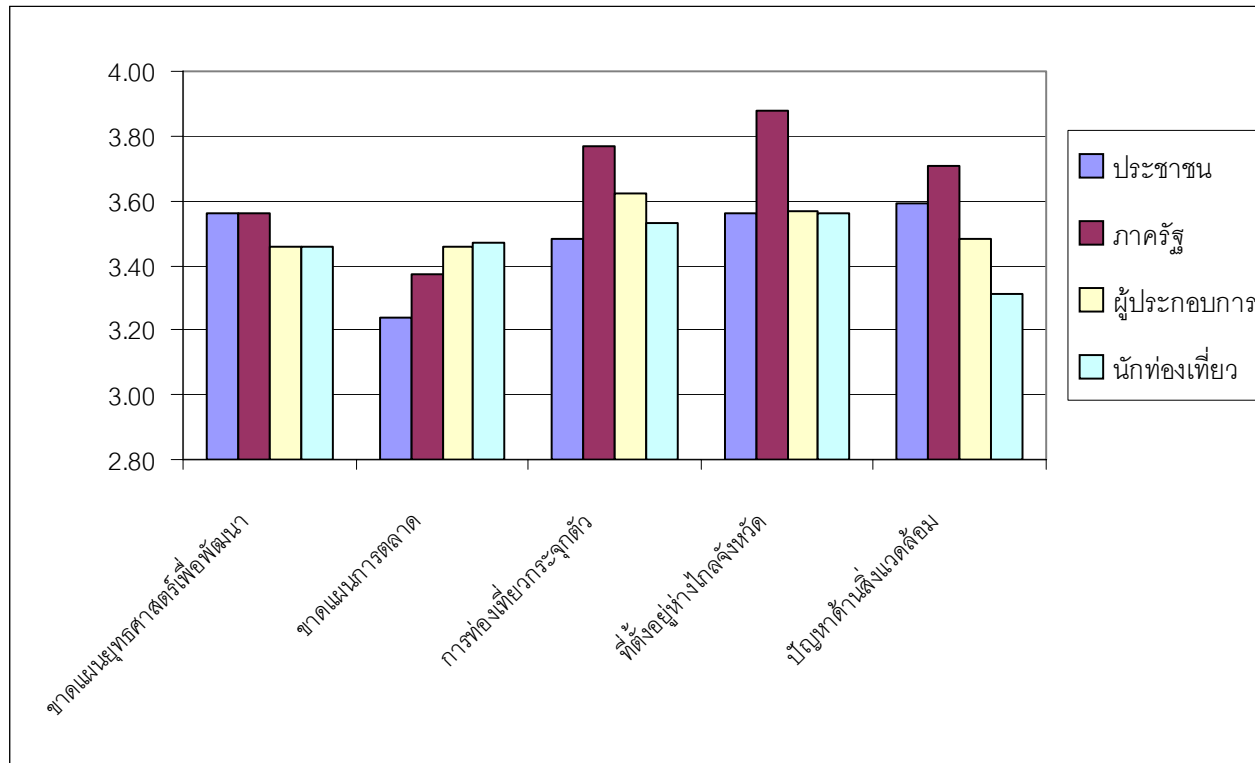
ตาราง 83 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

จุดอ่อน	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ขาดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่โครงการหลวงอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ	3.56	0.86	มาก	3.56	0.86	มาก	3.46	0.90	มาก	3.46	0.76	มาก	3.51	0.84	มาก
2. ขาดแผนการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา	3.24	0.93	ปานกลาง	3.37	0.88	ปานกลาง	3.46	0.86	มาก	3.47	0.88	มาก	3.38	0.89	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง	3.48	0.75	มาก	3.77	0.94	มาก	3.62	0.93	มาก	3.53	0.86	มาก	3.60	0.87	มาก
4. ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน	3.56	0.84	มาก	3.88	0.92	มาก	3.57	0.99	มาก	3.56	0.97	มาก	3.64	0.87	มาก
5. มีปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม การกำจัดขยะ	3.59	0.86	มาก	3.71	0.93	มาก	3.48	1.11	มาก	3.31	0.88	ปานกลาง	3.52	0.94	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.48	0.65	มาก	3.66	0.65	มาก	3.52	0.70	มาก	3.47	0.60	มาก	3.53	0.65	มาก

ภาพประกอบ 23 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

จากตาราง 83 และภาพประกอบ 23 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง โดยมีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.53 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน เป็นจุดอ่อนมากที่สุดเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.64 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ การท่องเที่ยวที่มีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.60 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และ มีปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม การกำจัดขยะ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.52 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

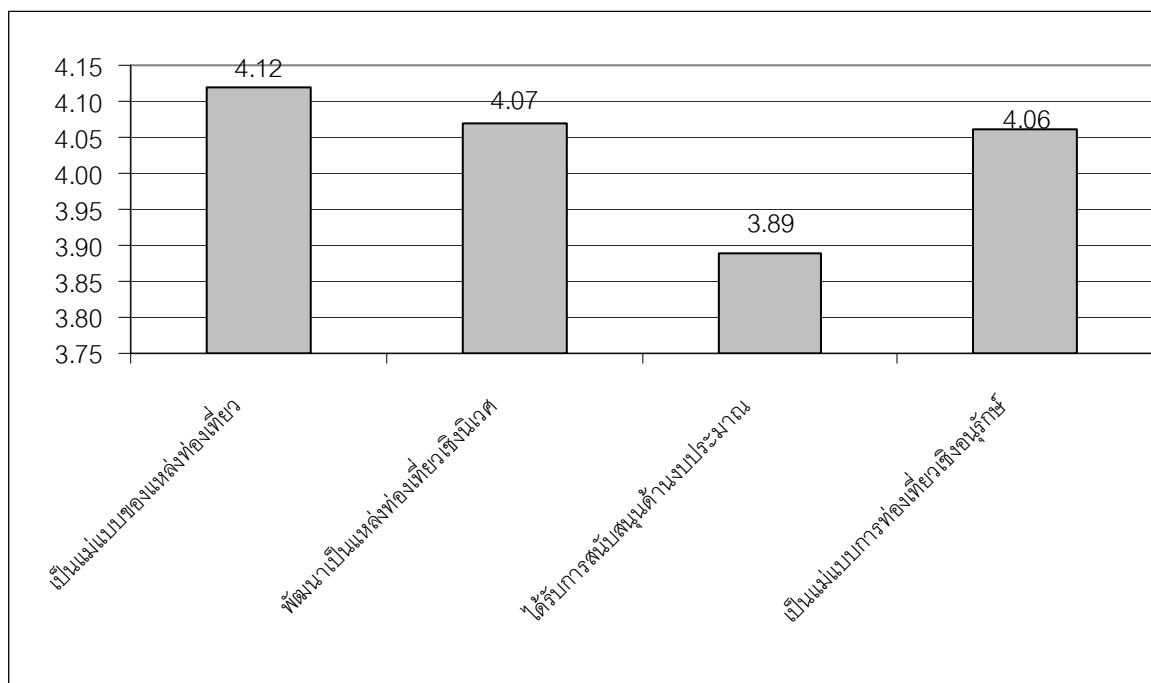

ภาพประกอบ 24 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงการหลวงดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม

2.6.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

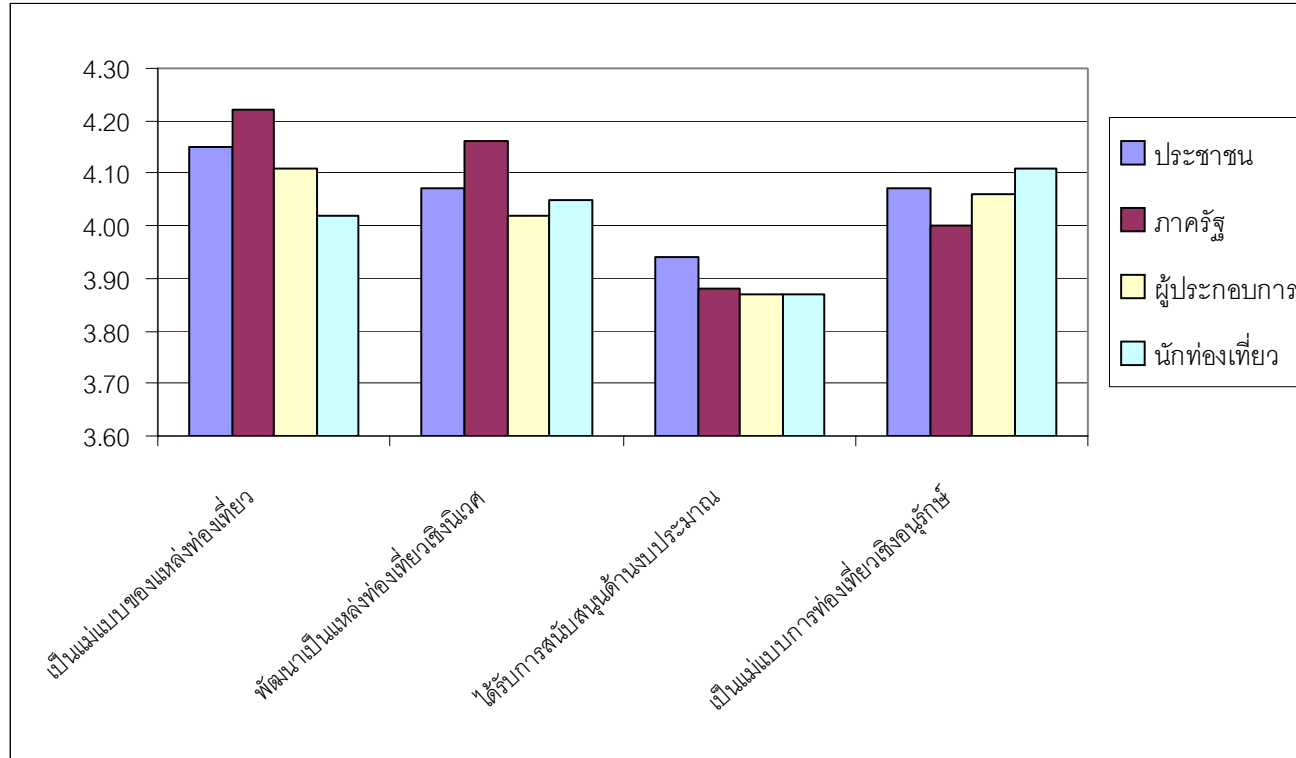
ตาราง 84 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

โอกาสในการพัฒนา	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง	4.15	0.63	มาก	4.22	0.66	มากที่สุด	4.11	0.82	มาก	4.02	0.61	มาก	4.12	0.68	มาก
2. มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ	4.07	0.70	มาก	4.16	0.73	มาก	4.02	0.89	มาก	4.05	0.63	มาก	4.07	0.74	มาก
3. ได้รับความสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการจากภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยว	3.94	0.71	มาก	3.88	0.76	มาก	3.87	0.82	มาก	3.87	0.63	มาก	3.89	0.73	มาก
4. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ	4.07	0.77	มาก	4.00	0.70	มาก	4.06	0.78	มาก	4.11	0.60	มาก	4.06	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.06	0.58	มาก	4.06	0.59	มาก	4.01	0.69	มาก	4.01	0.50	มาก	4.03	0.59	มาก

ภาพประกอบ 25 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

จากตาราง 84 และภาพประกอบ 25 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง โดยมีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.03 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง เป็นโอกาสในการพัฒนามากที่สุด เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.12 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.07 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และมีโอกาสพัฒนาเป็น แม่แบบของการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

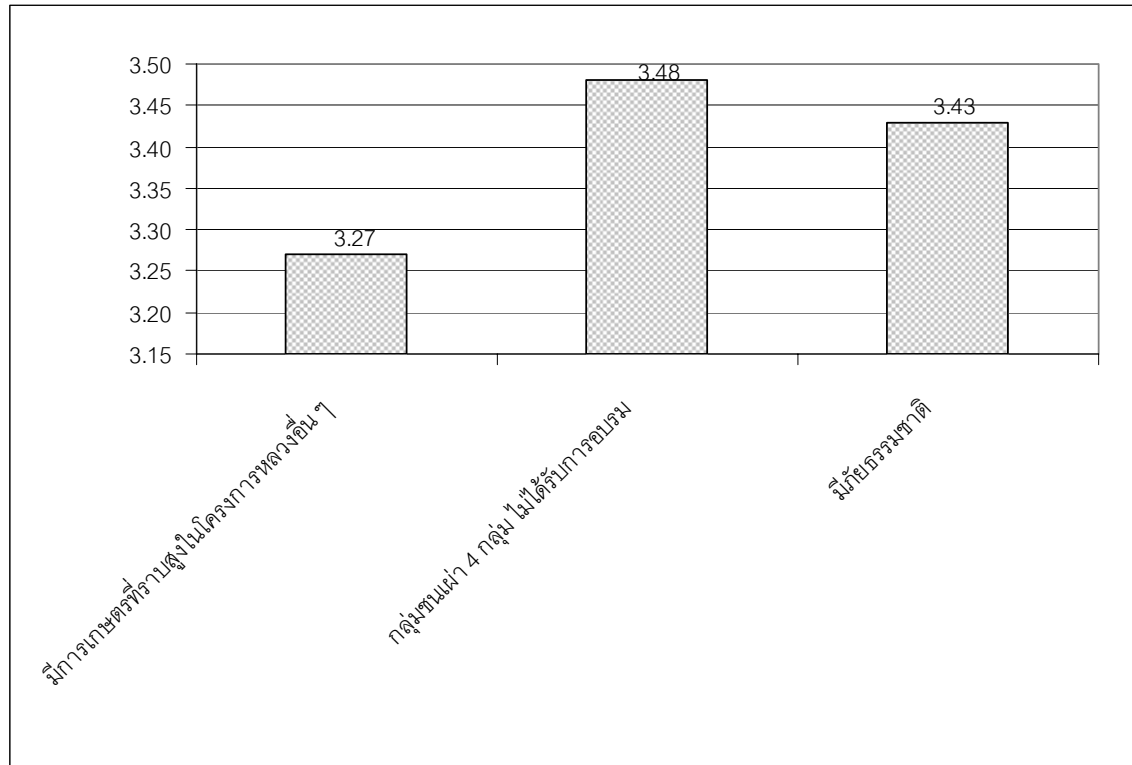

ภาพประกอบ 26 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม

2.6.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

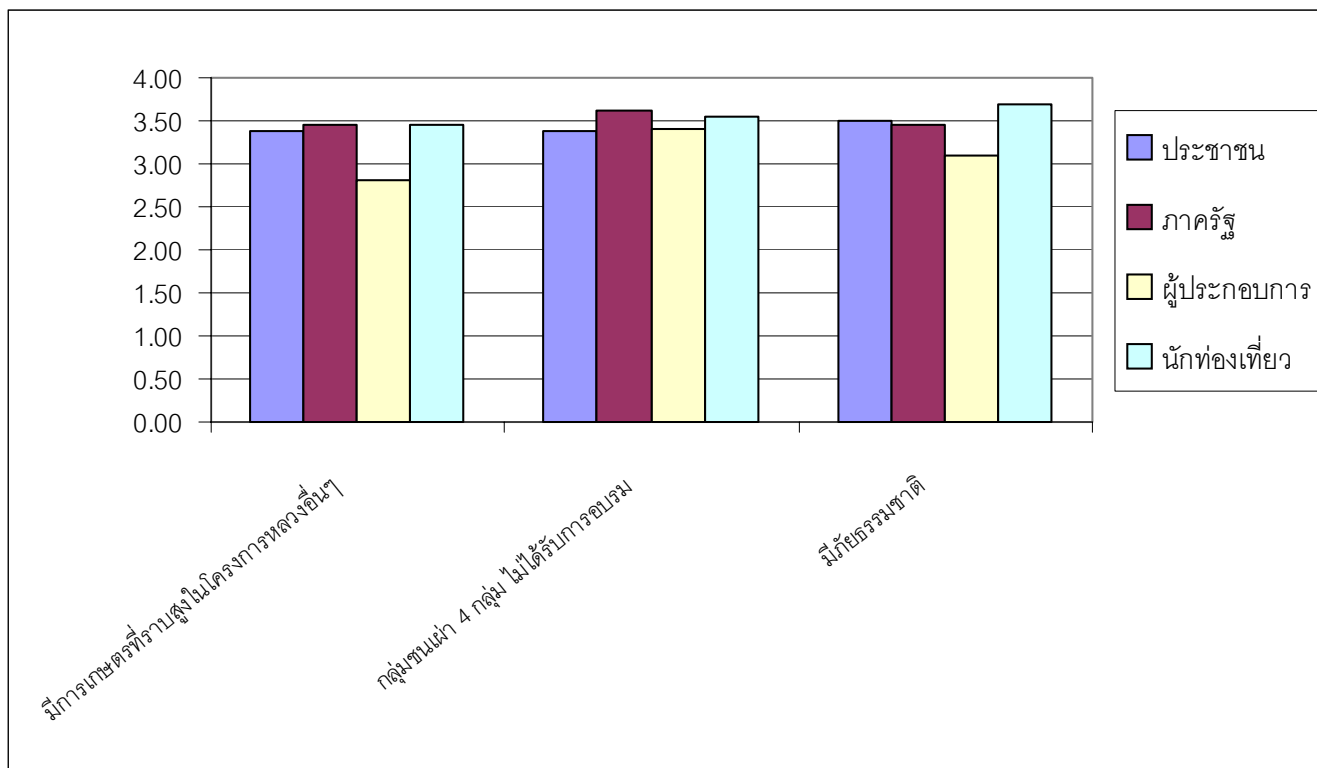
ตาราง 85 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

อุปสรรคต่อการพัฒนา	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. มีแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรที่ราบสูงในโครงการหลวงอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเป็นคู่แข่ง	3.37	0.96	ปานกลาง	3.45	0.94	มาก	2.80	0.94	ปานกลาง	3.46	0.87	มาก	3.27	0.93	ปานกลาง
2. กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว	3.37	0.94	ปานกลาง	3.62	0.78	มาก	3.40	0.96	ปานกลาง	3.55	0.83	มาก	3.48	0.89	มาก
3. มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย	3.50	1.02	มาก	3.46	0.93	มาก	3.09	1.11	ปานกลาง	3.69	1.02	มาก	3.43	1.02	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.41	0.78	มาก	3.51	0.69	มาก	3.10	0.78	ปานกลาง	3.57	0.76	มาก	3.40	0.75	ปานกลาง

ภาพประกอบ 27 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่ออุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

จากตาราง 85 และภาพประกอบ 27 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขาง โดยมีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.40คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนามากที่สุดเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.48 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.43 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และมีแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรที่ราบสูงในโครงการหลวงอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียงเป็นคู่แข่ง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.27 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับปานกลาง

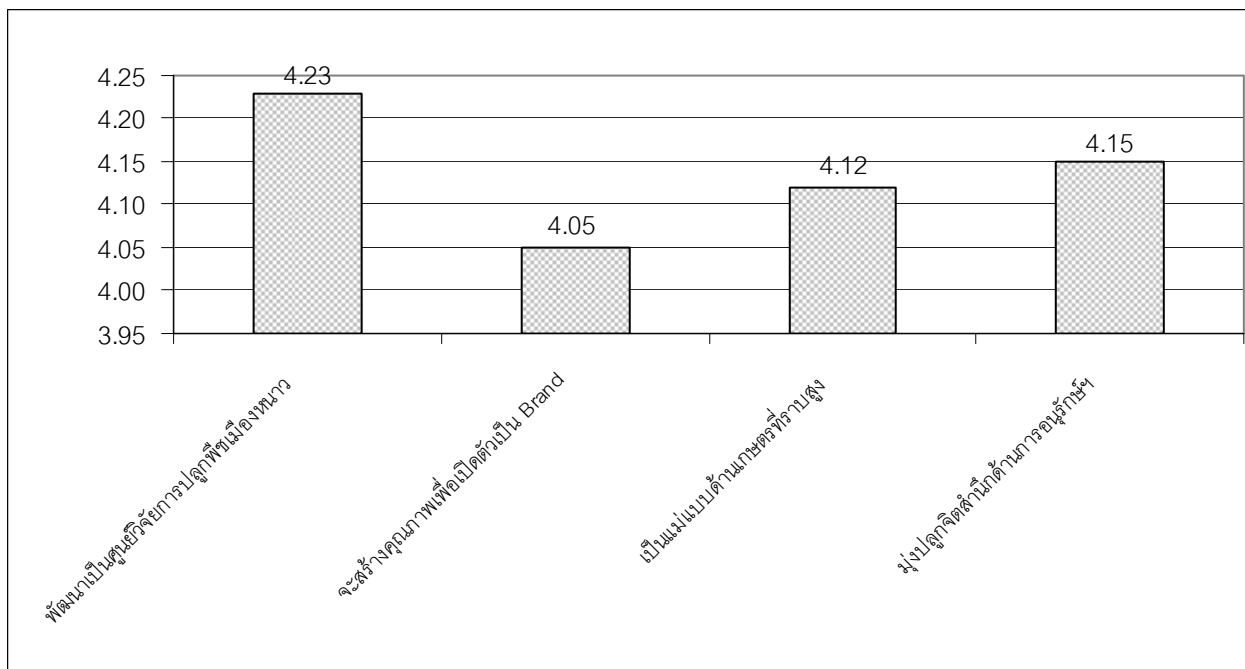
ภาพประกอบ 28 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคต่อการพัฒนาของโครงการหลวงดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม

2.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืน

2.7.1 ความคิดเห็นเรื่องวิสัยทัศน์ของการพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง

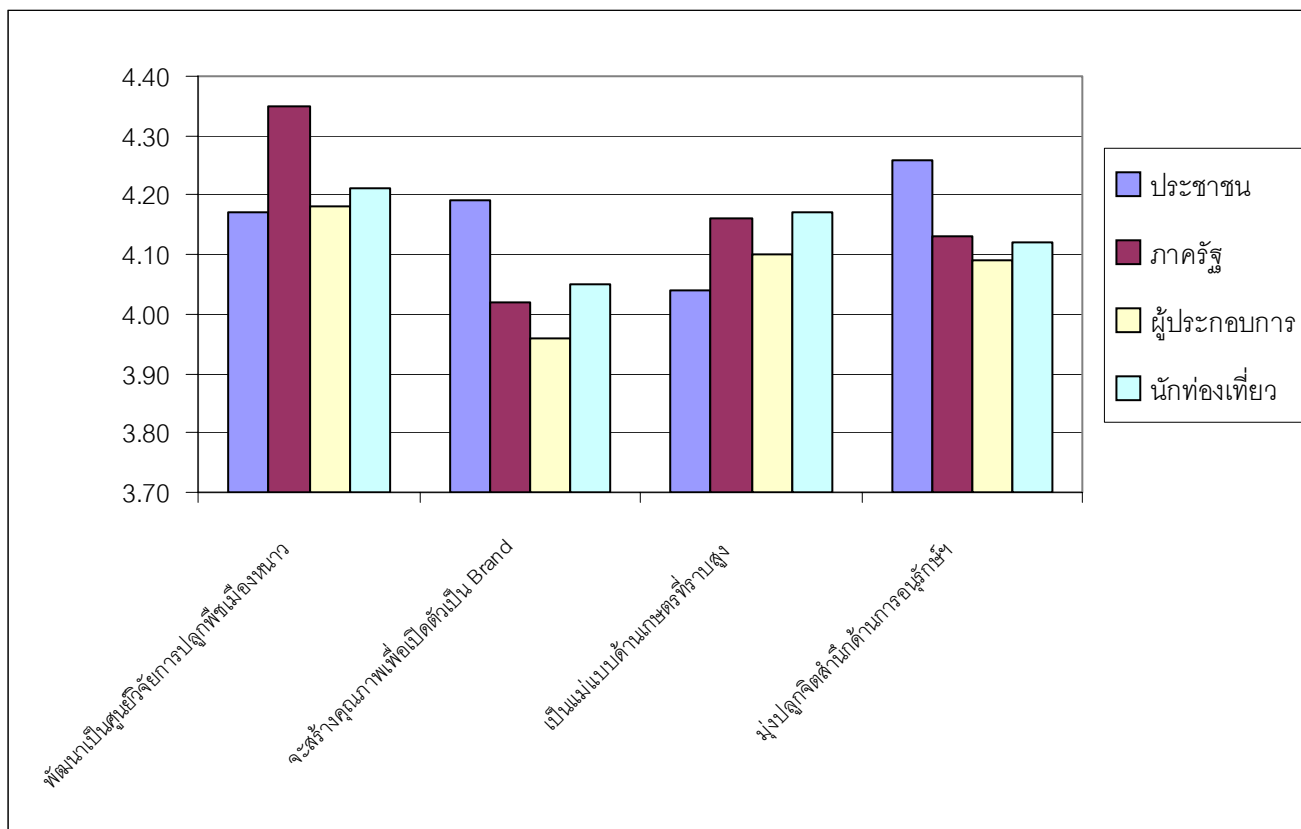
ตาราง 86 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง

วิสัยทัศน์ของโครงการหลวง อ่างขาง	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. โครงการหลวงอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล	4.17	0.67	มาก	4.35	0.74	มากที่สุด	4.18	0.76	มาก	4.21	0.64	มากที่สุด	4.23	0.70	มากที่สุด
2. โครงการหลวงอ่างขางจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ	4.19	0.67	มาก	4.02	0.83	มาก	3.96	0.86	มาก	4.05	0.67	มาก	4.05	0.76	มาก
3. โครงการหลวงอ่างขางจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ	4.04	0.70	มาก	4.16	0.75	มาก	4.10	0.82	มาก	4.17	0.68	มาก	4.12	0.74	มาก
4. โครงการหลวงอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	4.26	0.70	มากที่สุด	4.13	0.71	มาก	4.09	0.82	มาก	4.12	0.83	มาก	4.15	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.57	มาก	4.16	0.64	มาก	4.08	0.67	มาก	4.14	0.61	มาก	4.13	0.62	มาก

ภาพประกอบ 29 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

จากตาราง 86 และภาพประกอบ 29 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขาง เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืน โดยมีความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.13 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า โครงการหลวงดอยอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล เป็นที่น่าสนใจมากเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.23 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการหลวงดอยอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.15 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการหลวงดอยอ่างขางจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.12 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 4 ได้แก่ โครงการหลวงดอยอ่างขางจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.05 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

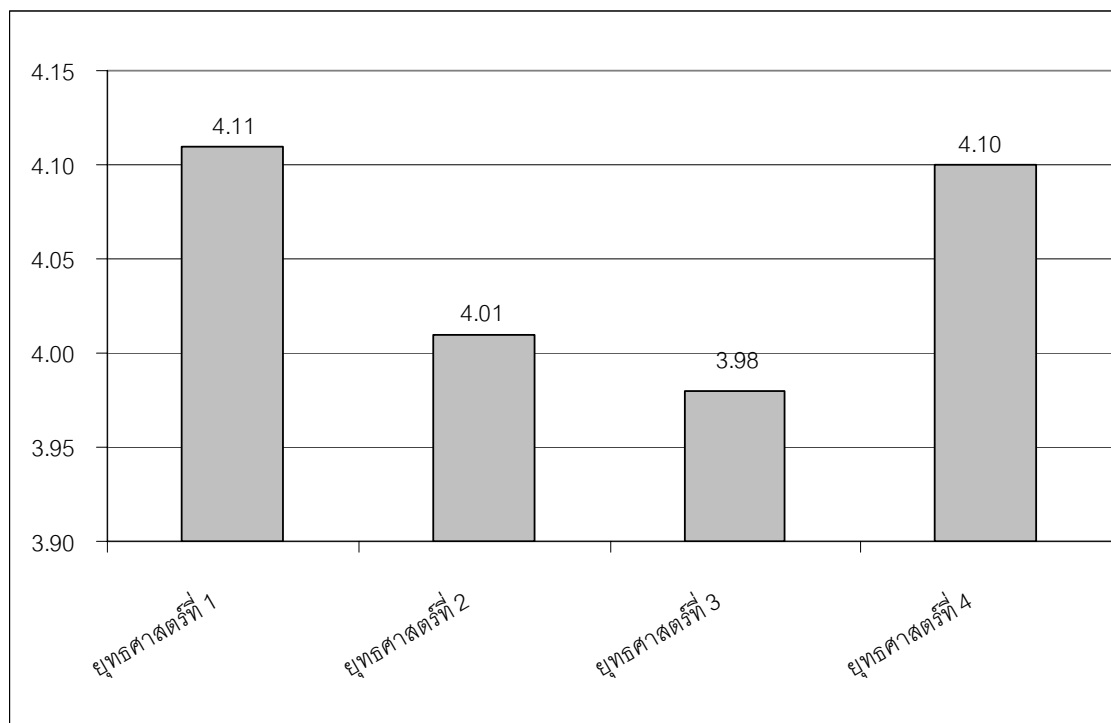

ภาพประกอบ 30 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาทั้ง 4 กลุ่ม

2.7.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

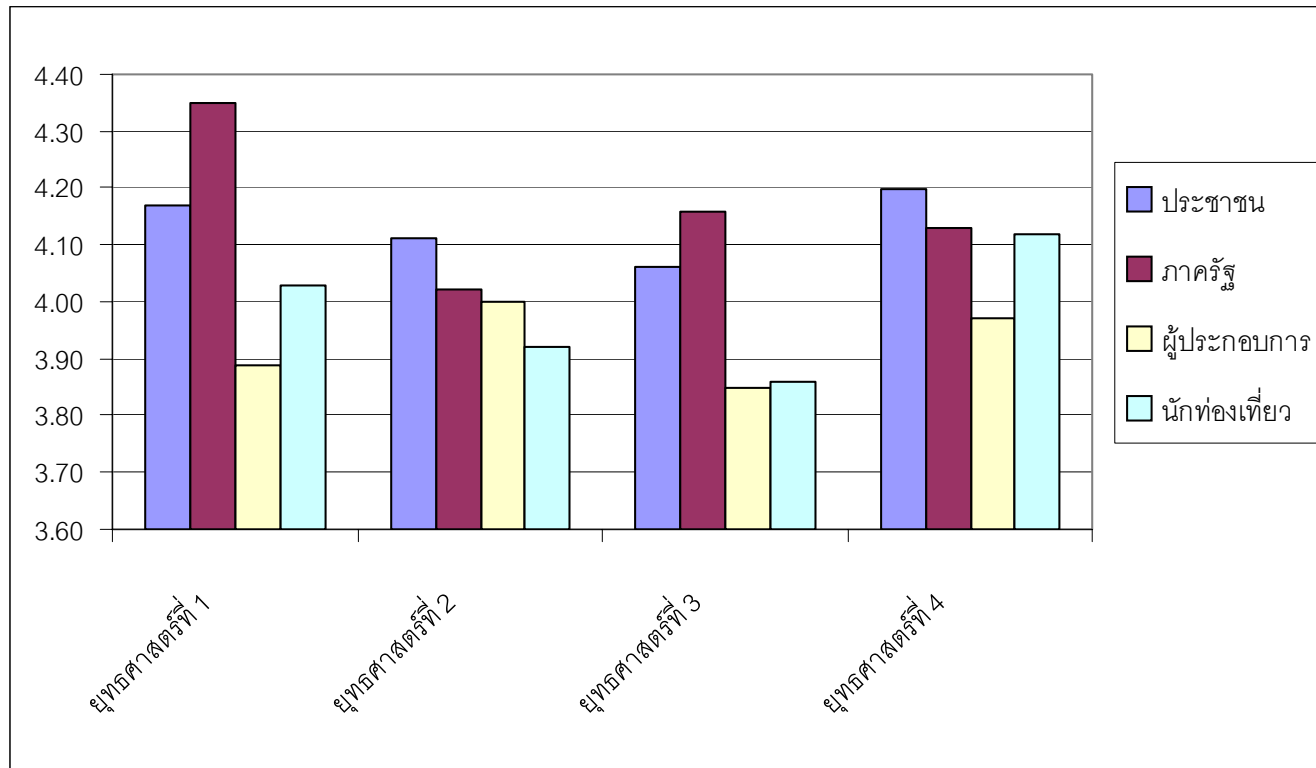
ตาราง 87 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ยุทธศาสตร์	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง	4.17	0.67	มาก	4.35	0.74	มากที่สุด	3.89	0.76	มาก	4.03	0.70	มาก	4.11	0.72	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง	4.11	0.77	มาก	4.02	0.83	มาก	4.00	0.74	มาก	3.92	0.76	มาก	4.01	0.77	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง	4.06	0.74	มาก	4.16	0.75	มาก	3.85	0.76	มาก	3.86	0.65	มาก	3.98	0.72	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ดินน้ำ ล่าถาวรพืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง	4.20	0.71	มาก	4.13	0.71	มาก	3.97	0.80	มาก	4.12	0.71	มาก	4.10	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.59	มาก	4.16	0.64	มาก	3.93	0.65	มาก	3.98	0.57	มาก	4.05	0.61	มาก

ภาพประกอบ 31 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อยุทธศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

จากตาราง 87 และภาพประกอบ 31 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์โครงการหลวงอ่างขาง โดยมีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.05 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์มากที่สุด เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.01 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับที่ 4 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.97 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ภาพประกอบ 32 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับยูทศาสตร์ของโครงการหลวงดอยอ่างขางทั้ง 4 กลุ่ม

2.7.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 88 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม			
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง																
กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงอ่างขาง	4.18	0.64	มาก	4.44	0.71	มากที่สุด	4.23	0.74	มากที่สุด	4.15	0.72	มาก	4.25	0.71	มากที่สุด	
โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว	4.20	0.68	มาก	4.36	0.67	มากที่สุด	4.09	0.78	มากที่สุด	4.26	0.64	มากที่สุด	4.23	0.69	มากที่สุด	
โครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ	4.17	0.67	มาก	4.28	0.71	มากที่สุด	4.09	0.84	มากที่สุด	4.13	0.71	มากที่สุด	4.17	0.73	มากที่สุด	
โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล	4.11	0.77	มาก	4.25	0.70	มากที่สุด	4.00	0.72	มากที่สุด	4.10	0.73	มากที่สุด	4.11	0.73	มากที่สุด	
โครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์	4.19	0.73	มาก	4.36	0.76	มากที่สุด	4.06	0.78	มากที่สุด	4.16	0.77	มากที่สุด	4.19	0.76	มากที่สุด	
โครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอ่างขาง	4.11	0.66	มาก	4.37	0.71	มากที่สุด	3.99	0.74	มากที่สุด	4.08	0.69	มากที่สุด	4.14	0.70	มากที่สุด	
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.15	0.57	มาก	4.32	0.58	มากที่สุด	4.05	0.61	มากที่สุด	4.15	0.58	มากที่สุด	4.17	0.59	มากที่สุด	

ตาราง 88 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงอ่างขาให้เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.17	0.68	มาก	4.29	0.74	มาก	3.99	0.73	มาก	4.13	0.76	มาก	4.15	0.73	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการกันผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขา	4.07	0.75	มาก	4.20	0.75	มาก	3.99	0.63	มาก	4.08	0.76	มาก	4.08	0.72	มาก
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ	4.11	0.69	มาก	4.02	0.76	มาก	3.90	0.72	มาก	3.98	0.70	มาก	4.00	0.72	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับปรุงมิทัศน์ดอยอ่างขาให้เป็นมาตรฐานสากล	3.98	0.74	มาก	4.18	0.74	มาก	4.08	0.73	มาก	4.08	0.72	มาก	4.08	0.73	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญญาณต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง	4.24	0.64	มาก	4.06	0.85	มาก	3.93	0.86	มาก	3.90	0.73	มาก	4.03	0.77	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอ่างขา	4.07	0.89	มาก	4.13	0.81	มาก	4.03	0.91	มาก	4.08	0.76	มาก	4.08	0.84	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.10	0.59	มาก	4.12	0.62	มาก	3.99	0.60	มาก	4.02	0.62	มาก	4.06	0.61	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.12	0.54	มาก	4.22	0.56	มากที่สุด	4.02	0.55	มาก	4.08	0.55	มาก	4.11	0.55	มาก

จากตาราง 88 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงดอยอ่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.25 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นรวมเท่ากับ 4.23 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.19 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.17 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.14 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงดอยอ่างขางให้เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.15 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการกั้นผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง , โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับปรุงมิทศน์ดอยอ่างขางให้เป็นมาตรฐานสากล และโครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 4.08 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.03 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.00 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 89 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม			
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง																
กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขาง	4.14	0.78	มาก	4.21	0.77	มากที่สุด	4.10	0.85	มาก	4.16	0.73	มาก	4.13	0.78	มาก	
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง	4.07	0.75	มาก	4.19	0.79	มาก	3.86	0.80	มาก	4.12	0.79	มาก	4.06	0.78	มาก	
โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง	3.91	0.78	มาก	3.97	0.83	มาก	3.67	0.84	มาก	4.05	0.74	มาก	3.90	0.80	มาก	
โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง	3.76	0.82	มาก	3.64	0.89	มาก	3.57	0.81	มาก	3.81	0.66	มาก	3.69	0.79	มาก	
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล	3.91	0.81	มาก	4.03	0.85	มาก	3.69	0.76	มาก	3.95	0.76	มาก	3.89	0.79	มาก	
โครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง	4.09	0.71	มาก	4.07	0.87	มากที่สุด	3.85	0.86	มาก	3.95	0.81	มาก	3.99	0.81	มาก	
โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	4.28	0.74	มากที่สุด	4.26	0.86	มากที่สุด	3.92	0.86	มาก	4.09	0.89	มาก	4.14	0.84	มาก	
โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอยอ่างขาง	4.19	0.70	มาก	4.02	0.89	มาก	3.91	0.85	มาก	4.03	0.82	มาก	4.04	0.82	มาก	
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.03	0.61	มาก	4.02	0.67	มาก	3.78	0.64	มาก	4.00	0.61	มาก	3.96	0.63	มาก	

ตาราง 89 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ที่ 2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ	3.92	0.72	มาก	4.10	0.85	มาก	4.02	0.76	มาก	3.91	0.82	มาก	3.99	0.79	มาก
โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของอ่างขางและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ	4.00	0.73	มาก	4.11	0.85	มาก	3.85	0.82	มาก	4.01	0.85	มาก	3.99	0.81	มาก
โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง	3.93	0.70	มาก	3.98	0.76	มาก	3.91	0.77	มาก	3.98	0.76	มาก	3.95	0.75	มาก
โครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวอ่างขาง	3.94	0.76	มาก	3.98	0.89	มาก	3.89	0.77	มาก	3.98	0.89	มาก	3.95	0.83	มาก
โครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่างขาง	3.93	0.75	มาก	3.98	0.91	มาก	3.89	0.79	มาก	3.93	0.89	มาก	3.93	0.83	มาก
โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวอ่างขางผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ	4.02	0.81	มาก	4.00	0.95	มาก	4.04	0.82	มาก	4.02	0.76	มาก	4.02	0.83	มาก
โครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่มีคุณภาพ	4.09	0.78	มาก	3.99	0.87	มาก	3.95	0.86	มาก	3.98	0.75	มาก	4.00	0.81	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	3.98	0.61	มาก	4.01	0.75	มาก	3.92	0.65	มาก	3.98	0.69	มาก	3.97	0.67	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.01	0.59	มาก	4.02	0.69	มาก	3.85	0.60	มาก	3.99	0.59	มาก	3.97	0.62	มาก

จากตาราง 89 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 2 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงดอยอ่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.13 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.14 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.04 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.99 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.90 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 6 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.89 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 7 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.69 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.99 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวอ่างขางผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.02 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 โครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.00 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของอ่างขางและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.99 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง และโครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 3.94 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.93 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 90 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม			
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่างๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง																
กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง	4.14	0.75	มาก	4.24	0.74	มากที่สุด	4.18	0.66	มาก	3.95	0.72	มาก	4.13	0.72	มาก	
โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	4.17	0.75	มาก	4.14	0.78	มาก	4.14	0.74	มาก	4.00	0.72	มาก	4.11	0.75	มาก	
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักรวมแบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน	4.06	0.68	มาก	4.10	0.80	มาก	3.97	0.78	มาก	4.03	0.76	มาก	4.04	0.75	มาก	
โครงการที่ 3 : โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน	4.19	0.73	มาก	4.15	0.78	มาก	4.03	0.80	มาก	3.98	0.82	มาก	4.09	0.78	มาก	
โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอ่างขาง	3.80	0.76	มาก	3.96	0.82	มาก	3.79	0.78	มาก	3.94	0.79	มาก	3.87	0.79	มาก	
โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่าอ่างขาง	4.00	0.64	มาก	4.11	0.89	มาก	3.83	0.88	มาก	3.89	0.78	มาก	3.96	0.80	มาก	
โครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.06	0.63	มาก	4.10	0.81	มาก	4.03	0.80	มาก	3.98	0.83	มาก	4.04	0.77	มาก	
ค่าเฉลี่ยรวม	4.04	0.54	มาก	4.09	0.67	มาก	3.96	0.61	มาก	3.97	0.66	มาก	4.01	0.62	มาก	

ตาราง 90 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเฝ้าต่าง ๆ บน ดอยอ่างขางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.92	0.73	มาก	4.23	0.74	มากที่สุด	4.05	0.81	มาก	3.98	0.83	มาก	4.05	0.78	มาก
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูก ป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชนดอยอ่างขาง	4.17	0.77	มาก	4.31	0.81	มากที่สุด	4.24	0.89	มากที่สุด	4.15	0.78	มากที่สุด	4.22	0.81	มากที่สุด
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการ วางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณา การ	3.93	0.72	มาก	4.00	0.80	มาก	3.93	0.78	มาก	4.05	0.83	มาก	3.98	0.78	มาก
โครงการที่ 3 : โครงการยกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของ หมู่บ้าน	4.13	0.73	มาก	4.13	0.87	มาก	4.16	0.77	มาก	3.98	0.88	มาก	4.10	0.81	มาก
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน	4.00	0.85	มาก	4.11	0.80	มาก	3.92	0.86	มาก	4.02	0.85	มาก	4.01	0.84	มาก
โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ สมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน	4.11	0.77	มาก	4.10	0.77	มาก	3.88	0.88	มาก	4.12	0.76	มาก	4.05	0.79	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.07	0.66	มาก	4.13	0.71	มาก	4.02	0.74	มาก	4.06	0.73	มาก	4.07	0.71	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.05	0.58	มาก	4.11	0.66	มาก	3.99	0.65	มาก	4.01	0.65	มาก	4.04	0.63	มาก

จากตาราง 90 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.13 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 3 : โครงการอบรมภาคีเครือข่ายด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.09 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน และโครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.04 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่าอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 3.96 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.87 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอ่างขางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.05 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชนดอยอ่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.22 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 โครงการที่ 3 : โครงการยกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.10 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.05 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก อันดับ 4 ได้แก่ โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.01 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 5 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.98 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 91 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม			
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธารและพืช บนดอยอ่างขาง																
กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติบนดอยอ่างขาง	4.17	0.70	มาก	4.38	0.75	มากที่สุด	4.17	0.87	มาก	4.23	0.74	มากที่สุด	4.24	0.77	มากที่สุด	
โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า	4.26	0.76	มากที่สุด	4.31	0.84	มากที่สุด	4.10	0.91	มาก	4.26	0.75	มากที่สุด	4.23	0.81	มากที่สุด	
โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอ่างขาง	4.19	0.73	มาก	4.33	0.82	มากที่สุด	4.05	0.80	มาก	4.18	0.76	มาก	4.19	0.78	มาก	
โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว	4.06	0.83	มาก	4.19	0.85	มาก	3.92	1.02	มาก	4.06	0.81	มาก	4.06	0.88	มาก	
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.17	0.68	มาก	4.28	0.76	มากที่สุด	4.02	0.83	มาก	4.17	0.70	มาก	4.16	0.74	มาก	

ตาราง 91 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			นักท่องเที่ยว			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และ พัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยว เชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน	4.02	0.75	มาก	4.25	0.80	มากที่สุด	3.95	0.95	มาก	4.09	0.73	มาก	4.08	0.81	มาก
โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตร ทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ	4.02	0.66	มาก	4.10	0.83	มาก	3.99	0.92	มาก	4.04	0.86	มาก	4.04	0.82	มาก
โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎี เศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน	4.07	0.75	มาก	4.19	0.80	มาก	4.04	0.94	มาก	4.09	0.79	มาก	4.10	0.82	มาก
โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูก จิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.15	0.76	มาก	4.17	0.80	มาก	4.01	0.87	มาก	4.19	0.76	มาก	4.13	0.80	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมโครงการ	4.08	0.63	มาก	4.15	0.72	มากที่สุด	4.01	0.82	มาก	4.11	0.74	มาก	4.09	0.73	มาก
ภาพรวมโครงการ	4.13	0.63	มาก	4.21	0.71	มากที่สุด	4.02	0.78	มาก	4.14	0.68	มาก	4.12	0.70	มาก

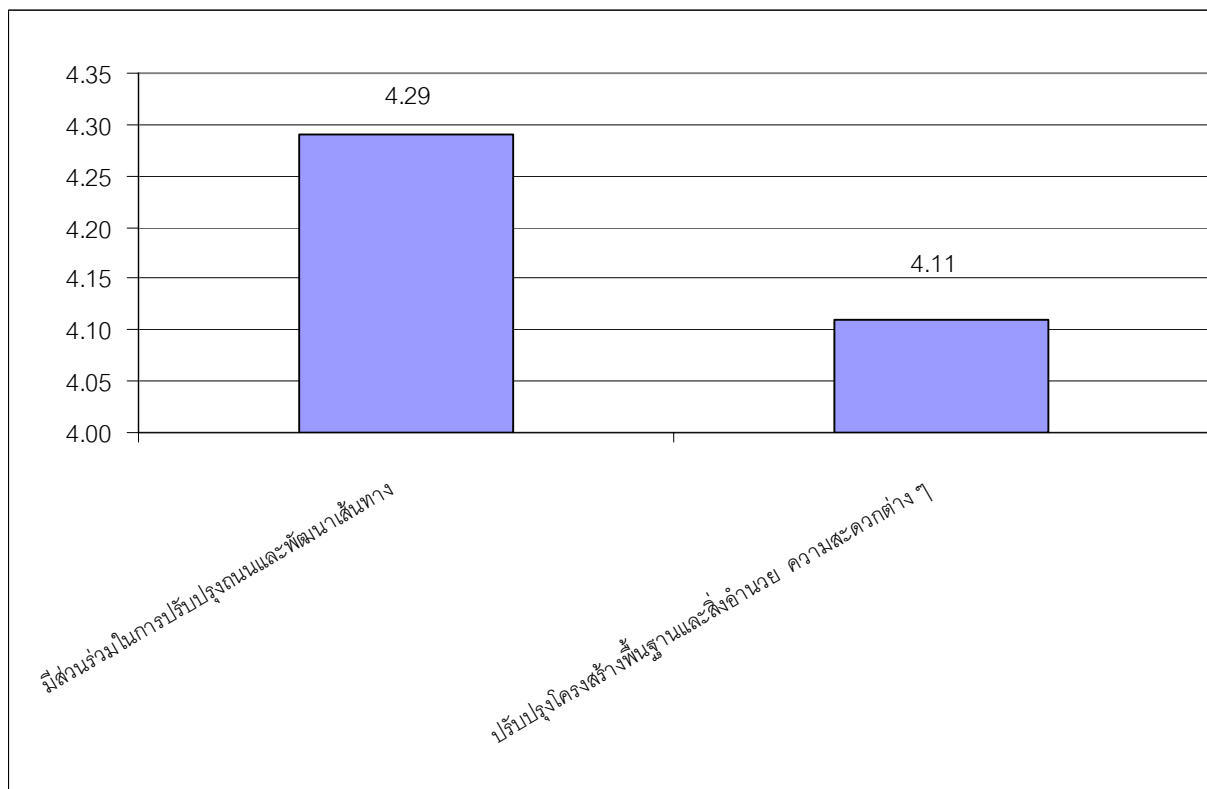
จากตาราง 91 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 4 โดยแสดงความคิดเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติบนดอยอย่างขาง มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.24 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีโครงการที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอย่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.23 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอย่างขาง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.19 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนกลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.08 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.13 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.10 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.04 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

2.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

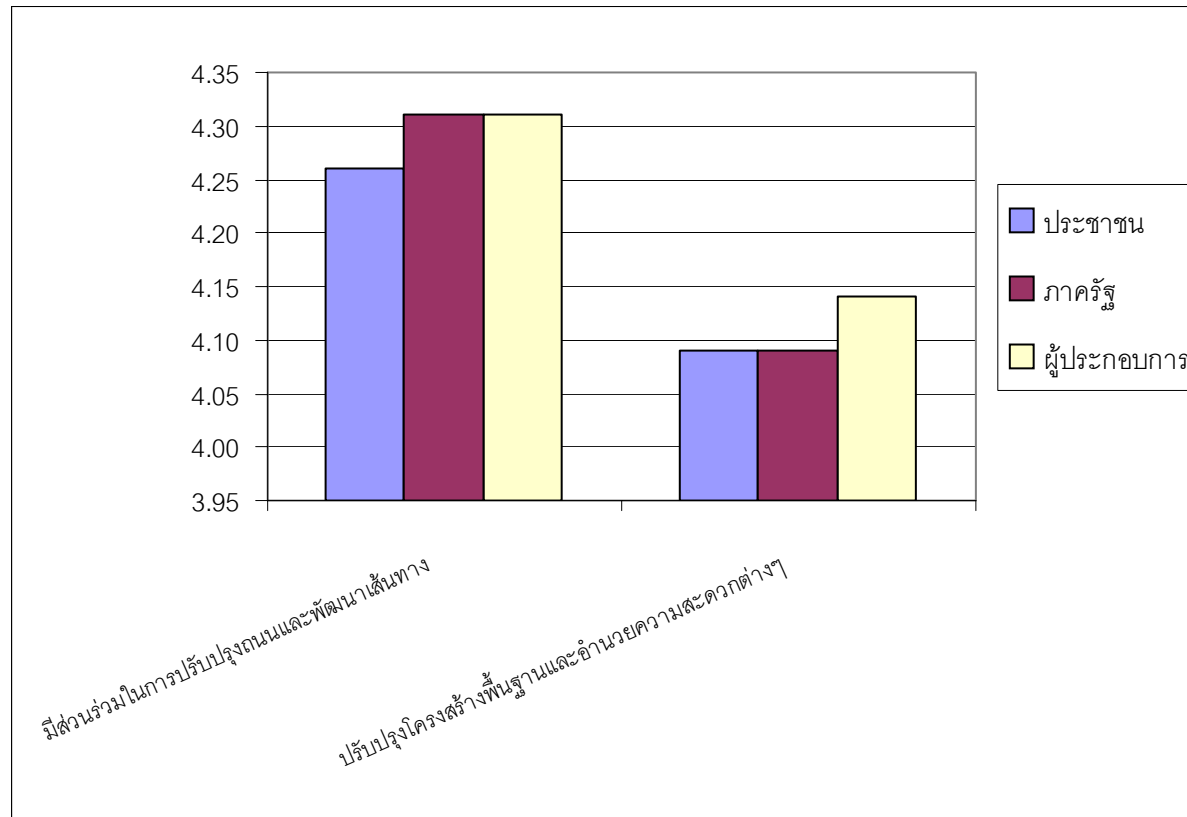
ตาราง 92 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค

	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม												
การสื่อสาร และสาธารณูปโภค												
1.1 ทุกฝ่ายควรที่จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุงถนนและพัฒนาเส้นทางการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในดอยอ่างขางให้เชื่อมโยงถึงกัน	4.26	0.70	มากที่สุด	4.31	0.81	มาก	4.31	0.76	มาก	4.29	0.76	มากที่สุด
1.2 ควรเร่งพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ในแหล่งท่องเที่ยว	4.09	0.83	มาก	4.09	0.88	มาก	4.14	0.89	มาก	4.11	0.87	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.17	0.69	มาก	4.20	0.81	มาก	4.18	0.82	มาก	4.18	0.77	มาก

ภาพประกอบ 33 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค

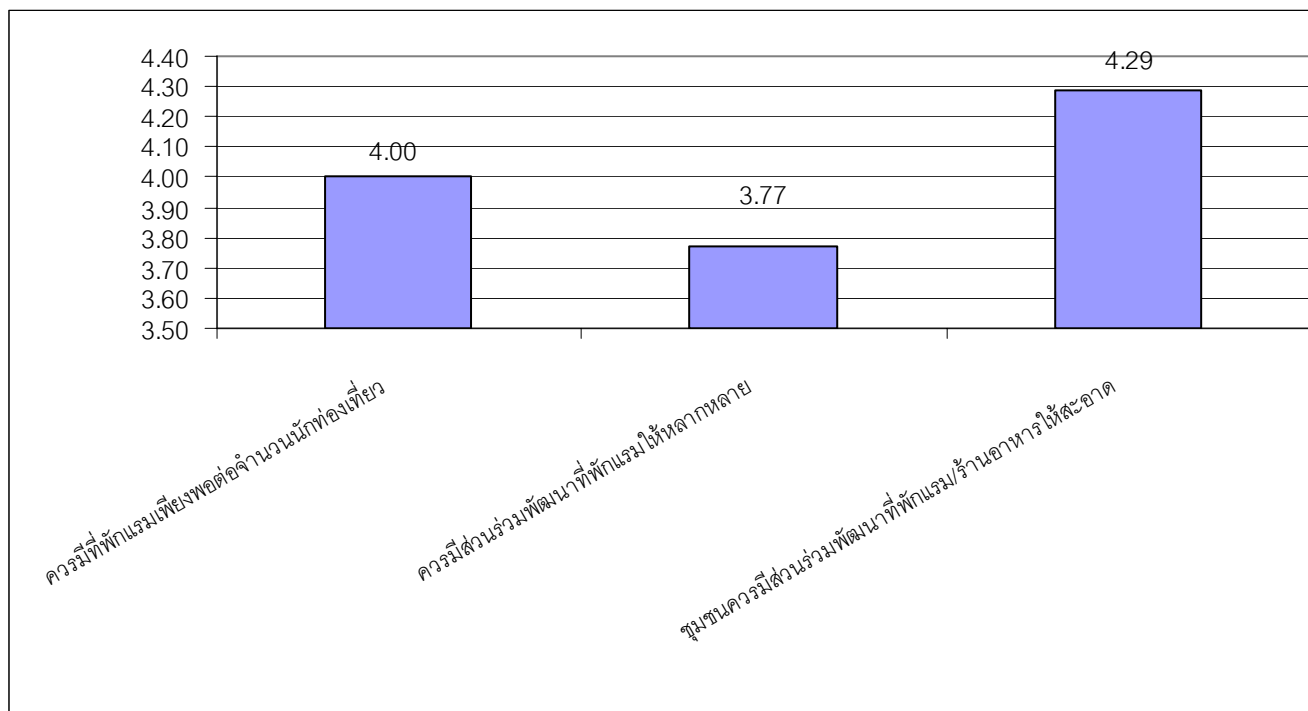
จากตาราง 92 และภาพประกอบ 33 ผู้วิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมจัดการด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค โดยมีความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.18 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า ทุกฝ่ายควรที่จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุงถนนและพัฒนาเส้นทาง การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในดอยอ่างขางให้เชื่อมโยงถึงกัน เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.29 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 ได้แก่ ควรเร่งพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.11 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ภาพประกอบ 34 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภคทั้ง 4 กลุ่ม

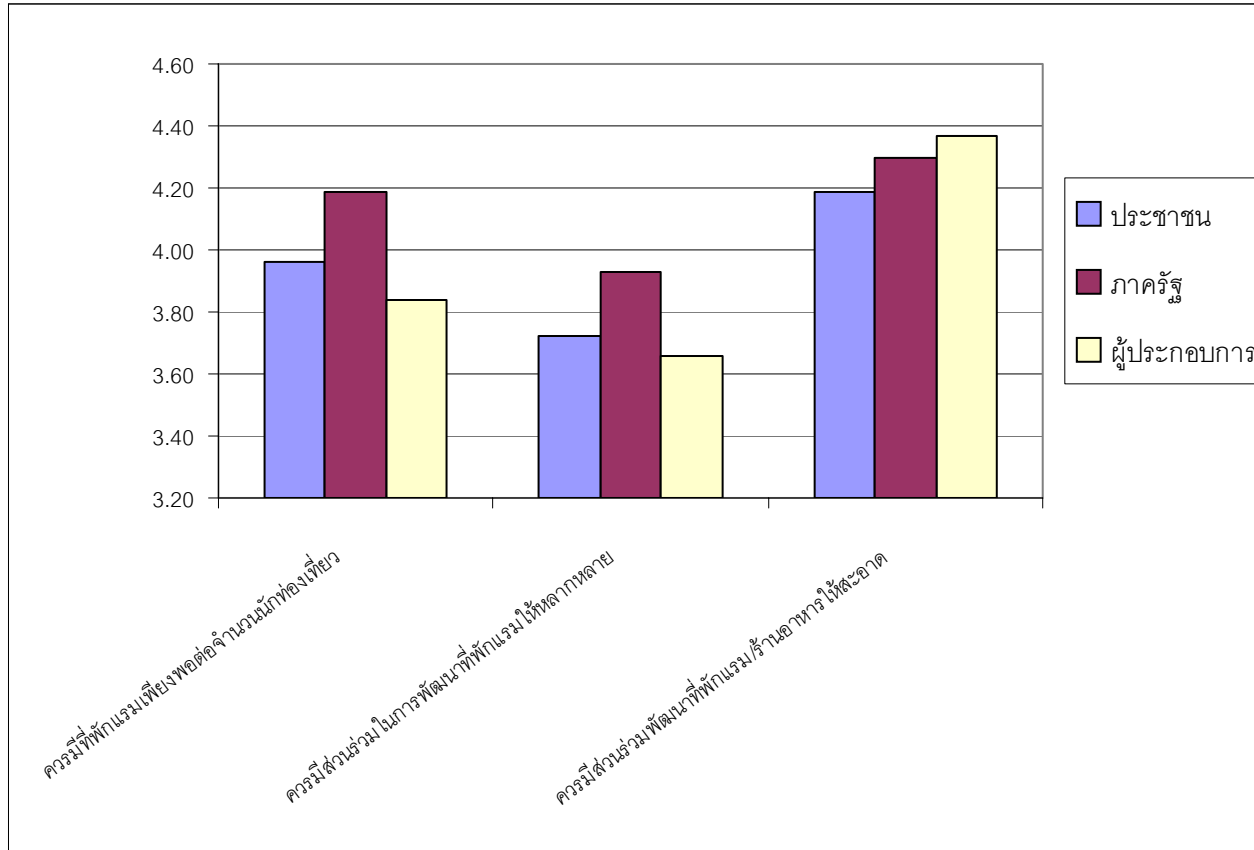
ตาราง 93 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ในด้านการจัดการ
ด้านที่พักแรมและร้านอาหาร

การมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยว	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
2. การจัดการด้านที่พักแรมและร้านอาหาร												
2.1 โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ควร มีที่พักแรมเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	3.96	0.78	มาก	4.19	0.95	มาก	3.84	0.92	มาก	4.00	0.88	มาก
2.2 ทุกฝ่ายควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่พัก แรมให้มีความหลากหลาย เช่น มีโฮมสเตย์ โรงแรมระดับ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาว	3.72	0.90	มาก	3.93	0.97	มาก	3.66	0.85	มาก	3.77	0.91	มาก
2.3 ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานที่ ที่พักแรมและร้านอาหารควรให้มีความสะอาดและ ความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น	4.19	0.75	มาก	4.30	0.89	มากที่สุด	4.37	0.75	มากที่สุด	4.29	0.80	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	3.96	0.68	มาก	4.14	0.80	มาก	3.96	0.68	มาก	4.20	0.72	มาก

ภาพประกอบ 35 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการด้านที่พักแรมร้านอาหาร

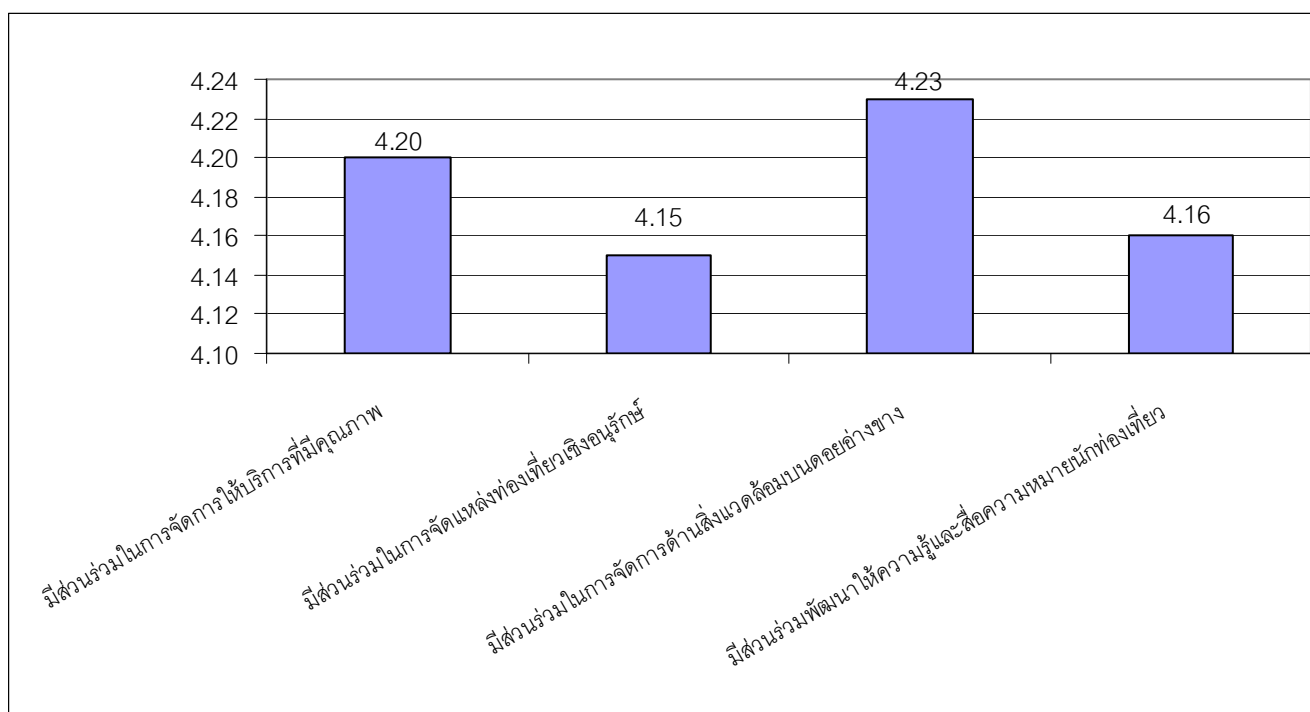
จากตาราง 93 และภาพประกอบ 35 ผู้วิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการด้านที่พักแรมและร้านอาหาร โดยมีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.20 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า ชุมชนควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานที่พักแรมและร้านอาหารควรให้มีความสะอาดและความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.29 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 ได้แก่ โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีที่พักแรมเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.00 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่พักแรมให้มีความหลากหลาย เช่น มีโฮมสเตย์ โรงแรมระดับ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.77 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ภาพประกอบ 36 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการด้านที่พักแรมร้านอาหารทั้ง 4 กลุ่ม

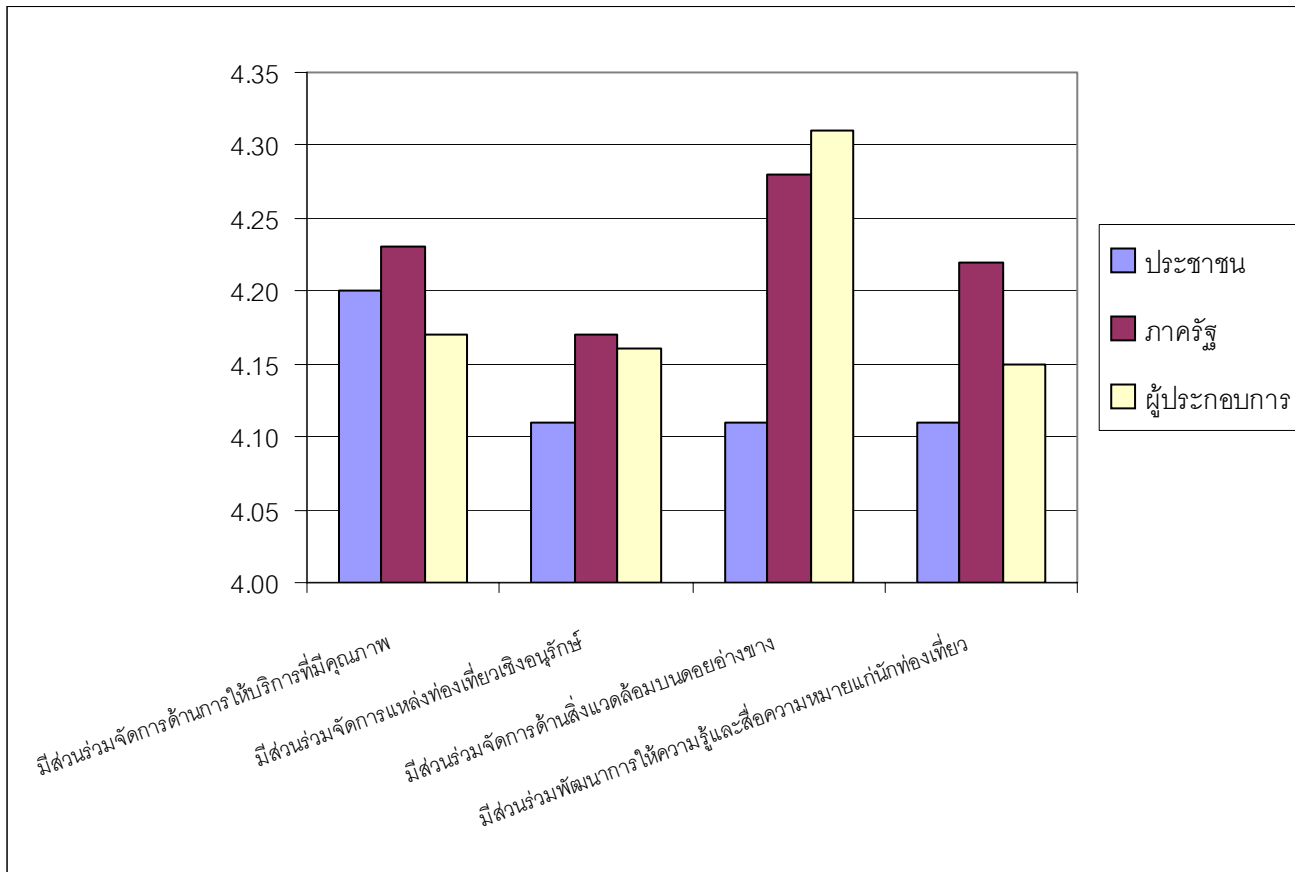
ตาราง 94 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขา ในด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยว	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
3. การจัดการแหล่งท่องเที่ยว												
3.1 ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ	4.20	0.74	มาก	4.23	0.80	มากที่สุด	4.17	0.79	มาก	4.20	0.78	มาก
3.2 มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	4.11	0.74	มาก	4.17	0.80	มาก	4.16	0.68	มาก	4.15	0.74	มาก
3.3 การมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมดอยอ่างขา	4.11	0.74	มาก	4.28	0.78	มากที่สุด	4.31	0.75	มากที่สุด	4.23	0.76	มากที่สุด
3.4 มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาด้านการให้ความรู้และการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อปลูกจิตสำนึก	4.11	0.77	มาก	4.22	0.81	มากที่สุด	4.15	0.70	มาก	4.16	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.66	มาก	4.22	0.70	มากที่สุด	4.20	0.61	มาก	4.18	0.66	มาก

ภาพประกอบ 37 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

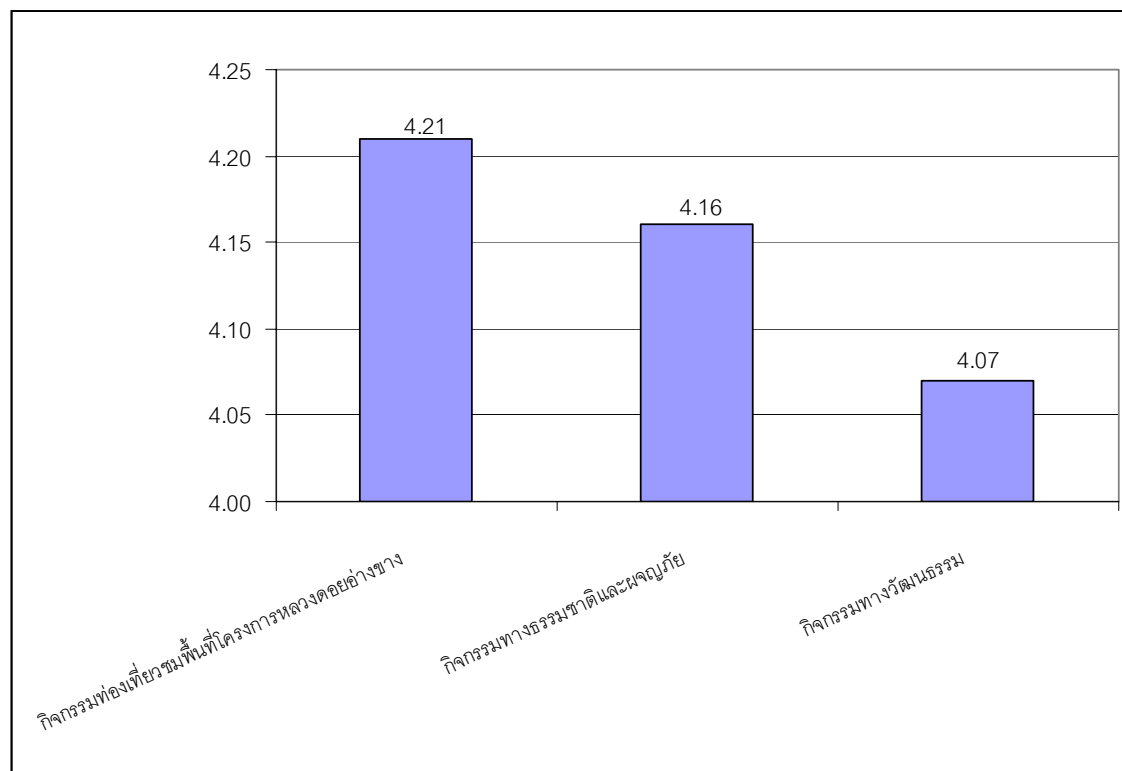
จากตาราง 94 และภาพประกอบ 37 ผู้วิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยมีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.18 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมบนดอยอ่างขาง เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.23 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 ได้แก่ ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.20 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาด้านการให้ความรู้และการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อปลูกจิตสำนึก มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.16 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ภาพประกอบ 38 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 กลุ่ม

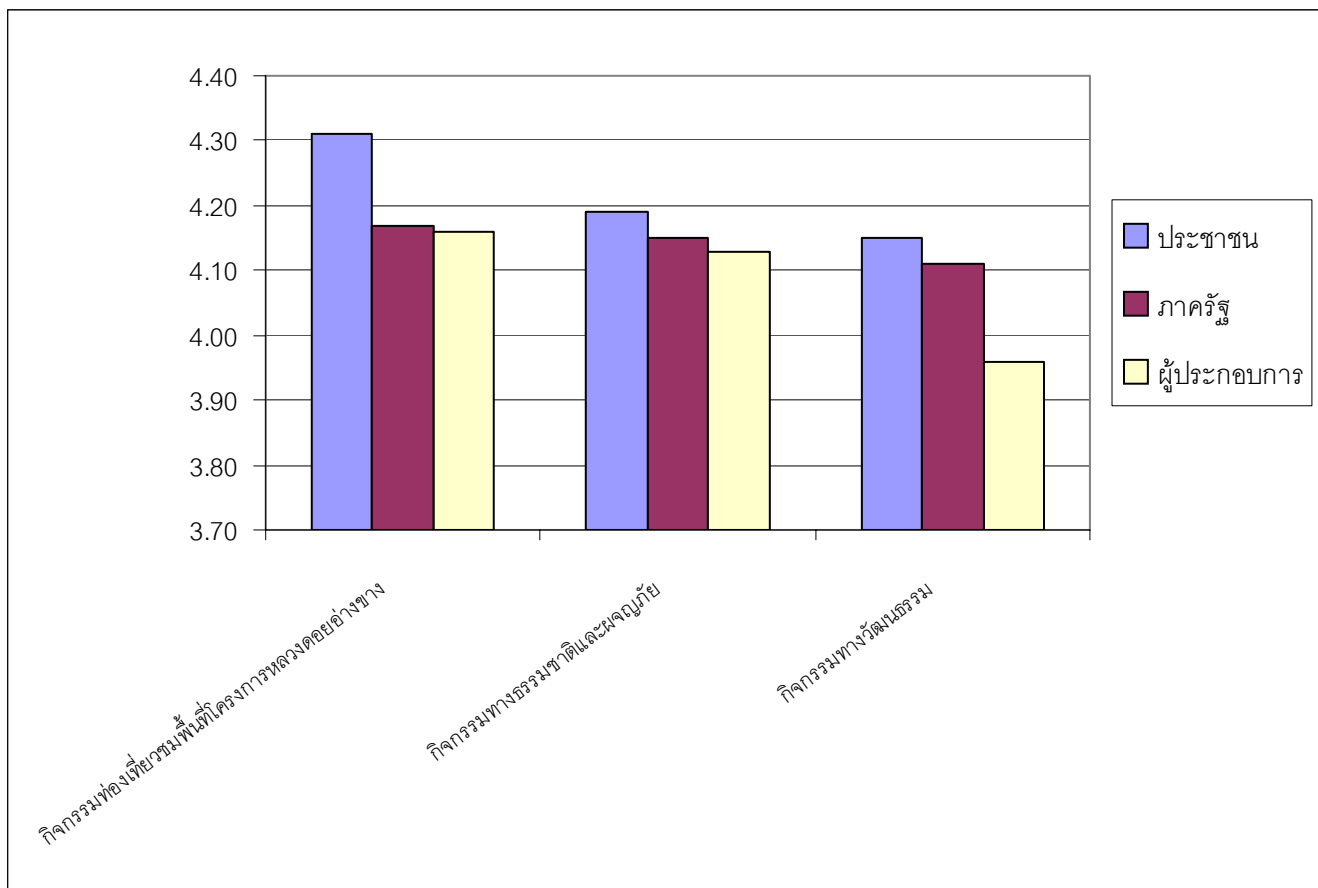
ตาราง 95 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ในด้านการจัดการกิจกรรม

การมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยว	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
4. การจัดการด้านกิจกรรม												
4.1 กิจกรรมท่องเที่ยวชมพื้นที่โครงการหลวงอ่างขาง	4.31	0.61	มากที่สุด	4.17	0.75	มาก	4.16	0.82	มาก	4.21	0.73	มากที่สุด
4.2 กิจกรรมทางธรรมชาติและผจญภัย เช่น การเดินป่า ซี่ล่อชมไพร ถ่ายรูปธรรมชาติ ดูนก ฯลฯ	4.19	0.75	มาก	4.15	0.76	มาก	4.13	0.81	มาก	4.16	0.77	มาก
4.3 กิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น นำชมหมู่บ้านชาวเขาจัดกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ	4.15	0.76	มาก	4.11	0.80	มาก	3.96	0.78	มาก	4.07	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.22	0.65	มากที่สุด	4.14	0.72	มาก	4.08	0.74	มาก	4.15	0.70	มาก

ภาพประกอบ 39 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการกิจกรรม

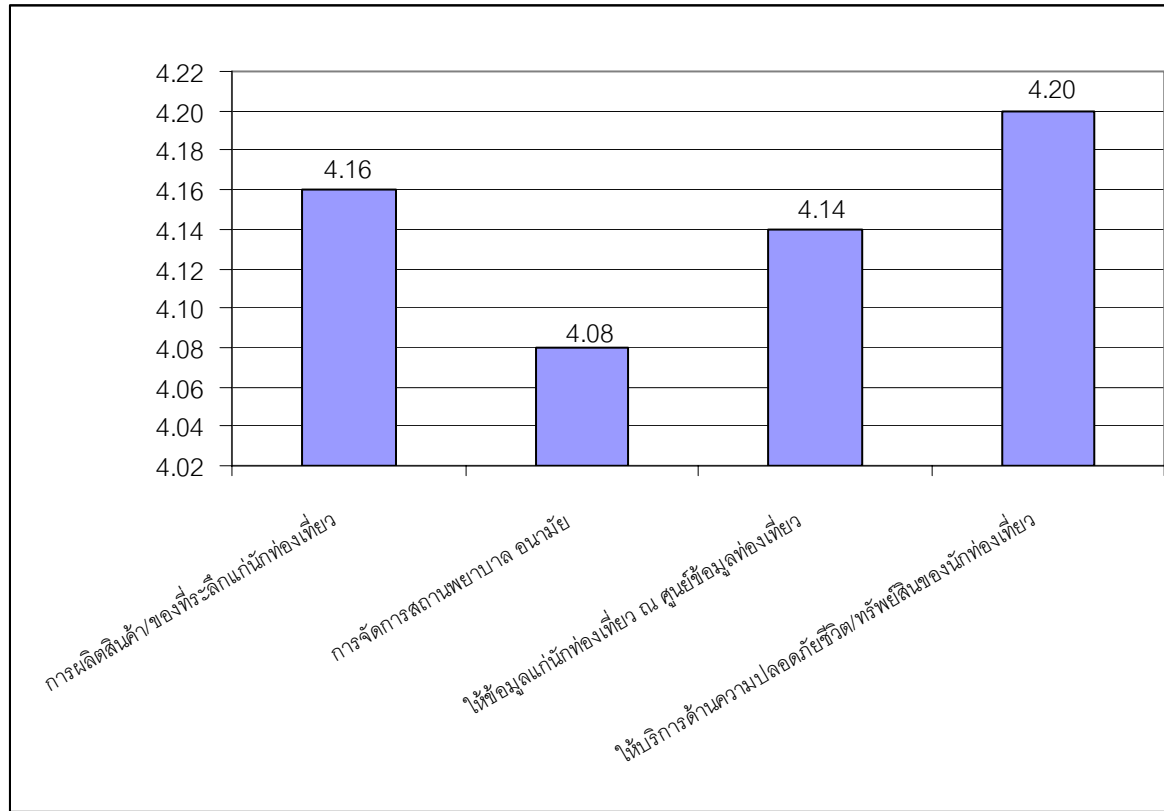
จากตาราง 95 และภาพประกอบ 39 ผู้วิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการด้านกิจกรรม โดยมีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.15 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า กิจกรรมท่องเที่ยวชมพื้นที่โครงการหลวงดอยอ่างขาง เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.21 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 ได้แก่ กิจกรรมทางธรรมชาติและผจญภัย เช่น การเดินป่า ขี่ล่อชมไพร ถ่ายรูปธรรมชาติ ดูนก ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.16 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ กิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น นำชมหมู่บ้านชาวเขาจัดกิจกรรมอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.07 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ภาพประกอบ 40 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการกิจกรรมทั้ง 4 กลุ่ม

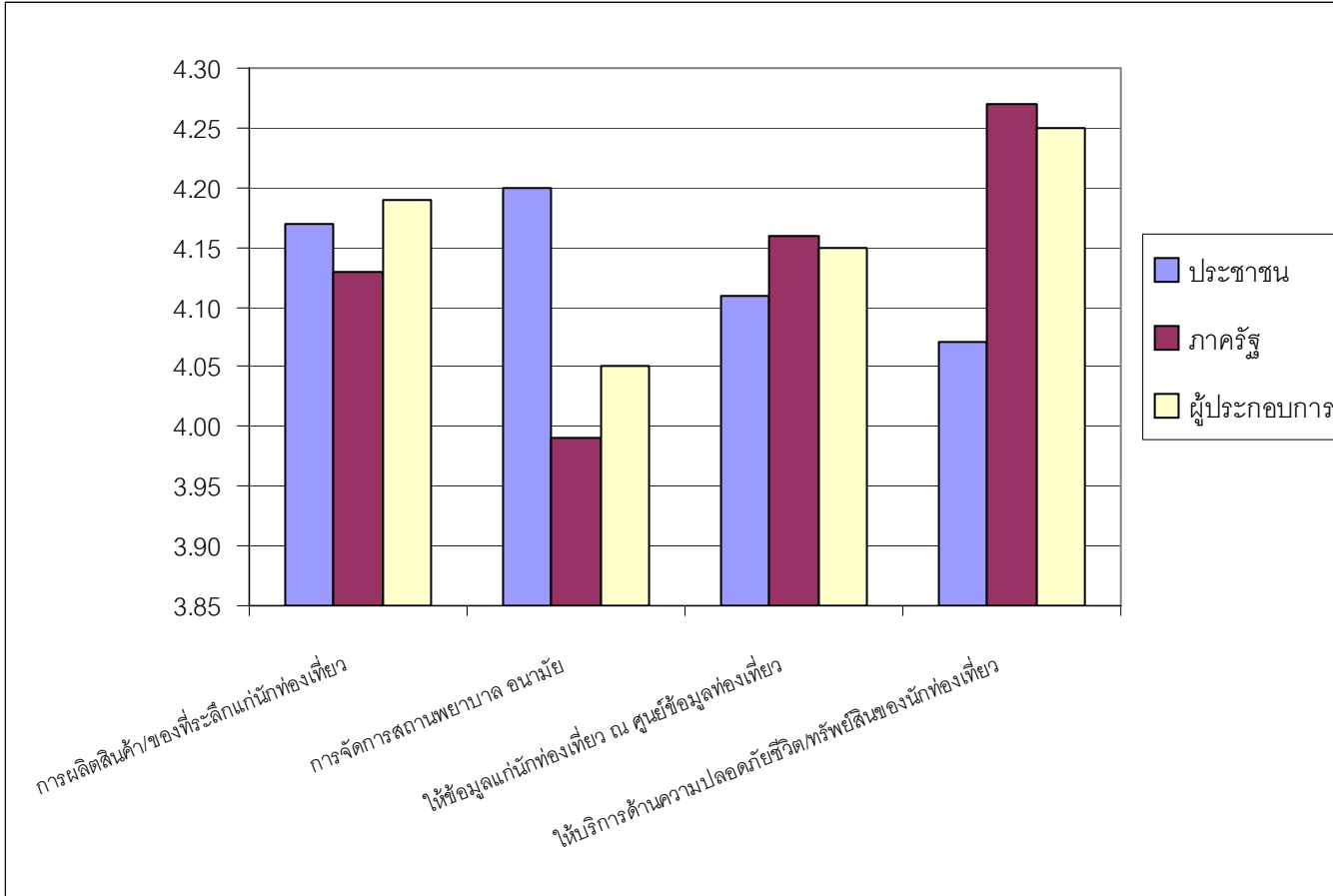
ตาราง 96 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ในด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยว	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
5. บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ												
5.1 การผลิตสินค้าและของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว ในเชิงอนุรักษ์โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	4.17	0.82	มาก	4.13	0.87	มาก	4.19	0.80	มาก	4.16	0.83	มาก
5.2 การจัดการสถานพยาบาล อนามัย หรือ อาสาสมัครด้านบรรเทาสาธารณภัย เอทีเอ็ม ปั๊มน้ำมัน	4.20	0.85	มาก	3.99	0.88	มาก	4.05	0.96	มาก	4.08	0.90	มาก
5.3 จัดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ ศูนย์ข้อมูล ท่องเที่ยวของจังหวัดและเอกชน	4.11	0.77	มาก	4.16	0.82	มาก	4.15	0.80	มาก	4.14	0.77	มาก
5.4 ต้องการมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	4.07	0.91	มาก	4.27	0.83	มากที่สุด	4.25	0.74	มากที่สุด	4.20	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.14	0.76	มาก	4.13	0.72	มาก	4.15	0.70	มาก	4.14	0.73	มาก

ภาพประกอบ 41 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

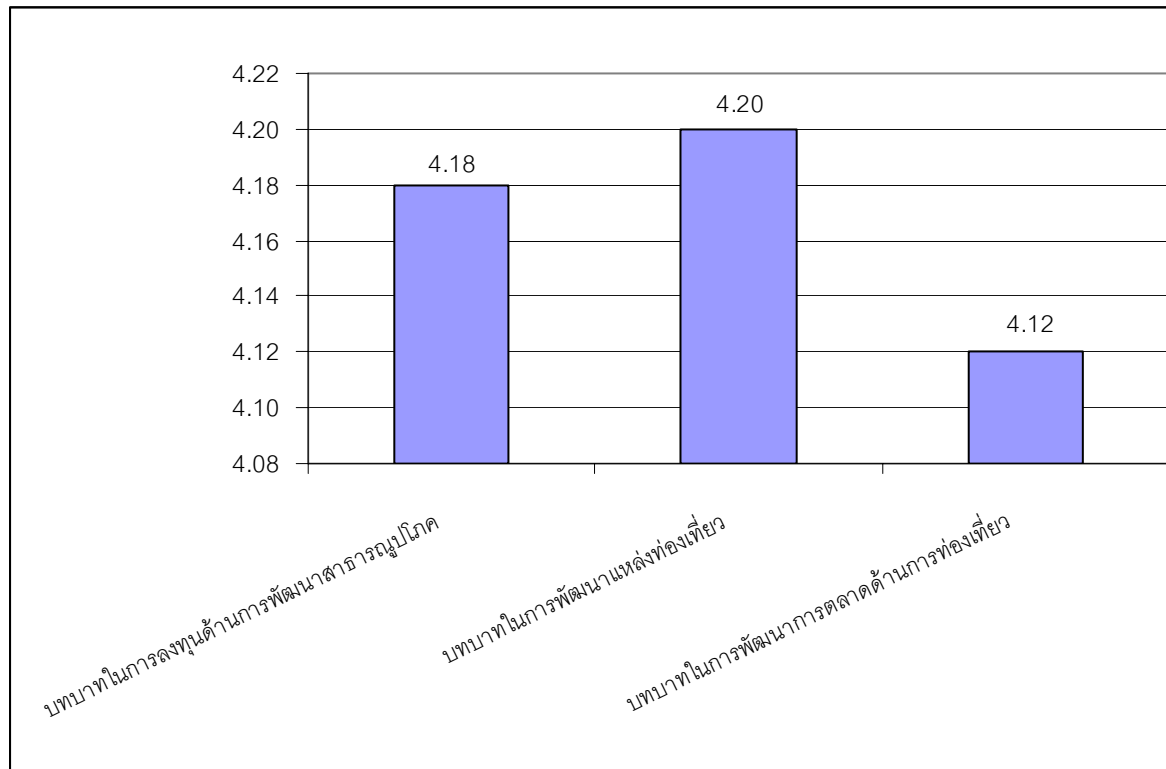
จากตาราง 96 และภาพประกอบ 41 ผู้วิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมจัดการด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยมีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.14 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า ต้องการมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.20 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 2 ได้แก่ การผลิตสินค้าและของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว ในเชิงอนุรักษ์โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.16 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ จัดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัดและเอกชน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.14 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ภาพประกอบ 42 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการด้านด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้ง 4 กลุ่ม

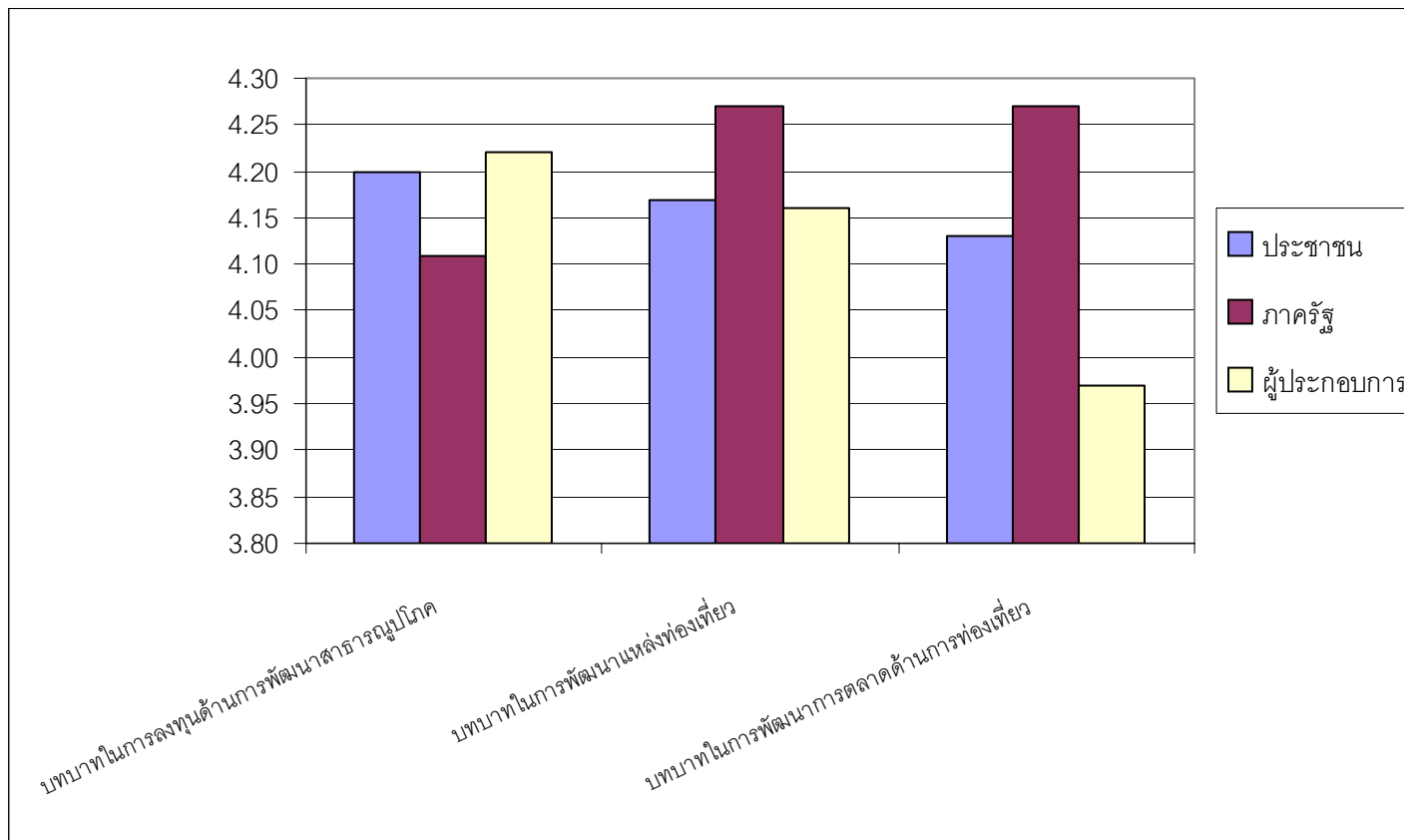
ตาราง 97 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาในภาครัฐ

การมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยว	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
6. บทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในโครงการหลวงอ่างขา ควรมีลักษณะต่อไปนี้ในระดับใด												
6.1 ท่านคิดว่าภาครัฐควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด												
1. บทบาทในการลงทุนด้านพัฒนาสาธารณูปโภค	4.20	0.65	มาก	4.11	0.90	มาก	4.22	0.69	มากที่สุด	4.18	0.75	มาก
2. บทบาทในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4.17	0.72	มาก	4.27	0.89	มากที่สุด	4.16	0.68	มาก	4.20	0.76	มาก
3. บทบาทในการพัฒนาการตลาดด้านการท่องเที่ยว	4.13	0.73	มาก	4.27	0.90	มากที่สุด	3.97	0.74	มาก	4.12	0.79	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.17	0.62	มาก	4.22	0.84	มากที่สุด	4.12	0.61	มาก	4.17	0.69	มาก

ภาพประกอบ 43 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางภาครัฐ

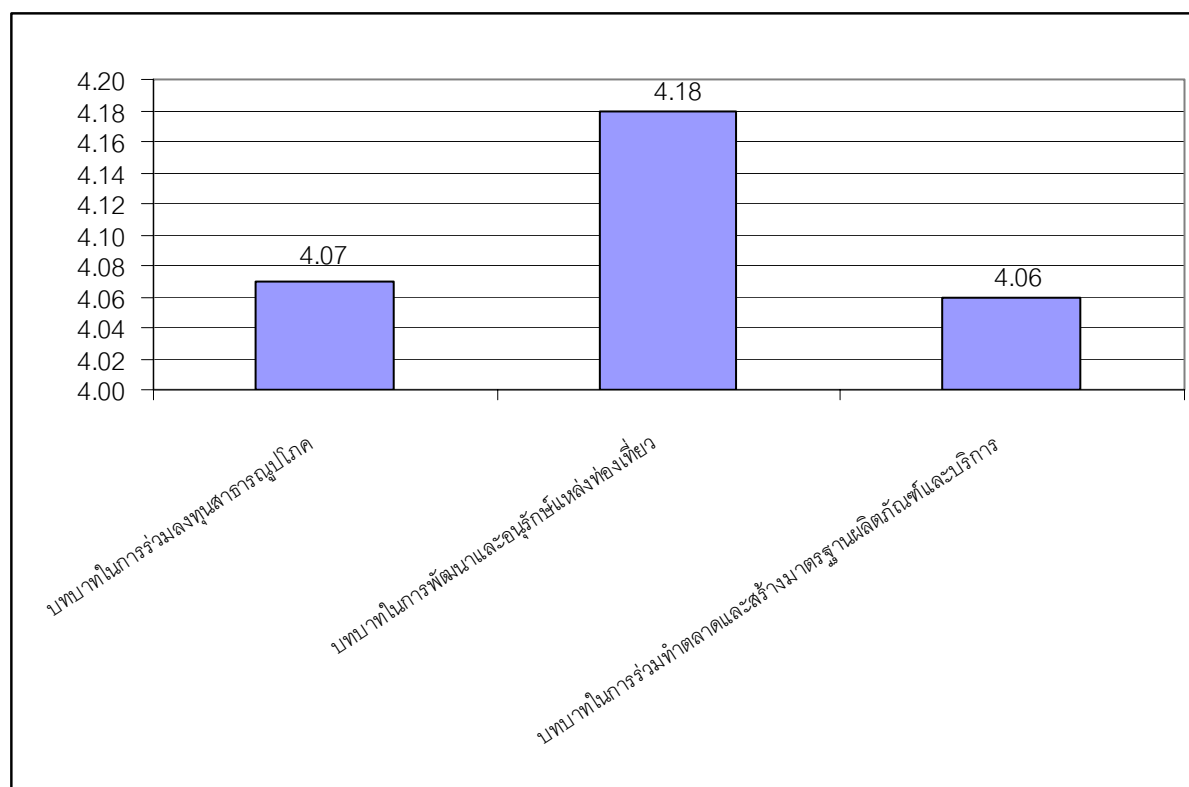
จากตาราง 97 และภาพประกอบ 43 ผู้วิจัยพบว่า ภาครัฐควรมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในโครงการหลวงดอยอ่างขาง โดยมีค่าความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.17 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า ภาครัฐควรมีบทบาทในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.20 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 2 ได้แก่ บทบาทในการลงทุนด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.18 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ บทบาทในการพัฒนาการตลาดด้านการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.12 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ภาพประกอบ 44 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางภาครัฐทั้ง 4 กลุ่ม

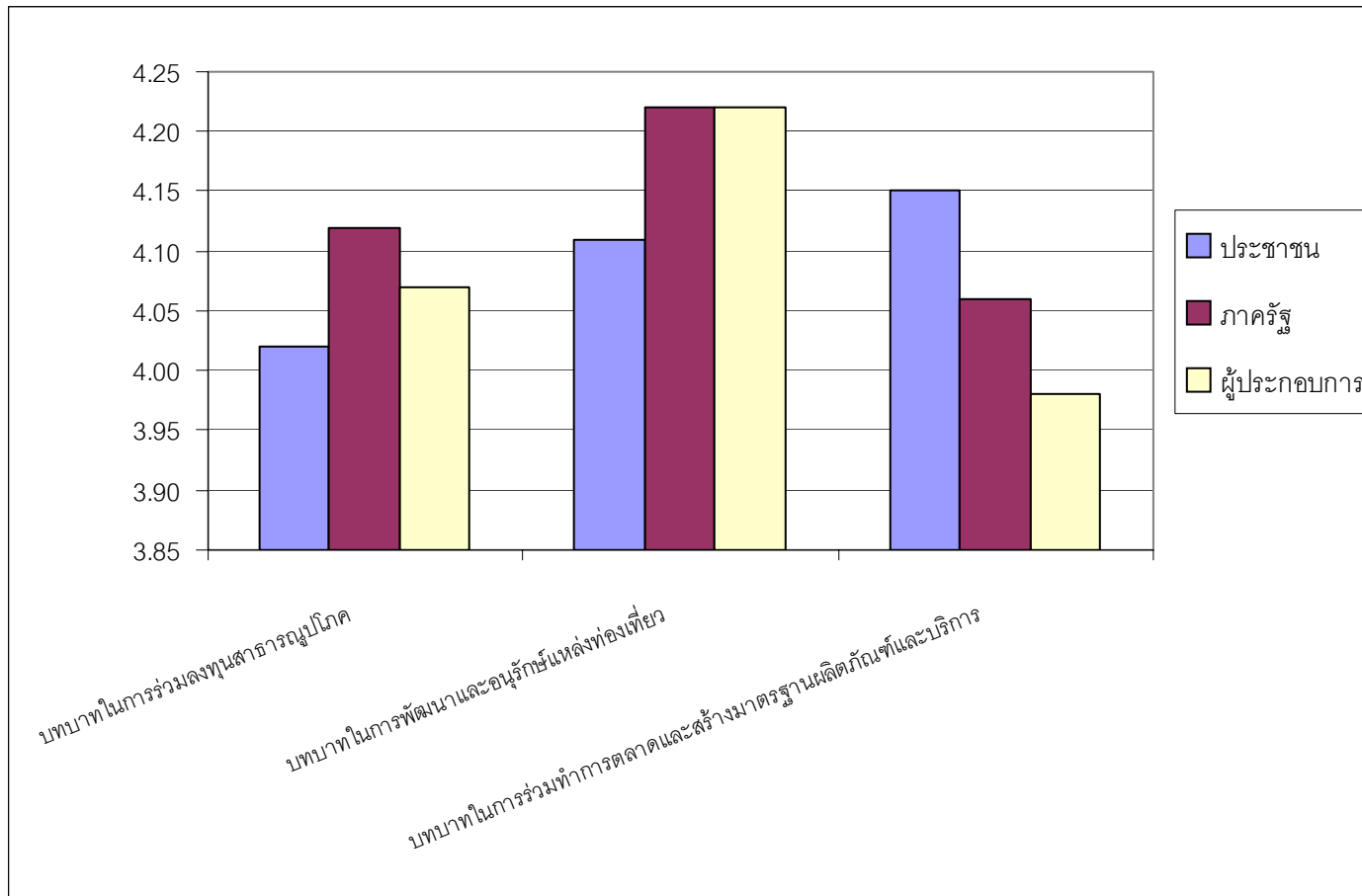
ตาราง 98 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางในภาคเอกชน

การมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยว	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
6.2 ภาคเอกชนควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด												
1. บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภค	4.02	0.71	มาก	4.12	0.71	มาก	4.07	0.67	มาก	4.07	0.70	มาก
2. บทบาทในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	4.11	0.77	มาก	4.22	0.85	มากที่สุด	4.22	0.75	มากที่สุด	4.18	0.79	มาก
3. บทบาทในการร่วมทำการตลาดและสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์และบริการ	4.15	0.71	มาก	4.06	0.84	มาก	3.98	0.76	มาก	4.06	0.77	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.09	0.68	มาก	4.13	0.74	มาก	4.09	0.62	มาก	4.10	0.68	มาก

ภาพประกอบ 45 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางภาคเอกชน

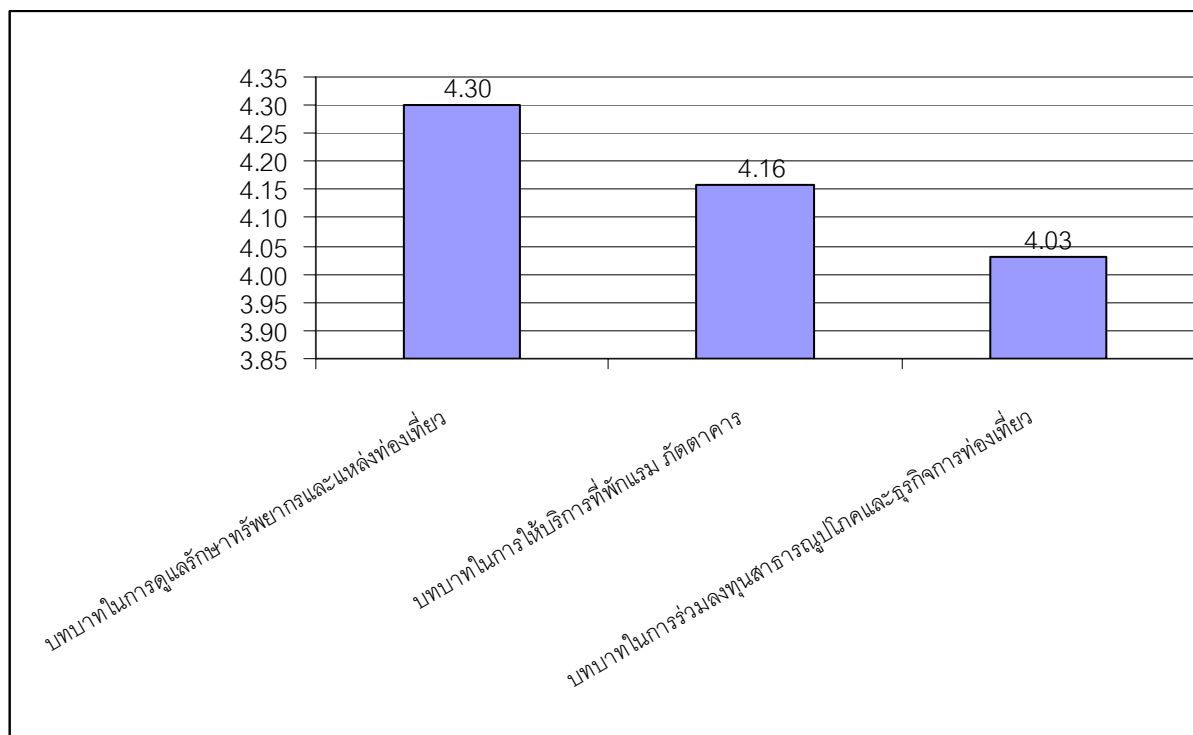
จากตาราง 98 และภาพประกอบ 45 ผู้วิจัยพบว่า ภาคเอกชนควรมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในโครงการหลวงดอยอ่างขาง โดยมีความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.10 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า ภาคเอกชนควรมีบทบาทในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.18 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 2 ได้แก่ บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภค มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.07 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ บทบาทในการร่วมทำการตลาดและสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์และบริการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.06 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ภาพประกอบ 46 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางภาคเอกชนทั้ง 4 กลุ่ม

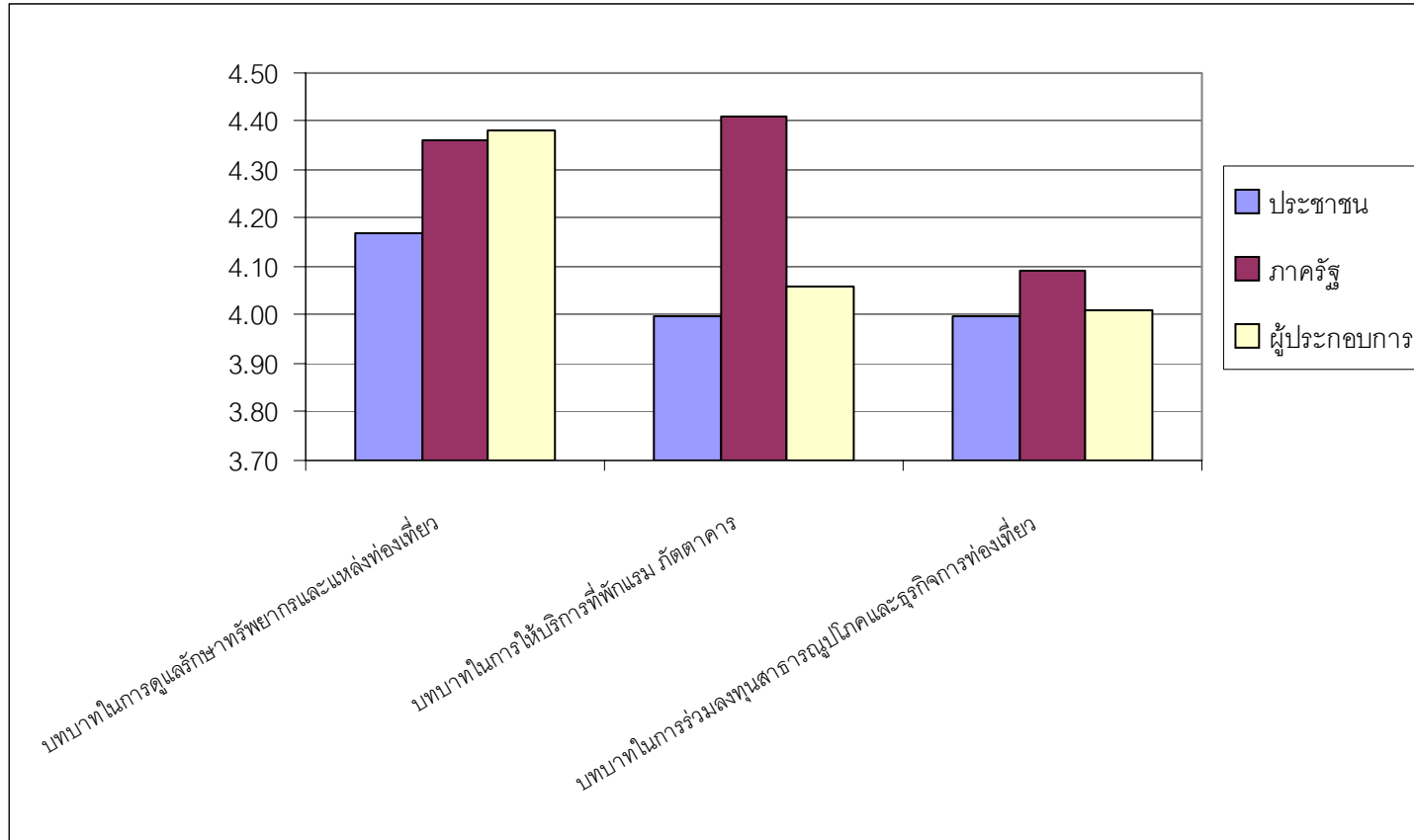
ตาราง 99 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางในภาคประชาชน

การมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยว	ภาคประชาชน			ภาครัฐ			ภาคผู้ประกอบการ			ภาพรวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
6.3 ภาคประชาชนควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด												
1. บทบาทในการดูแลรักษาทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น	4.17	0.97	มาก	4.36	0.84	มากที่สุด	4.38	0.75	มากที่สุด	4.30	0.85	มากที่สุด
2. บทบาทในการให้บริการที่พักแรม ภัตตาคาร และนำเที่ยว	4.00	1.00	มาก	4.41	0.93	มากที่สุด	4.06	0.85	มาก	4.16	0.93	มาก
3. บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภคและธุรกิจด้านการท่องเที่ยว	4.00	0.85	มาก	4.09	0.87	มาก	4.01	0.83	มาก	4.03	0.85	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.05	0.84	มาก	4.19	0.77	มาก	4.15	0.71	มาก	4.13	0.77	มาก

ภาพประกอบ 47 แผนภูมิแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (รวม) ที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางภาคประชาชน

จากตาราง 99 และภาพประกอบ 47 ผู้วิจัยพบว่า ภาคประชาชนควรมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในโครงการหลวงดอยอ่างขาง โดยมีความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.13 คะแนน ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นว่า ภาคประชาชนควรมีบทบาทในการดูแลรักษาทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.30 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 ได้แก่ บทบาทในการให้บริการที่พักแรม ภัตตาคารและนำเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.16 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก และอันดับ 3 ได้แก่ บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภคและธุรกิจด้านการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.03 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับมาก

ภาพประกอบ 48 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางภาคประชาชนทั้ง 4 กลุ่ม

ตอนที่ 3 การสรุปข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง

ผลรวมข้อเสนอแนะ จากกลุ่มตัวอย่าง ภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และนักท่องเที่ยว ทั้ง 4 กลุ่มมีความคิดเห็นดังนี้

ภาครัฐ

1. อยากให้มีการรักษาความปลอดภัยตลอดระยะเวลาการเดินทาง และในแต่ละหมู่บ้านควรเพิ่มช่องทางการติดต่อระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าหน้าที่
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้นในส่วนที่ไม่เหมือนที่อื่น
3. ควรมีการปรับปรุงถนนให้รถขึ้นลงได้สะดวกเพราะบางจุดมีความลาดชันสูงจึงไม่สามารถเข้าไปชมโครงการหลวงอย่างชางได้ และขยายพื้นที่ถนนให้กว้างขึ้น และจัดการทางขึ้นและทางลงคนละทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ไปเที่ยวในตัวเมืองฝางได้อีกที่หนึ่ง
4. ควรเพิ่มสวนดอกไม้และพืชเมืองหนาวให้มีความหลากหลายมากขึ้น
5. ควรปรับปรุงบริการด้านที่พักโดยการลดราคาที่พักให้ถูกลงในช่วงฤดูหนาว ควรเพิ่มแหล่งที่พักระดับต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจมากขึ้น โครงการหลวงอย่างชางไม่ควรให้เน้นไปทางธุรกิจมากเกินไปและให้ดำเนินนโยบายตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) และต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างจริงจัง
6. ควรมีการพัฒนาพื้นที่ชุมชนรอบ ๆ โครงการหลวงให้มากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น และดึงภาคเอกชนให้มีส่วนร่วม
7. ควรมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่มายังดอยอย่างชาง
8. ควรเน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติให้อยู่คู่ชุมชนให้มากที่สุด โดยให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกให้แก่ชาวบ้านและนักท่องเที่ยว
9. ควรปรับปรุงสถานที่จอดรถโดยการเพิ่มที่จอดรถให้มากขึ้น

ภาคเอกชน

1. ควรมีการควบคุมการขยายกิจการของคนในชุมชน เช่น ทำรีสอร์ท ฯลฯ เพื่อที่จะได้ไม่ไปบุกรุกทำลายป่า
2. ควรจัดตั้งแผนที่และแผนผัง รวมทั้งป้ายบอกทางให้ชัดเจน
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปยังจังหวัดอื่น ๆ และต่างประเทศให้มากขึ้นเพื่อจะได้มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง
4. ควรพัฒนาชุมชนทั้ง 4 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยว ชาวบ้าน ผู้ประกอบการ หน่วยงานราชการ ให้มีระเบียบวินัย รู้หน้าที่ และมีจิตสำนึก

5. ควรคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวมากที่สุดเพราะจะได้เกิดความยั่งยืน เพราะบนดอยอ่างขางมีพื้นที่ในการท่องเที่ยวมากจึงควรจำกัดนักท่องเที่ยว
6. ควรเพิ่มกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวให้มากขึ้น
7. ควรปรับปรุงสถานที่จอดรถโดยการเพิ่มที่จอดรถให้มากขึ้น
8. ควรมีการอบรมชาวบ้านในเรื่องการแก้ไขปัญหาด้านการกำจัดขยะ
9. ควรปรับปรุงในด้านแหล่งน้ำเพื่อรองรับการเติบโตในด้านการท่องเที่ยว
10. ควรมีการปรับปรุงเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ควรมีตู้ ATM และปั้มน้ำมัน

ประชาชน

1. ควรปรับปรุงเรื่องสถานที่จอดรถโดยการเพิ่มที่จอดรถให้มากขึ้น และที่พักร
2. ควรจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ควรมากเกินไป เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจสภาพพื้นที่จริงมากกว่าความสะดวกสบาย ซึ่งจะเห็นเอกลักษณ์และธรรมชาติของการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง และไม่ให้เกิดผลกระทบกับดอยอ่างขาง
3. ควรมีการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับเทศกาลงานต่าง ๆ ที่น่าสนใจในแต่ละฤดูกาล
4. ควรพัฒนาลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยไม่รบกวนสัตว์ป่า
5. ควรมีการผลิตสินค้าของที่ระลึกของดอยอ่างขางจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว
6. ควรเน้นความปลอดภัยในการเดินทางและการพบปะประชาชนในท้องถิ่น
7. ควรปรับปรุงเส้นทางในการเดินทางไปยังดอยอ่างขาง หมู่บ้านชาวเขา เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยว

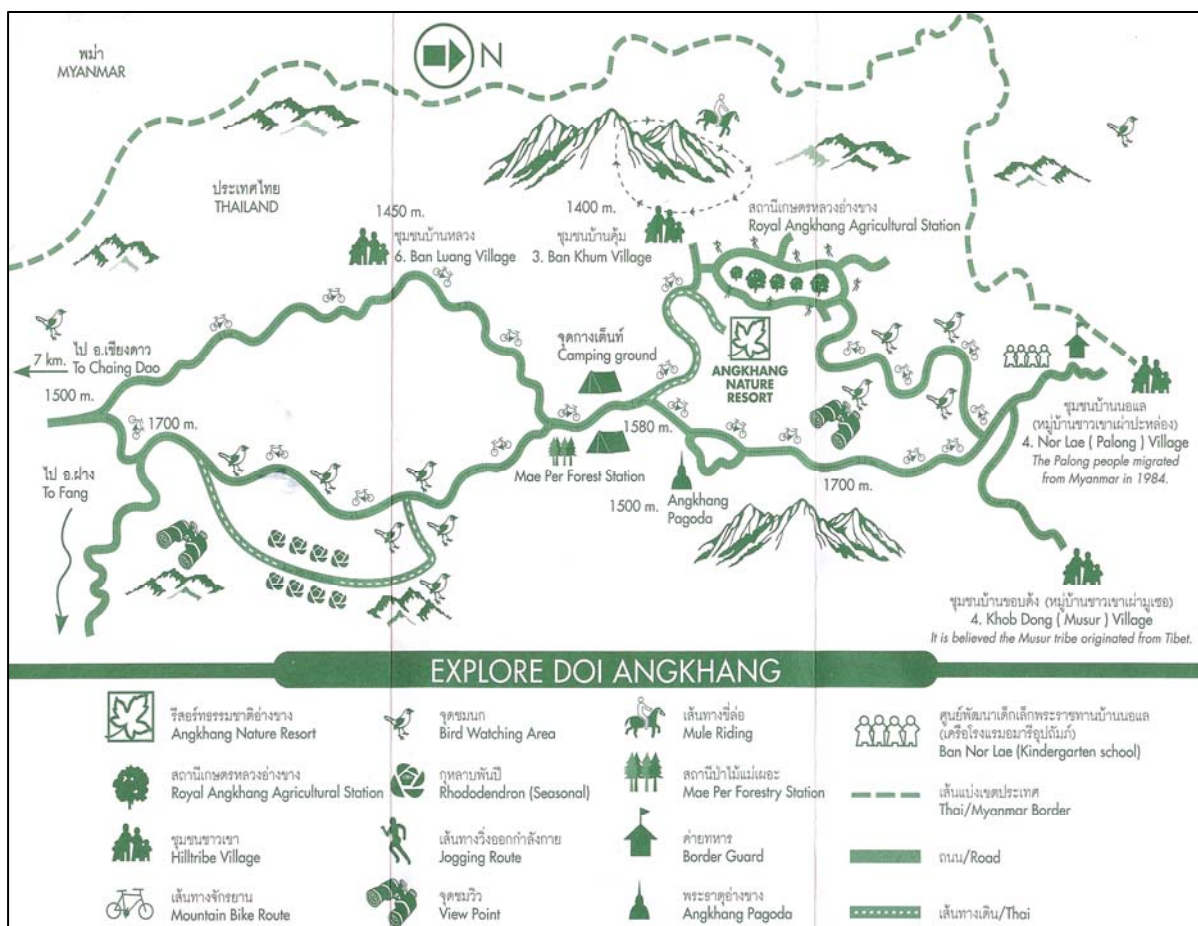
นักท่องเที่ยว

1. ควรจัดให้มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจบริเวณดอยอ่างขาง
2. ควรมีกิจกรรมเพื่อศึกษาธรรมชาติให้มากกว่านี้
3. ควรมีการปรับปรุงเรื่องป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. ควรเพิ่มความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ
5. ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไปตามจังหวัดต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น
6. ควรปรับปรุงเส้นทางในการเดินทางไปยังดอยอ่างขางให้เดินทางสะดวกขึ้น
7. ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ชาวเขา และมีการผลิตสินค้าของที่ระลึกจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชาวเขา

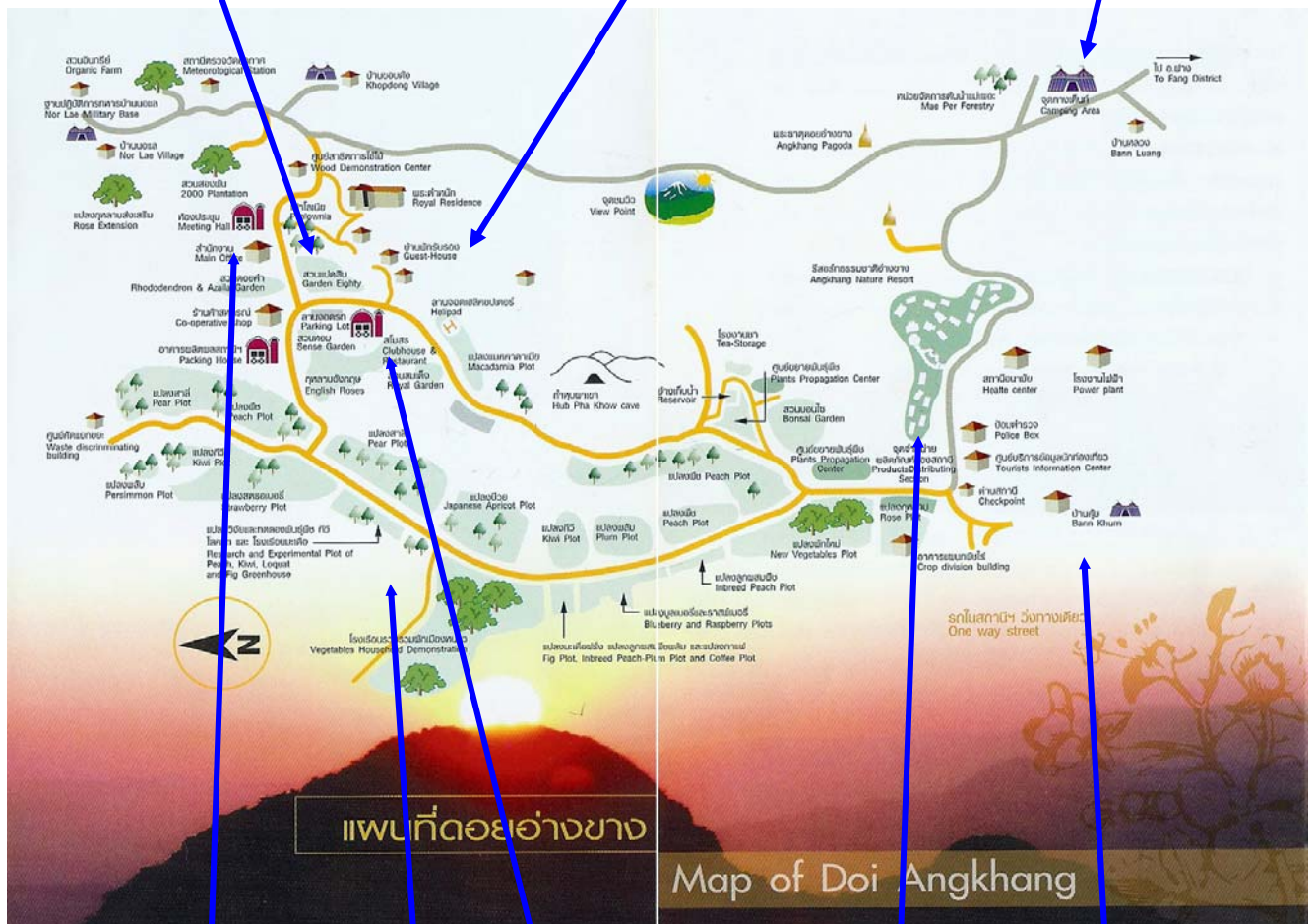
ผู้วิจัยขอนำเสนอแผนที่แสดงทรัพยากรท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขาง ดังนี้

แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยว

ผลจากการศึกษาและวิเคราะห์การสำรวจทรัพยากร (Resource Audit) ทำให้ทราบถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อจังหวัดในด้านต่าง ๆ ทั้งทรัพยากรหลักและทรัพยากรรองแล้วนั้น ทางผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำข้อมูลสถานที่และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับความเห็นด้วยจากกลุ่มประชากรที่ศึกษา มาประมวลผลเป็นแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยว (Resource Map) โดยสามารถแสดงจุดสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้พัฒนาเป็นสถานที่นำท่องเที่ยวและรู้จักเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 49 แสดงแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม

ภาพประกอบ 50 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยว (Resource Map)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาสของโครงการหลวงอ่างขา เป็นส่วนสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งของการสร้างแผน ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาออยอ่างขา ตามทฤษฎีกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการ ท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน โดยสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (เอกสาร ประกอบ การสอนวิชานโยบายและการปฏิบัติงานการท่องเที่ยว. 2547 : 4) ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 100 สรุปการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT) ของการท่องเที่ยว โครงการหลวงอ่างขา

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอก ความหลากหลายของพืชผัก และผลไม้เมืองหนาว ของโครงการหลวง 2. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมาก มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดา โครงการหลวง 36 แห่ง 3. มีป่าสมบูรณ์ธรรมชาติสวยงามโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะ 4. มีความหลากหลายของวิถีชีวิตประเพณี ของ 4 กลุ่มชนเผ่า 5. มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ ลาดชัน 2. การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบาง บริเวณและในบางเวลาทำให้มีท่องเที่ยวเกินขีด ความสามารถในการรองรับของออยอ่างขา 3. มีปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความ สะอาดของห้องน้ำห้องส้วม การกำจัดขยะ 4. ขาดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการ ท่องเที่ยวพื้นที่โครงการหลวงอย่างยั่งยืนแบบ บูรณาการ
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่อง เที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง 2. มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง นิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้รับการอบรม ความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการ การท่องเที่ยว 2. มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย

ตาราง 100 (ต่อ)

<p>3. มีโอกาสพัฒนาเป็น แม่แบบของการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ</p> <p>4. ได้รับความสนับสนุนด้านงบประมาณ และวิชาการจากภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยว</p>	<p>3. มีแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรที่ราบสูงในโครงการหลวงอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเป็นคู่แข่ง</p>
---	--

ผู้วิจัยขออภิปรายผลเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ที่ต้องการให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงอ่างขางในภาพรวม ดังนี้

วิสัยทัศน์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวโครงการหลวงอ่างขางนั้นจะเป็นการกำหนดเป้าหมายกว้าง ๆ ได้แก่ ความปรารถนาขององค์กรซึ่งจะเป็นแผนที่นำทางการพัฒนา จะทำให้ทราบถึงทิศทางของโครงการหลวงอ่างขางในอนาคตในช่วง 5-10 ปี ข้างหน้า ซึ่งจะเป็นความฝัน ความปรารถนาและเป็นแนวคิดที่จะชี้ว่าโครงการหลวงอ่างขางจะทำอะไร จะเป็นอะไรต่อไป

**แผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโครงการหลวงดอยอ่างขาง
อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**

วิสัยทัศน์

โครงการหลวงอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล โดยโครงการหลวงอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน และจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ ตลอดจนจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง

กลยุทธ์ที่ 1.1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงอ่างขาง

โครงการที่ 1.1.1 การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว

โครงการที่ 1.1.2 การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่

ใกล้จะสูญพันธุ์

โครงการที่ 1.1.3 การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ

โครงการที่ 1.1.4 การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอ่างขาง

โครงการที่ 1.1.5 การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล

กลยุทธ์ที่ 1.2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงอ่างขางให้เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โครงการที่ 1.2.1 โครงการกันผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง

โครงการที่ 1.2.2 โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับปรุงทัศนียภาพดอยอ่างขางให้เป็นมาตรฐานสากล

โครงการที่ 1.2.3 โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอ่างขาง

โครงการที่ 1.2.4 โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง

โครงการที่ 1.2.5 โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง

กลยุทธ์ที่ 2.1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติบนดอยอ่างขาง

โครงการที่ 2.1.1 โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า

โครงการที่ 2.1.2 โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอ่างขาง

โครงการที่ 2.1.3 การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 2.2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน

โครงการที่ 2.2.1 การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

โครงการที่ 2.2.2 การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน

โครงการที่ 2.2.3 การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง

กลยุทธ์ที่ 3.1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขาง

โครงการที่ 3.1.1 โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

โครงการที่ 3.1.2 โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง

โครงการที่ 3.1.3 โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอยอ่างขาง

โครงการที่ 3.1.4 โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง

โครงการที่ 3.1.5 โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง

โครงการที่ 3.1.6 โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล

โครงการที่ 3.1.7 โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง

กลยุทธ์ที่ 3.2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ

โครงการที่ 3.2.1 การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวอ่างขางผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ

โครงการที่ 3.2.2 การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่มีคุณภาพ

โครงการที่ 3.2.3 การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของอ่างขางและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ

โครงการที่ 3.2.4 การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง

โครงการที่ 3.2.5 การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวอ่างขาง

โครงการที่ 3.2.6 การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่างขาง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวง ดอยอ่างขาง

กลยุทธ์ที่ 4.1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง

โครงการที่ 4.1.1 โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างยั่งยืน

โครงการที่ 4.1.2 โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน

โครงการที่ 4.1.3 โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์และบริการ ร้านอาหารแก่ชุมชน

โครงการที่ 4.1.4 โครงการประเมินผลกิจการการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

โครงการที่ 4.1.5 โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่าอ่างขาง

โครงการที่ 4.1.6 โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ ชนเผ่าบนดอยอ่างขาง

กลยุทธ์ที่ 4.2 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอ่างขางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โครงการที่ 4.2.1 โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชนดอยอ่าง ขาง

โครงการที่ 4.2.2 โครงการยกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดี ของหมู่บ้าน

โครงการที่ 4.2.3 โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพร และวิชาชีพ ต่าง ๆ แก่ชุมชน

โครงการที่ 4.2.4 โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน

โครงการที่ 4.2.5 โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน แบบบูรณาการ

ข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม นับเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้นำมาจำแนกและวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มความคิดดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและพื้นที่

1.1 ควรมีการปรับปรุงถนนให้รถขึ้นลงได้สะดวกเพราะบางจุดมีความลาดชัน และขยายพื้นที่ถนนให้กว้างขึ้น จัดการทางขึ้นและทางลงคนละทางเพื่อให้สามารถไปเที่ยวในตัวเมืองฝางได้อีกที่หนึ่ง

1.2 ควรปรับปรุงสถานที่จอดรถโดยการเพิ่มที่จอดรถให้มากขึ้น

1.3 ควรจัดตั้งแผนที่ แผนที่ รวมทั้งป้ายบอกทางให้ชัดเจน

1.4 ควรคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวให้มากที่สุด เพราะจะได้เกิดความยั่งยืน เพราะบนดอยอ่างขางมีพื้นที่ในการท่องเที่ยวมากจึงควรจำกัดนักท่องเที่ยว

1.5 ควรมีการอบรมชาวบ้านเรื่องการทำจัดขยะ

1.6 ควรปรับปรุงด้านแหล่งน้ำเพื่อรองรับการเติบโตด้านการท่องเที่ยว

1.7 ควรจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ควรมากเกินไป เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจสภาพพื้นที่จริงมากกว่าความสะดวกสบาย ซึ่งจะเห็นเอกลักษณ์และธรรมชาติของการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางและไม่ให้เกิดผลกระทบกับดอยอ่างขาง

1.8 ควรพัฒนาลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยไม่รบกวนสัตว์ป่า

1.9 ควรปรับปรุงเส้นทางในการเดินทางไปยังดอยอ่างขาง หมู่บ้านชาวเขา เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยว

1.10 ควรมีการปรับปรุงป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

1.11 ควรปรับปรุงเส้นทางการเดินทางไปยังดอยอ่างขางให้สะดวกยิ่งขึ้น

2. ด้านการจัดการการท่องเที่ยวและบริการ

2.1 ควรให้มีการรักษาความปลอดภัยตลอดระยะเวลาการเดินทาง และในแต่ละหมู่บ้านควรเพิ่มช่องทางการติดต่อระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าหน้าที่

2.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้นในส่วนที่ไม่เหมือนที่อื่น

2.3 ควรเพิ่มสวนดอกไม้และพืชเมืองหนาวให้มีความหลากหลายมากขึ้น

2.4 ควรปรับปรุงบริการด้านที่พักโดยการลดราคาที่พักให้ถูกลงในช่วงฤดูหนาว ควรเพิ่มแหล่งที่พักระดับต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจมากขึ้น โครงการหลวงอ่างขางไม่ควรให้เน้นไปทางธุรกิจมากเกินไปและให้ดำเนินนโยบายตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) และต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างจริงจัง

2.5 ควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปยังจังหวัดอื่น ๆ และต่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อจะได้มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

2.6 ควรเพิ่มกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

2.7 ควรมีการปรับปรุงเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ควรมีตู้ ATM และ ปั้มน้ำมัน

2.8 ควรมีการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนทราบเกี่ยวกับเทศกาลงานต่าง ๆ ที่น่าสนใจในแต่ละฤดูกาล

2.9 ควรมีการผลิตสินค้าของที่ระลึกของดอยอ่างขางจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว

2.10 ควรเน้นความปลอดภัยในการเดินทางและการพบปะประชาชนในท้องถิ่น

2.11 ควรจัดให้มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจบริเวณดอย อ่างขาง

2.12 ควรมีกิจกรรมเพื่อศึกษาธรรมชาติให้มากกว่านี้

2.13 ควรเพิ่มความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ

2.14 ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไปตามจังหวัดต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

3. ด้านการพัฒนาชุมชน

3.1 ควรมีการพัฒนาพื้นที่ชุมชนรอบ ๆ โครงการหลวงให้มากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับจำนวน นักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น และดึงดูดเอกชนให้มามีส่วนร่วม

3.2 ควรเน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติให้อยู่คู่ชุมชนให้มากที่สุด โดยให้ความรู้และปลูก จิตสำนึกให้แก่ชาวบ้านและนักท่องเที่ยว

3.3 ควรมีการควบคุมการขายกิจการของคนในชุมชน เช่น ทำรีสอร์ท ฯลฯ เพื่อที่จะได้ ไม่ไปบุกรุกทำลายป่า

3.4 ควรพัฒนาชุมชนทั้ง 4 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยว ชาวบ้าน ผู้ประกอบการ หน่วยงาน ราชการ ให้มีระเบียบวินัย รู้หน้าที่ และมีจิตสำนึก

3.5 ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ชาวเขา และมีการผลิตสินค้าของที่ระลึกจำหน่ายให้ นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชาวเขา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นและจากข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ที่ได้จากแบบสอบถามและการเดินทางไปศึกษาพูดคุยกับประชากรดังกล่าวบนพื้นที่และใช้แนวคิด ในการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นวงจรของสถาบันพัฒนาการ ท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (เอกสารประกอบ การสอนวิชานโยบายและการปฏิบัติงานการ

ท่องเที่ยว 2547 : 4) มาเป็นรูปแบบของการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

ในการนี้ผู้วิจัยจะกำหนดวิสัยทัศน์ซึ่งหมายถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง ในอนาคต 5 ปีข้างหน้า วิสัยทัศน์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจน เพราะจะเป็นแผนที่นำทาง (Road Map) ของการพัฒนาในอนาคต ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์ SWOT จากการวิจัยมาพิจารณาเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ของการพัฒนา ได้แก่ การนำจุดแข็งและโอกาสมาสร้างเป็นวิสัยทัศน์ที่สำคัญ การนำเสนอแนวทางแก้ไขจุดอ่อนให้เป็นที่จุดแข็งเพื่อนำไปผนวกกับโอกาสที่อาจจะมีมาและเป็นวิสัยทัศน์อีกประการหนึ่งตลอดจนการจัดอุปสรรคที่มาจากภายนอกองค์กรให้กลายเป็นโอกาสในการพัฒนาที่อาจก่อให้เกิดวิสัยทัศน์ของดอยอ่างขางได้เช่นกัน

เมื่อผู้วิจัยได้สร้างวิสัยทัศน์ของแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขางแล้ว ผู้วิจัยจึงนำผลการอภิปรายข้อมูลจากงานวิจัยมากำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อทำให้จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ในวิสัยทัศน์บรรลุเป้าหมายเป็นจริงตามที่ตั้งไว้ ยุทธศาสตร์จะเน้นวิธีการปฏิบัติแนวทางต่าง ๆ อย่างกว้าง ๆ เพื่อเป็นกรอบของการลงมือปฏิบัติอันจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และภายใต้แต่ละยุทธศาสตร์ ผู้วิจัยได้กำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ ในรายละเอียดอันจะส่งผลให้ยุทธศาสตร์แต่ละข้อบรรลุผลตามเป้าหมาย กลยุทธ์จึงเป็นกลุ่มโครงการที่จำเป็นต้องทำภายใต้แต่ละยุทธศาสตร์ ในขณะที่ภายใต้แต่ละกลยุทธ์ผู้วิจัยจะนำเสนอโครงการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องลงมือปฏิบัติการเพื่อให้กลยุทธ์และยุทธศาสตร์นั้นบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อีกอันดับหนึ่ง

จากการบูรณาการความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จากประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว และจากการบูรณาการยุทธศาสตร์ด้านการสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง ยุทธศาสตร์การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขางในมุมมองของการพัฒนาเศรษฐกิจและการทำการตลาด ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขางเป็นตัวกระตุ้นและประสาน ตลอดจนยุทธศาสตร์ด้านการนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง พร้อมทั้งนำข้อมูลที่ประชากรทั้ง 4 กลุ่ม ได้เสนอแนะมาประมวลเป็นแนวทางในการสร้างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงดอยอ่างขางดังต่อไปนี้

4. แนวทางการพัฒนาที่ได้จากงานวิจัย

4.1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวของโครงการหลวงอ่างขางอย่างเร่งด่วน ซึ่งจะต้องมีโครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยอย่างเป็นทางการ ในการจัดตั้งศูนย์วิจัยจะทำให้มีการศึกษาวิจัยและดำเนินงานไปพร้อม ๆ กัน ของโครงการด้านเกษตรอินทรีย์ การอนุรักษ์พืชพันธุ์ไม้สมุนไพรใกล้สูญพันธุ์ การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพันธุ์ของดอยอ่างขาง ตลอดจนการนำแนวคิดด้านเกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาประยุกต์กับพื้นที่ราบสูงเพื่อสร้างมาตรฐานด้านการเกษตรที่ราบสูงระดับสากล ทั้งนี้ควรมีความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ อาทิเช่น ประเทศจีน ออสเตรเลีย มาเลเซีย

4.2 ควรมีการจัดการน้ำใช้น้ำเสียขยะมูลฝอย ระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอ่างขางเป็นการก้าวไปสู่การเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ส่วนโครงการด้านการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานบนดอยอ่างขางการปรับปรุงถนนหนทางและป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะการเดินทางเข้าสู่พื้นที่โครงการหลวงของนักท่องเที่ยวดอยอ่างขางจะเป็นการเดินทางโดยรถยนต์และการปรับปรุงผิวหน้าของถนนหนทางบนดอยจะทำให้นักท่องเที่ยวมีอุบัติเหตุลดลง โดยเฉพาะการปรับปรุงป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ นั้นก็มีความสำคัญ ในปัจจุบันจากการที่ขาดป้ายบอกทางและสัญญาณที่ชัดเจนนักท่องเที่ยวที่ไม่คุ้นเคยกับดอยอ่างขางจะมีความสับสน หลงทาง ขั้บรรดกวนไปมาอยู่บนดอยอ่างขางและยังอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุ การสร้างป้ายควรให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและสื่อความหมายที่ชัดเจนเพื่อก่อประโยชน์สูงสุดแก่นักท่องเที่ยว ในการนี้จึงควรมีโครงการอบรมด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่เจ้าหน้าที่โครงการ

4.3 การสร้างองค์ความรู้ ปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขางมีกลยุทธ์หลักสองประการ กลยุทธ์ด้านการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติจำเป็นต้องมีโครงการโดยตรงด้านการปลูกจิตสำนึกซึ่งจะเป็นการปลูกจิตสำนึกของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่เฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยวควรปลูกจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่โครงการชุมชนเผ่าต่าง ๆ ภาครัฐ ภาคเอกชน ที่อยู่ในพื้นที่ ในขณะเดียวกันก็ควรมีโครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของดอยอ่างขางควบคู่กันไป เพราะชนเผ่าทั้ง 4 เผ่า บนดอยอ่างขางนั้นต่างมีวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยที่ไม่ได้ด้อยด้านภูมิปัญญา โดยเฉพาะภูมิปัญญาด้านการดำรงชีวิตอยู่อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ เพื่อการปลูกจิตสำนึกควรจัดทำคู่มือการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คู่มือดังกล่าวควรเชื่อมโยงการอนุรักษ์เข้ากับชีวิตประจำวันและนำไปปฏิบัติได้จริงและอย่างสม่ำเสมอจึงจะบรรลุเป้าหมาย

4.4 การสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว โดยปรับปรุงสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นระบบ ไม่มีสถานที่เปลี่ยวหรือรกทึบที่สร้างโอกาสให้แก่มิจฉาชีพ โครงสร้างความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานและชุมชนท้องถิ่นในการสอดส่องดูแลเพื่อเพิ่มความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนให้นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจและมีความสุขในการมาท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง มีการจัดเวรยามตรวจตราสม่ำเสมอทุกบริเวณท่องเที่ยว มีศูนย์ปฐมพยาบาลตลอดจนมีมาตรการด้านสัญญาณเตือนภัยและกำหนดเส้นทางหนีเมื่อน้ำป่าหลากอย่างฉับพลันหรือเมื่อมีไฟป่า

โดยเฉพาะการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวของโครงการหลวงดอยอ่างขางซึ่งควรสร้างในบริเวณทาง เข้าโครงการตรงพื้นที่ที่เป็น Gateway สู่วังโครงการ ควรมีการบรรยายสรุปภาพรวมของดอยอ่างขาง ณ ศูนย์ข้อมูลดังกล่าว เพื่อให้ความรู้และปลุกจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวก่อนเริ่มการเยี่ยมชมโครงการ การปรับปรุงที่พักแรมรูปแบบต่าง ๆ เช่น บังกะโล เรือนรับรอง รีสอร์ท โฮมสเตย์ท้องถิ่น ควรให้มีมาตรฐานสากลด้านสิ่งแวดล้อม โดยอาจจัดตั้งเครือข่ายของที่พักแรมเชิงอนุรักษ์ (Green Accommodation) ขึ้นบนดอยอ่างขาง ซึ่งจะครอบคลุมไปถึงการสร้างมาตรฐานด้านบริการต่าง ๆ และกิจกรรมทุกประเภทให้เป็นไปในเชิงอนุรักษ์ โดยโครงการหลวงอาจเป็นแกนนำในการสร้างระบบความเชื่อถือเฉพาะของดอยอ่างขางขึ้นให้เป็นทางการ (Accreditation System)

4.5 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ ในการสร้าง Brand นั้น ควรมีการศึกษาวิจัยถึงความโดดเด่นเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง การสร้างภาพลักษณ์ (Image) ซึ่งดอยอ่างขางมีความมีชื่อเสียงระดับชาติเป็นทุนเดิมอยู่แล้วจึงควรขยายภาพลักษณ์ดังกล่าวให้เป็นที่รู้จักระดับนานาชาติการทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวดอยอ่างขางโดยผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ การทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่มีคุณภาพ การสร้างฐานข้อมูลและ Website เพื่อเปิดตัว Brand ในระดับนานาชาติตลอดจนการสร้างแพ็คเกจทัวร์ท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขางในรูป One stop service ซึ่งจะทำให้โครงการหลวงสามารถเพิ่มรายได้มากขึ้น เพราะทำหน้าที่ Tour Operator เป็นเจ้าของ Brand และแพ็คเกจแทนที่จะมีรายได้จากการขายสินค้าและบริการด้านการเกษตรเท่านั้น อย่างเป็นอยู่ในปัจจุบัน

4.6 การสนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความจำเป็นอย่าง การมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ควรมีลักษณะเพียงแค่งานแรงงานราคาถูกให้กับนายทุนที่มาลงทุนทำธุรกิจท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางหรือมีร้านค้าขายอาหารและผลไม้เท่านั้นดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ควรมีโครงการสนับสนุนให้ชุมชนเฝ้าต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวใน 4 ระดับ ได้แก่ระดับการกำหนดนโยบายและตัดสินใจเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวระดับการวางแผนพัฒนาระดับการปฏิบัติการและระดับการประเมินผลการปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง

การอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับหมู่บ้าน และสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงหมู่บ้านของชนเผ่าทั้ง 4 เผ่า เข้ากับโครงการหลวง การท่องเที่ยวที่มีชุมชนเป็นเจ้าของเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างถาวรระยะยาว และเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชนควรมีโครงการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่าดอยอ่างขางซึ่งจะเป็นทั้งศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวและร้านขายของที่ระลึกสินค้า OTOP ของชุมชนโดยมีโครงการประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขางในภาพรวมอย่างสม่ำเสมอ

4.7 การฟื้นฟูระบบนิเวศ การปลูกป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชนดอยอ่างขาง เป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ราบสูงบนยอดดอยซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะดอยอ่างขางเป็นพื้นที่อนุรักษ์ (Protected areas) การพัฒนาการท่องเที่ยวและการพัฒนาชุมชนบนดอยอ่างขางจึงเป็นกิจกรรมที่ต้องทำอย่างระมัดระวังและรอบคอบในพื้นที่ที่เปราะบางเช่นนี้ มิฉะนั้นจะเป็นการทำลายธรรมชาติ ป่าไม้ พืช สัตว์ และโดยเฉพาะด้านต้นน้ำลำธารของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ราบที่ต้องพึ่งพาแม่น้ำที่เกิดจากยอดดอยระบบนิเวศบนดอยอ่างขางจึงควรได้รับการอนุรักษ์ดูแลรักษาอย่างเข้มงวดและสม่ำเสมอ การเกษตรที่ราบสูงบนดอยอ่างขางจึงต้องเป็นการเกษตรอินทรีย์ไม่ควรมีการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงในบริเวณยอดดอย เพราะมลพิษทางน้ำที่ไหลไปกับสายน้ำสู่แม่น้ำและผู้อยู่อาศัยที่ปลายทางน้ำที่ไหลไปกับสายน้ำสู่แม่น้ำ และผู้อยู่อาศัยที่ปลายน้ำ (Downstream people) จะได้รับสารพิษที่ตกค้างในน้ำที่มาจากการเกษตรเคมีและยาฆ่าแมลง ซึ่งอาจนำภูมิปัญญาท้องถิ่นการอบสมุนไพร อาหารมังสวิวัต การนวดแผนโบราณ ตลอดจนกิจกรรมเชิงส่งเสริมสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจมาพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนดอยอ่างขาง ผูกอบรวมวิชาชีพด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแก่ชุมชนเพื่อให้ชุมชนสร้างธุรกิจขนาดย่อมด้านการท่องเที่ยวของหมู่บ้านขึ้นโดยการบริหารจัดการขององค์กรชุมชน

4.8 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนท้องถิ่นนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา คือ การที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขและร่วมมีผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมด้านการจัดการการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการจัดการด้านที่พักแรมและร้านอาหาร การมีส่วนร่วมจัดการแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมด้านการจัดการกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ความต้องการของภาคต่าง ๆ ต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ความต้องการเลือกประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวขอเสนอแผนในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

4.8.1 การมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐาน คมนาคม ถนนหนทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว มีความสำคัญอย่างยิ่ง การปรับปรุงถนนและระบบสาธารณูปโภค อย่างไรก็ตามในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภคบนดอยอย่างขางนั้น ควรมีการวางแผนกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม เพื่อแสดงให้เห็นรายละเอียดของแผนการใช้ที่ดิน มีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ของที่ดินของโครงการหลวง ได้แก่ เขตพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่นันทนาการ พื้นที่บริการ พื้นที่แนวกันชน และพื้นที่ชุมชนโดยรวม การใช้พื้นที่ควรวางแผนจัดการด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากศักยภาพของพื้นที่ดอยอย่างขางค่อนข้างมีความเปราะบาง การนำมาใช้ประโยชน์ควรใช้พื้นที่ที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ไปแล้วเท่านั้น

4.8.2 การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พักและร้านอาหาร ควรให้มีความสะอาดและปลอดภัยยิ่งขึ้น ควรมีที่พักแรมให้พอเพียงต่อจำนวนนักท่องเที่ยว และควรมีที่พักแรมที่หลากหลายรูปแบบ จากการศึกษาภาคสนามบนดอยอย่างขาง ในพื้นที่ดำเนินการของศูนย์การท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอย่างขาง ในฤดูกาลที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากจะไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้หมด แต่ก็มีที่พักซึ่งเป็นของภาคเอกชนตลอดจนที่พักแบบโฮมสเตย์และการพักแรมในที่พักกางเต็นท์ค่ายนเรศวรของทหาร เช่นกัน ควรมีการสร้างที่พักแรมรูปแบบโฮมสเตย์มากขึ้นเพื่อเป็นการกระจายรายได้แก่ชุมชน

4.8.3 การมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยจัดการบริการที่มีคุณภาพให้แก่นักท่องเที่ยว และเสนอการให้ความรู้และการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อปลูกสำนึกด้านการอนุรักษ์แก่สังคม ควรมีโครงการฟื้นฟูและปรับปรุงสภาพแหล่งท่องเที่ยวในโครงการหลวงอย่างขางเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวและเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยควรมีการสำรวจสภาพแหล่งท่องเที่ยวประสานงานกับหน่วยงานราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป่าไม้ กรมอุทยานฯ กรมวิชาการเกษตร เพื่อก่อให้เกิดกลุ่มผู้ประสานงานร่วมกันจัดการฟื้นฟูและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอย่างขางร่วมกับประชาชนท้องถิ่น

4.8.4 การมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมชมพื้นที่โครงการหลวง กิจกรรมทางธรรมชาติและผจญภัยตลอดจนกิจกรรมทางวัฒนธรรม กิจกรรมดังกล่าวทั้งสามประเภทต่างมีพลังดึงดูดนักท่องเที่ยวร่วมกันและเจ้าหน้าที่โครงการหลวง ประชาชน ผู้ประกอบการ ควรร่วมมือกันในการจัดการกิจกรรมดังกล่าวและจัดทำโครงการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โครงการหลวงอย่างขางมีสถานที่ท่องเที่ยวหลายจุดที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางและเที่ยวได้และควรต้องพักอยู่บนดอยอย่างขาง 1 - 2 คืน เพื่อเที่ยวให้ทั่วทุกจุด ควรมีการสร้างเส้นทาง

ท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทุกจุดเข้าด้วยกัน และให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ ของเส้นทางดังกล่าว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมและสัมผัสความหลากหลายของพื้นที่ได้อย่างเข้าใจอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมศึกษาและชมความหลากหลายทางชีวภาพของพืชผักผลไม้ ไม้ดอกในศูนย์ของโครงการหลวงอ่างขาง การเดินป่า ชีพชีวินไพร่ ถ่ายรูป ดูนก การศึกษาวิถีชีวิตของชนเผ่าต่าง ๆ เป็นต้น

4.8.5 การมีส่วนร่วมจัดการด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก การร่วมให้บริการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว การผลิตและจำหน่ายของที่ระลึกตลอดจนการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ควรมีโครงการเพิ่มความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในเส้นทางท่องเที่ยว ฝึกอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ศูนย์องค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการหมู่บ้านและภาคเอกชนเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและวิธีการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว การติดตั้งป้ายเตือนภัย การจัดให้มีเวรยาม และมีไฟสาธารณะส่องสว่างในแหล่งท่องเที่ยว ในส่วนที่เกี่ยวกับการผลิตของที่ระลึกควรมีการฝึกอบรมการผลิตของที่ระลึกโดยให้เป็นการสื่อถึงเอกลักษณ์ของชนเผ่าต่าง ๆ และใช้วัสดุที่ไม่เป็นการทำลายธรรมชาติ ควรจัดทำศูนย์ขายของที่ระลึกของชุมชนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ และควรมีโครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการท่องเที่ยว ศูนย์ดังกล่าวจะให้ข้อมูลในภาพรวมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยอ้อม มีแผนที่และแผ่นพับแสดงถึงเส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยวทั้งหมด รวมทั้งการบรรยายถึงโดยอ้อม และชนเผ่าต่าง ๆ ตลอดจนโครงการศึกษาแนวทางจัดการกระจายนักท่องเที่ยวโดยใช้เส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหมู่บ้านชนเผ่าและเส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติมาผ่อนคลายความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวโครงการหลวง

4.8.6 ควรมีการสร้างอาชีพเพื่อสนองความต้องการเลือกประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของชาวบ้านได้แก่ การประกอบธุรกิจด้านร้านอาหารของที่ระลึก การฝึกอบรมการผลิตของที่ระลึกแก่ชุมชนชาวเขาต่าง ๆ โดยให้เป็นการผลิตที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของชนเผ่าต่าง ๆ และใช้วัสดุที่ไม่เป็นการทำลายธรรมชาติ และควรจัดทำศูนย์ขายของที่ระลึกของชุมชนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ

นอกเหนือจากความต้องการประกอบธุรกิจด้านร้านอาหารของที่ระลึกแล้ว ยังมีความต้องการประกอบธุรกิจด้านอื่น ๆ อีกคือ ร้านอาหาร เปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก (Home stay) ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมสวนดอกไม้/ผลไม้ เป็นไกด์นำเที่ยวหมู่บ้านและเดินป่า

4.8.7 ควรมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวและสามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ บนดอยอ่างขางเข้าด้วยกัน ตลอดจนเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในจังหวัดต่าง ๆ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง : กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบและประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวของโครงการหลวง ดอยอ่างขาง
2. เพื่อศึกษาประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนดอยอ่างขาง
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาและวางแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของโครงการหลวง ดอยอ่างขาง

ความสำคัญของการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ของโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ เสนอต่อหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ดังกล่าว เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งประชากรของการศึกษาวิจัยเป็น 4 กลุ่มดังนี้

1.1 ภาครัฐ เช่น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ นายอำเภอฝาง กำนันตำบลแม่งอน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลแม่งอนทุกหมู่บ้าน ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ผู้อำนวยการสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ผู้บริหารและกรรมการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่พนักงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง และข้าราชการในสำนักงานจังหวัด

1.2 ภาคเอกชน เช่น ผู้ประกอบการด้านธุรกิจบริการท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ผู้บริหารโรงแรมและผู้ให้บริการ ผู้จัดการรถเช่าและคนขับรถ พ่อค้าแม่ค้าที่ขายของบริเวณดอยอ่างขาง เจ้าของธุรกิจทัวร์และมัคคุเทศก์

1.3 ภาคประชาชน เช่น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านดอยอ่างขาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝางจังหวัดเชียงใหม่ และผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ในพื้นที่

1.4 นักท่องเที่ยวชาวไทย เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอฝางมีหลายประเภท ผู้วิจัยจึงเลือกสถานที่เก็บข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและโดดเด่นบนดอยอ่างขาง ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนทั้ง 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 หน่วยงานภาครัฐ ผู้วิจัยได้ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

2.2 หน่วยงานภาคเอกชน ผู้วิจัยเลือกวิธีการแบบการเลือกตัวอย่างตามสะดวก

2.3 ประชาชนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนท้องถิ่นที่อยู่ในอำเภอฝาง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro yamane) ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 100 คน

2.4 นักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขาง ซึ่งมีจำนวน 150,000 คน ในปี พ.ศ. 2549 ในแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ โดยคำนวณจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro yamane) ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 100 คน

3. ขอบเขตด้านสถานที่

ผู้วิจัยได้แบ่งสถานที่เก็บแบบสอบถามออกเป็น 1 อำเภอ 6 หมู่บ้าน ได้แก่ อำเภอฝาง ตัวโครงการหลวง (ดอยอ่างขาง) หมู่บ้านขอบด้ง หมู่บ้านนอแล หมู่บ้านคุ้ม หมู่บ้านหลวง บ้านป่าคา และปางม้า

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง : กรณีศึกษา โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำเสนอให้กับจังหวัดในการพิจารณาเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ในโอกาสต่อไป

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง : กรณีศึกษา โครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลหรือเป็นแนวทางให้เกิดกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้จริงและขยายผลไปยังโครงการหลวงบนที่ราบสูงอื่นๆ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาความรู้และข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงอ่างช้าง จังหวัดเชียงใหม่ จากเอกสาร หนังสือ ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการสร้างแบบสอบถาม

2. ขอบเขตของแบบสำรวจเชิงคุณภาพและแบบสอบถามจะเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีในแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างช้าง ได้แก่ ข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยวซึ่งได้มาจากแบบสำรวจทรัพยากรท่องเที่ยว (Resource Audit) และแบบสอบถามสำหรับประชากรทั้ง 4 กลุ่ม

3. เครื่องมือเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นและแนวทางการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนดอยอ่างช้าง รวมถึงความต้องการและความคาดหวังด้านการท่องเที่ยวในอนาคตซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

3.1 แบบสอบถามชุดที่ 1 ความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการ และประชาชน เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของดอยอ่างช้าง เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนพื้นที่ดังกล่าวแบ่งออกเป็น 8 ตอน

3.2 แบบสอบถามชุดที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับแนวทางในการสร้างแผน พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างช้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ตอน

4. นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามนั้น

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ราย จากกลุ่มตัวอย่างประชากร 4 กลุ่ม แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟาเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเอง ซึ่งมีข้อมูลหลายด้าน ที่ต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูลมาศึกษาและนำมาประกอบกันเพื่อให้ครอบคลุมความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลซึ่งแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 โดยผู้วิจัยได้ส่งหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อขอเก็บข้อมูลการวิจัยไปยังหน่วยงานราชการ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด สถาบันวิจัย

และพัฒนาพื้นที่สูง สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่พนักงานใน ส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 ชุด

ระยะที่ 2 โดยผู้วิจัยได้ส่งหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อขอเก็บข้อมูล การวิจัยไปยังหน่วยงานองค์การเอกชน ผู้ประกอบการด้านธุรกิจบริการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ และผู้ประกอบการธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ค้าขาย, คนขับรถ) เพื่อขอเก็บข้อมูล ได้แก่ ประธานหอการค้าจังหวัด สมาคมท่องเที่ยว สมาคมมัคคุเทศก์ สมาคม โรงแรม จำนวน 100 ชุด

ระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเข้าไปสอบถามกับประชาชนด้วยตนเอง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่บนดอยอ่างขาง และในตัวเมือง และกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 100 ชุด

ระยะที่ 4 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเข้าไปสอบถามด้วยตนเองกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ และหมู่บ้านรอบ ๆ จำนวน 100 ชุด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือแต่ละชนิดที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามนำมาวิเคราะห์ และประมวลผลดังนี้

1. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องและ สมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. ลงรหัสแล้วนำข้อมูลมาบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical package for social sciences) for windows version 14
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 3.1.1 การหาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ
 - 3.1.2 การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Means) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลด้านต่าง ๆ
 - 3.1.3 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อใช้แปล ความหมายของข้อมูลด้านต่าง ๆ
 - 3.2 สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง : กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยสอดคล้องกับแบบสอบถาม ตามรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคนักท่องเที่ยว

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน สรุปผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่างภาคประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 25 – 34 ปี และส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือเป็นลูกจ้างบริษัท ซึ่งมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ สรุปผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่างภาครัฐส่วนใหญ่เป็นหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 35 – 54 ปี และส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือรับราชการ ซึ่งมีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน สรุปผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่างภาคเอกชนส่วนใหญ่เป็นหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 25 – 34 ปี และส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ รับจ้าง ซึ่งมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 15,000 บาท

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างภาคนักท่องเที่ยว สรุปผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่างภาคนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 25 – 34 ปี และส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ลูกจ้างบริษัท ซึ่งมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนามาจากกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง ทั้งด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม งานเทศกาลประเพณี กิจกรรม การบริการ ของกลุ่มประชากรทั้ง 4 กลุ่ม คือ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของโครงการหลวงอ่างขางที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ โรงเรือนแสดงพรรณไม้ โรงเรือนกุหลาบ สวนบอนไซ อันดับ 2 คือ แปลงรับเสด็จ/แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ และแปลงผลไม้และผักเมืองหนาว เป็นอันดับ 3 โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งหมด

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงอ่างขางที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ พระธาตุดอยอ่างขาง อันดับ 2 คือ วิถีชีวิตเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล และวิถีชีวิตชาวมูเซอดำ บ้านขอบด้ง เป็นอันดับ 3 โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งหมด

แหล่งท่องเที่ยวเทศกาลงานประเพณีของโครงการหลวงอ่างขาง ที่ได้รับความสนใจมากที่สุด คือ เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีระดับความสนใจอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 2 คือ เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งอ่างขางออกดอก มีความน่าสนใจอยู่ในระดับมากที่สุด และเทศกาลเก็บสตอเบอรี่ พลับ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก เป็นอันดับ 3

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาง ที่ได้รับความสนใจมากที่สุด คือ เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากระ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก อันดับ 2 คือ เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขาง มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และการดูนก มีค่าระดับความคิดเห็นมาก เป็นอันดับ 3

การให้บริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงอ่างขาง คือ ที่กางเต็นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์ อันดับ 2 คือ ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์จังหวัด และมัคคุเทศก์ และอันดับ 3 คือ การนำเที่ยวหมู่บ้านชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ของโครงการหลวงอ่างขาง ได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

จุดแข็งของโครงการหลวงอ่างขาง คือ มีชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอก ความหลากหลายของพืชผัก และผลไม้เมืองหนาว เนื่องด้วยดอยอ่างขางมีความสูงจากระดับน้ำทะเล จึงมีภูมิอากาศเหมาะสมต่อการทำการเกษตรที่ราบสูง ซึ่งนับเป็นจุดเด่นของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงสุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และมีป่าสมบูรณ์ธรรมชาติสวยงามโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะ เป็นอันดับ 3 มีค่าระดับความคิดเห็นมาก

จุดอ่อนของโครงการหลวงอ่างขาง คือ การมีที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน ซึ่งมีค่าระดับความคิดเห็นมาก รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และอันดับ 3 ได้แก่ มีปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม การกำจัดขยะ ซึ่งมีค่าระดับความคิดเห็นมากเช่นกัน เนื่องด้วยการท่องเที่ยวเกิดขึ้นบนยอดดอยอ่างขาง ซึ่งเป็นพื้นที่ไม่กว้างขวางมากนักและมีจำนวนนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง จึงก่อให้เกิดปัญหาด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

โอกาสของโครงการหลวงอ่างขาง คือ มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง มีค่าระดับความคิดเห็นมาก รองลงมาอันดับ 2 ได้แก่ มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และอันดับ 3 ได้แก่ มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเฝ้าต่าง ๆ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก

อุปสรรคของโครงการหลวงอ่างขาบ อันดับ 1 คือ กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว มีค่าระดับความคิดเห็นมาก อันดับ 2 ได้แก่ มีภัยธรรมชาติ เช่น น้ำป่าหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และอันดับ 3 ได้แก่ มีแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรที่ราบสูงในโครงการหลวงอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเป็นคู่แข่ง มีค่าระดับความคิดเห็นปานกลาง

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ในการพัฒนาโครงการหลวงอ่างขาบ

วิสัยทัศน์ที่ต้องการให้โครงการหลวงอ่างขาบพัฒนามากที่สุด คือ โครงการหลวงอ่างขาบจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล มีค่าระดับความคิดเห็นมากที่สุด อันดับ 2 ได้แก่ โครงการหลวงอ่างขาบมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มีค่าระดับความคิดเห็นมาก อันดับ 3 ได้แก่ โครงการหลวงอ่างขาบจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเฝ้าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และสุดท้ายอันดับ 4 ได้แก่ โครงการหลวงอ่างขาบจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก

ประเด็นยุทธศาสตร์ของโครงการหลวงอ่างขาบ อันดับแรก คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาบ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก อันดับ 2 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาบ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก อันดับ 3 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาบ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และสุดท้ายอันดับที่ 4 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเฝ้าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาบ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก

กลยุทธ์ของโครงการหลวงอ่างขาบ อันดับแรก คือ การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงอ่างขาบ มีค่าระดับความคิดเห็นมากที่สุด อันดับ 2 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติบนดอยอ่างขาบ มีค่าระดับความคิดเห็นมากที่สุด อันดับ 3 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขาบ มีค่าระดับความ

คิดเห็นมาก และการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอ่างขางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีค่าระดับความคิดเห็นมากเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นด้านทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของดอยอ่างขาง ดังนี้

การมีส่วนร่วมจัดการด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค อันดับ 1 คือ ทุกฝ่ายควรที่จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุงถนนและพัฒนาเส้นทางเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในดอยอ่างขางให้เชื่อมโยงถึงกัน มีค่าระดับความคิดเห็นมากที่สุด อันดับที่ 2 คือ ควรเร่งพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าระดับความคิดเห็นมาก

การมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการที่พักแรมและร้านอาหาร พบว่า ชุมชนควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานที่พักแรมและร้านอาหารควรให้มีความสะอาดและความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น เป็นอันดับ 1 มีค่าระดับความคิดเห็นมากที่สุด อันดับที่ 2 ได้แก่ โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีที่พักแรมเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และอันดับ 3 ได้แก่ ทุกฝ่ายควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่พักแรมให้มีความหลากหลาย เช่น มีโฮมสเตย์ โรงแรมระดับ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาว มีค่าระดับความคิดเห็นมากเช่นเดียวกัน

การมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมบนดอยอ่างขาง เป็นอันดับ 1 มีค่าระดับความคิดเห็นมากที่สุด อันดับที่ 2 ได้แก่ ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และอันดับ 3 ได้แก่ มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาด้านการให้ความรู้และการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อปลูกจิตสำนึก มีค่าระดับความคิดเห็นมาก

การมีส่วนร่วมจัดการด้านการจัดการด้านกิจกรรม พบว่า กิจกรรมท่องเที่ยวชมพื้นที่โครงการหลวงอ่างขาง เป็นอันดับ 1 มีค่าระดับความคิดเห็นมากที่สุด อันดับที่ 2 ได้แก่ กิจกรรมทางธรรมชาติและผจญภัย เช่น การเดินป่า ซี่ล่อชมไพร ถ่ายรูปธรรมชาติ ดูนก ฯลฯ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และอันดับ 3 ได้แก่ กิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น นำชมหมู่บ้านชาวเขาจัดกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก

การมีส่วนร่วมจัดการด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ พบว่า ต้องการมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว เป็นอันดับ 1 มีค่าระดับความคิดเห็นมาก อันดับที่ 2 ได้แก่ การผลิตสินค้าและของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์

โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และอันดับ 3 ได้แก่ จัดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัดและเอกชน มีค่าระดับความคิดเห็นมาก

ภาครัฐควรมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในโครงการหลวงอ่างขา พบว่า ภาครัฐควรมีบทบาทในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นอันดับ 1 มีค่าระดับความคิดเห็นมาก อันดับที่ 2 ได้แก่ บทบาทในการลงทุนด้านพัฒนาสาธารณูปโภค มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และอันดับ 3 คือ บทบาทในการพัฒนาการตลาดด้านการท่องเที่ยว มีค่าระดับความคิดเห็นมาก

ภาคเอกชนควรมีบทบาทในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เป็นอันดับ 1 มีค่าระดับความคิดเห็นมาก อันดับที่ 2 ได้แก่ บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภค มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และอันดับ 3 คือ บทบาทในการร่วมทำการตลาดและสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์และบริการ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก

ภาคประชาชนควรมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในโครงการหลวงอ่างขา พบว่า ภาคประชาชนควรมีบทบาทในการดูแลรักษาทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น เป็นอันดับ 1 มีค่าระดับความคิดเห็นมากที่สุด อันดับที่ 2 ได้แก่ บทบาทในการให้บริการที่พักแรม ภัตตาคารและนำเที่ยว มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และอันดับ 3 ได้แก่ บทบาทในการร่วมลงทุนสาธารณูปโภค และธุรกิจด้านการท่องเที่ยว มีค่าระดับความคิดเห็นมาก

ตอนที่ 6 ความต้องการของประชาชนต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเวลา 1 ปี สามารถสรุปผลจากกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน ได้ดังต่อไปนี้

ภาคประชาชน มีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนอ่างขา มากกว่า 400,000 คน ต่อปี จำนวนร้อยละ 33.33 เป็นอันดับ 1 รองลงมาอันดับ 2 คือ มีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนอ่างขา 100,001 – 200,000 คนต่อปี จำนวนร้อยละ 29.60 และมีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนอ่างขา 201,000 – 300,000 คนต่อปี จำนวนร้อยละ 8.00 อันดับที่ 3

ภาครัฐ มีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนอ่างขา 100,001 – 200,000 คนต่อปี จำนวนร้อยละ 39.00 เป็นอันดับ 1 รองลงมาอันดับ 2 คือ มีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนอ่างขา 300,001 – 400,000 คนต่อปี จำนวนร้อยละ 17.00 และอันดับ 3 คือ มีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนอ่างขา น้อยกว่า 100,000 คนต่อปี และ 201,000 – 300,000 คนต่อปี จำนวนร้อยละ 15.00 อันดับที่ 3

ภาคเอกชน มีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนอ่างขา มากกว่า 400,000 คนต่อปี จำนวนร้อยละ 36.00 เป็นอันดับ 1 รองลงมาอันดับ 2 คือ มีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนอ่างขา 100,001 – 200,000 คนต่อปี จำนวนร้อยละ 33.00 และมีความต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนอ่างขา 201,000 – 300,000 คนต่อปี จำนวนร้อยละ 13.00 อันดับที่ 3

ตอนที่ 7 ความต้องการเลือกประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว สามารถสรุปผลจากกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน ได้ดังต่อไปนี้

ภาคประชาชนมีความต้องการประกอบธุรกิจด้านร้านอาหารของที่ระลึก จำนวนร้อยละ 16.38 เป็นอันดับ 1 มีความต้องการประกอบธุรกิจด้านร้านอาหาร และประกอบธุรกิจรีสอร์ท/โรงแรมที่พัก จำนวนร้อยละ 14.12 เป็นอันดับ 2 และมีความต้องการประกอบธุรกิจด้านไกด์นำเที่ยวหมู่บ้านและเดินป่า จำนวนร้อยละ 13.56 อันดับ 3

ภาครัฐมีความต้องการประกอบธุรกิจด้านร้านอาหารของที่ระลึก จำนวนร้อยละ 17.95 เป็นอันดับ 1 มีความต้องการประกอบธุรกิจด้านเปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก (Home stay) จำนวนร้อยละ 15.02 เป็นอันดับที่ 2 และมีความต้องการประกอบธุรกิจด้านไกด์นำเที่ยวหมู่บ้านและเดินป่า และให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมสวนดอกไม้/ผลไม้ จำนวนร้อยละ 14.29 เป็นอันดับที่ 3

ภาคเอกชนมีความต้องการประกอบธุรกิจด้านร้านอาหารของที่ระลึก และให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมสวนดอกไม้/ผลไม้ จำนวนร้อยละ 12.98 เป็นอันดับ 1 รองลงอันดับที่ 2 ได้แก่ มีความต้องการประกอบธุรกิจด้านร้านอาหาร จำนวนร้อยละ 12.28 และมีความต้องการประกอบธุรกิจด้านเปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก จำนวนร้อยละ 12.28 เป็นอันดับที่ 3

ตอนที่ 8 การศึกษาลักษณะการเดินทาง ระยะเวลาการเดินทาง และวัตถุประสงค์การเดินทาง มีจำนวนนักท่องเที่ยวส่วนมากเคยเดินทางไปโครงการหลวงอ่างขาบ มากกว่าการไม่เคยเดินทางไปโครงการหลวงอ่างขาบ

ลักษณะการเดินทางไปเที่ยวโครงการหลวงอ่างขาบ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนมากเดินทางมาพร้อมกับกลุ่มเพื่อน เป็นอันดับ 1 เดินทางไปกับคณะผู้ร่วมเดินทาง เป็นอันดับ 2 เดินทางไปพร้อมกับครอบครัว เป็นอันดับ 3 และเดินทางมาคนเดียว เป็นอันดับ 4

ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง โดยนักท่องเที่ยวมักเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว เป็นอันดับ 1 เดินทางด้วยรถยนต์บริษัทนำเที่ยว เป็นอันดับ 2 เดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง (บขส) และเดินทางโดยรถโดยสารปรับอากาศ (รถทัวร์) เป็นอันดับ 3 และเดินทางเดินทางโดยรถสองแถว เป็นอันดับ 4

การพักค้างคืนบนดอยอ่างขาบของนักท่องเที่ยว ส่วนมากมักจะค้างคืนบนดอยอ่างขาบ มากกว่าไม่พักค้างคืน

ด้านประเภทของที่พักค้างคืน ส่วนมากนักท่องเที่ยวมักจะพักค้างคืนที่บ้านพักรับรอง เป็นอันดับ 1 พักค้างคืนที่บังกะโล เป็นอันดับ 2 และพักค้างคืนที่โรงแรม เป็นอันดับ 3

จำนวนระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวพักค้างคืนมากที่สุดคือ จำนวน 1 คืน อันดับ 2 คือ พักค้างคืนมากกว่า 3 คืน อันดับ 3 คือ พักค้างคืนจำนวน 2 คืน และพักค้างคืน 3 คืน เป็นอันดับ 4

วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางของนักท่องเที่ยว คือ ต้องการท่องเที่ยว / พักผ่อน เป็นอันดับ 1 เดินทางมาปฏิบัติราชการ เป็นอันดับ 2 เดินทางมาทัศนศึกษา และเดินทางมาเยี่ยมญาติ/เพื่อน เป็นอันดับ 3

นักท่องเที่ยวจะทราบข่าวสถานที่ท่องเที่ยวในโครงการหลวงอ่างขา จาก เพื่อน ญาติ ครอบครัว เป็นอันดับ 1 ทราบข่าวจากนิตยสารท่องเที่ยว เป็นอันดับ 2 และทราบข่าวจากโทรทัศน์ เป็นอันดับ 3

ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในการเดินทางครั้งหนึ่ง คือ จำนวนมากกว่า 5,001 บาท เป็นอันดับ 1 จำนวน 3,001 - 5,000 บาท เป็นอันดับ 2 และจำนวน 1,000 - 3,000 บาท เป็นอันดับ 3

แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มากที่สุด คือ ต้องการอยู่ในธรรมชาติที่สวยงามและอากาศบริสุทธิ์ในดอยอ่างขา มีน้ำตก พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า เป็นอันดับ 1 โดยต้องการมาหาการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อหาความเพลิดเพลิน เป็นอันดับ 2 และต้องการหาประสบการณ์แปลกใหม่ให้ชีวิต เป็นอันดับ 3

ตอนที่ 9 ความต้องการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งและเหตุจูงใจ จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวสามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

การเดินทางกลับมาท่องเที่ยวในโครงการหลวงอ่างขา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกลับมาเที่ยวโครงการหลวงอ่างขาอีกครั้ง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียงสภาพแวดล้อมดี อันดับ 2 คือ ปัจจัยด้านสถานที่ท่องเที่ยวน่าสนใจบริการนำเที่ยวดี และอันดับ 3 คือ ปัจจัยด้าน ที่พักสะอาด ปลอดภัย และสวยงาม และปัจจัยด้านมีพืชให้ชมและมีพันธุ์ไม้จำหน่าย

อภิปรายผล

การวิจัยค้นคว้า เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง : กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขา จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ประมวลผลตามทฤษฎีการตรวจสอบทรัพยากร (Resource Audit) โดยสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 2545 : 61 - 72) พบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ประชากรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าเป็นทรัพยากรหลักของดอยอ่างขา คือ โรงเรือนแสดงพรรณไม้ โรงเรือนกุหลาบ สวนบอนไซ และทรัพยากรรอง คือ แปลงรับเสด็จ/แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ และแปลงผลไม้และผักเมืองหนาว และทรัพยากรอันดับที่ 3 คือ แปลงผลไม้และผักเมืองหนาว โดยผลการวิเคราะห์พบว่าทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความสำคัญมากที่สุดจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์ไว้อย่างงดงาม มีทั้งสวนดอกไม้ในร่ม สวนดอกไม้กลางแจ้ง แปลงผลไม้เมืองหนาว แปลงรวบรวมพืชผักเมืองหนาวชนิดต่าง ๆ มากกว่า 60 ชนิด ความหลากหลายของ

พืชผักและผลไม้เมืองหนาวกับอากาศที่หนาวเย็นตลอดปี สร้างความมีชื่อเสียงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงอย่างโดดเด่น ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ จำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2544 : 2)

ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโครงการหลวงอ่างขาง จากการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับทรัพยากรหลักทางด้านประวัติศาสตร์มากที่สุด คือ พระธาตุดอยอ่างขาง และทรัพยากรรอง คือ วิถีชีวิตเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล และวิถีชีวิตชาวมูเซอดำ บ้านขอบดิ่ง เป็นอันดับ 3 โดยจากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงถึงความสำคัญและอำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวของดอยอ่างขางในด้านทรัพยากรท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ดอยอ่างขางเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ มีชนเผ่าที่แตกต่างกันอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์บนพื้นที่เดียวกัน การศึกษาวิถีชีวิตของชนเผ่าปะหล่อง มูเซอ และจีนฮ่อ ความเป็นมาของชนเผ่าเหล่านี้ การสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยตามขนบธรรมเนียมและวิธีการทำการเกษตรแบบขั้นบันได เช่น ชนชาวปะหล่องปลูกพืชผักในแปลงสองพัน เป็นต้น แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งเป็นการท่องเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่าต่าง ๆ ซึ่งได้กล่าวไว้ในการท่องเที่ยวเว็บไซต์ doarea (2546)

ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเทศกาลงานประเพณีของโครงการหลวงอ่างขาง จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับ เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกดอกบานสะพรั่งเป็นทรัพยากรกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเทศกาลงานประเพณีหลักของดอยอ่างขาง ส่วนทรัพยากรท่องเที่ยวเทศกาลงานประเพณีรองนั้น คือ เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งออกดอก และเทศกาลเก็บสตอเบอรี่ พลับ ซึ่งจะพบว่าผลสรุปของแหล่งท่องเที่ยวเทศกาลงานประเพณีนั้น มีความสอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวทางเทศกาลงานประเพณีและเป็นสถานที่ได้รับความสนใจจากกลุ่มตัวอย่างแท้จริง จึงเป็นที่น่าเหมาะสมที่จะทำการพัฒนาหรือการประชาสัมพันธ์โฆษณาและเผยแพร่ในด้านการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของดอยอ่างขาง และในช่วงเทศกาลที่ธรรมชาติมีความงดงามที่สุด คือ ในช่วงฤดูหนาวจึงเป็นช่วง High Season ของการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง

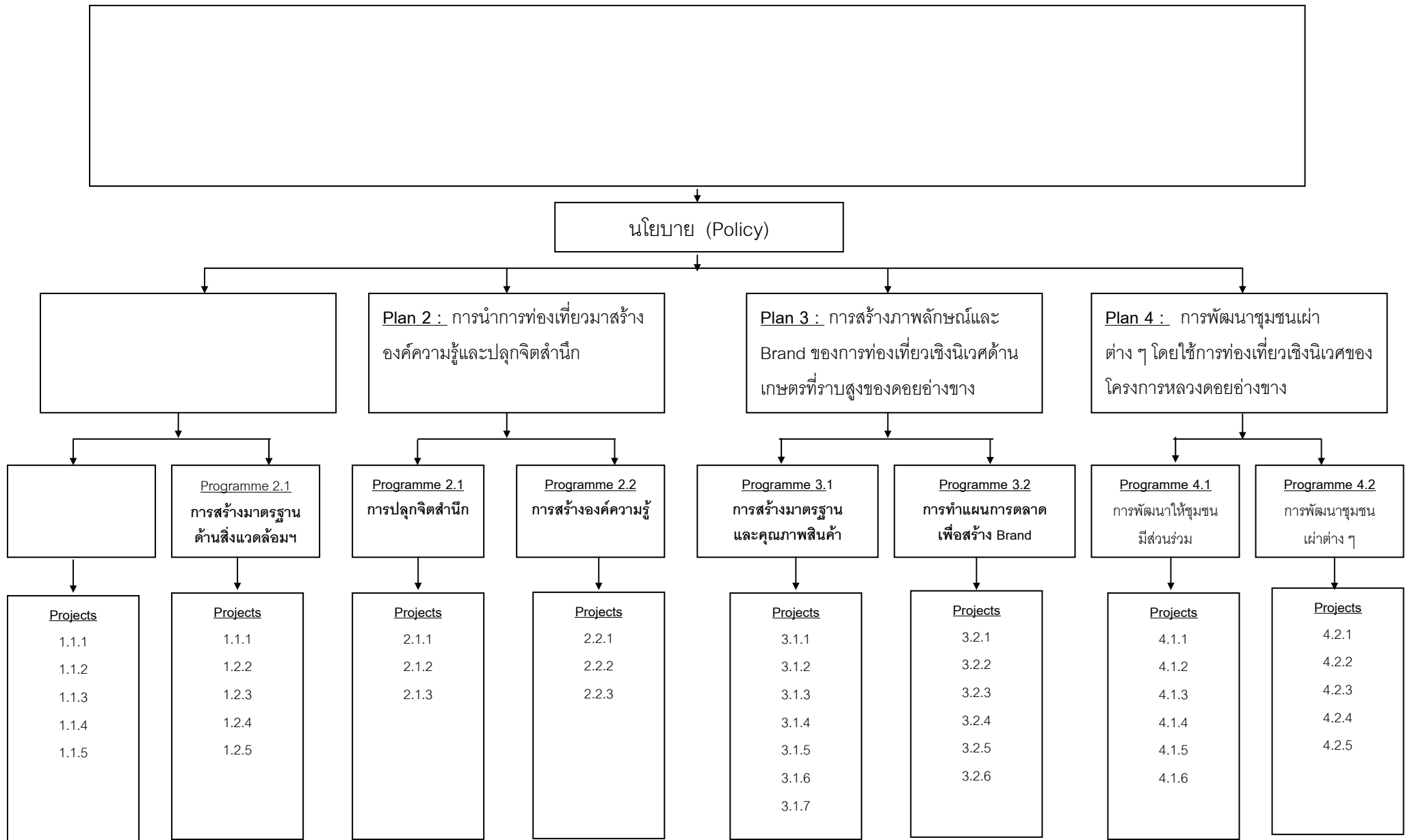
ทรัพยากรทางด้านกิจกรรม จากผลการศึกษา พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางด้าน เส้นทางศึกษารวมชาติสายชอยซากูระ มากที่สุด ทรัพยากรรอง คือ เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขาง และการดูนก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเส้นทางธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านกิจกรรมจึงควรให้การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเส้นทางธรรมชาติเป็นอันดับแรก และควรได้มีการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ ทางเกษตรตลอดจนกิจกรรมที่เหมาะสมบนดอยอ่างขางตามแนวคิดทฤษฎีด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่

อ้างอิงไว้ โดย พยอม ธรรมบุตร (เอกสารประกอบการสอนสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, 2549 : 1 – 2)

จากการศึกษาพบว่าทรัพยากรด้านการบริการที่เหมาะสมของดอยอ่างขาาง ที่ประชากรให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ที่กางเต็นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์ ส่วนทรัพยากรรอง คือ ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์จังหวัด และมัคคุเทศก์ และการนำเที่ยวหมู่บ้านชุมชนเผ่าต่าง ๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดด้านที่พักแรมของ ราณี อธิชัยกุล (2544 : 47 – 53)

ผู้วิจัยขอเสนอแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงดอยอ่างขาาง ดังนี้

แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

วิสัยทัศน์ : โครงการหลวงอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล โดยโครงการหลวงอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน และจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเฝ้าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ ตลอดจนจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ

Plan 1 : การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง

Programme 1.1

การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงอ่างขาง

Projects

- โครงการที่ 1.1.1 การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว
- โครงการที่ 1.1.2 การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์
- โครงการที่ 1.1.3 การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ
- โครงการที่ 1.1.4 การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอ่างขาง
- โครงการที่ 1.1.5 การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล

Programme 1.2

การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงอ่างขางให้เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Projects

- โครงการที่ 1.2.1 โครงการกันผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง
- โครงการที่ 1.2.2 โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับปรุงภูมิทัศน์ดอยอ่างขางให้เป็นมาตรฐานสากล
- โครงการที่ 1.2.3 โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอ่างขาง
- โครงการที่ 1.2.4 โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง
- โครงการที่ 1.2.5 โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ

แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

วิสัยทัศน์ : โครงการหลวงอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล โดยโครงการหลวงอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน และจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ ตลอดจนจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ

Plan 2 : การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง

Programme 2.1

การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติบนดอยอ่างขาง

Projects

- โครงการที่ 2.1.1 โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า
- โครงการที่ 2.1.2 โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอ่างขาง
- โครงการที่ 2.1.3 การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว

Programme 2.2

การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน

Projects

- โครงการที่ 2.2.1 การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- โครงการที่ 2.2.2 การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน
- โครงการที่ 2.2.3 การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ

แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

วิสัยทัศน์ : โครงการหลวงอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล โดยโครงการหลวงอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน และจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ ตลอดจนจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ

Plan 3 : การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง

Programme 3.1

การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขาง

Projects

- โครงการที่ 3.1.1 โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
- โครงการที่ 3.1.2 โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง
- โครงการที่ 3.1.3 โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอยอ่างขาง
- โครงการที่ 3.1.4 โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง
- โครงการที่ 3.1.5 โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง
- โครงการที่ 3.1.6 โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล
- โครงการที่ 3.1.7 โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง

Programme 3.2

การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ

Projects

- โครงการที่ 3.2.1 การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวอ่างขางผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ
- โครงการที่ 3.2.2 การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่มีคุณภาพ
- โครงการที่ 3.2.3 การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของอ่างขางและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ
- โครงการที่ 3.2.4 การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง
- โครงการที่ 3.2.5 การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวอ่างขาง
- โครงการที่ 3.2.6 การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่างขาง

แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

วิสัยทัศน์ : โครงการหลวงอ่างขางจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล โดยโครงการหลวงอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน และจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ ตลอดจนจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ

Plan 4 : การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง

Programme 4.1

การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง

Projects

- โครงการที่ 4.1.1 โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน
- โครงการที่ 4.1.2 โครงการอบรมภาคทฤษฎีที่ท้องถิ่นด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน
- โครงการที่ 4.1.3 โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน
- โครงการที่ 4.1.4 โครงการประเมินผลกิจการการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
- โครงการที่ 4.1.5 โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่าอ่างขาง
- โครงการที่ 4.1.6 โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอ่างขาง

Programme 4.2

การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอ่างขางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Projects

- โครงการที่ 4.2.1 โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชนดอยอ่างขาง
- โครงการที่ 4.2.2 โครงการยกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน
- โครงการที่ 4.2.3 โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน
- โครงการที่ 4.2.4 โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน
- โครงการที่ 4.2.5 โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ

อนึ่งในการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนดังที่นำเสนอ โดยใช้รูปแบบการนำเสนอ Strategic Action นั้น เป็นเพียงขั้นตอนเริ่มต้นของการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเท่านั้น ในขั้นตอนที่จะมีการวางแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนและละเอียดต่อไปนี้จะต้องมีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (SEA) ระดับนโยบาย แผนงาน และกลุ่มโครงการ ตลอดจนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับโครงการ (EIA) เพื่อศึกษาทางเลือกที่หลากหลายของการพัฒนา เพื่อหาแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น (Mitigation) ได้ ตลอดจนการกำหนดตัวชี้วัด (Indicators) เพื่อพัฒนาภายใต้กรอบของความยั่งยืน (Sustainability)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในพื้นที่โครงการหลวงเกษตรที่ราบสูงท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในพื้นที่โครงการหลวงเกษตรที่ราบสูง รวม 36 ดอย เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 36 ดอย จะทำให้นักท่องเที่ยวเพิ่มวันพำนักและสามารถกระจายนักท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวเปราะบาง โดยเฉพาะดอยอ่างขางและดอยอินทนนท์
2. ในแผนยุทธศาสตร์ฉบับที่ 10 ระดับชาติได้มีการกำหนดให้มีการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับโครงการระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด และโครงการเฉพาะด้านเช่น ด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว ตลอดจนโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานและโครงการระดับ Mega Projects ที่มีมูลค่ามากกว่า 1,000 ล้านบาทขึ้นก่อนการตัดสินใจดำเนินการ ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรให้มีการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย โดยขยายผลจากโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง
3. ในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรมีการบูรณาการผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) จากทุกภาคส่วนเข้ามาระดมสมองเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดนำมาปฏิบัติการ
4. ในด้านการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขางในรายละเอียด ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะให้นำแนวคิดทฤษฎีด้าน Balanced scorecard และแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy map) มาประยุกต์ใช้โดยให้ความสำคัญกับทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ (Intangible asset) ของพื้นที่ เช่น ความมีชื่อเสียงระดับนานาชาติ พร้อมทั้งนำมามุมมองในการสร้างแผนที่ยุทธศาสตร์ของทฤษฎี Balanced scorecard มากำหนด Strategy map ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง อันได้แก่ มิติด้านการเงิน มิติด้านลูกค้า มิติด้านกระบวนการภายใน และมิติด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร (สิทธิศักดิ์ พฤษพิติกุล 2546 : 15)

5. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ Branding การท่องเที่ยวเกษตรที่ราบสูงดอยอ่างขางนั้นควรมีการกำหนดโครงการ Branding ทั้งระดับโลกและระดับประเทศเพื่อยกระดับสินค้าและบริการดอยอ่างขางขึ้นสู่ระดับมาตรฐานและสร้างความโดดเด่นเพื่อให้ Brand Image ดอยอ่างขางเป็นที่จดจำของคนทั่วโลก (สุวิมล แม้นจริง 2546 : 178 – 179)

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเรื่องขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เกษตรที่ราบสูงในภาคเหนือทั้ง 36 ดอย เพราะพื้นที่มีความเปราะบางสูงและเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญสำหรับประเทศ
2. ควรมีการวิจัยเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ที่ราบสูงเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงและเพื่อลดมลพิษในน้ำตกและต้นน้ำลำธาร ตลอดจนเพื่อนำผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างเสนอต่อนักท่องเที่ยว
3. ควรมีการวิจัยเรื่องกลุ่มตลาดเป้าหมายของนักท่องเที่ยวโครงการหลวงดอยอ่างขางทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยศึกษาความต้องการ รูปแบบกิจกรรม แรงจูงใจ ในระดับการวิเคราะห์กลุ่มตลาดเป้าหมายและการกำหนดตำแหน่งในตลาดในภาพรวมของการท่องเที่ยวเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง
4. ควรมีการวิจัยด้านการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพราะดอยอ่างขางเป็นพื้นที่เปราะบางและเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ
5. ควรมีการวางแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว 10 ปี เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *ทฤษฎีใหม่* นายหลวงชีวิตที่พอเพียง. กรุงเทพมหานคร.
- กลุ่มงานสิ่งแวดล้อม 2 กลุ่มสิ่งแวดล้อมโครงการสำนักบริหารโครงการ. (2549). *การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2549. จาก <http://kromchol.rid.go.th>.
- กานต์พิชชา สุริคุณาพงษ์. (2545). *แนวทางในการพัฒนาหาดเชิงรอยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2546). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2549. จาก www2.tat.or.th/tatnew.php.
- การท่องเที่ยวเว็บไซต์ Angkhang. (2549). <http://www.angkhang.com>
- การท่องเที่ยวเว็บไซต์ Be My Guest. (2546). *การท่องเที่ยวเชิงเกษตร*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2549, จาก <http://www.bemyguestthailand.com>.
- การท่องเที่ยวเว็บไซต์ Chiangmai.com (2549). <http://www.Chiangmai.com>
- การท่องเที่ยวเว็บไซต์ doarea. (2546). *การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2549, จาก <http://doarea.city4free.com/tourism/22html>.
- การท่องเที่ยวเว็บไซต์ google. (2550). *การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2550, จาก <http://san.anamai.moph.go.th>.
- การท่องเที่ยวเว็บไซต์ Trekking Thai. (2546). <http://www.trekkingthai.com/cgi-bin/webboard/Print.pl?content=0394&board=travel>.
- การท่องเที่ยวเว็บไซต์ World Tourism Organization . (2549). <http://www.world-tourism.org/facts/eng/vision.htm>.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2546). *รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการหลวง*. สาขาวิชานโยบายและการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกริก.
- กิ่งพร ทองใบ. (2546). *กลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาเศรษฐศาสตร์. (2546). *เศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง กับการวิเคราะห์ความหมายของนักเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร.
- ชรินทร์ ชูณหพันธ์รักษ์. (2544). *นโยบายธุรกิจและการบริหารเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

- เดชา ไต้สูงเนิน. (2543). *บริหารจัดการท่องเที่ยวเกษตร : กรณีศึกษาบ้านม่วงดำ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ดำรง วัฒนา. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สำหรับหน่วยงานภาครัฐ. สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2549, จาก <http://www.ops.moc.go.th/pcni/Strategic%20manual.html>.*
- ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่.(2549).*จำนวนประชากรในจังหวัดเชียงใหม่.สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2549.จาก www.chiangmai.poc.net .*
- ธงชัย สันติวงศ์. (2539). *การตลาดโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.*
- ธีรศักดิ์ วรรณวิจิตร. (2539). *การประเมินผลงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างขางจังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.เกษตรศาสตร์.(ส่งเสริมการเกษตร). บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- นิคม จารุมณี. (2545). *การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.*
- เนตรชนก นันท์. (2544). *การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาชุมชนวัดพระบาทห้วยต้ม อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ปกรณ ปรียากร. (2527). *แนวความคิดว่าด้วยการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ประทีป มูลแรก. (2546). *การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บนพื้นที่สูง : กรณีศึกษาศูนย์วัฒนธรรมชาวเขาหมู่บ้านดอยเลี่ยม ตำบลแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.*
- ประเสริฐ คำอ่อน. (2539).*ความรู้และทัศนคติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวงต่องานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.เกษตรศาสตร์.(ส่งเสริมการเกษตร). บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ประเสริฐ วิทยารัฐ. (2530, 26 – 29 ตุลาคม). *รายงานสัมมนาทางวิชาการ เรื่องบทบาทของภูมิศาสตร์กับการพัฒนาการท่องเที่ยว. กาญจนบุรี : สมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทยร่วมกับวิทยาลัยครูกาญจนบุรี.*
- ปริญญา นุตาลัย. (2549).*การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์.สืบค้นเมื่อวันที่15 ธันวาคม2550.จาก www.sri.ubu.ac.th*
- ปรีชา แดงใจจน์. (2544). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : ไพร์ แอนด์ ไพร์ พรีนติ้ง.*

- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ กาญจนา แก้วเทพ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ. (2543). *วิถีใหม่แห่งการพัฒนา : วิถีวิทยาศาสตร์สังคมไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พยอม ธรรมบุตร. (2549). *เอกสารประกอบการสอนสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรทิพย์ เขียวธีรวิทย์. (2542). *ศักยภาพของจังหวัดเชียงใหม่ในการเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง*. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรพิมล วิกิย์พัฒน์. (2542). *การประเมินความต้องการในการพัฒนาความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ เดินป่า ในจังหวัดเชียงใหม่*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2542). *การพัฒนาที่ยั่งยืน . (Sustainable Development)*. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พลู เดชะรินทร์. (2546). *เส้นทางจากกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วย Balanced scorecard และ Key performance indicators*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิบูล ทีปะपाल. (2546). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพมหานคร .
- ไพรัช เดชะรินทร์. (2516). *ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพโรจน์ วงศ์วิภานนท์.(2549).*เศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2549. จาก www.dpu.ac.th/ises/mews.
- มนัส สุวรรณ และคณะ. (2541). *เทคนิคเชิงปริมาณสำหรับวิชาภูมิศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- มูลนิธิโครงการหลวง.(2549). *ท่องเที่ยวในโครงการหลวง 36 ดอย 365 วัน*. มูลนิธิโครงการหลวง.
- ราณี อธิชัยกุล. (2546). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการการท่องเที่ยว*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2544). *การท่องเที่ยวเชิงเกษตร*. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร. (เอกสารอัดสำเนา)
- วลัยพร ลิ้มบุญญรัตน์. (2547). *ชุมชนกับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาชุมชนบ้านนาตอง ตำบลช่อแฮ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม).บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- วิจิตรรา ชัยศรี. (2537). *ทัศนคติของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว:กรณีศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน*.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.พัฒนาสังคม(การวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม).บัณฑิตวิทยาลัย.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วีณา ชุ่มบัณฑิต. (2549). *การวางแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา จ.สมุทรสาคร*. สารนิพนธ์ วทม. (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วีรวิธ มาชะศิริรานนท์. และณัฐรุฬพันธ์ เขจรนันท์. (2548). *การพัฒนา Balanced scorecard*. กรุงเทพมหานคร : ปรีท์.
- วุฒิพงษ์ จันทระประทีน. (2544). *การวิเคราะห์การยั่งยืนของระบบเกษตรกรรมโดยใช้แบบจำลองพลวัตระบบ:กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอยจังหวัดเชียงใหม่*.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.วิทยาศาสตร์.(เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม). บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ . (2541). *กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด*.กรุงเทพฯ :บริษัทธีระฟิล์มและ ไซเท็กซ์ จำกัด
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2546). *การจัดการเชิงกลยุทธ์และกรณีศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- ศรีพร สมบุญธรรม. (2537). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. จุลสารการท่องเที่ยว. มปท.
- สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. (2547). *เอกสารประกอบการสอนวิชานโยบายและการปฏิบัติงานการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมยศ นาวิการ. (2539). *เศรษฐศาสตร์การบริหาร*. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- สหทยา วิเศษ. (2540). *ภูมิปัญญาชาวบ้านในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มฮักป่าศรีถ้อย ตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา*. พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวัฒน์ ตันติงค์. (2533). *ทรรศนะเกษตรกรชาวไทยภูเขาที่มีต่อการดำเนินงานโครงการหลวงแม่ปูนหลวงในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย*.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.เทคโนโลยีเกษตร(ส่งเสริมการเกษตร). บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยแม่ใจ.
- สุวิมล แม้นจริง. (2546). *การจัดการการตลาด*.กรุงเทพมหานคร.บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด(มหาชน)
- สิทธิศักดิ์ พุกขปิติกุล. (2546). *การบริหารกลยุทธ์และผลสัมฤทธิ์ขององค์กรด้วยวิธี Balanced Scorecard*.กรุงเทพมหานคร : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทยญี่ปุ่น.

- เสรี วังศ์ไพจิตร. (2534). *จุดหักเหของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. สำนักงานพัฒนาชุมชน. (2547). *การพัฒนาประเทศไทยได้แผนพัฒนา ฉบับที่ 9. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2549*, จาก <http://www.cdd.go>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2544). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549*. กรุงเทพมหานคร : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร). (2549). *โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อประโยชน์สุขแห่ง ทวยราษฎร์*.
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2546). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2549. จาก www.Esaneriri.net/kae/ecotourism.htm.
- สุรีย์ บุญญาอนุพงศ์. (2539). *ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน*. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2542). *การบริหารการตลาด กลยุทธ์และยุทธวิธี*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุช อาภาภิรม. (2545). *การพัฒนาอย่างยั่งยืนคำตอบอยู่ในความหลากหลาย*. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา.
- อัฉรรา จันท์ฉาย. (2546). *สู่ความเป็นเลิศทางธุรกิจ : คู่มือการวางแผนกลยุทธ์และการจัดทำ Balanced scorecard (BSC)*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำพล เสนาณรงค์. (2542). *ทฤษฎีใหม่ในหลวงชีวิตที่พอเพียง*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน.
- Australian Department of Tourism. (1994). *National Ecotourism Strategy*. Canberra : Australian Government Publishing Service.
- Bloom, Benjamin S.; Thomas, J.; & Madaus, George F. (1971). *New Model for Mass Communication Research*. New York : The Free Press.
- Boo, Elizabeth. (1990). *Ecotourism : The Potentials and Pitfalls*. Vol. 1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C. p. 72 and p.165
- Boo, Elizabeth. (1991). *Making Ecotourism Sustainable : Recommendations for Planning, Development and Management*. In Nature Tourism Managing for the Environment. Washington, D.C. : Island Press.

- Ceballos-Lascurain, Hector. (1988). *The Future of Ecotourism*. Mexico Journal. 17(1): 13 – 14.
- GLOBE'90. (1990). *An Action Strategy for Sustainable Tourism*. Ottawa : Tourism Canada.
- Gunn,Clare A.(1994).*Travel Tourism and Hospitality*. New Yourk :John Wiley and sons Lnc.
- Kotler,Phillip;Amstrong,Gray. (2001). *Principles of Marketing.Ninth Edition*.Prentice/Hall Tnc.
- Richardson, Janet. (1993). *Ecotourism & Nature based Holidays*. Sydney : Australian Print Group
- Robert S Kaplan & David T Norton.(2505). *Strategy Map 20-27*.
- The Ecotourism Society,(1991) .*The Ecotourism Society is definition*.The Ecotourism Society Newsletter.
- Webster. (1982). *Webster's New World Dictionary*. New York : Compact School.
- Western, D. (1993). *Defining ecotourism, in K. Lindberg and D. Hawkins (eds), Ecotourism : A Guide for Planners & Managers*. Vermont : The Ecotourism Society.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

(หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม – คนที่ 1)

(หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม คนที่ 2)

(หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม - คนที่ 3)

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

รายชื่อ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต นักวิชาการอาวุโส
มหาวิทยาลัยเอเซียอาคเนย์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พยอม ธรรมบุตร ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
ด้านการท่องเที่ยว
3. ดร.ปัญญา วีระวิทยเลิศ อาจารย์ประจำภาควิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทรเกษม

ภาคผนวก ค
เครื่องมือในการวิจัย

ตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรของ Yamane'

Sample Size (n) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนต่าง ๆ						
Size of Population (N)	± 1%	± 2%	± 3%	± 4%	± 5%	± 10%
500	B	B	B	B	222	83
1,000	B	B	B	385	206	91
1,500	B	B	638	441	316	94
2,000	B	B	714	476	333	95
2,500	B	1,250	769	500	345	96
3,000	B	1,364	811	517	353	97
3,500	B	1,458	843	530	359	97
4,000	B	1,538	870	541	364	98
4,500	B	1,607	891	549	367	98
5,000	B	1,667	909	556	370	98
6,000	B	1,765	938	566	375	98
7,000	B	1,842	959	574	378	99
8,000	B	1,905	976	580	381	99
9,000	B	1,957	989	584	383	99
10,000	5,000	2,000	1,000	588	385	99
15,000	6,000	2,143	1,034	600	390	99
20,000	6,667	2,222	1,053	606	392	100
25,000	7,143	2,273	1,064	610	394	100
50,000	8,333	2,381	1,087	617	397	100
100,000	9,001	2,439	1,099	621	398	100
∞	10,000	2,500	1,111	625	400	100

B ไม่สามารถประมาณค่าได้

1. รายการทรัพยากรธรรมชาติ

1. ทรัพยากรธรรมชาติ	ลักษณะ และ ผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การ เข้าถึง	ผู้ใช้ ประโยชน์	บริการ นักท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะ ติดต่อ สถานที่ โทร./แฟกซ์
1.1 ภูมิทัศน์และภูมิอากาศ : หาด ถ้ำ ปะการัง เกาะ เขา ที่ ราบ หุบเขา ที่ราบสูง ภูเขา ไฟ ที่ราบ ที่ดอน ฤดูกาล อุณหภูมิ ชายฝั่งทะเล ลม ฯลฯ							
1.2 พืช : ป่า ไร่ เขา สวน สวนผลไม้ ฟาร์ม ต้นไม้ ดอกไม้ ไร่ถั่ว ป่าสมบูรณ์ ดอกไม้ป่า พืชสมุนไพร สวนครัว ป่าชายเลน ป่าเขต ร้อน ฯลฯ							
1.3 น้ำ : ลำธาร แม่น้ำ คู่ง น้ำ น้ำตก ทะเลสาบ น้ำพุ ร้อน บึงหนอง ทะเล หิมะ ฝน น้ำแข็ง ฯลฯ							

2. รายการทรัพยากรวัฒนธรรม

2. ทรัพยากรวัฒนธรรม	ลักษณะ และ ผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การ เข้าถึง	ผู้ใช้ ประโยชน์	บริการ นัก ท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะ ติดต่อ สถานที่ โทร./แฟกซ์
2.1 มรดกวัฒนธรรม : ปราสาท ป้อม โบราณสถาน โบราณวัตถุ หมู่บ้าน เมือง พิพิธภัณฑ์ อนุสาวรีย์ ภาษา ท้องถิ่น ฯลฯ							
2.2 มรดกด้านศาสนา : โบสถ์ สุเหร่า โบสถ์คริสต์ วัด สุสาน เมรุ เจดีย์ พระพุทธรูปปางต่าง ๆ ประติมากรรม ฯลฯ							
2.3 ศิลปะ/ชาติพันธุ์ : ชน กลุ่มน้อย ชาวเขา คน พื้นเมือง การฟ้อนรำ ดนตรี ภาษาท้องถิ่น อาหาร เครื่องดื่ม ทัศนกรรม อุตสาหกรรม คริวเรือน บ้านเรือน							

3. รายการทรัพยากรมหกรรมปรากฏการณ์สำคัญ (Events)

3. ทรัพยากรมหกรรม (Events)	ลักษณะ และ ผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การ เข้าถึง	ผู้ใช้ ประโยชน์	บริการ นัก ท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะ ติดต่อ สถานที่ โทร./แฟกซ์
3.1 มหกรรม : เฟสติวล ดนตรีชนิดต่าง ๆ แจส บัลเล่ ลิเก หนังใหญ่ เหล้า งาน แสดงสินค้า							
3.2 การ Tournaments : การแข่งขันกีฬา กอล์ฟ เทนนิส ฟุตบอล การแข่งเรือ ยาว ประกวดสุนัข แข่งรถ แข่งรถจักรยาน							
3.3 งานแสดงสินค้าธุรกิจ : งานแสดงสินค้าเกษตรกรรม รถยนต์ เรือ อุปกรณ์กีฬา							
3.4 งานแสดงอื่น ๆ : วันชาติ งานฉลองชาวเขา งานฉลอง ถนนต่าง ๆ แสงวบุญ มหกรรม หัตถกรรม							

4. รายการทรัพยากรด้านกิจกรรม

4. ทรัพยากรด้านกิจกรรม	ลักษณะ และ ผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การ เข้าถึง	ผู้ใช้ ประโยชน์	บริการ นัก ท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะ ติดต่อ สถานที่ โทร./แฟกซ์
4.1 กิจกรรมสันตนาการ : สนามเทนนิส เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ ทางจักรยาน คลอง โดดรัม กรีธา สระ ว่ายน้ำ การพายเรือ ตกปลา ยิงปืน แกะสลัก							
4.2 กิจกรรมด้านบริการ : ขายปลีก อุปกรณ์แคมป์ปิ้ง อุปกรณ์เล่นสกี หอคิลปี เสื้อผ้าเฉพาะ เซรามิคแก้ว สินค้าโรงงาน สินค้ามือสอง ละคร ภาพยนตร์ ศูนย์ ประชุม							

5. รายการทรัพยากรด้านบริการ

5. ทรัพยากรด้านบริการ	ลักษณะ และ ผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การ เข้าถึง	ผู้ใช้ ประโยชน์	บริการ นัก ท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะ ติดต่อ สถานที่ โทร./แฟกซ์
5.1 การขนส่ง : การเข้าถึง ยานพาหนะ เรือ รถไฟ รถยนต์ เครื่องบิน รถทัวร์ สนามบิน ท่าเรือ							
5.2 ที่พักแรม : โรงแรม 2 – 3 - 4 – 5 ดาว Guest House B+B Homestay Framstay โมเต็ล หอพัก							
5.3 การต้อนรับ : แผนที่ โบ ซัวร์ ป้ายบอกทางแผนที่เดิน เที่ยวเอง ท่าที่ของเจ้าบ้าน บริษัททัวร์ ฯลฯ							
5.4 บริการอื่นๆ : การซ่อม ต่าง ๆ บัมน้ำมัน ธนาคาร ATM ที่แลกเงิน ตำรวจ ท่องเที่ยว บริการสุขภาพ							

6. การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว

ลักษณะของทรัพยากร	คุณภาพ	ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว
6.1 ทรัพยากรธรรมชาติ			
6.2 ทรัพยากรวัฒนธรรม			
6.3 กิจกรรม			
6.4 บริการ			

7. การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว

ลักษณะของทรัพยากร	คุณภาพ	ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว
7.1 ทรัพยากรธรรมชาติ			
7.2 ทรัพยากรวัฒนธรรม			
7.3 Events			
7.4 กิจกรรม			
7.5 บริการ			

8. ตารางการจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว

ลักษณะทรัพยากร	คุณสมบัติ ความโดดเด่น	ลูกค้ำ สำคัญ	โอกาสใน การพัฒนา	อุปสรรคต่อ การพัฒนา	อันดับ
8.1 ทรัพยากรธรรมชาติ					
8.2 ทรัพยากรวัฒนธรรม					
8.3 Events					
8.4 กิจกรรม					
8.5 บริการ					

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

**แบบสอบถาม ความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน
เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่**

คำชี้แจง : แบบสอบถามมีทั้งหมด 8 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1** ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป
- ตอนที่ 2** การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง
- ตอนที่ 3** ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค
ของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่
- ตอนที่ 4** ทักษะคติเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวง อ่างขาง
จังหวัดเชียงใหม่
- ตอนที่ 5** การมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวในโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่
- ตอนที่ 6** ข้อมูลความต้องการของประชาชนต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว
- ตอนที่ 7** ข้อมูลความต้องการเลือกประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว
- ตอนที่ 8** ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและเติมข้อความลงในช่องว่าง
ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- 17 – 24 ปี 25 – 34 ปี 35 – 44 ปี
 45 – 54 ปี 55 – 64 ปี 65 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

- โสด สมรส ม่าย
 หย่าร้าง อื่น ๆ

4. สถานภาพทางสังคม

- ภาครัฐ..... ผู้ประกอบการ..... ประชาชน

5. วุฒิการศึกษา

- ป.4 ป.6 ม.3 ม.6
 ปวช. ปวส. ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่น ๆ

6. อาชีพ

- ค้าขาย เกษตรกร ประมง พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 รับราชการ ข้าราชการบำนาญ ลูกจ้างบริษัท รับจ้าง
 ธุรกิจส่วนตัว ไม่ได้ประกอบอาชีพ นิสิต-นักศึกษา แม่บ้าน
 อื่น ๆ

7. รายได้ / เงินเดือน

- ไม่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท
 10,001 – 15,000 บาท 15,001 – 20,000 บาท 20,001 – 25,000 บาท
 25,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามทุกข้อ โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

2.1 ท่านคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติต่อไปนี้ เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขางในระดับใด

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. แปลงรับเสด็จ/แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ					
2. โรงเรือนแสดงพรรณไม้ โรงเรือนกุหลาบ สวนบอนไซ					
3. แปลงผลไม้และผักเมืองหนาว					
4. จุดชมวิวยอดดั่ง/จุดชมวิวยายแดนพม่า					
5. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ					

2.2 ท่านคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ต่อไปนี้ เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวของ
โครงการหลวงอ่างขา ในระดับใด

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์	เห็นด้วย				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1. พระธาตุคุดอยอ่างขา					
2. วิถีชีวิตชาวมูเซอดำ บ้านขอบดั่ง					
3. วิถีชีวิตเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล					
4. วิถีชีวิตชาวจีนยูนนาน บ้านหลวง					
5. วิถีชีวิตชาวไทยใหญ่ ดอยอ่างขา					

2.3 ท่านคิดว่าเทศกาลและงานประเพณีของโครงการหลวงอ่างขา ต่อไปนี้ น่าท่องเที่ยวในระดับใด

เทศกาลและงานประเพณี	เห็นด้วย				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1. เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง					
2. เทศกาลเก็บสตอเบอรี่ พลับ					
3. เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งอ่างขาออกดอก					
4. เทศกาลปีใหม่มูเซอดำ					
5. เทศกาลปีใหม่และเข้าพรรษาปะหล่อง					
6. เทศกาลปีใหม่ชาวจีนยูนนานและไทยใหญ่					

2.4 ท่านคิดว่ากิจกรรมของโครงการหลวงอ่างขา จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไปนี้เป็นกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยว
ในระดับใด

กิจกรรม	เห็นด้วย				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าพรม					
2. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยซากูระ					
3. เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างขา					

กิจกรรม	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. การชี้จักรยานบนดอยอ่างขาง					
5. การดูนก					
6. การขี่ฟูล่องไพร					
7. เส้นทางธรรมชาติป่าไผ่					

2.5 ท่านคิดว่าการให้บริการต่อไปนี้เป็นบริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงอ่างขาง ในระดับใด

การให้บริการ	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ที่กางเต็นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์					
2. อาหารท้องถิ่น					
3. การนำเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่าต่าง ๆ					
4. ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์จังหวัดและมัคคุเทศก์					
5. ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายยา					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของโครงการหลวงอ่างขาง
คำชี้แจง โปรดตอบคำถามทุกข้อ โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

3.1 ท่านคิดว่าโครงการหลวงอ่างขาง มีจุดแข็งหรือข้อดีในระดับใด

จุดแข็ง	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง					
2. มีป่าสมบูรณ์ธรรมชาติสวยงามโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะ					
3. มีชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอกความหลากหลายของพืชผักและผลไม้เมืองหนาวของโครงการหลวง					

จุดแข็ง	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. มีความหลากหลายของวิถีชีวิตประเพณีของ 4 กลุ่มชนเผ่า ได้แก่ ไทยใหญ่ มูเซอดำ ปะหล่อง และจีนฮ่อ					
5. มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในดอยอ่างขาง					
6. มีบริการด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สมบูรณ์					

3.2 ท่านคิดว่าโครงการหลวงอ่างขาง มีจุดอ่อนหรือข้อด้อยที่ควรได้รับการแก้ไขในระดับใด

จุดอ่อน (ข้อด้อย)	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ขาดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่โครงการหลวงอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ					
2. ขาดแผนการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา					
3. การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง					
4. ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน					
5. มีปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความสะดวกสบายของห้องน้ำห้องส้วม การกำจัดขยะ					

3.3 ท่านคิดว่าโครงการหลวงอ่างขาง มีโอกาสในการพัฒนาในระดับใด

โอกาสในการพัฒนา	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง					
2. มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ					

โอกาสในการพัฒนา	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. ได้รับความสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการจากภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยว					
4. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเฝ้าต่าง ๆ					

3.4 ท่านคิดว่าโครงการหลวงอ่างขา มีอุปสรรคต่อการพัฒนาในด้านดังต่อไปนี้ในระดับใด

อุปสรรคต่อการพัฒนา	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรที่ราบสูงในโครงการหลวงอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเป็นคู่แข่ง					
2. กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว					
3. มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านทัศนคติในเรื่องวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงอ่างขา
คำชี้แจง โปรดตอบคำถามทุกข้อ โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

4.1 ท่านคิดว่าโครงการหลวงอ่างขาควรมีวิสัยทัศน์ (ความปรารถนาที่จะพัฒนาในอนาคต 5 ปีข้างหน้า)ดังต่อไปนี้ในระดับใด

วิสัยทัศน์ของโครงการหลวงอ่างขา	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. โครงการหลวงอ่างขาจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล					

วิสัยทัศน์ของโครงการหลวงอ่างขาง	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. โครงการหลวงอ่างขางจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ					
3. โครงการหลวงอ่างขางจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่แบบบูรณาการ					
4. โครงการหลวงอ่างขางมุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน					

4.2 ภายใต้วิสัยทัศน์ของโครงการหลวงอ่างขางดังกล่าวข้างต้น ให้ท่านพิจารณายุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้ ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับใด

ยุทธศาสตร์	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง					
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง					
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง					
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง					

4.3 ท่านคิดว่าข้อต่อไปนี้เป็นกลยุทธ์คือแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละยุทธศาสตร์ภายในกรอบเวลาที่กำหนด ท่านคิดว่ากลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมระดับใด

กลยุทธ์	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง					
กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงอ่างขาง					
โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว					
โครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ					
โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล					
โครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์					
โครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอ่างขาง					
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงอ่างขางให้เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
โครงการที่ 1 : โครงการกันผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ					
โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับปรุงภูมิทัศน์ดอยอ่างขางให้เป็นมาตรฐานสากล					
โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนน					

หนทางป้ายสัญญาณต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง					
โครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอ่างขาง					

กลยุทธ์	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง					
กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขาง					
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล					
โครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว					
โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอยอ่างขาง					
กลยุทธ์ที่ 2 การทำแผนการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ					
โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					

ด้านการเกษตรที่ราบสูงของอ่างช้างและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ					
โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวออยอ่างช้าง					
โครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวออยอ่างช้าง					
โครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวออยอ่างช้าง					
โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวออยอ่างช้างผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ					
โครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างช้างที่มีคุณภาพ					

กลยุทธ์	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่างๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงออยอ่างช้าง					
กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศออยอ่างช้าง					
โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน					
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน					
โครงการที่ 3 : โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน					
โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอ่างช้าง					
โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์					

วัฒนธรรมชนเผ่าอ่าขาง					
โครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยว บนดอยอ่าขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม					
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอ่าขาง ด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำ ลำธารโดยชุมชนดอยอ่าขาง					
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผน ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ					
โครงการที่ 3 : โครงการยกระดับการศึกษา สร้าง สุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน					
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อ กระจายรายได้สู่ชุมชน					
โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ สมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน					

กลยุทธ์	เห็นด้วย				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการ อนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธารและพืช บนดอยอ่าขาง					
กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ บนดอยอ่าขาง					
โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่าขางเพื่อ พิทักษ์ป่า					
โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอ่าขาง					
โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้าง จิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว					

กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน					
โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ					
โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน					
โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย					

ตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวในโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามทุกข้อ โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ท่านคิดว่าเหมาะสม

	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบคมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค					
1.1 ทุกฝ่ายควรที่จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุงถนนและพัฒนาเส้นทางการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในดอยอ่างขางให้เชื่อมโยงถึงกัน					
1.2 ควรเร่งพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ในแหล่งท่องเที่ยว					
2. การจัดการด้านที่พักแรมและร้านอาหาร					
2.1 โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีที่พักแรมเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว					
2.2 ทุกฝ่ายควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่พักแรมให้มีความหลากหลาย เช่น มีโฮมสเตย์ โรงแรมระดับ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาว					
2.3 ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานที่พักแรมและร้านอาหารควรมีความสะอาด และความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น					

3. การจัดการแหล่งท่องเที่ยว					
3.1 ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ					
3.2 มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์					
3.3 การมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมบนดอยอย่าง ขาง					
3.4 มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาด้านการให้ความรู้ และการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อปลูกจิตสำนึก					
4. การจัดการด้านกิจกรรม					
4.1 กิจกรรมท่องเที่ยวชมพื้นที่โครงการหลวงอ่างขาง					
4.2 กิจกรรมทางธรรมชาติและผจญภัย เช่น การเดินป่า ขี่ล่อชมไพร ถ่ายรูปธรรมชาติ ดูนก ฯลฯ					
4.3 กิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น นำชมหมู่บ้านชาวเขาจัด กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ					
5. บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ					
5.1 การผลิตสินค้าและของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวในเชิง อนุรักษ์โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ					
5.2 การจัดการสถานพยาบาล อนามัย หรือ อาสาสมัคร ด้านบรรเทาสาธารณภัย เอทีเอ็ม ปั้มน้ำมัน					
5.3 จัดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ของจังหวัดและเอกชน					
5.4 ต้องการมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว					
6. บทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใน โครงการหลวงอ่างขาง ควรมีลักษณะต่อไปนี้ในระดับใด					
6.1 ท่านคิดว่าภาครัฐควรมีบทบาทในการพัฒนาในระดับใด					
1. บทบาทในการลงทุนด้านพัฒนาสาธารณูปโภค					
2. บทบาทในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
3. บทบาทในการพัฒนาการตลาดด้านการท่องเที่ยว					

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว
เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่**

คำชี้แจง : แบบสอบถามมีทั้งหมด 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ตอนที่ 2 ลักษณะการเดินทางและวัตถุประสงค์ของการเดินทาง

ตอนที่ 3 ท่านมีแรงจูงใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ในโครงการหลวงอ่างขางมากน้อยเพียงใด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวในโครงการหลวงอ่างขาง

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของโครงการหลวงอ่างขาง

ตอนที่ 6 แบบสอบถามด้านทัศนคติในเรื่องวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงอ่างขาง

ตอนที่ 7 ความต้องการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง และเหตุจูงใจ และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 8 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

18 – 24 ปี 25 – 34 ปี 35 – 44 ปี
 45 – 54 ปี 55 – 64 ปี 65 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

โสด สมรส ม่าย หย่าร้าง อื่น ๆ

4. การศึกษา

ป.4 ป.6 ม.3 ม.6
 ปวช. ปวส. ปริญญาตรี ปริญญาโท
ปริญญาเอก อื่น ๆ

5. อาชีพ

- ค้าขาย เกษตรกร ประมง พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 รับราชการ ข้าราชการบำนาญ ลูกจ้างบริษัท รับจ้าง
 ธุรกิจส่วนตัว ไม่ได้ประกอบอาชีพ นิสิต-นักศึกษา แม่บ้าน
 อื่น ๆ

6. รายได้/เดือน

- ไม่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท
 10,001 – 15,000 บาท 15,001 – 20,000 บาท 20,001 – 25,000 บาท
 25,000 บาทขึ้นไป

7. ภูมิลำเนา ท่านเดินทางมาจากจังหวัด

ตอนที่ 2 ลักษณะการเดินทาง ระยะเวลาการเดินทาง และวัตถุประสงค์ของการเดินทาง

เมื่อท่านได้ตอบคำถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไปแล้ว ทางผู้วิจัยขอสอบถามรายละเอียดด้านลักษณะการเดินทาง ระยะเวลา และวัตถุประสงค์ของการเดินทางมาด้อย่างข้างดังต่อไปนี้

1. ท่านเคยเดินทางมาที่นี่หรือไม่

- เคย ครั้ง ไม่เคย

2. ลักษณะการเดินทาง

- คนเดียว กลุ่มเพื่อน ครอบครัว คณะผู้ร่วมเดินทาง

3. ยานพาหนะในการเดินทาง

- รถโดยสารประจำทาง (บขส)
 รถโดยสารปรับอากาศ (รถทัวร์) รถส่วนตัว
 รถยนต์บริษัทนำเที่ยว รถสองแถว

4. ท่านพักค้างคืนในการเดินทางครั้งนี้หรือไม่

- พักค้างคืน ไม่พักค้างคืน

5. ประเภทของที่พักระหว่างเดินทาง

- โรงแรม บังกาโล เกสต์เฮ้าส์ บ้านญาติ/เพื่อน
 บ้านพักรับรอง วัด/โรงเรียน โฮมสเตย์ อื่น ๆ โปรด ระบุ

6. ระยะเวลาที่พักระหว่างเดินทาง

- 1 คืน 2 คืน 3 คืน มากกว่า 3 คืน

7. วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมาครั้งนี้

- ท่องเที่ยว/พักผ่อน ประกอบธุรกิจ ปฏิบัติราชการ
 ประชุมสัมมนา ทักษะศึกษา เยี่ยมญาติ/เพื่อน
 ไหว้พระ/ปฏิบัติธรรม ซื้อพืชผัก/ผลไม้/ดอกไม้ อื่น ๆ โปรดระบุ

8. ท่านทราบข่าวแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้อย่างไร

- โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์
 นิตยสารท่องเที่ยว เว็บไซต์ เพื่อน, ญาติ, ครอบครัว
 งานแสดงสินค้าท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อื่น ๆ โปรดระบุ

9. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวครั้งนี้

- ต่ำกว่า 1,000 บาท 1,000 – 3,000 บาท 3,001 – 5,000 บาท มากกว่า 5,001 บาท

ตอนที่ 3 ท่านมีแรงจูงใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ในโครงการหลวงอ่างขางมากน้อยเพียงใด

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามทุกข้อ โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ท่านคิดว่าเหมาะสม

แรงจูงใจ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านต้องการอยู่ในธรรมชาติที่สวยงามและอากาศบริสุทธิ์บนดอยอ่างขางมีน้ำตก พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า					
2. ท่านต้องการศึกษาและบริโภคพืชผักเกี่ยวกับ ต้นไม้ เมืองหนาว					
3. ท่านต้องการหาความตื่นเต้นและเร้าใจในการท่องเที่ยว เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจ					
4. ท่านต้องการมาหาการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อหาความเพลิดเพลิน					
5. ท่านต้องการหาประสบการณ์แปลกใหม่ให้ชีวิต					
6. ท่านต้องการท่องเที่ยวเพื่อหลีกเลี่ยงความกังวลใจเกี่ยวกับผู้อื่น					
7. ท่านต้องการให้เป็นที่ยอมรับนับถือจากผู้อื่น					
8. ท่านต้องการพัฒนาตนเองและทดสอบความสามารถที่มีในตัวท่าน					
9. ท่านต้องการศึกษาวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชนเผ่าต่างๆ					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวในโครงการหลวงอ่างขา
คำชี้แจง โปรดตอบคำถามทุกข้อ โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ท่านคิดว่าเหมาะสม

4.1 ท่านคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติต่อไปนี้ เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวของโครงการหลวงอ่างขา
 ในระดับใด

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. แปลงรับเสด็จ/แปลงไม้บริเวณพระตำหนัก และสวนกุหลาบ					
2. โรงเรียนแสดงพรรณไม้ โรงเรียนกุหลาบ สวนบอนไซ					
3. แปลงผลไม้และผักเมืองหนาว					
4. จุดชมวิวยอดดั่ง/จุดชมวิวยายแดนพม่า					
5. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ					

4.2 ท่านคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ต่อไปนี้ เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวของ
 โครงการหลวงอ่างขา ในระดับใด

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. พระธาตุคอกยอ่างขา					
2. วิถีชีวิตชาวมูเซอดำ บ้านขอบดั่ง					
3. วิถีชีวิตเผ่าปะหล่อง บ้านนอแล					
4. วิถีชีวิตชาวจีนยูนาน บ้านหลวง					
5. วิถีชีวิตชาวไทยใหญ่ คอกยอ่างขา					

4.2 ท่านคิดว่าเทศกาลและงานประเพณีของโครงการหลวงอ่างช้าง ต่อไปนี้ น่าท่องเที่ยวในระดับใด

เทศกาลและงานประเพณี	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เทศกาลไม้ผลเมืองหนาวออกบานสะพรั่ง					
2. เทศกาลเก็บสตอเบอรี่ พลับ					
3. เทศกาลกุหลาบพันปี นางพญาเสือโคร่งอ่างช้างออกดอก					
4. เทศกาลปีใหม่หมูเซอดำ					
5. เทศกาลปีใหม่และเข้าพรรษาปะหล่อง					
6. เทศกาลปีใหม่ชาวจีนยูนนานและไทยใหญ่					

4.3 ท่านคิดว่ากิจกรรมของโครงการหลวงอ่างช้าง ต่อไปนี้เป็นกิจกรรมที่น่าท่องเที่ยวเพียงใด

กิจกรรม	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายป่าพรม					
2. เส้นทางศึกษาธรรมชาติสายชอยชากูระ					
3. เส้นทางเดินป่าบนดอยอ่างช้าง					
4. การขี่จักรยานบนดอยอ่างช้าง					
5. การดูนก					
6. การขี่ฟอว์ล่องไพร					
7. เส้นทางธรรมชาติป่าไผ่					

4.5 ท่านคิดว่า การให้บริการต่อไปนี้เป็นบริการที่เหมาะสมของโครงการหลวงอ่างช้าง ในระดับใด

การให้บริการ	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ที่กางเต็นท์ / รีสอร์ท / โฮมสเตย์					
2. อาหารท้องถิ่น					
3. การนำเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่าต่าง ๆ					

การให้บริการ	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์จังหวัด และมัคคุเทศก์					
5. ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายยา					

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของโครงการหลวงอ่างขาง
คำชี้แจง โปรดตอบคำถามทุกข้อ โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ท่านคิดว่าเหมาะสม

5.1 ท่านคิดว่าโครงการหลวงอ่างขางมีจุดแข็งหรือข้อดีในระดับใด

จุดแข็ง	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมมาเที่ยวมากมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงที่สุดของบรรดาโครงการหลวง 36 แห่ง					
2. มีป่าสมบูรณ์ธรรมชาติสวยงามโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะ					
3. มีชื่อเสียงด้านความสวยงามของไม้ดอกความหลากหลายของพืชผักและผลไม้เมืองหนาวของโครงการหลวง					
4. มีความหลากหลายของวิถีชีวิตประเพณีของ 4 กลุ่มชนเผ่า ได้แก่ ไทยใหญ่ มูเซอดำ ปะหล่อง และจีนฮ่อ					
5. มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในดอยอ่างขาง					
6. มีบริการด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สมบูรณ์					

5.2 ท่านคิดว่าโครงการหลวงอ่างขาบ มีจุดอ่อนหรือข้อด้อยที่ควรได้รับการแก้ไขในระดับใด

จุดอ่อน (ข้อด้อย)	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ขาดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่โครงการหลวงอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ					
2. ขาดแผนการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา					
3. การท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวในบางบริเวณและในบางเวลาทำให้มีนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขาบ					
4. ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจังหวัดและมีเส้นทางขึ้นที่ลาดชัน					
5. มีปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความสะดวกสบายของห้องน้ำห้องส้วม การกำจัดขยะ					

5.3 ท่านคิดว่าโครงการหลวงอ่างขาบ มีโอกาสในการพัฒนาในระดับใด

โอกาสในการพัฒนา	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของแหล่งท่องเที่ยวของโครงการหลวง 36 แห่ง					
2. มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่สามารถสร้าง Brand ระดับภูมิภาคและนานาชาติ					
3. ได้รับความสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการจากภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยว					
4. มีโอกาสพัฒนาเป็นแม่แบบของการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ					

5.4 ท่านคิดว่าโครงการหลวงอ่างขา มีอุปสรรคต่อการพัฒนาในด้านดังต่อไปนี้ในระดับใด

อุปสรรคต่อการพัฒนา	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรที่ราบสูงในโครงการหลวงอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเป็นคู่แข่ง					
2. กลุ่มชนเผ่า 4 กลุ่ม ไม่ได้รับการอบรมความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว					
3. มีภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำป่าหลาก น้ำท่วม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามด้านทัศนคติในเรื่องวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ ของโครงการหลวงอ่างขา คำชี้แจง โปรดตอบคำถามทุกข้อ โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ท่านคิดว่าเหมาะสม

6.1 ท่านคิดว่าโครงการหลวงอ่างขาควรมีวิสัยทัศน์ (ความปรารถนาที่จะพัฒนาในอนาคต 5 ปีข้างหน้า) ดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด

วิสัยทัศน์ของโครงการหลวงอ่างขา	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. โครงการหลวงอ่างขาจะพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยการปลูกพืชเมืองหนาวและเป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล					
2. โครงการหลวงอ่างขาจะสร้างคุณภาพเพื่อเปิดตัวเป็น Brand แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ					
3. โครงการหลวงอ่างขาจะเป็นแม่แบบด้านการเกษตรที่ราบสูงของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนพื้นที่					
4. โครงการหลวงอ่างขามุ่งปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน					

6.2 ภายใต้วิสัยทัศน์ของโครงการหลวงอ่างขางดังกล่าวข้างต้น ให้ท่านพิจารณายุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้
ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับใด

ยุทธศาสตร์	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง					
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขาง					
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ โดยการใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง					
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร พืช และสัตว์บนดอยอ่างขาง					

6.3 ท่านคิดว่าข้อต่อไปนี้ควรเป็นกลยุทธ์คือแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละยุทธศาสตร์ภายในกรอบเวลาที่กำหนด ท่านคิดว่ากลยุทธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมระดับใด

กลยุทธ์	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของดอยอ่างขาง					
กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาวในโครงการหลวงอ่างขาง					
โครงการที่ 1 : การจัดตั้งศูนย์วิจัยปลูกพืชเมืองหนาว					
โครงการที่ 2 : การดำเนินงานวิจัยด้านปลูกพืชเมืองหนาวร่วมกับองค์กรภายในและภายนอกประเทศ					
โครงการที่ 3 : การสร้างมาตรฐานด้านการปลูกพืชเมืองหนาวระดับสากล					

โครงการที่ 4 : การสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์และการอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรท้องถิ่นที่ใกล้จะสูญพันธุ์					
โครงการที่ 5 : การสร้างฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชของโครงการหลวงอ่างขา					
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาโครงการหลวงอ่างขาให้เป็นแม่แบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
โครงการที่ 1 : โครงการกั้นผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าจากกิจกรรมท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของดอยอ่างขา					
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่โครงการ					
โครงการที่ 3 : โครงการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) การป้องกันการพังทลายดินและปรับปรุงทัศนียภาพดอยอ่างขาให้เป็นมาตรฐานสากล					
โครงการที่ 4 : โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ บนพื้นที่โครงการหลวง					
โครงการที่ 5 : โครงการจัดการด้านน้ำใช้น้ำเสียมูลฝอยระบบระบายน้ำและคุณภาพน้ำบนดอยอ่างขา					

กลยุทธ์	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาพลักษณ์และ Brand ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตรที่ราบสูงของดอยอ่างขา					
กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวงอ่างขา					
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบนดอยอ่างขา					

โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบต่าง ๆ บนดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 3 : โครงการพัฒนากิจกรรมนันทนาการบนดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ สู่มาตรฐานสากล					
โครงการที่ 5 : โครงการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 6 : โครงการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว					
โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการเดินทางเพื่อเข้าถึงดอยอ่างขาง					
กลยุทธ์ที่ 2 การทำการตลาดเพื่อสร้าง Brand ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรของดอยอ่างขางระดับนานาชาติ					
โครงการที่ 1 : การสร้าง Brand การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรที่ราบสูงของอ่างขางและเปิดตัว Brand บน Website และสื่อต่าง ๆ					
โครงการที่ 2 : การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 3 : การสร้างฐานข้อมูลและ Website การท่องเที่ยวอ่างขาง					
โครงการที่ 4 : การสร้าง Package ทัวร์ท่องเที่ยวดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 5 : การทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ Brand การท่องเที่ยวอ่างขางผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ					
โครงการที่ 6 : การจัดทำสินค้าที่ระลึกของ Brand อ่างขางที่มีคุณภาพ					

กลยุทธ์	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่างๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโครงการหลวงดอยอ่างขาง					
กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนให้ชุมชนทั้ง 5 เผ่า มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 1 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน					
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านการให้บริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์และบริการร้านอาหารแก่ชุมชน					
โครงการที่ 3 : โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชุมชน					
โครงการที่ 4 : โครงการอบรมด้านการจัดตั้งธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อมของชุมชนให้แก่ชนเผ่าบนดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 5 : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่าอ่างขาง					
โครงการที่ 6 : โครงการประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม					
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนเผ่าต่าง ๆ บนดอยอ่างขางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
โครงการที่ 1 : โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศปลูกป่าดูแลต้นน้ำลำธารโดยชุมชนดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 2 : โครงการอบรมด้านเทคนิคการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ					
โครงการที่ 3 : โครงการยกระดับการศึกษา สร้างสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน					
โครงการที่ 4 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน					
โครงการที่ 5 : โครงการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพร และวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน					

กลยุทธ์	เห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ป่า ต้นน้ำ ลำธารและพืช บนดอยอ่างขาง					
กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ บนดอยอ่างขาง					
โครงการที่ 1 : โครงการปลูกจิตสำนึกชุมชนอ่างขางเพื่อพิทักษ์ป่า					
โครงการที่ 2 : โครงการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนอ่างขาง					
โครงการที่ 3 : การสร้างคู่มือท่องเที่ยวเพื่อการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว					
กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาที่ยั่งยืน					
โครงการที่ 1 : การอบรมด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนต่าง ๆ					
โครงการที่ 2 : การอบรมด้านทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงแก่ชุมชน					
โครงการที่ 3 : การอบรมความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย					

ตอนที่ 7 ความต้องการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง และเหตุจูงใจ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

จากการเดินทางมาท่องเที่ยวของท่านในครั้งนี้นี้ท่านคิดว่าท่านต้องการจะกลับมาใหม่อีกครั้งหรือไม่และด้วยเหตุใด

7.1 ท่านคิดจะเดินทางกลับมาเที่ยวอีกหรือไม่

- มา ไม่มา

7.2 หากท่านต้องการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวอีก กิจกรรมและบริการของโครงการหลวงอ่างขางมีความเหมาะสมเพราะ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สถานที่ท่องเที่ยวน่าสนใจบริการนำเที่ยวดี การเดินทางมาสะดวก
 ความปลอดภัย เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียงสภาพแวดล้อมดี
 ประเพณีและวัฒนธรรมวิถีชีวิต สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกราคาเหมาะสม
 ที่พักสะอาด ปลอดภัย และสวยงาม ร้านอาหารอร่อย สด และสะอาด
 มีการต้อนรับที่ดีและได้พูดคุยกับชาวบ้าน มีพืชให้ชมและมีพันธุ์ไม้จำหน่าย
 อื่น ๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 8 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านโครงสร้างพื้นฐาน กิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการ สวัสดิภาพ ความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการ ที่ท่านต้องการในอนาคต

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือ

นายวีรพล จินตามณี

ประวัติย่อผู้ทำปริญญาบัตร

ชื่อ ชื่อสกุล	นายวีรพล จินตามณี
วันเดือนปีเกิด	7 ธันวาคม 2517
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	88/325 หมู่ 4 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ทุ่งมลิ้ม สามพราน นครปฐม 73110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) โรงเรียนกุลสตรีเทคโนโลยี
พ.ศ. 2546	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศบ)วิชาเอก ภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
พ.ศ. 2550	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วทม) (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ